

086542382

101 KØBENHAVNS
KOMMUNES
BIBLIOTEKER

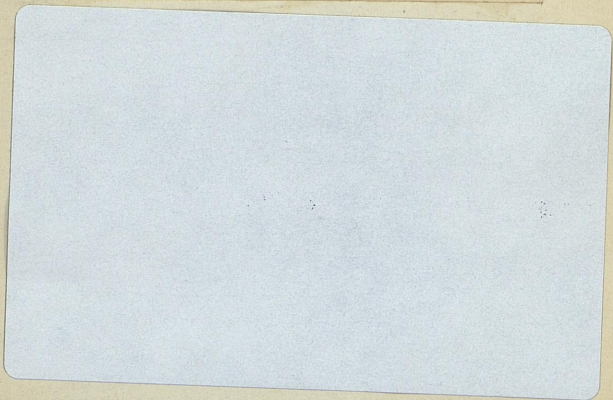
99.4 Suell, Isr. Su

J. Suell
til sine Velyndere

1826

RHB

99.11.8.2

J. S u e l l

til sine

Belyndere, Benner

og

Bekjendtere.

(Manuskript.)

Altona, 1826.

Trykt i det Hammerichs og Heineking'ske
Bogtrykkerie.

1108 2

1111

Wissenschaftliche

22

Wissenschaftliche

(Wissenschaft)

1108 2

Stadt- und Landesbibliothek
Königsberg

til
H. C. Suell, Friese-Commerceraadinde,

fød af Trolle,

hvor i Malmøe.

Kiæreste Moder!

Du har et adeligt Navn, tog ikke i Betænkning at nedlægge det, og fandt Din Stolthed i at bære Din Mand's, som intet andet Adels-Patent besad, end sine Dyder. Han gav mig Livet; Du har baaret mig i Dit Skød, og jeg skylder Eder begge Taknemmelighed, Dig endnu her i Livet, ham i Graven. Denne, om end ingen anden Følelse, var nok til at føre mig paa den Stie, som jeg i Dag betræder.

Det Navn, I begge med Hæder har
baaret, skal ikke besmittes af mig og ikke
heller, mine Sønners eneste Arv, bringe dem
Bænere.

Dit Bifald være den Løn, som høist
attraaes af Din

Høiagtelsesfulde Son

Hamborg, den 6te Juni 1826.

J. Suell.

Høvedes og af hvad Aarsag dette lille Skript
 skændt trykt, dog blot bestemt til at komme i deres
 Hænder, hvis Dndomme det er mig om at gjøre,
 men som tillige ikke slyer mine Fienders Blik, — er
 blevet til, — er tilstrækkeligen anført i det selv. Da
 jeg nedskrev den største Deel af disse Blade, tænkte
 jeg mindst paa, at jeg skulde overleve den Dag,
 da det, jeg omhyggelig havde skult for Verden i
 7 Aar, skulde blive fremlagt for den, og at denne
 Dag saasnart var forhaanden.

Paa deres Omklædning i Udansk Dragt nær,
 træde disse Blade, som vare skrevne i det mig
 bedre vante Modersmaal, uforandrede hen for dem
 af mine Medborgere, i hvis Kreds tyve Aar af

mit

mit Liv ere forsvunden under de saa Behageligheder og de mange Sorger og Engstelser, som tilmaales den drivtige Kiøbmand, og berøve ham Tid, Lyst og Leilighed til at skride frem paa Videnskabernes og de skionne Kunstes Bane, saa at jeg uden at kunne bebreide min Opdragelse det, fremtræder som en høist maadelig Skribent; hvorfor jeg troede mig forpligtet til at giøre Undskyldninger, dersom jeg ikke smigrede mig med, at netop min ukunstlede Stil, selv hyppige og forsaavidt nødvendige Gientagelser, som de findes i anførte Breve, hvori jeg af gode Grunde intet vilde forandre, vil overbevise Læseren om, at den ligefremme og selv noget brede Fremstilling, deri, bedre maaskee end kunstige Tirader bidrager til at giøre Sandheden indlysende. Jeg skrev nærværende Skrivt paa Sygeleiet, som en kærlig Faders eneste Efterladenskab til Sønnen, i hvis Erindring, meer end den hele Verdens, jeg troede det Pligt mod dem og mig at haandhæve min Agtelse. Den simple Fremstilling af mit Liv troede jeg istand til, om ikke at bringe mig Frikiendelse for Svagheder, og Feil, der ere os Menneffer medfødt, saa dog for at retfærdiggjøre mig for saadanne Brøder, som mine Ulykker kunde have givet Verden Leilighed til

at paabyrde mig; mine Ulykker, siger jeg, som end-
 ogsaa syntes at have gjort min nærmeste Kreds
 fremmed for mig. I mine Sønners Dine vilde
 jeg staae, ikke bedre, men heller ikke slettere, end
 jeg er, og ved at tale til dem, syntes jeg mindre at
 føle min Sygdoms Byrde; og det blev mig atter
 tydeligt og klart, at jeg endnu maatte leve og
 stræbe for dem.

Denne Tanke lod mig overvinde den Modby-
 delighed, at nærme mig til dem, som havde udgiort
 min Familie. At Verden maaskee bedømte mig falsk,
 bar jeg af Skaansomhed mod dem; at de miskiendte
 mig, forekom mig ikke fremmet, thi som Ordsproget
 lyder: den Fraværende har stedse Uret. Men jeg
 byggede endnu paa, at en Stemme i deres Hierte
 vilde tale for den, som, uagtet alle deres Bestræ-
 belser, endnu ikke kunde afvende sit fra dem.

Hr. Advokat Guldbergs Brev aabnede mine
 Dine. Jeg har intet mere at sige — de følgende
 Blade vil noksom forklare, hvad jeg her afbryder —
 og saaledes har Hr. Guldberg mod min Villie nødet
 mig til at træde frem som Skribent; han drog den
 Dolk,

Dolk, som affaar det sidste Baand mellem mig og min Familie. Det Saar, som derved bibragtes mig, takker jeg ham for, thi han gav mig derved Leilighed og Midler til at helbrede det, og flere, hvilke jeg for hans Angivellers Skyld lod bløde, hvormeget de end smertede. At han tillige, og maaſtee endnu dybere, ſelv har ſaaret dem, i det han nøder mig til at giøre det, maae han forſvare. Den, der ſaaledes, ſom jeg, er udæſtet, har intet Balg mere.

Kiender og dømmet mig nu, mine Medborgere! ſom Menneſte, Kiøbmand og Borger!

Min første Ungdom var høist lykkelig! Jeg var ikke af Naturen begavet med — hvad man kalder — Genie; men Flid, temmelig sund Fornuft, en heldig Sukommelse, gode Lærere, og en Fader, der intet sparede paa min Opdragelse, oprettede for en stor Deel denne Mangel.

I mit nittende Aar havde jeg alt paa min akademiske Bane taget den Examen theologicum, som fordres af den Lovkyndige i Sverrig, tilligemed den juridiske; og da jeg, endstjønt mod min Faders Ønske, henrevet af mit naturlige gode Anlæg til Mathematik og Mechanik, samt min Tilbøielighed til Physik, Chymie, Mineralogie, o. s. v., agtede at bane mig Vej i Biergværks-Collegiet, havde jeg, fra Barnsbeen af og senere, studeret disse Videnskaber, af hvilke jeg, desværre nu, efter femogtyve Aars Forløb, ikke erindrer stort meer, end Navnene. — Ja! den Dag var endogsaa besrammet, da jeg skulde tage den dertil nødvendige Examen, da et uheldigt Tilfælde, som jeg nu høiligen beklager, bragte mig fra denne Bane.

Jeg var dengang tyve Aar gammel, i Besiddelse af et lykkeligt Lune; de faa Ungdoms Felt, som jeg ikke var frit for, jevnedes i den almindelige Agtelse, som min Fader nød, hvilken, saavel som hans lykkelige Stilling, jeg havde

at takke for, at jeg tidlig blev optaget og afholdt i det selskabelige Liv; hvorved det naturligviis ikke faldt mig vanskeligt, at gjøre interessante Bekjendtskaber.

En Aften, paa min Vej til Een af mine Professorer, for at underkaste mig det saakaldte Tentamen — en Examen inden lukte Døre — mødte jeg nogle ligesaa elskværdige og smukke som agtværdige Damer, en Professors Frue og Døttre, som indbød mig til, at drikke Thee med dem i deres Hauge. — Jeg var den Eneste, som dennegang underkastede mig Tentamen (thi Biergværks-Examen tages kun af meget saa, deels fordi den er meget svær, deels fordi den Vej, hvorpaa den leder, er meget trang, hvoraf følger, at den ved Lunds Akademie blot forefalder hvert andet eller tredie Aar, og da blot for en enkelt Candidats Skyld), folgelig haabede jeg, min Professor ikke vilde tage det ilde op, om jeg kom nogle Minuter sildiger, og modtog Indbydelsen. Men Tiden har i et saa behageligt Selskab Binger, og forsvandt saa hurtig, at min Professor ventede forgiæves paa mig i en Time og derover. Ulykkeligviis drev Reedsomhed og Ergrelse ham ned i sin Hauge, hvorfra han, uden at jeg blev ham vaer, var Nienvidne til, hvor hurtig Tiden løb for mig. — Endelig indfandt jeg mig hos ham, men blev modtaget paa en saa haard og barsk Maade, at jeg efter mit overspændte Begreb om Ere, fandt min høist krænkethed. Den Tid og længe efter troede jeg, at man ikke kunde have for megen Erfølelse og aldrig strængt nok lyde dens Krav; men sildigere Erfaringer have lært mig, at den, forvidt drevet, er en Kilde til mangen Selvqval, og jeg tilstaaer, min gif for vidt. Jeg vilde undskylde mig hos min Professor, men jeg følede tillige min Uret, følte, at jeg havde tilfidesat den Agtelse, jeg skyldte en gammel, fortient Mand, og mit Forsvar var svagt; dog kunde den tyveaarige Yngling, med Følelsen af sit indre Værd, sine rene Sæder,

og

og ikke uden Kundskaber, ikke udholde at høre de haarde
 Bebreidelser, hvormed han overøfedes. — Jeg forlod i samme
 Dieblid min Professors Huus, gik eller, rettere sagt, stød
 hjem paa mit Værelse, og skrev til min Fader, at jeg havde
 forandret min Beslutning, tog ingen Biergværks Examen,
 og var bered til, at opfylde hans Ønske at blive Rigsmand.
 Mit Brev affendte jeg i min første Heede endnu samme
 Aften, og da der blot var en Afstand af halvanden Mil
 imellem os, modtog jeg alt den følgende Dag Forsikringen
 om hans Glæde over denne i hans Dine lykkelige Omverling,
 thi for ham, der, Gud ske lov! stedse havde været lykkelig,
 kunde ingen Stand sættes i Ligning med Rigsmandens.

Førend jeg endnu havde modtaget min Faders Brev,
 var min forrige Lærer, min daværende oprigtige Ven, der
 kunde ansees som en Mentor der holdt vaagen Øie med den
 muntre, livsglade Yngling, blevet af min Professor anmodet
 om, at jevne Sagen; paa hans Vegne erklære, at han
 havde overilet sig, og bede mig komme hen til ham. —
 Det gjorde jeg ogsaa, bad ham tilgive min Forseelse, men er-
 klærede tillige, at hvad Examen angik, maatte jeg først oppe-
 bie min Faders Svar, i hvis Dine jeg ikke vilde staae som
 ubestændig og vankelmødigt. Dette kom nogle Timer efter,
 og lød, desværre, som ovenfor er sagt. — Følgelig var der
 intet andet for mig at gjøre, end underkaste mig hans Ønsker,
 som bestode i, at jeg ikke længere skulde spille Tiden med
 Studeringer, men endnu forblive nogle Maaneder ved Uni-
 versitetet, for at lære det theoretiske af Handel og Bog-
 holderie. — Slutningen af Halvåret og Ferierne anvendte
 jeg dertil, og ved Enden af Sommeren 1801 blev jeg ansat
 paa min Svogers, Schartaus, Comptoir i Kjøbenhavn.

Jen saa svag Traad hænger Menneskets Skæbne. En
 eneste Times Selvglemsel i uskyldig Moerstab og i et elsk-
 værdigt

værdigt Selskab, styrkede mig fra en ærefuld Bane i det Hav af Ulykker, som stedse true Rishmanden, om de end ikke altid ramme ham.

Uagtet jeg havde helliget den største Tid af min Ungdom til Videnskaberne; af de døde Sprog især studeret Latin og taget Examen deri ved Universitetet, samt anvendt hver ledig Time til at lægge mig efter Suedkerhaandværket, som jeg ansaae som høist nyttigt for en Mechanikus, havde jeg desuagtet ikke ganske forsømt de levende Sprog. Jeg havde i disse faaet Underviisning af min Lærer, af de dertil ansatte Professorer og Lectorer ved Universitetet, og endogsaa havt egne Lærere til Taleøvelse i fransk, engelsk og tydsk; saa at jeg blot behøvede nogen praktisk Øvelse for at kunne gjøre Brug af dem i Handelsfaget. — Den Smule Andeel, som jeg undertiden, enten for Moerskabs Skyld, eller for at lette Arbeidet for Nogen paa min Faders Comptoir, havde taget i de ringeste Comptoir:Forretninger: som at copiere Breve, Facturer &c., havde givet mig noget Begreb om det praktiske i et Handelshuus, og i det theoretiske havde jeg, under mit 3 à 4 Maaneders Studium, lagt mig efter alt det, som Büsch og Flere have skrevet om Handelen, saa at jeg, ved min Indtrædelse paa Schartaus Comptoir, ikke just kom til at staae paa det laveste Trin; hvortil maaffee ogsaa bidrog, at jeg var hans Svoger, og havde bragt det temmelig vidt i alt andet, end i Handelen. Ved Hielp af det Lidet, som jeg alt kiendte dertil, ved det, som jeg af Vægerne saa at være giort, og daglig saa foretages under mine Dine, varede det ikke længe, førend jeg var istand til at stige høiere, og opnaaede alt efter 7 til 8½ Maaneders Forløb den Ære, at blive udnævnt til Husets Disponent til ligemed en nær Paarørende og Ven, som havde været flere Aar paa Comptoiret, medens Schartau med sin Familie besøgte mine Forældre og tilbragte Sommeren hos dem. —

Min

Min Medkollege fik dog ene Fuldmagt til, at underskrive pr. Procuration, hvilken han, saavidt jeg erindrer, alt i Forveien havde havt. Schartaus Forretninger vare dengang ikke vidt omgribende. Han gjorde nogle smaa Spekulationer for egen Regning, og havde blot Commissions- og Expeditioner; Forretninger for de Skaanske Stæder og især for Malmø. Hans Formue var ikke stor, men han var agtet, som han fortiente, og besad en temmelig god Credit, saa at han gierne havde kunnet udvide sine Handelsforbindelser i Sverrig, hvis ikke Hensyn paa den gamle Gustmeier, som da var i Besiddelse af de fleste svenske Forretninger og paa hvis Comptoir han havde været, havde afholdt ham fra, at forskaffe sig dem, til Skade for hans forrige Principal og nuværende Ven.

Under uforandrede Forhold blev jeg i Schartaus Huus til Slutningen af Aaret 1804. Han gav mig den samme Løn, som Comptoirbetientere i Almindelighed faaer; behøvede jeg mere, fik jeg det af min Fader; hvorvel han altid førte mig det til Regning, for ikke at forurette sine andre Børn. Efter hans Død blev det fradraget min Arv, for saavidt som det ikke allerede i de senere Aar, da vi stode i betydelige Handelsforbindelser, var blevet betalt ved afgjorte Conto: Eter. — Jeg boede og havde desuden alt frit i min Svogers Huus, saa at jeg havde Penge i Overflødighed til mine Fornødenheder, og var derved istand til, at forskaffe mig langt flere Fornøielser, end unge Mennesker i Almindelighed, uden dog at tilfidesætte mine Pligter, eller forsømme mit Arbeide. Om jeg endogsaa havde en eller anden Forbindelse, sukker dog ingen Uskyldighed derover. Ingen saadan Erindring betynger min Samvittighed, tværtimod glædes jeg endnu ved den Tanke, at have reddet meer end een svag Skabning paa Afgrundens Rand.

Da jeg i December Maaned 1804 forlod Kiøbenhavn, agtede jeg at tage over Helsingør til Sverrig, for, efter at have besøgt mine Forældre, at bereise og besøe mit Fædrene Land, samt siden nedsætte mig et eller andetsteds i samme. Lige i det Dieblif, hvori jeg vilde sætte mig i Vognen, sagde Schartau, som alt havde seet de fleste af Gustmeiers Forretninger gaae over i Andres Hænder, til mig: „Da under alle Omstændigheder din Hensigt dog er, at reise i Sverrig, vil du da ikke med det samme anbefale mit Huus.“ Jeg lovede det, reiste, og holdt mit Ord. Jeg forskaffede ham i kort Tid og næsten overalt et alene gode, men de fleste Commissions-Forretninger, og foretog et og andet for hans Regning, som fik et godt Udfald. Jeg erindrer mig blandt andet, at der, i Aaret 1805 under mit Ophold i Stockholm indløb Esterretning om, at danske Tropper marscherede til den holsteenske Grændse; og samme Dag lod jeg trassere paa Schartau, alt hvad der kunde afgives i Dausk Ct. i Bexler paa 40 à 67 Dage, og remitterede ham derimod Hamborg Bco. Sverrig havde dengang betydelige Forretninger paa Kiøbenhavn, Forbruget af Bexler var meget stort, og da jeg ikke saae saa noie paa $\frac{3}{8}$ eller $\frac{1}{4}$ R. i Coursen, hvorpaa Andre saae destomere, blev en temmelig stor Summe afgivet. At min Gisning havde været rigtig, sandedes saa Postdage efter, da alle vilde forhandle Bexler paa Kiøbenhavn og Ingen kunde. Den danske Cours forværredes 10 eller 12 Pct., om jeg ikke tager feil, og Schartau fortiente betydelig. Blot for denne Forretning allene forlangte jeg, at han skulde godtgjøre mig alle mine Reise-Omkostninger i Sverrig; men det vilde han ikke, og vi trættedes aldrig derom. De mange Venner, som jeg var saa lykkelig, at vinde i Stockholm, lettede især mit Foretagende og belønnede mine Bestræbelse. De bærede mit Huus med al muelig Tillid og overøfede mig med Beviser paa Venkab og Forekommenhed. Jeg kom til Stockholm med et eneste Anbefalings:

salings-Brev fra min Fader til de Herrer Ch. Toutin & Son, og takker endnu Chesen for samme, min gode Ven Willhelmy, i sin Grav for alle de store Tjenester, Velvillie og Godhed, som han beviste mig. Jeg har desuden Mange, Mange foruden ham, at takke for Lignende.

Jeg har aldrig glemt, og vil stedse bevare i taknemmeligt Minde, saavel den Tillid, man skænkede det Huus, jeg repræsenterede, som de tusende Behageligheder og Glæder, som man kappedes om, at komme mig imøde med. Jeg har, i en ligesaa lykkelig Stilling, som jeg dengang befandt mig i, besøgt andre store Stæder, som s. Ex. St. Petersborg, omtrent paa samme Tid, og været forsynet med mange høist smigrende anbefalingsbreve, baade fra Ministre og de første Handelshuse; men jeg har aldrig nydt, eller fundet nogen Giestfrihed, der kommer Stockholms nær. Overalt i mit Fædreland, hvor til Finland ogsaa dengang regnedes, mødtes jeg med Venkskab, og knyttede overalt gode og faste Handelsforbindelser, som for en Deel senere directe med mig fornyedes, og som blot Ulykker formaade at opløse.

Efter 7 til 8 Maaneders Ophold i Stockholm, den behageligste Tid af mit Liv, og 5 a 6 Maaneders Reise i den øvrige Deel af Sverrig og en Deel af Rusland, som jeg ikke besøgte i Forretninger, men blot for min Fornøielse, kom jeg tilbage til Malmø i Januar eller Februar 1806, hvor jeg, i Følge min Faders Duffe, og efterat have aflaaet Indbydelse til Association med et betydeligt og høist respectabelt Huus i Stockholm, et i Gothenborg og et i Carlskavn, begge agtede, skjønt af mindre Betydenhed, paatog mig strax en liden Grek af min Faders Forretninger, i Forening med min ældre Broder. Han var i Begyndelsen fraværende, og saaledes raadede jeg ganske allene for vore smaa Forretninger, havde desuden Bestyrelsen af Malmø Sukkerraffinaderie, hvilken jeg skulde beholde

beholde tilligemed Over: Inspektionen over Arbeidet paa min Faders Tabaksfabrik, og paatog mig Directionen af Malmøes Klædefabrik indtil min Broders Tilbagekomst, da den skulde overlades ham. Directionen, Dispositionen og Inspektionen af alle disse Fabriker og Indretninger, paatog vi os, uden nogen Erstatning for vores Umage og allene for at gaae vor Fader tilhaande. Jeg fik alligevel min rigtig betalt; thi fra samme Dag af, da jeg paatog mig Bestyrelsen af Sukker: raffinaderiet, lod jeg mig lære at kaage Sukker, arbeidede selv fra 3 til 9 næsten hver Morgen, tildeels for selv at lære, men endnn mere for at virke og bringe Sagen i Drift. Den øvrige Tid af Dagen, deledede jeg mellem vore egne smaa Forretninger, Tabaks: og Klædefabriken, gjorde nogle nyttige Forandringer og nye Indretninger ved Raffinaderiet, og satte det i 9 Maaneder i en usædvanlig Drift, og arbeidede med saa usædvanlig Fordeel, at da jeg, paa en Grund, som jeg snart skal omtale, afleverede Dispositionen derover, afstode Interessenterne mig til Belønning 10 Actier for en høit billig Priis, paa en Tid, da de stode meget høit og ingen vilde sælge. At dette smukke Træk af Interessenternes Tilfredshed virkelig var den største Belønning for mig, behøver jeg ikke at sige.

Min Broder kom tilbage i August eller September Maaned samme Aar; men da han havde i Sinde at givte sig, fandt han, at vore Forretninger ikke vare tilstrækkelige til, at ernære os begge. — Hvad var der at gjøre? Jeg var fri og han forlovet. — Jeg overlod ham uopfordret vort hele Etablissement, og besluttede at forlade Malmøe, for ikke at være hans Medbeiler, og jeg var, hvis jeg tør sige det, dengang en temmelig farlig. Min Fader roeste høit dette Træk af mig, som han kaldte ædelt, og som jeg fandt aldeles naturligt. — Imidlertid skulde jeg nu, og sandsynligviis for stedse, forlade min Fødeby, hvor jeg gierne midt iblandt mine Venner havde tilbragt og endt mit Liv, hvor alt, hvad jeg havde kiært, omgav mig,
 hvor

hvor og den skønneste Fremtid smilede mig imøde. Dette gjorde mig ondt. Jeg foreslog derfor min Fader, at give min Broder en Andeel i sine Forretninger og lade mig beholde mine; men han var af andre Tanker. Jeg havde tilbudet mit Offer, og vilde ikke, at man skulde troe, at jeg angrede det, og fandt mig desfor sidenester i Alt. Om min Fader gjorde vel eller ilde, i, ikke at søie mine Duffer, staaer hverken i min eller nogen anden Dødeligs Magt at udgrunde.

Saa snart Schartau erfoer, at jeg vilde forlade Malmøe, tilbød han mig Dispositionen af sine Forretninger og derfor at tilstaae mig, uden noget Indskud af Capital, $\frac{1}{2}$ Deel af den aarlige Fortieneste ved alle Commissioner og Vareforretninger. — Jeg antog hans Forslag, og reiste i October Maaned samme Aar paa nogle Dage over til Kiøbenhavn for at gjøre nøiere Aftale. Vi bleve enige, uden at slutte nogen skriftlig Contract eller Overenskomst, hvilket aldrig fandt Sted mellem os. Ved dette mit Besøg i Kiøbenhavn, havde jeg allerførst den Ære at gjøre Herr og Frue Ter: Borchs personlige Bekiendtskab, som siden har havt saa stor Indflydelse paa min Skiæbne. Man havde nogle Maaneder i Forveien anseet det for nødvendigt, at sende en Broder af Frue Ter: Borch til Sverrig, og Gud veed, ved hvilken Hændelse, adresseret ham til mig. Aarsagen dertil var formodentlig Herr Hiorthøi, som var paa de Herrer Christmas, Ter: Borch og Compagnies Comptoir, og hvis Bekiendtskab jeg under mit første Ophold i Kiøbenhavn havde gjort. Nok, denne Yngling, der virkelig behøvede en ledende Ven, blev sendt til mig, og hvis han endnu lever, vil han kunne bevidne, at han fandt i mig den Ven, der søgtes for ham. Hr. Ter: Borch og Familie troede paa denne Grund, at være mig nogen Opmærksomhed skyldig, og saasnart de fik Underretning om min Ankomst til Kiøbenhavn, gjorde Ter: Borch mig den Ære at besøge mig, hvorved jeg naturligviis maatte finde mig smigret. Jeg blev indbudet til
hans

Hans sædvanlige store Mandags-Diner, som jeg var uartig nok til at afflaae. Han lod sig imidlertid ikke nøie dermed; men sendte imod Middagstiden den ovenansførte Hæer Hiortshøi i sin brillante Equipage til mig, for at hente mig. Men selv denne Udmærkelse formaaede længe ikke at bevæge mig; dog endelig gav jeg efter for den og den Affendes Veltalenhed og begav mig, uden at gjøre Toilette, og langt fra ikke i Helligdagsklæder til dette store Selskab, som bestod af flere Mini- stre, fornemme Embedsmænd og endeel af de største Riob- mænd. Nu var da dette Bekjendtskab giort, der længer hen vil give overflødig Stof til Dmtale.

Mit Ophold i Kiøbenhavn var ikke langvarigt, og jeg vendte tilbage til Malmøe, for at aflevere og afslutte alt, hvad jeg der havde Raadighed over.

I Begyndelsen af Aaret 1807, tiltraadte jeg anden Gang Schartaus Huus, og delede Raadigheden derover med ham, thi han havde endnu ikke dengang draget sig ganske ud af Forretningerne. Siden min Reise i Sverrig 1805 havde han, i de to følgende Aar, betydeligen forøget sin For- mue, saa at den nu udgjorde circa 40,000 Rd. D. C. Han var tillige blevet Skibs-Neder og havde Andeel i flere Skibe, hvilket alligevel ikke angik mig, da jeg ingen Deel havde deri. Med et af Skibene, jeg troer en Brig, var der i Slutningen af Aaret 1806 giort en Expedition til Vestindien, jeg troer til Martinique. Efter 2 a 3 Maanedes Ophold i Kiøbenhavn, reiste jeg nok engang til Stock- holm, og vendte ikke tilbage, førend jeg, ved flere Benners og Belynderes, især ved Excellencernes A — og L — s Vi- stand, havde i den korte Tid af 3 Uger, trods mange andre Medbeilere, som søgte disse Forretninger længe før mig, faaet en Ordre af Magasins-Directionen paa 100 til 150,000 Tønder Kornvare og et meget stort Partie fransk Brændes- viin.

viii. Med denne Ordre tilligemed mange høist betydelige fra Handelshuse, reiste jeg i 60 Timer fra Stockholm til Kiøbenhavn, og medbragte hele Beløbet af Skibene, der havde tilhørt det ostindiske Compagnie i Gothenborg, solgte til Rusland, i Verker til Schartaus Ordre paa fem eller sex af de første Huse i Kiøbenhavn. Jeg mindes ikke Summen aldeles nøie, men den var ikke under 200 men snarere henimod 300,000 Rd. D. C. Denne store Tillsid havde jeg Herr H. Th. Philipsons personlige Venskab at takke for.

Saa snart jeg ankam til Kiøbenhavn var det mit første Foretagende, at lade opkøbe Kornvare i alle Rigets Provindser og efterhaanden expedere dem fra Kiøbenhavn, saavel som at udføre de øvrige Ordre. Næsten alt var assendt og en stor Deel Remisser indløbne, da Englænderne angreb Kiøbenhavn; imidlertid havde vi endnu circa 150,000 Rd. D. C. at indkræve hos adskillige Huse i Sverrig.

Bed den engelske Flaades Ankomst vilde man vide i Kiøbenhavn, at den var bestemt mod de svenske og russiske Flaader; men jeg blev snart af anden Mening.

Jeg havde leiet mig tæt ved Søen, en eller halvanden Mil fra Kiøbenhavn, et lidet Landsted eller rettere en Deel deraf, det øvrige beboedes af en elskværdig Familie, i hvis Selskab jeg tilbragte mangen behagelig Time, som jeg endnu mindes med Fornøielse og Savn. Jeg opholdt mig gjerne, fra Løvedag Aften til Mandag Morgen, paa dette Sted, hvorfra alle Sorger vare forjagede, og som blot stod aabent for Munterhed og Glæde, og saae derfra en Søndag Morgen, den engelske Flaade i smukt Veir og med ypperlig Vind seile op; men saasnart jeg saae den første Fregat kaste Anker ved Dragøe, Klokker 8 om Morgenen,
og

og alle de øvrige Skibe gjøre det samme hele Linien igien: nem, uden at benytte den herlige Medbor, vovede jeg at paastaae, at det gjaldt Seeland, og blev udleet. — Den øvrige Deel af Søndagen overlagde jeg, hvorledes jeg havde at forholde mig, uden dog at forsømme Deeltagelsen i de landlige Fornøielser, og forlod først mit Landsted Mandag Morgen, men meget tidligere end sædvanligt. — Mit første Foretagende paa Comptoiret var at eftersee de Betalinger, vi i de næste to Maaneder havde at gjøre, samt vore Resourcer. Derefter lod jeg skrive Conto. Cour. for vore betydeligste Debitorer i Sverrige, og fik det, jeg behøvede, færdigt den følgende Dag. Selv havde jeg ingen Tid til, at deeltage i Arbejdet paa Comptoiret, thi jeg havde desuden nok at gjøre for at blive færdig inden 24 Timer. Blandt andet kunde jeg ikke undlade, at gjøre nogle Afseesvisiter, blandt hvilke ogsaa hos Herr og Frue Ter:Vorch, som ved min Gienkomst til Byen paany havde viist mig megen Artighed. — Jeg veed ikke ret, men ved Afseeden forekom det mig, som om jeg mødtes med usædvanlig Deeltagelse. Jeg reiste den følgende Dag i en svensk Baad lige fra Kiøbens Havn til Malmø, løb ud med Modvind om Aftenen og laae hele Natten paa Søen. Englænderne landede 36 Timer efter min Afreise.

To Dage efter min Ankomst til Malmø faaer jeg Brev fra Landskrone fra en Søster af Frue Ter:Vorch, hvori hun meldte mig sin Ankomst dertil med alle Ter:Vorchs tre Børn, to Piger og en Kammerjomfrue, beder mig at bestille Værelser til dem i Malmø, og selv afhente dem. Dette aldeles uventede Besøg fortrædigede mig høiligen, thi jeg havde i Sinde at reise til Stockholm, hvor vi havde vore betydeligste Fordringer; hvad var alligevel derved at gjøre? Jeg reiste til Landskrone og hentede Børnene til Malmø, hvor jeg dengang, alt for 19 Aar siden, stod dem
i Far

i Faders Sted. — Denne Stilling og Anbetroelsen af en saa kostbar Skat, maatte smigre og giøre mig stolt; saavelsom mit første Bekjendtskab med Frue Lorenzen, en interressant Dame, og min daglige Umgang med hende maatte giøre mig Opholdet i Malmø høist behageligt; især da jeg der fandt mig omringet af det Kiæreste paa Jorden. — Men det var dog ingen tilstrækkelig Høde for min Siel, eller kunde slienke den synderlig Tilfredsstillelse. Denne fandt jeg derimod ved at, deels selv, deels ved min Fader, at understøtte den danske Consul Brovn med Penge hvilke han, med Hensyn til den afbrudte Samsærrelse, ikke kunde faae fra Danmark, og som han ikke saameget behøvede for sig selv, som for at komme Søfarende af hans Nation til Hielp, der havde søgt Tilflugt i Sverrige i hele hans Consulat: Distrikt, lige fra Strömstad til Ystad og endnu længer. For alt, hvad han modtog af min Fader, gav han skriftligt Deviis, og disse ligge endnu uindløste, enten imellem mine private, eller mueligen, ogsaa Comptoirets Papirer, hvis de ikke under min Fraværelse ere tilintetgjorte. Han fikkede, Gud veed i hvad Hensigt, to eller tre Norske Postsække fra Helsingborg til sin Kone i Malmø. — Han havde ikke fra første Sted kunnet finde Leilighed til, at faae dem prakticeret over, og jeg paatog mig, som og lykkedes, at skaffe dem til Dragøe, vel ikke i egen Person, men ved paalidelige Folk, som jeg kiendte, og som jeg selv betalte i Forhold til det Værd, jeg satte paa det, som jeg betroede dem. Postdirectionen har modtaget Postsækkene formodentlig i den Tanke, at de vare sendte fra den danske Consul og ei fra mig. Det gjorde jeg mig ikke heller til af, tilfreds ved den Tanke, at mine Bestræbelser havde været mine Medborgere nyttige; og for saavidt dette var Tilfældet, glæder det mig endnu. — Jeg lod Consul Brovn, enten skriftlig, eller saa Dage derefter mundtlig, ved hans Ankomst til Malmø, vide den Ubetydelighed, jeg derfor havde skrevet ham paa Regning; skjont

ffiont faadanne Folk, til hvem man kan betroe en saa vigtig Sag, hvorpaa mueligen Medborgeres Velfærd beroer, og som er saa vanskelig at udføre, foruden den simple Betaling gjør Fotdring paa en Erkiendtlighed, som jeg paa min egen Regning gierne tilstod dem. Waaden blev paa Tilbagereisen om Natten optaget af Englænderne, og Folkene undergik en meget streng Undersøgelse. Om jeg paa samme Tid har hjulpet en og anden Dansk eller egne Landsmænd, hvor jeg formaade det, er det Menneffelighedens Sag og bør ei her omtales.

Da Kiøbenhavns Beleiring var hævet, kom Frue Terborch selv, ganske allene med en Diener, over Søen til Malmø, og Børnene, saavel som jeg selv, reiste tilbage med hende over Helsingør.

Saaledes, bundet af Høflighed og Opmærksomhed til Malmø, uden at komme til Stockholm, havde jeg imidlertid ved Breve faaet udrettet det samme, som jeg havde ventet af min Nærværelse. Endeel Remisser havde jeg alt faaet, og de øvrige vare lovet mig eller mit Huus fra sikke og paalidelige Hænder, saasnart de kunde være os til Nytte, og med disse, tillige med den Sum, som jeg medbragte eller senere kunde faa fra min Fader, kunde vi fra den første Dag af, da jeg kom tilbage til Kiøbenhavn, betale alle vore Forpligtelser fuldt ud, uden at behøve at tage vor Tilflugt til den Betalingsmaade, som Nøden havde foreskrevet, og som ved almindelig Overenskomst var blevet antaget; nemlig paa Bexler, blot strax at betale Halvdelen under Protest, og Resten sildigere. Det skeede alligevel ikke; thi Sønnen og daværende Chef for Gustmeiers Huus, hvilken Mand havde været Schartaus gamle Ven, var i Forlegenhed og behøvede vor Bistand, hvilken vi hellere gav ham, end vilde prale af, at have betalt fuldt paa en Tid, da maaskee neppe tre eller fire Huse i Kiøbenhavn gjorde det.

Fra denne Tid af blev min venfskabelige Stilling til Lers Borch og hans Familie stedse nziere. Der forgik ingen Mandag, uden jeg jo maatte bivaane hans saakaldte Minister: Diners, saavelsom hver Fredag en anden mindre, hvorvel den var fast alt for stor, og tilsidst kunde jeg ansees som et Huus: Inventarium. Dette Forhold gav Anledning til megen Snak, hvorvel uden Grund. Alligevel gjorde jeg, ikke een men mange Gange, Bedkommende opmærksom derpaa, og udbad mig som en Gunst, at maatte trække mig længer tilbage fra en Plads, som Verden troede mig i Besiddelse af, uden dog ganske at udelukke mig fra Nydelsen af en saa behagelig Omgang, som dette Huus frembød. — Denne Begiering blev ikke hørt, thi Samvittigheden gjorde sig ingen Vebreidelse, og man var saa vant til at see mig, at man ingen Dag kunde leve mig foruden. — Ikke engang det sædvanlige Klokkeslet maatte overskrides. — Jeg tilstaaer, at denne Yndest smigrede mig, endskiønt den paa den anden Side gjorde mig ubeskriveligt ondt. Jeg havde allerede levet nok, ja maaskee alt for meget i Verden, til ikke at vide, hvilke ulykkelige Følger et slikt Forhold kunde have, og var begges, saavel Mandens som Konens, oprigtige Ven. — Dette venfskabelige Forhold varede uafbrudt ved, uden at trues med nogen Skye, uden naar jeg talte om, at trække mig tilbage. Dette Forsæt varede dog aldrig længe, førend Sommeren 1810, da jeg for fulde Alvor besluttede at sonderrive disse Vaand, og desaarfsag agtede at reise. Anledningen dertil var, at jeg havde faaet et anonymt Brev, forfattet af Hr. B. — hvilket han selv sildigere har maattet tilstaae mig, og som jeg ikke kan bebreide ham, da hans Hensigt uden Tvivl har været god.

Der sagdes ligefrem deri, at L. B. ødelagde sig ved et ødselt Levnet, som langt oversteeg hans Evner, og dertil angaves som Grund hans Fortvivlelse over mit venfskabelige Forhold til hans Kone. Hensigten kunde være god, men Slutningen

ningen var falsk; thi T. B. havde forhen levet ligesaa øblet, ja endnu ødslere; men imidlertid gjorde dog dette Brev et stort Indryk paa mig. Vel besmittede ingen Last vort Vennskab — hvilket jeg til hendes Ære ansøger, thi jeg kunde maaffee lettere have glemt mig selv; men jeg vilde intet have at bebreide mig, og ikke selv uvidende forstyrre den Ene eller den Andens Noe. Jeg meddelede hende derfor det anonyme Brev, hvis Forfatter jeg halv om halv gisnede, malede vore giensidige Pligter med de stærkeste Farver, og sluttede med, at jeg skulde og vilde reise, og ikke vende tilbage mere. — Istedet for en sindig Beslutning besvartes jeg blot med Sorg og Fors tvivelse, og jo mere jeg i en Tid af 14 Dage end bad og forestillede, jo meer vorede begge; saa at jeg tilsidst, for ikke at gjøre den Ene ulykkelig, paa samme Tid, som den Anden syntes heel roelig og tilfreds, opgav mit, som mig syntes, ædelmodige Forsæt, og haabede, den velgjørende Tid skulde lindre de blødende Saar. Imidlertid besluttede jeg, at tale med T. B., og hvis jeg opdagede den mindste Spor til Bekymring og Sorg hos ham, som min Nærværelse ikke for maadede at lindre, men tvertimod forsøge, skulde intet paa Jorden afholde mig fra at forlade Danmark. Jeg boede paa Landet hos ham, og han vilde ikke tillade nogen Fors andring deri. Om Aftenen rede vi tit ud sammen, undertiden han og jeg allene, men som oftest i Selskab med Fruen. — Engang, allene med ham, besluttede jeg at benytte Diebliffet, og henvendte mig omtrent med følgende Ord til ham.

„De vil ikke tillade, at jeg bliver i Byen, naar De er paa Landet, men betænk, at jeg er ikke ene, har ofte Kudsk og Diener, samt to til tre Heste med mig“ (dette var alligevelielden Tilfældet, thi i Almindelighed sendte jeg dem strax tilbage). „Og da jeg nyder saa megen Forekommenhed hos Dem, saq tillad mig i det mindste at betale; — thi
hvor;

hvorel jeg seer, at De næsten lever ganske som før, kan jeg dog i Tider, som de nærværende, ikke indsee, hvorfra det tilsidst skal komme. Ja! jeg frygter for, De hemmeligen græmmer Dem derover, og vilde aldrig kunne tilgive mig, om jeg endog hidrog det mindste dertil. Desuden vilde jeg gjerne reise, da her dog intet Stort er at gøre for mig, og det var altsaa bedst, at vi nu skildtes ad som Venner."

Paa den første Deel, af min vel overlagte Tale, fik jeg blot til Svar: „Jeg haaber, Tiderne vil forandre sig!“ og hvad den anden Halvdeel angik, forsikrede han mig, at han ikke vilde være tilfreds, om jeg ikke blev paa den samme Fod i hans Huus som forhen; og lagde jeg især Mærke til disse for mig saa smigrende Ord: „Paa Dem bygger jeg mit hele Huus“ — hvis Mening jeg aldrig har fattet, førend paa hans Døds seng.

Denne gode, retskafne Mand, som ikke havde anden Feil, end den Svaghed, at vilde glimre og leve godt, er ikke mere til, og kan selvsagt ikke bevidne mine Ord; men hans Enke lever, og hun lægge Haanden paa Hjertet og svare saa, om min her anførte Dødsførel, med Hensyn til hende, er sand eller ikke. — Kan man gjøre mere, end jeg gjorde? — Jeg var god, eller rettere jeg var svag, og blev fra den Dag et endnu større Offer.

Jeg maa imidlertid forlade denne Materie, for at gaae tilbage til min Forbindelse med Schartau. Ved Siællands Overtagelse og Krigens Udbrud med Engelland, tabte han, paa en eneste Brig nær, hvori han besad $\frac{1}{4}$ eller muelig $\frac{1}{3}$ Deel, alle sine øvrige Skibe og Skibsandele, den før omtalte Expedition paa Martinique, og mange Varer underveis fra adskillige Stæder. Alt var forsikret; men mange Udsøkransdeurer — som man vel mindes — enten falledede eller gjorde

Akkord. Schartau havde forsikret de fleste af sine Varer i Hamborg, og fik — efter mange Mars Forløb — af Rogle 5, af andre 20, indtil 50 PC. Jeg troer, at man ingen Underretning havde om, at Expeditionen til Martinique var paa Tilbageveien, og at den aldeles ikke var assureret. Paa denne Maade mistede Schartau sin hele Formue, hvorefter han blev modfalden og drog sig ud fra al Deeltagelse i Forretningerne, som han heelt og holdent overgav til mig. Sommeren tilbragte han paa et Lyststed i Frederiksberg Allee, som han leiede, uden at jeg en eneste Gang saae ham paa Comptoiriet, og der fordrev han Tiden med Læsning. Til et Tilflugtssted paa sine gamle Dage, — og han gjorde ingen store Fordringer — købte han sig en lille Bondegaard i Herløv, en eller halvanden Mil fra Kiøbenhavn. Med denne sysselsatte han sig, afserlende med Læsning, saavel om Sommeren, da han boede paa Lyststedet, som om Vinteren, hvilken han tilbragte i sit Huus i Byen. Med Handelsforretningerne befattede han sig aldeles ikke, hvorvel han under sit Ophold i Byen, tidt opholdt sig paa vort inderste Comptoir, med mindre Bøgerne skulde afluttes. — Jeg var ung, rask, den Tid temmeligen ufortrøden, og vedblev at arbeide, vedligeholdte Husets Credit, og havde den Fyldestgjørelse, at det Tabte efter to Mars Forløb, allerede for en stor Deel var vundet tilbage. Schartau var, saavel fra forrige Tider af, ja ligesaa 1799, som fra den Hielp han fik 1807, blevet min Fader omtrent 45,000 M. S. Dec., 500 L. St., 2500 Fl. S. C., 5000 Rd. R. G. og 7000 Rd. D. Et. skyldig.

Ved Slutningen af Maret 1808, eller Begyndelsen af 1809, da min Fader formodentlig selv trængte til Penge, forlangte han en Deel af disse, og da foreslog Schartau mig, at jeg skulde formaae min Fader til, at transportere disse Summer over paa mig, imod at $\frac{2}{3}$ Deels Andeel i Huset tilfaldt mig. Jeg forlangte Halvdelen, som mig syntes at være billigt, da jeg

jeg arbeidede ganske allene, havde alt $\frac{2}{3}$ Deel og nu skulde indskyde en Sum, som naar hans Huus i Byen og hans Bondegård bleve fradragne, langt oversteeg den Formue, han havde tilbage. Han svarede mig blot, at han høist ugierne gav halv Andeel, og dette var mig nok, for uden videre Ordverel at antage hans Forslag. Jeg skrev til min Fader, fik hans Samtykke, og fra den Tid havde jeg $\frac{2}{3}$ i alle Schartaus Forretninger. Jeg vedblev ikke desmindre at underskrive pro procuratione; thi derom har der aldrig været Spørgsmaal, og selv vidende om vort indbyrdes Forhold, var det mig ligegyldigt, om Verden holdt mig for en Comptoirbetient eller Chef for et dengang anseet Handelshuus. — Jeg vedblev endnu nogle Aar mine Bestræbelser med Lykke; imidlertid aftog Handelen, og Coursen forværrede sig, hvorved Schartau faldt paa den Idee, at købe sig en Land-Eiendom. Alkestrup og Egemark bleve ham tilbudne, og efterat han, tillige med en god Landmand som selv skulde deeltage for $\frac{1}{3}$ Deel i Købet, havde beregnet Fordelene derved, spurgte han mig, om jeg kunde forskaffe den fornødne store Sum Penge, og om jeg tillod at den toges af Handelen. — Uden mindste Indvending svarede jeg Ja! til begge Dele, hvorpaa han og Kammerraad Klein købte Eiendommen, saa at den Sidste blev Eier for $\frac{2}{3}$ og den første for $\frac{1}{3}$ Dele. Da den første Betalingstermin nærmede sig, havde jeg den Summa i Beredskab, som det tilkom Schartau at betale; men Deeltageren var formodentlig blevet skuffet, og den sidste Betalingsdag maatte jeg endnu bringe 40,000 Rd. D. C. tilveie, som ikke vare i Kassen, og som jeg laante paa nogle Dage i mit eget Navn, og siden endnu maatte skrive paa Interessentens Debet i Schartaus Bøger. For den lille Tjeneste vistes mig Erkiendtlighed, saa længe den var i frisk Minde; men alting i Verden glemmes; saaledes er det vel og gaaet med denne. Tiden løb og den anden Betalingstermin kom; jeg havde den hele Summa i Beredskab for Interessenterne;

Hvilket den Tid kostede mig mindre Anstrængelse og mindre effectiv Værdie, thi den danske Cours var alt meget forværret. Da indsaae Schartau, at han havde udtaget en langt større Capital af Huset, end hans Andeel beløb sig til; og da jeg ikke havde godtgjort mig Renterne for min Capital, ei heller debiteret ham for det han manglede, indsaae han Urimeligheden af et saadant Forhold, og tilbød mig til Erstatning $\frac{2}{3}$ i hans egen Andeel af Alkestrup og Egemark, en Forslag, som jeg gjerne før havde antaget, men nu undslog med disse Ord: „Siden Du kjøbte Eiendommen, har Coursen i den Grad forværret sig, at der, med det, Du endnu er skyldig derpaa i dansk Courant, viser sig en alt for stor Fordeel, til at jeg vilde berøve Dig den. Du begynder at blive gammel, har Kone og Børn; jeg er ung og fri. Behold Du i Guds Navn Din Eiendom, og lad alting blive uforandret i Huset.“

Dette skeede ogsaa, men fra denne Time af, deels paa Grund af den formindskede Fond, og deels som en Følge af Handels-Conjunkturerne, indskrænkedes Forretningerne høist betydeligt, saa at i April Maaned 1812, da jeg frasagde mig al videre Besatning med dette Huus, tilbagestod ingen anden uafgjort Kjøbmands-Forretning, end nogle betalte Vare i Forraad, og et Forskud af 4 eller 5000 Rd. S. Wco., som var givet paa et Partie Jern, deponeret i Sverrig for Schartaus Regning af S. N. i Stockholm. Anledningen til, at jeg i April Maaned 1812 frasagde mig al Besatning med Schartaus Forretninger og ved Aarets Udgang forlangte Afsluttelse og mit indestaaende Capital udbetalt, var denne, at jeg, ligesom før, havde vedligeholdt min venstfabelige Forbindelse med Ter:Vorchs Huus; og at han i Begyndelsen af 1812 blev syg, stedse slettere og slettere, og tilsidst bragtes paa sin Dødsfeng, at han paa denne med Suk og Graad gjentagne Gange anmodede mig om, efter hans Død,

Død, at vorde Fader for hans Børn; hvilket jeg gav ham mit Cresord paa, som jeg maatte holde. Dette kunde vel skee, og jeg vedblive at være Associe med Schartau; men man vil af det følgende see, at jeg maatte træde i Spidsen for Christmass, Ter:Vorchs & Comps. Handelshuus, og disse to Ting lode sig ikke forene.

Da Ter:Vorch i Martsmaaned var død, finder hans Kone et Brev, hvori han paalægger hende, for Børnenes Velsærds Skyld at træde i Egteffab med mig; hvad hende paalægges, anmoder han mig i samme Brev om, og at jeg maatte træde i hans Sted, som Fader for hans Børn. Dette Brev blev mig forelagt saa Dage efter Begravelsen, og da jeg alt var hendes oprigtige Ven, og havde desuden givet den Afdøde mit Cresord paa, hvad han nu, med Hensyn paa Børnene, blot gientog, saa var intet i Veien. Hans Enke og jeg, af ham selv forenede, forlovede os ret snart hemmeligen, og kom overeens om, at erklære vor Forlovelse 9 Maanedes efter, og knytte vor Forening efter 12 Maaneders Forløb. Jeg, paa min Side, besluttede at gjøre en Reise, deels og isærdeleshed for ikke at give Anledning til Snak, og deels for min Sundheds Skyld, som under L. Vs. Sygdom, ved Nattevaagen og Deeltagelse, havde lidt betydeligt. Jeg fik et hæmoroidal Tilfælde, ikke ulig det, som jeg nyelig har overstaaet, hvilket neppe tillod mig at drage Landen. Jeg reiste til Sverrig, men forinden min Reise, havde jeg, og det endogsaa saa Timer efter L. Vs. Død, betalt en betydelig Mangel, som fandtes i Christmass, Ter:Vorchs & Comps. Kasse, og hvilken dette Huses første Commis, efterat have underrettet Frue Ter:Vorch derom, bad mig, saasnart som mueligt at tilskyde, for at den kunde blive en Hemmelighed for den anden Associe. Dette skeete paa Dieblikket, førend jeg endnu havde den mindste Tanke om Ter:Vorchs Brev til hans Kone, eller at hun skulde blive min.

Bed

Ved min Ankomst til Sverrig, betroede jeg mine Forældre Strax, at jeg havde i Sindet at give mig, hvilket alligevel endnu maatte blive en Hemmelighed for Verden. Min Fader var tilfreds dermed, men min Moder høist misfornøiet deraf. — Hun sagde, formodentlig af en hemmelig Aenelse, at jeg styrkede mig i Ulykken, og gjorde sig al Umage for at bringe mig paa andre Tanker. Blandt andet paastod hun, men med en saadan Hefstighed, at det forseilede et velgiørende Indtryk, forudsat, at en Mand paa to og tredive Aar, som havde givet sit Vresord, kunde lade sig rokke: at min tilkommende Kone var intrigant, hvilket hun vilde udlede deraf, for det første, at hendes Børn vare blevne sendte til mig til Malmø, og dernæst, at jeg skulde indrømme hendes Moder en Etage i min egen Gaard, for selv at flytte ind i hendes. Hun sagde mig desuden tusinde Ting, jeg ikke erindrede mig, førend i Dag, da min Fortrydelse over, ikke at have kunnet følge hendes Raad, kommer for sig.

Efter faa Dages Ophold i Malmø, reiste jeg til Gothenborg, og, efterat jeg havde indledet nogle Forretninger, derfra til Meddevig Sundhedsbrønd, hvor jeg gjorde adskillige behagelige Bekjendtskaber, og tilbragte min Tid ret tilfreds, skjønt ikke saa lystig, som førend jeg havde faaet de ulykkelige Giftegriller i Hovedet. Flere gamle Venner af begge Røn vilde heller ikke kjende mig ret igien, og Aarsagen til min Forsandring kunde jeg ikke sige, uden at forraade en Hemmelighed. Derefter gjorde jeg nogle smaa Reiser i Sverrig, og i en Tid af fire Maaneder realiseredes mine i Gothenborg gjorte Forretninger med en Fordeel af 5 til 6000 Rd. Det var endnu i den for Gothenborg lykkelige Tid, da man blot behøvede at afflutte et Foretagende for, at være en Fortjeneste vis. Jeg kom tilbage til Kjøbenhavn i August, havde alt solgt min Gaard et eller halvandet Aar i Forveien, og vilde ikke flytte ind i mit gamle Logis, i Frue Torchs Huus, men leiede

en Etage i Nærheden. For ikke at være uvirksom, påseede jeg paa saadanne Foretagender, som jeg kunde haabe, hurtigt vilde realiseres; hvorfor jeg ansøgte Kongen om Tilladelse til, at udføre Brændeviin fra Flensborg, og Holsteenst Ost fra Kiøbenhavn til Sverrig. Det blev mig bevilget, og de Herrer L. & G. i Flensborg expederede 3 Ladninger Brændeviin. — Paa de tvende fortiente jeg meget betydeligt, og paa den tredie, en noget forsømt Forretning, var min hele Fordeel 7 til 8000 Rtd. Rigs. G. Til Stockholm expederede jeg en stor Last Ost, og fortiente paa den 130,000 Rtd. D. Cr. Coursen var slet, men Fortienesten alligevel meget god. Paa denne Tid, troer jeg, var det, at jeg fik de Herrer Christmas, Ter Vorchs & Compagnies store Pakhuus, og var endnu i Besiddelse af min Capital hos Schartau, som jeg holdt for meget betydelig. Jeg gjorde tillige en anden Handels-Forretning paa denne Tid, hvorved jeg fortiente 5 til 6000 Mg Dco., dem jeg havde anslaaet til 12,000 Mg.

Kammerraad og Ridder Eskildsen, hvis Bektendtskab jeg ved denne Leilighed for første Gang gjorde, havde erholdt Tilladelse til, i sit eller en Andens Navn, at indføre et Partie Sukker og Kaffe — eller maa skee Sukker allene, jeg mindes det ikke saa nøie — fra Sverrig. I Følge Anslaget kunde der fortienes 24,000 Mg Dco. derpaa. Jeg betalte ham 12,000 Mg Dco. for hans Indførsels-Rettighed, men ved uforudseete Tilfælde, og især ved Coursforandringen, formindskedes min Fortieneste. Omtrent paa denne Tid — det ser nemlig de sidste Maanedes af Maret 1812, at Taler er om — havde en Herr Kalpff paa Femern, faaet Tilladelse til, at indføre nogle 100 Fade Tabak fra Sverrig. Udførelsen af denne Forretning blev pr. Commission Schartau tilbudet, der foreslog mig Andeel deri, paa det Vilkaar, at han dertil maatte gjøre Brug af min hos ham staaende Capital. Jeg afflog det af Frygt for, at Forretningen ikke skulde kunne realiseres forinden April Maaned

1813, da jeg, i Følge min Bestemmelse, vilde træde i Spidsen for Christmas, Ter, Borchs & Comps. Huus, og vilde til den Tid gierne have min hele Fond; men ikke bestomindre tillod jeg Schartau, for at han kunde gjøre Forretningen, at maatte betiene sig af min Fond for sin Regning, det vil sige, at jeg, istedet for ved Aarets Udgang at faae alt liquideret, vilde lade mig noie med en liden Deel, om jeg da trængte til den, og give længere Tid med det Øvrige. Derpaa giordes Forretningen, Tabaken blev realiseret og Regningen for Salget opgjordes. Saa længe syntes alting at gaae godt, men nu vendte Bladet sig. Schartau havde endnu ikke betalt det Velyb af Indtægten i Gothenborg, og da Coursen havde forværret sig, vilde han betale det med Uld, som syntes at love Fordeel. Om Hr. N. havde foreslaaet en saadan Transaction eller ikke, er mig ubekjendt. Nok sagt, han reiste til Gothenborg, og ulykkeligviis stilles Ulden, hvorom denne Forretning dreiede sig, til hans frie Naadighed og til hans Ordre. Denne Mand havde egne Forbindelser i Gothenborg, som Schartau ikke kiendte, og som han først kom til Kundskab om, paa samme Tid, som han fik den sørgelige Efterretning, at hans Uld, som efter Dispositionen af Forretningen syntes at tilhøre Herr N., var belagt med Arrest, og anvendtes langt om længe til, at betale Ns. egen Gjeld med. — N. havde ingenlunde ventet et saadant Fremfærd imod sig. Imidlertid maatte Schartau, under Sorg og Bekymring, gjøre Udveie til, nok engang at betale sin Gjeld, hvilket kostede ham megen Austrængelse, og imidlertid kunde jeg ikke vente at faae nogen Liquidation. Han haabede at faae Betaling af N., men efter nogen Tids Forløb gik han Fallit, og Schartau mistede en meget stor Summa, hvis jeg ikke tager Feil, over 100,000 Rbd.

Førend denne Forretning itog en saa slet Vending, havde jeg, i Følge mine Betingelser, i Slutningen af Aaret 1812, eller Begyndelsen af 1813, faaet 12,000 Mg Dec., hvilken

Summa

Summa jeg behøvede, forlangte og fik til en Forretning, hvorom jeg nu vil tale. Forhenvænte Kammerraad C. fik atter en Kongl. Tilladelse til, paa sit eller en Andens Navn (en Omstændighed, som igrigt ikke angik mig, og som jeg ikke behøvede at undersøge, mindst naar jeg havde med en agtværdig Mand at gjøre, som var Tilfældet her), at indsøre til anden eller tredje Soldlinie (jeg mindes ikke, hvor disse Linier vare slagne, nok: Varene kunde gaae til Altona) et betydeligt Partie Cacao og Piemento. Denne Forretning foreslog han mig atter paa samme Maade, som den foregaaende, og forlangte 50,000 Mg. Bco., for at afstaae Tilladelsen.

Begge disse Vare-Artikler stode i Altona i Priis af 48 til 52 Sk. Et. pr. H., sølgelig var en heel Deel at fortjene. Han havde selv beregnet den muelige Fortieneste, og jeg gjorde ogsaa mit Overslag. Da Partiet var stort, kunde der fortienes 100 a 120,000 Mg. Bco., efterat en kostbar Landtransport om Vinteren og alle muelige Omkostninger vare betalte. Deraf vilde han, uden videre Risiko, have ovennævnte Summa udbetalt. Dette store Partie udfordrede, blot for at indkøbes, en Summa af 80,000 Mg. Bco. Land-Transport giennem Sverrig og hele Danmark ic. ic. 20,000
Tilladelsen 30,000

Saaledes i Alt: Bco. Mg. 150,000.

Ifølge det Løfte, jeg havde givet Schartau, kunde jeg blot vente en ubetydelig Summa af ham. Jeg havde kjøbt og betalt mine Packhuse, eller maatte paa den Tid omtrent gjøre det, ifølge min Bestemmelse, hvorfor jeg, især da min Brønderviins-Forretning i Sverrig endnu ikke ganske var tilendebragt,

hverken

Hverken havde Penge nok til denne Forretning, og heller ikke vilde indlade mig i nogen Vidtløftighed, paa samme Grund, som jeg havde afflaaet Schartaus Forslag, afflog jeg følgelig ogsaa denne ganske og aldeles. Men Hr. Kammerraaden, som siden vor første Forretning 2 eller 3 Maaneder i Forveien, ofte havde besøgt mig, kom igjen kort efter jeg havde givet ham Afslag, vedblev at plage mig i tre eller fire Dage, og havde imidlertid nedstemt sin Fordring først til 45, siden til 40,000 Mg Bco. Endelig blev han overtødet om, at jeg enten ikke kunde, eller ikke vilde indlade mig paa denne Forretning, og havde imidlertid — saavidt jeg kunde mærke — fundet nogen Anden, med hvem han bedre kunde finde sin Regning. Nu spurgte han mig, om jeg vel vilde forskrive disse Varer for hans Regning, hvilket jeg lovede; hvorpaa han strax satte sig hen og skrev en Ordre, til at indkøbe for hans Regning i Sverrig, saa og saamange tusend H Cacao, og saa og saamange tusend H Piemento, alt paa den bestmuelige Maade, og skulde Varene tillige afleveres i Helsingør. Piemento forskrev jeg fra Hr. A. J. H. i Halmstadt og fra Hr. J. A. A. i Gothenborg; men Forraadet derpaa var ubetydeligt og jeg fik i Alt blot 17,000 H. Det hele Partie Cacao, jeg troer 150,000 H fik jeg ved Herr Ch. D. Jun. i Carlsbavn, og formaaede en Landsmand, som endnu lever i Kiøbenhavn, nemlig Herr Sproglærer Hartmann, at reise didhen, og saad snart som mueligt faae Varene expederet; hvilket han ogsaa til min største Tilfredshed udførte. — Hvis det, jeg her skriver, engang imod min Formodning skulde blive forelagt Verdens Dine, vil han, saafremt han endnu lever, for endeel kunne stadfæste mine Ord. Han var, saa vidt jeg mindes, i det mindste een Gang, nærværende ved mine Forhandlinger med E. — Varene kom hurtigt nok til Helsingør, hvorvel ikke alle paa een Gang og paa samme Dag. Ved de førstes Ankomst gav jeg strax Kammerraad E. Efterretning derom. Han syntes tilfreds, og lovede, at lade mig den følgende

Dag

Dag vide, hvorledes jeg videre skulde forholde mig. Men istedet for at disponere over Varene, og giøre Anstalt til Betalingen af samme, begyndte han paa nye at underhandle med mig om, at tage Forretningen paa min Regning. Hvad jeg ikke vilde giøre for, vilde jeg endnu mindre nu; thi Wostaus Brand var alt bekiendt, og man begyndte at ymte om, at det gif den franske Armee slet i Rusland. Sikke Underretninger havde man ikke endnu, men alle Colonialvare begyndte at falde i Hamborg og Altona, og der paa maatte jeg især tage Hensyn. Med disse frugtløse Underhandlinger, gif flere Dage til Spilde. Hele Partiet var imidlertid kommet til Helsingør, og alle indløbne Efterretninger lode Dag for Dag i alle Henseender usordeelagtigere for dette Foretagende. Den begyndte ogsaa, paa det høieste at foruroelge mig, og jeg sagde meget alvorligt til E. „Det er paa den høieste Tid at tage et Partie. De har sagt mig, at De ikke er rity, at Deres Embede, med Hensyn til Krigen, ikke er indbringende, og eier ikke engang til, fulde de 12,000 Mg Bco., De har faaet af mig, da De, som De har sagt mig, har gjort nogle Udbetalinger deraf. Desuagtet har jeg, af Tillid til Dem, forskrevet et betydeligt Partie Varer for Deres Regning; men jeg vil give Dem et endnu større Beviis paa Tillid. Jeg vil, uden at faae Betaling, tillade Dem at sende Varene til Altona, og naar de først ere modtagne der af et godt Huus, maae De stille $\frac{2}{3}$ af Facturens Beløb til min Disposition, og den sidste tredie Deel kan De betale mig her i Terminer, dog forinden Begyndelsen af April Maaned, da jeg behøver mine Penge.“ Herpaa vilde han ikke indlade sig, thi han var ikke Kjøbmand, og Gud veed alt hvad han sagde; imidlertid var han dog Kjøbmand nok til at give Ordre. Endnu forløb en Dag, og Sagen var og blev paa samme Fod. Endelig lod han sig den følgende Dag see, og da sagde jeg til ham: „Varene skal ud af Landet, her maae de ikke

„blive,

„blive, og sæt de blive her, hvorledes skal vi da faae dem solgte?
 „Hvor kan man da sende dem hen, om ikke tilbage til Sverrig!
 „Der kan Niementoen maaskee sælges uden andet Tab, end
 „de droie Transport- og Omkostninger; men i 10 Mars sælges ikke
 „et saadant Partie Cacao; og betænk desuden, at det er en
 „Vareartikel, som fortæres af Orm, fordærves af Fugtighed,
 „staaer Fare for, at den efter nogle Mars Forløb, bringer et
 „Tab af hele Capitalen; hvorpaa man allerede tabte 25 pC.,
 „om den ikke kom til sin Bestemmelse. Tilladelsen koster Dem
 „intet, sølgelig kan De, uden at sørgge Risikoen, gjøre Expe-
 „ditionen. Overlad mig den, saa vil jeg, for at faa Ende-
 „paa denne fortrædelige Sag, gjøre Expeditionen for min
 „egen Regning. Jeg har Deres Ordre, men troe ikke, at
 „jeg vil benytte mig af den, for at gjøre Dem og Deres Fa-
 „milie ulykkelig.“

Jeg tog hans Ordre, rev den i min Hæftighed i Styk-
 ker og kastede den i Ilden. Den var dog ikke bedre værd!

„Nu seer De,“ tilføiede jeg, „at det ikke er for at
 „chikanere, eller benytte mig af Deres Forlegenhed, at jeg
 „vil have Ende paa denne Sag; men vi ere blevne Venner,
 „og bør handle som Venner, og da der endnu er Haab om Red-
 „ning, hvorvel hver Time er kostbar, bør vi ikke lade en eneste
 „ubenyttet.“

Det hjalp altsammen ikke; og Tiden spildtes endnn denne
 Dag med Beretninger om den franske Armees Seire i Rus-
 land, hvormed han troede at besvare alle mine Indvendinger.
 — Jeg bør ikke heller forbigaae, at syv Mars daglige Omgang
 med denne Mand, har fuldkommen overtydet mig om, at han
 ikke havde handlet, som han gjorde, om han ikke hver Dag
 var blevet berettet, fra gode og sikre Kilder, som han sagde, at
 alle Rygter, om den franske Armees Modgang, vare falske,

og at den tværtimod stedse seirede. Paa Grund deraf, havde han den uroffelige Overbeviisning, at der endnu var meget at fortiente paa dette Foretagende. Man kunde ikke give andre Underretninger, end dem, man selv havde, og de, han fik om de Franskes Seier, vare forsaavidt ikke falske, som de gik ud fra den store Armees Hovedquarteer; thi man har siden erfaret af Greve Ségur's Histoire de Napoléon et de la grande Armée, saavel som af General Rapp's, som Fleres Mémoires, at den franske Armeé, midt i den største Nød og Elendighed, alletider seirede ved Baaben; men derved kunde ikke seires over Elementerne, og om det Nederlag de foraarjagede, talede Bülletinerne intet. Disse politiske Esterretninger meddeeldes mig ikke, for at føre mig bag Lyset, derom er jeg fuldkommen overbevist; men jeg tog heller ikke det mindste Hensyn paa dem.

I alle disse Dages Forhandlinger havde Hr. E. begyndt med, at forlange de 40,000 Mg for Afstaaelsen af Tilladelsen, hvorved han forhen var blevet staaende; derefter 35, og stod nu fast paa 30,000 Mg Vco. Han lod mig forstaae, ja næsten tilstod mig, at han dengang, han bad mig forskrive Varerne, havde det Løfte af en Anden, at denne vilde tage Forretningen for sin Negning, naar først hine vare i Helsingøer; men som under nærværende Omstændigheder gik fra sit Ord; og hvad Expeditionen angik, erklærede, at han hverken kunde eller vilde befatte sig paa anden Maade dermed, end at sørge for, at den fornødne Ordre til Varernes frie Passage til deres Bestemmelses Sted, blev given; men for Intet at afstaae en Tilladelse, som havde lovet saa megen Fordeel, og endnu lovede nogen, saavidt han kunde see, var ham saameget mere umueligt, som han i denne Sag handlede mere for tvende Andre, end for sig selv. Saa var hans Ord, og jeg troer, det endnu vilde være mig mueligt, at komme efter, hvorvidt de vare grundede.

Jeg

Jeg havde ikke andet at indvende derimod, end blot, at det under disse Omstændigheder var slemt, at han havde givet Ordre til at forskrive Varer, som han nu ikke kunde betale; hvilket berettigede mig til at fordrø, at han mere skulde søie sig efter mig, end jeg efter ham.

Følgen deraf var, at vi stode paa en nogenlunde spændt Fod sammen, da han forlod mig, og da han kom igjen den følgende Dag, tog jeg den Beslutning, det koste hvad det vilde, at faae Ende paa denne Sag, der med Hensyn til Varenes Beskaffenhed, truede mig med endeligt Forliis af hele Capitalen, saameget mere, som jeg, under nærværende Omstændigheder, alt kunde forudsee et betydeligt Tab. Jeg begyndte med at gientage, hvad jeg de foregaaende Dage havde sagt og foreslaaet; men da dette ikke hialp, og han vedblev at synes, at jeg gierne kunde give ham 30,000 Mg Vco., og endnu selv fortiene betydeligt: troede jeg at vælge det fordeelagtigste for mig, ved at tilkøbe mig Tilladelsen, og bød ham derfor først 8,000, og siden meer og meer, indtil 20,000 Mg Vco. Endelig antog han dette Tilbud, hvortil min ubehagelige Stilling tvang mig; og vi bleve enige. Da jeg nu under disse Omstændigheder ikke turde tage saamegen Hensyn paa Omkostninger, som paa Tiden, gav jeg uopholdelig Ordre til at afsende Varene med A geposten. Ulykken vilde, at de ikke kunde sendes med een, men maatte afgaae med flere Poster. Der til kom Hindringer ved Overfarten over Beltet, og endelig flere Ophold, der blot ved Ordre fra General-Toldkammeret kunde hæves. Dette var, det erindrer jeg tydelig, i det mindste een Gang Tilfældet i Haderslev, og det forekommer mig, som om det oftere fandt Sted. Nok, Varene kom meget langsomt og paa forskjellige Tider til deres Bestemmelse. De først ankomne Partier, kunde just ikke snart tilfulde affættes, da al Speculation var ophørt, og alle Handelsforretninger indspærrede inden Nødtørstens strænge Grændser; imidlertid
 folgetes

fulgtes de efterhaanden til 32 — 24 R pr. U , som endnu i denne Dag overtyder mig om, at der havde været Fortieneste paa dette Foretagende for den, som havde havt Tilladelsen for intet, og havde benyttet den rette Tid. Ja jeg selv, skjøndt med 20,000 M Udbetaling, var blevet nogenledes skadesløs, hvis jeg havde taget mit Partie 8 Dage før; thi da havde Vinteren i det mindste ingen Hindringer lagt i Veien for mig, og jeg havde vundet 3 til 4 Uger i Tiden. Det sidst Ankomne, som var det største Partie, maatte sælges for $10\frac{1}{2}$ R , hvorved jeg tabte 36, til 40,000 M Bco . paa dette Foretagende; desuagtet gjorde jeg Hr. E. ikke en eneste Vebredelse, førend han, 7 Kar derefter, selv gav mig Anledning dertil.

Denne Mand, det være sig nu, at han enten troede, at være mig nogen Tak skyldig, eller han havde fundet noget i min Charakter og i mit Hierte, som just ikke var at foragte, eller ogsaa at han i det mindste ansaae mig for bedre, end den, som var gaaet fra sit Ord, og havde ladet ham i Stikken, — Grunden kan jeg ikke angive saa nøie — men nok er det, han fattede meget Venfæb for mig; beviste mig adskillige smaa Tjenester, og bad mig ligefrem om lignende, hvilke jeg ogsaa gierne beviste ham, saa at vi i denne Henseende ikke bleve hinanden noget skyldigt. Kort: i syv Kar lod han ikke en eneste Dag gaae forbi, uden at gjøre mig sit Besøg. I Løbet af disse Kar, enten 1816 eller 17, da den danske Cours var allerværst, satte han 20,000 Rbd . i mit Handelshuus; hvilke jeg ikke forlangte, og hvorfor jeg alligevel uden nogen foregaaende Overeenskomst godtgjorde ham den Tids høie Disconto. Denne nominale Capital forestillede dengang et effectivt Værd af 8500 M Bco . Den blev for største Delen staaende hos mig, imod at han fik Disconto deraf, indtil Coursen blev omtrent 300 eller maaskee noget ubetydeligt derover. Da
 havde

hævede han noget over den halve Sum, og fik derved en effectiv Capital af 10 eller 11,000 Mg Bco., eller Binding af 15 til 2500 Mg Bco. over den Sum, han havde indsat.

Resten af den nominale Capital blev endnu staaende en kort Tid, og han forlangte, da nu Coursen var 225 eller høist 250, at jeg skulde omskrive den til 5. Bco.

„Det er just ikke venstabeligt,“ sagde jeg til ham, „at De benytter alle for dem lykkelige Forandringer til min Skade; imidlertid maae jeg vel søte mig deri, thi ellers kunde de opsigge mig Capitalen, som vilde genere mig, da De veed, jeg har været i Forlegenhed.“

Det var langt fra ikke hans Hensigt, sagde han nu, paa mindste Maade at ville forsøge mine Sorger, og han holdt sig overtydet om, at jeg selv i et ulykkeligt Tilfælde vilde behandle ham som Ven.

Derpaa svarede jeg ikke andet, end at han jo nsie kiendte mine stränge Begreber om Ret, og da jeg endnu stedse havde Haab om, at overvinde de Ulykker, som vare mødt mig, saa var det endnu ikke Tid at tale derom. Imidlertid gjorde jeg, hverken for hans eller for min egen Moders Skyld, noget som Vre og Vligt forbød, og fandt han for godt at opsigge hele Capitalen, skulde den om tre Maaneder blive udbetalt.

Saaledes var mit Forhold til denne Mand. Han er siden den Tid død, men til Beviis paa Sandheden af mine Ord, som han selv ikke mere kan stadfæste, kan et Brev tiene, som vil findes blandt mine Papirer i Kjøbenhavn, og som jeg skrev i Slutningen af 1819 eller Begyndelsen af 1820, men som ikke blev afgivet til ham. Han kom dengang til

til mig, for første Gang efter min Ulykke, vel fætt til sex Maaneder, ja maaskee endnu længere derefter og bebrejdede mig, at jeg ikke havde holdt ham skadesløs. Hvorfor skulde eller kunde jeg giøre en Undtagelse for ham? Havde jeg vel for langt hans Penge, eller givet ham noget særegent helligt Lovte? eller troede han, det burde være Belønningen for 7 Mars daglige Besøg, eller som en taknemmelig Erindring af 40,000 Mg. Bco., som jeg for hans Skyld havde tabt? Nei! paa alt dette tænkte jeg ikke, men jeg fulgte mine strænge Begreber; og som Ordsproget siger: Intet Broderskab i Spil, saa maa det et heller finde Sted i Handel. Han havde den Gang nyelig været syg, var endnu svag, og jeg vilde skaaue ham, saameget muligt, thi vi vare i 7 Mar. Bønner. Jeg bad ham allene erindre sig, at han i Følge hans egne Ord havde mig at takke for sin første Formue. Dernæst burde han ikke glemme, at jeg ene og allene ved hans Fremgangsmaade havde tabt henved 40,000 Mg. Bco. ved et Foretagende, som havde bragt ham en Fortieneste paa 20,000 Mg. istedet for at han allene havde maattet bære Tabet, om jeg havde kunnet læggetage den strænge Retfærdighed mod ham, som Ben, og bad ham endelig tage Hensyn paa, at jeg allene var blevet Offer for Courtforsandringer, og at hans Capital ogsaa havde bidraget sit dertil. Ja han burde endog skatte sig lykkelig, at han alt havde faaet en Summa udbetalt, hvorpaa han kunde forskaffe sig lange flere af Livets Nødvendigheder og Bequemmeligheder, end Værdien af den Capital beløb sig til, som han først havde indsat i mit Huus; og vilde han besøge mig en anden Gang, skulde han finde alle vore gjensidige Forhold nedskrevne, hvorpaa han da som redelig Mand skriftlig kunde svare mig, og da maatte han det var jeg overtudet om, selv retfærdiggjøre mig. Jeg skrev, men han kom ikke mere igien; og jeg ønsker blot at hiint Brev kunde sammenholdes med nærværende Linier. Ser: Borch, Suell & Comps. Handelsbøger oplyse nogle af disse Forhold, mine private Papirer Andre; og da han desuden skal have have

tvende Med-Interessenter i vor store Handelsforetagende, vilde disse, naar de først vare fundne, vel ogsaa kunne tiene til Bidue om denue Sag, da jeg dog vel tør forudsætte, at han har meddeelt dem, de imellem os foresaldne Underhandlinger. Desuden tørde jeg vel endnu have en eller anden Vej aaben til, i det mindste moralsk at overtøde enhver, som det kunde være om at giøre, at see klart i denne Sag. Juridisk Beviis behøves ikke, thi jeg forsværet blot Moraliteten af mine Handlinger; og der hviler ingen juridisk Beskyldning paa mig. Kammerraad E. var en brav, i Grunden ærlig Mand, hvorefter vel han ikke glemte, at see paa sin egen Fordeel, og var utværeltelig i at lægge nye Planer, naar han blev hindret i at udføre sine Forste. Denne Egenffab har bragt ham til, at sætte vore giensidige Forhold ikke allene i et urigtigt Lys, men ogsaa forandre deres Omrids paa en Maade, som da for Tiden kunde være frugtbringende for ham. Denne Eensidighed, som hans andre gode Sider maaskee have ladet ham føle, har endogsaa formaaret ham til, at sende mig, nogle Aar efter, med en agtværdig og brav Mand, Capt. Raaberg fra Kjøbenhavn, et ret venlig Hilsen, hvorvel blandet med en Slags Trudsel, dersom jeg lod et Ord falde om vore forrige Forbindelser.

Fra den første Jan. 1813, da min Forlovelse med Frue Ter: Borch blev offentlig erklæret, og til den 2den April, da jeg holdt Bryllup og tiltraadte som Chef Handelshuset Ter: Borch, Gnell & Comp., hændtes mig intet, som er værd at bemærke, uden ved Skiftet mellem Frue Ter: Borch og hendes Børn. Det begyndte med Burderingen af Meubler o. s. v., til den Ende kaldtes tvende eedsvorne Burderings-Koner, som taxerede hvert enkelt Stykke Meubel, Sølvstøi, Linned, Sengesflæder, ja indtil den mindste Ubetydelighed. Jeg holdt den strænge Fremgangsmaade for, at være i sin Orden, og havde intet derimod. Voets Gaard, som var vedligeholdt med samme, og ofte unødvendige, Omkostninger, som Ter: Borch anvendte

paa

paa alt, som hørte til Livets Bequemmeligheder, og udvortes Pragt, ansloges som mindst til den Summa, den var anskrevet til i Ter:Vorchs Bøger, eller taxeredes endnu højere, hvilket jeg ikke mindes, og jeg gjorde ikke den mindste Indvending. Endelig var der, med Undtagelse af Resten af et høist ubetydelig Pengesum, som Frue Ter:Vorch havde faaet ind for solgte Meubler og Lyststedet, og hvoraf hun havde taget næsten et Aar, blot Ter:Vorchs Andeel i Handels-huset Christmas, Ter:Vorch & Comp. tilbage. Dette Huses Handels:Balancen for 1812 skulde lægges til Grund; men jeg gjorde den Indvending derimod, at Alt, næsten uden Undtagelse, bestod i Fordringer paa St. Croix, der vel for den største Deel kunde anses for usikre, da Ter:Vorch med den største Anstrængelse i hele sex Aar ikke havde kunnet inddrive dem; hvorfor jeg ansaa det for ubilligt, at optage den hele Sum, som Balancen angav, i Skifter. Krigen varede desuden endnu ved. St. Croix var i Engländernes Bærg, og kun Gud vidste, hvorledes det videre vilde gaae dermed. Denne Indvending, som jeg endnu i denne Dag finder grundet paa Billighed, Forstand og Estertanke, og som jeg overlader Læseren af dette at bedømme, frembragte den fatale Virkning, at Frue T. V., min da for Verdens Dine erkjendte Troelovede, høitideligen erklærede, at hun, af Kierlighed og Interesse for sine Børn, ikke vilde give sig, uden paa det Vilkaar, at Balancen antoges til Rettefnor.

2. Hvad skulde jeg nu gøre? Hun røbede just ikke synderlig Kierlighed for mig, men min var desto større for hende. Jeg givtede mig ikke af Egennytte, der, sandt at sige, heller ikke her kunde lokke mig; men jeg havde lovet Ter:Vorch — den døende havde jeg helligt lovet, at blive hans Børns Fader, og havde seet af hans efterladte Brev til hans Enke, at han ønskede denne Pligt opfyldt ved et Egtteskab med hende; derfor betænkte ieg mig ikke heller

længe, førend jeg ogsaa i denne Henseende gav efter. Skiftet blev derpaa sluttet og underskrevet, hvilket jeg dog ikke kan erindre, om jeg selv gjorde eller ikke. Jeg giøtede mig, som sagt, den 2den April, og udbetalte Børnens Arv til Overformynderskabet i Mai eller Juni Maaned, og havde da det lykkelige Indfald, at købe kongelige Obligationer til en Hver af dem, for en stor Deel af deres Penge, hvorved deres Arv er blevet betydelig forøget. Denne lykkelige Omstændighed regner jeg mig ikke til Fortieneste og tilskriver den blot Conjunctionerne. Min Kone havde efter sin Mening været streng retfærdig ved Skiftets Optagelse. Jeg vilde yttre Edelmødighed ved Pengenes Aflevering, og tilføiede dem et Brev, eller Document, hvad man vil kalde det, hvori jeg tillod, at Renterne bleve lagte til Capitalen, forsaavidt jeg ikke selv behøvede dem.

Kort efter mit Svistermaal, ønskede min Fader, at Schartau med sin, og jeg med min Kone og Børn, vilde besøge ham. Danmark og Sverrige vare den Gang i Krigstilstand, og følgelig behøvedes Kongl. Tilladelse i begge Riger, til denne Reise. Min Fader fik den i Sverrig, og jeg i Danmark. Vi reiste og havde blot opholdt os saa Dage i Malmø, da Uenigheden udbrød mellem Danmark og Rusland, paa hvilken Grund den russiske Minister forlod Kjøbenhavn og kom over til Malmø. Jeg frygtede, at denne Begivenhed vilde have en høist ulukkelig Indflydelse paa den danske Cours, men jeg opholdt mig i et Land, som ikke maatte have det mindste Samkvem med Danmark, og saaledes blev jeg uden den mindste Underretning. I min Fraværelse bestyredes Husets Forretninger af Herr Benson, som var Associe af Huset, uden dog offentlig at være erklaeret derved. Den første Efterretning, som mødte mig ved min Hjemkomst var, om en Cours af 8 til 10,000 Rd. d. St. pr. 100 Rd. S. Dec. (den steg saa Dage efter til

til 13,000) og videre at min Associe, under saa voldsomme Conjunctioner, havde lagt Hænderne i Skædet, uden at gjøre det mindste for at contrabalancere dette Onde. Jeg bebrejdede ham det ikke, og bebrejder ham det endnu ikke i denne Dag. For ham gjaldt det, ved at handle, blot om, at vinde eller tabe en fjerdedeel; han satte følgerig ikke sin, men en Andens Formue paa Spil, og hans Stilling var under slige Omstændigheder vanskelig. At jeg, i et saa vigtigt Dieblis, just skulde være fraværende, hører til min Skæbne, som altid har spillet Boldt med mig. Jeg vilde ved min Tilbagekomst oprette den begaaede Feil, men det var for sildigt. Jeg gjorde nogle smaa Forsøg, som mislykkedes, og jeg saae min Formue, uden at regne min Fordring hos Schartau, og min Andeel i Christmas, Zerborchs & Comp. Fordringer paa St. Croix, min Gaard, Neubler ic., ved Slutningen af Aaret 1814, reduceret til 26,000 Mg Bco., eller til en efter Tidernes Cours dertil svarende Summa i Rbd. N. B., som jeg ikke erindrer. Om min Fordring hos Schartau vilde jeg, nu mindre end før, gjøre nogen Paamindelse. Han havde mistet 100,000 Rbd. ved før omtalte Hr. N., var blevet bedraget for de 4 a 5000 Rb. S. Bco., jeg alt har omtalt, derved at en Ven og nær Paarørende af ham i Sverrig, som han ikke vilde gjøre ulykkelig, havde ladet sig fraliste et Depot af Jern. Han var i Fortvivlelse over disse store Tab, og jeg vilde ikke forsøge hans Bekymringer, ved at forlange mine Penge, som jeg dog ikke kunde faae, uden at sætte ham i den Nødvendighed, at sælge sine Eiendomme. Kort efter fallerede de Herrer Gustmeier & Comp., og Schartau tabte atter 40,000 Rbd. N. B., som vilde have nød ham selv, at gaae Fallit, hvis jeg ikke var kommet ham til Hielp med 40,000 Mg Bco., hvilke han efter 6, 9, 12 eller flere Maaneder betalte mig tilbage; men blot at nævne det Ord Afregning imellem os, havde været at lægge ham i Graven.

Med

Med alt det, betragtede jeg ikke min Capital hos ham, som tabt, thi han eiede sine Herregaarde, som endnu havde betydelig Værdi; og da nu Freden atter var sluttet og St. Croix atter tilhørte Danmark, ansaae jeg de efter Tærborchs Død mig tilhørende Fordringer sammesteds af større Værd, end da jeg modtog dem. Jeg troede altsaa, endnu at være i Besiddelse af en klækkelig Formue, gjorde Forretninger i Forhold dertil, hvoriblandt en og anden ret lykkelig, og havde desuden meget indbringende Commissions-Forretninger.

Jungen fan bebreide mig, at jeg levede paa en ødsel Fod i mit Huus. Mine Døre vare ikke tillukkede for den Trængende, men vel for paatrængende Snylstegeister. Jeg har ikke gjort et eneste stort Selskab i alle de Aar, jeg har været givt. De, jeg ansaae for mine Venner, saa jeg gierne hos mig, men gjorde ingen unødvendige Omkostninger for deres Skyld. Jeg holdt 4 Heste, og havde et Par smukke Vogne. Dette var min eneste Rikæbhest. Enhver har sine Svagheder og jeg denne. Imidlertid kostede denne Fornøielse mig ikke synderligt, thi jeg havde mange Bares Expeditioner, lod mine Heste arbejde hver eneste Formiddag, naar der gaves Arbejde, som næsten altid var Tilfældet, og fortiente derved, omtrent hvad de og Vognene kostede at underholde. Siden kunde jeg, hver Estermiddag omverlende, betiene mig af det ene Par til min Fornøielse, som bestod i at tigre en Tour med min Kone. Det var vor eneste Sommerfornøielse, thi Landstæd havde vi ikke.

Denne simple Levemaade førte jeg — hvorvel indtraadt i en Familie, der forhen havde været vant til den Alleroverflødige — fra den første Dag jeg blev givt, lige indtil den, da Ulykken rammede mig. Vort huuslige Liv, var i al den Tid ikke ulykkeligt, og jeg, vant til at soie alle min Kones

Duster

Nisfer, kunde endog kalde det høist lykkelig, om jeg ikke imel-
 lem havde faaet at høre, at jeg dog ikke kunde sammenlignes
 med den fortreffelige Mand, som ikke mere var til. I
 Grunden gjorde disse Ytringer intet synderligt ubehageligt
 Indryk paa mig, thi jeg erkjendte i mit Inderste, at de
 havde levet saa lykkelig, som mueligt; men naar jeg maatte
 høre om den salig Mand's efterladte store Rigdom, saa
 behøvede jeg al min Taalmodighed, og jeg tilstaaer, at den
 neppe slog til. Dette indtraf dog saa sieldent indtil Marts
 1819, at om det ikke var indtruffet desoftere efter den Tid,
 vilde jeg aldeles have glemt det; men lige fra Begyndelsen
 af vort Ægteskab, havde denne Idee, Gud veed hvorfra,
 sat sig fast i hendes Hoved. Hendes forhenførte, yppige Leve-
 maade kunde vel, saalænge den varede, indgyde heude denne
 Tanke, men havde hun ikke erfaret, at Manden ved sin
 Død efterlod Kasse-Mangel*)? Havde hun ikke seet, hvor
 faa Penge hun havde tilovers, efterat hun havde tilbage-
 betalt mig det giorte Udlæg for Kassemanglen, og levet et
 Aar af det, hun havde inddraget for solgte Meubler, Equi-
 pager og Landsted? Kunde hun ikke bedømme, blot af de
 Summer, som gik giennem hendes egne Hænder til Huus-
 holdningen, hvad en saadan Familie kostede at underholde?
 Havde hun ikke selv været tilstæde ved Skiftet, og overskuet
 alt, hvad det indbefattede, og burde hun ikke forestille sig,
 at Ter-Borch maatte have havt sine gode Grunde, hvor-
 for han havde anmodet hende om, at givte sig med mig,

i det

*) Man glemme ikke, at han var Chef for Huset; havde i
 samme tilstrækkelige Fonds til at dække Mangelen med, der
 altsaa ikke skod af nogen paa mindste Maade uredelig Hand-
 ling; men, som jeg formoder, blot for at følge de store
 Summer han behøvede, og sine store Udgifter for sin
 Associe. I hans Kasse fandtes hans egen Fortegnelse paa de
 Summer, han havde udtaget, uden at notere dem i Kasse-
 bogen.

I det mindste nogen anden end den, selv døende at vide
 Hende i en anden Mand's Arme? Saa kold og uden Følelse
 var han ikke, og det holdt hun ham heller ikke for. Men
 Han kiendte sin Stilling og Indsaae, at om han var vedble-
 vet at leve endnu eet eller halvandet Aar paa samme Fod
 som før, vilde han været en fattig Mand; thi hans Huus-
 Holdning kostede en uhyre Summa aarlig, og lige siden
 Aaret 1807 gjorde han ingen Forretninger og fortiente Intet.
 Vel kunde han have indskrænket sin Levemaade og maaskee
 levet et Par Aar længere af Levningerne af sin Formue; men
 besad han Styrke nok dertil? Et saadant Skridt er især for
 en Riibmand, ikke let. Paa Grund af al den forgæves
 Umage, han havde gjort sig, at inddrive sine udestaaende
 Forbringelser i Vestindien, kunde han ikke gjøre synderlig Reg-
 ning paa dem. Og hvad havde han saa tilbage? En Gaard,
 hvorpaa han alt var Overformynderiet 40,000 Rd. d. C.
 Skyldig. Et Landsted, hvis Hovedbygning af Tømmer, frembød
 et landligt tækkeligt Skue, som koster 200 Rd. R. G. S. ganske
 færdig tilhugget i Norlandene, og levertes frit opreist hvor den
 stod, for 1200 Rd. R. G.; tillige med en af ham selv op-
 bygget kostbar Stald, samt nogle andre smaa Bygninger,
 og endeligt en lille velanlagt Hauge, og 20 til 30 Tønder
 Land, sandig Jord. Alt dette, tilligemed hans Meubler og
 Equipager slog ikke til, til at dække et eneste Aars af hans
 sædvanlige Udgifter. Han havde aldrig betroet mig sin Stil-
 ling, og jeg kiendte den ikke, førend jeg havde seet hans Ud-
 givter af hans egne Bøger og hans Resourcer af Christmas,
 Ter, Borchs & Comps. Da prisede jeg Forsynet, som havde
 endt hans stumme Lidelser. Det, som i Forveien en Per-
 son, der ikke vovede at nævne sig, havde tilskrevet mig,
 nemlig at Ter, Borch førte et Liv, som han ikke kunde
 holde ud, tog jeg den Gang i en ganske anden Mening,
 og det vilde vel enhver i min Stilling og under samme
 Forhold have gjort. At min Kone, som jeg forhen har
 sagt,

sagt, holdt sig for at være riig, ja meget riig, slutter jeg ikke blot deraf, at hun flere Gange har ladet mig det høre, thi det kunde være et Udbrud af hendes Følelsers Hæftighed, men endnu mere af hvad Hr. Wenkon har sagt mig. I de 8 eller 14 Dage, jeg, efter salig Ter: Borchs Død, endnu opholdt mig i Kiøbenhavn, havde B. flere Samtaler med min Kone, daværende Frue Ter: Borch; og næsten hver Gang sagde han til mig, naar han havde forladt hende: „Stakkels Frue Ter: Borch indbilder sig at være meget riig, men hun vil desværre faae andet at vide.“ Hun burde have erfaret det, af det, hun selv siden burde have blevet vaer. Men jeg gav hende det aldrig at forstaae. Ter: Borch selv saae rigtigere og dybere, og gjorde Net i, endnu paa sine sidste Dage at hverve en Fader til sine Børn. Det var fornuftigt, hvorvel jeg blev Offeret derfor; men jeg fordammer alligevel ikke ham, om jeg end beklager mig over Skiæbnen.

Først og fremmest udgav jeg mine rebe Penge, der dog ere saa nyttige ja høist nødvendige for Kiøbmanden, til Børnens Arv, og modtog derfor døde Fordringer, som i det Dieblik vare af liden eller ingen Værdie. Dernæst en Steenmasse, som jeg selv ikke behøvede, men som tiente i Begyndelsen til at huse en stor Familie, og siden som et Repræsentativ af nogen Værd, for at vedligeholde min Credit, og endelig nogle Meubler, som Familien behøvede, men ikke jeg; thi langt flere saadanne, end jeg i mit hele Liv kunde trænge til, bragte jeg med mig i Huset. Derimod paatog jeg mig videre Underholdningen af en stor Familie og Opfostrelsen af sex Børn; nemlig min Kones trende, og tre Søsterbørn af hende. Disse bleve satte i de bedste Kostskoler, og til mine egne Børn, (jeg kalder dem saa, thi jeg vover at paastaae, at jeg opfyldte en Faders Pligter i den Grad, at vel mange Fædre iagttog disse ligesaagodt, men vist ingen bedre) holdt

jeg i de første Aar en Huuslærer til min Søn, og Gouvernante til mine Døttre, foruden Musik-, Skrivelærere og deslige til dem alle. Siden da deres Kundskaber behøvede en større Udvidelse sattes Pigerne i halv Pension hos Jomfruerne Linde (det første Læreinstitut for Piger i Kiøbenhavn), og Drengene i Huset hos Professor Guldberg, der betaltes med en stor Quantitet af Huusholdnings-Fornødenheder lige til Brænde, at det tilsammen beregnet vel vilde udgiøre 500 Specier om Aaret. Med Musik- og andre Lærere, Klæder o. s. v., kunde hans Opdragelse i det Hele anslaaes til 650 Specier om Aaret, som den Tid efter Middelscourset indtil Aaret 1819 udgiorde omtrent 3250 Rbd. N. B. om Aaret. Paa Pigernes Opdragelse blev ikke det mindste sparet, dog beløb den sig ikke til en saa høi Summa. Desuden fik jeg et Huusinventarium af en heel Sværm Comptoirbetiente paa Halsen, gode Arbeidere, retskaffne Mennesker efter mit Omdømme, men de vare tildeels givte, havde Børn, og maatte have en forholdsmæssig Løn. Hvorledes burde jeg nu handle imod dem? Jeg behøvede hverken Raad eller Veiledning af dem, og blot en eneste Gang har de tilbudt sig, at give mig Raad. Jeg fulgte det, og handlede daarlig deri. Derom skal længere hen blive talt.

En af de Herrer Comptorister, som havde en Løn af 1000 Rbd., kunde erstattes af en halvvoeren Dreng. Bogholderen, en brav Mand, som jeg endnu har Afgtelse for, havde ingen anden Feil, end den, at han var givt, havde Børn, og desaarfsag alt for store Fornødenheder. En Anden havde for den halve Løn udført hans Forretninger. Pakhuusforvalteren, en gammel redelig Mand, døde sagtens snart, men han efterlod en Enke i Fattigdom, hvem jeg ansaae det for min Skyldighed at give Pension. Derved fik jeg Leilighed til, at anbringe Een af Husets gamle Commis, i hvis Plads paa Comptoiret jeg siden brugte en Dreng.

Min

Min Associé førte Cassen og havde Underskriften pr. Procuration, enten jeg saa var tilstæde eller ei; men om jeg end trængte til en Casserer, trængte jeg dog ikke til nogen Associé, og den første havde rigeligen været betalt, med en tredie Deel af hvad den Sidste behøvede.

Skulde jeg nu, for at spare 3 til 4000 Rbd. om Aaret, — og denne Summa slog ikke til — give fire Mennesker Uffkeed, som længe havde været i Husets Tjeneste, havde Kone og Børn, eller ogsaa en Moder at sørge for, og det paa en Tid, hvori en saadan Mand ikke kunde sætte sig i nye Virkekreds, eller finde andre Forretninger? De, som blot følge den sunde kolde Fornuft, vilde maaskee have gjort det. Jeg kunde det ikke. Jeg besad Formue, som tilhørte mig, mig ganske allene, og hvorover jeg ikke skyldte nogen Dødelig Regnskab. Saalænge jeg havde noget, delede jeg gjerne med Andre. Jeg havde hidindtil været lykkelig, og bragt Andre god Fordeel; hvorfor skulde jeg da ikke ogsaa kunne arbejde for dem. Imidlertid fordrede denne store Byrde ogsaa en stor Anstrængelse; og for ikke at nedbrydes af den, maatte jeg arbejde, og arbejde dygtig.

Det har jeg ogsaa gjort, thi jeg maatte gjøre det. Jeg var ikke lykkelig, men maaskee vil man af det følgende finde, at jeg ikke ganske har fortient min tunge Skiæbne.

Ved min Indtrædelse i Huset havde jeg den Ære, at tilvinde det Grev Roepstorffs Forretninger. Disse havde de Herrer Melchior & Søn forhen havt; men han drog sig ud af dette Forhold for, som han sagde, at træde i Forbindelse med mig. Jeg havde paa følgende Maade vundet Hans Tillid.

Han tilbragte den hele Vinter 1809 og 10 i Lers Borchs Huus, og havde sine Bærelser ved Siden af mine.

Vi saaes ofte ved Middagsbordet, og hele lange Aftener igiennem havde jeg den Taalmodighed, at underholde mig med den nogle og firestundstve Mars gamle Olding, hvilket just ikke altid var det behageligste Tidsfordriv, hvormegen Afgtelse jeg end havde for ham. Efterat han ret ofte i et Par Maaneders Tid, havde betient sig af Ter:Vorchs Equipage ved sine Besøg hos Ministrene og andre fornemme Embedsmænd, sagde han i Herr og Frue Ter:Vorchs Nær: værelse engang til mig:

„Hans Majestæt Kongen har nyelig udgivet en Forordning, i Følge hvilken jeg skulde troe, at man, imod „at consignere en Capital, kunde faae Titel af Greve. Jeg „ønskede gierne at see Major Petersdorff ophøiet i denne „Stand; men jeg har nu kiørt omkring til Ministre og „Embedsmænd, men ingen kan forklare mig Forordningen „saa tydelig, at jeg bestemt kan komme efter, hvor stor „en Summa, jeg skulde deponere derfor.“

Jeg bad ham, at lade mig see Forordningen, som jeg ikke kiendte. Han havde den hos sig, og flyede mig den. Da jeg samme Aften kom ind i mine Værelser, studerede jeg den igiennem, og troede at have udsundet Meningen af den. Hvorpaa jeg uden videre gjorde Udkast til en Ansøgning til Kongen, som den gamle Mand kunde betiene sig af.

Førend jeg den følgende Morgen gik paa Comptoirret, leverede jeg den ind til ham, og bad ham, at lade den om- og reenskrive paa Christmas, Ter:Vorchs & Comp. Comptoir, især for Sprogets Skyld, da jeg skrev det danske dengang endnu flattere, end nu. Men efterat mit Udkast var isørt dansk Dragt, blev det skrevet i Form af en Ansøgning fra den daværende General:Gouverneur Koepsstorff, og endnu samme Dag indgivet til Kongen.

Det

Det varede ikke længe, førend Major Petersdorf blev Greve under Navn af Roepstorff, og, formodentlig for at vise sin Belvillie mod den gamle General: Gouverneur, havde Kongen den Naade, ogsaa at ophøie ham dertil. Hvor meget den for Major Petersdorf købte Grevetitel kostede, erindrer jeg ikke ganske, men for den største Deel af Summen, om ikke for den hele, erholdtes tilbage consignable Statsfonds:Beviis lydende paa 200,000 Rb. D. C., hvoraf skulde svares nærlige Renter til evige Tider. Titelen var selvfølgelig ikke dyr, og for den lille Tjeneste jeg i denne Henseende viiste ham, beærede han mig med sit Venkskab og skænkede mig sin Fortroelighed.

Da jeg først havde havt den Ære, at aabne hans Conto i mine Bøger, fik jeg nogle smaa Ordre paa Sukker, en og anden Consignation af Smør, og forresten bestode Forretningerne i smaa Penge:Transactioner, hvorved han og jeg omverlende vare hinanden skyldige, eller havde smaa Summer at fordre, indtil Aaret 1816 eller 17. Aarstallet mindes jeg ikke saa nøie, men det var paa den Tid da Bankens Disconto var 16 pC. og den private 20 a 24 pC., en mærkbarlig Epoque, som man vistnok erindrer sig, i det mindste i Kiøbenhavn. I et af de nævnte Aar kom Greven atter til Kiøbenhavn. Han havde lovet at foreskyde Commissairene eller Administrateurerne for Grevskabet Thott i Danmark en Summa af 30,000 Rbd., men havde dem ikke. Han vilde søge at drive dem op i Kiøbenhavn og henvendte sig i denne Anledning, saavel til Banken, som i Følge hvad han senere selv har yttret, ogsaa til Finants:Collegiet.

I Banken kunde han faae dem imod Hypothek og 12, eller rettere, troer jeg, 16 pCt. Disconto. Undtagen 20,000 Rbd. i Committee:Gedler, som paa den Tid i det
 høieste

høieste var 12,000 Rbd. R. B. værd, og som han ikke vilde sælge, eiede han intet, som kunde tiene til Hypothek, da hans Grevskab hverken var, eller skulde ved hans Død være betyngtet med nogen Gæld; desuden vilde han ikke betale den høie Disconto.

Han boede den Gang i et lille Huus i Bredgaden, som hørte til Grev Thotts Palais, og nu, vistnok for første Gang siden dets Ophbyggelse, blev omfabt til Overflødighedsens Boelig. Han gav der store Dinéer, som jeg selv, dog sielden, tog Deel i, thi deels bæredes jeg ikke altid med hans Indbydelse, og deels iagttog jeg heller mine Forretninger, eller gjorde mine sædvanlige Aften-Spadseertoure med min Kone. Bank-Directeurerne vare ofte hans Gæster. Han haabede derved at vinde dem, men de forstode bedre at vaage over deres Pligter, og han fik ingen Penge, thi de vilde ingen Undtagelse gjøre for hans Skyld. Naar jeg kalder hans Dinéer store, er det ikke med Hensyn til Gæsternes Antal, hvoraf Loalet neppe kunde rumme tolv; men i Henseende til Retternes og Drikkevarenes Overflodighed og Valg. Denne Levemaade varede fire til fem Uger, og stred saameget imod hans sædvanlige Oekonomie, at jeg var heelt forundret derover.

For nu at komme tilbage til den vigtigere Deel af Grevens og mit gjensidige Forhold, maa jeg blot tilføie, at da han saae, det ikke vilde lykkes ham, at opnaae sit Niemed ved Dinéer, hørte disse op; og istedet for at søge Penge paa andre Maader, begyndte han at søge dem hos mig.

Han lod mig derfor kalde til sig, lod mig tage Plads ved Siden af ham i et Bærelse, hvor hans Broderdatter, som fulgte med ham overalt og saae ham tilgode, var nærværende,

værende, stidende ved Vinduet, syffelsat med et Haandarbeide. Han gjorde mig sit Forflag, hvilket jeg erindrer saa levende, som om det var skeet i Dag, paa følgende Maade.

„Jeg har lovet Administrateurerne af Grevskabet Thott et Forstkud paa 30,000 Rbd. Hensigten med min Reise hertil var, at faae dem i Banken eller giøre et Laan hos Finants Collegiet; men Pengemangelen maa være stor, thi jeg kan ikke faae dem.

„Bil Greven,“ tog jeg Ordet, „betale 20 pEt. Disconto, som er den gangbare, skal Greven faae denne Summa af mig paa 6 Maaneder.“

„Nei!“ svarte han, „da kunde jeg faae dem billigere i Banken; men der forlanger man Hypothek af mig.“

„Banken har“ vedblev jeg „formodentlig i dette Dier blik giøre sig det til en Grundtætning, ikke paa anden Maade at udlaaene, og naar det er en Regel uden Undtagelse, hverken kan eller bør det krænke Greven.“

„Ja! men hvorfra tager jeg Hypotheket!“ svarte han. „Jeg har intet, og Grevskabet, hvortil hører de hos Dem deponerede consignable Statsfonds, er frit for al Hæftelse, skal blive det, og kan ikke hypothekeres.“

„For at tiene Greven,“ sagde jeg uden lang Betænkning, „skal jeg vel kunne skaffe Hypothek.“

„De skal have Tak,“ var Svaret; „men jeg vil ikke heller betale den høie Disconto.“

„Ja! da veed jeg i Sandhed intet Middel!“ vedblev jeg.

„Ja! jeg har tænkt paa en Plan, som jeg vil foreslaae Dem.“

„Og den er?“

„Hvad

„Hvad mener De, om De sendte mig 30 til 40 Fade Sukker af det storkærnede og stærke. Paa Farven seer jeg ikke saa nøie, naar det ikke falder i det røde, og er for fugtigt. Derpaa fortæner De Deres Commission, og saa skulde De holde 30,000 Rbd. til min Disposition, der kunde udbetales mod min Anviisning.“

„Hvad Sukkeret angaaer,“ indvendte jeg, „skal jeg expedere det, føre Beløbet til Regning, og Grevten betaler det som sædvanligt; men hvad Pengene angaaer, da er Tiden alt for besværlig dertil, med mindre Grevten vil betale gangbar Disconto; da De skal faae dem mod Deres Revers, om det saa var paa et heelt Aar.“

„Ja! det tror jeg nok;“ svarte han, „men det er ikke min Plan. Hør! Sukker og rede Penge udgjør et Beløb af 60,000 Rbd., disse overlader De mig, imod at føre mig 4 pC. Rente til Regning, og til Giengjæld lover jeg Dem, at De inden sex Maaneder skal faae den halve Sum udbetalt, Resten inden et Aar, og paa samme Tid skal en ligesaa stor Capital, som den jeg nu faaer af Dem, nemlig 60,000 Rbd., for min Regning blive placeret hos Dem, og blive staaende et heelt Aar imod 4 pC.“

Jeg svarede: „I dette Forslag ligger for mig en Fordeel af Differencen imellem Disconto og Rente i det mindste for fire Maaneder; thi jeg modtager vel ikke alle Remisser paa een Gang, og faaer alligevel Halvdeelen inden 6, og den anden Halvdeel, tilligemed 60,000 Rbd. Overskud, inden 12 Maaneder. Jeg skulde derfor strax modtage dette Forslag, om man ikke maatte haabe og vente, at den nuværende Disconto ikke existerede mere om et Aar. Discontoen er i Dag 20 pC. Sæt nu, at den om et Aar er 12 eller 14 pC., og jeg da har alle Grevens Penge i Hænder, saa høster jeg ingen Fordeel

deel af denne Operation, og gaaer Discoutoen i det følgende Aar endaa dybere ned, saa taber jeg paa den, og det maaskee endogsaa betydeligt."

"De skal gjøre det, for at vise mig en Tjeneste," tog han atter Ordet. "Jeg holder af Dem, er Deres Ven og kan vel faae Leilighed til, at vise Dem een igjen."

"Grevens Forlangende er, om jeg tør vove at sige det, meget ubilligt!" svarede jeg dertil; "og jeg indlader mig høijst ugierne derpaa. Desuagtet, for at vise, at jeg virkelig gjør for Greven, hvad jeg efter Deres egne Ord bør troe, at De vilde gjøre for mig, vil jeg antage Forslaget, og Greven kan ansee denne Sag, som afgjort."

Denne Samtale eller Forhandling varede i det Hele i flere Timer, som man vel kan forestille sig, naar man lægger Mærke til, at den foregik med en nogle og firestundstye Aars gammel Olding, som behøvede lang Tid at betænke sig, og indblandede mange Ord uden synderlig Betydning. Mine Svar ere Ord for Ord, som jeg gav dem, anførte, og hans Forslag og Indvendinger ere fremstillet med Sandhed, blot besvøret sin ofte intersegende Indklædning. Under denne lange Samtale gik hans Broderdatter, Frøken Koepstorff, flere Gange ud og ind; men hun var i det Hele længe nok tilstæde, for at kunne have fattet Sammenhængen. Jeg har tit ønsket, at kunne erfare hendes Omdømme i denne Sag; hun vilde i det mindste, haaber jeg, kunne bevidne, at hvad jeg her har foredraget, er aldeles overeensstemmende med hvad hun har hørt. Ogsaa gad jeg nok vide, hvad den gamle Greve, der gierne pleiede at tale endeel om sine Planer, naar de lykkedes, har sagt derom. Jeg kiender adskillige, som, sikkert mere end een Gang, af hans egen Münd have maattet høre denne Sag fra Begyndelse til Ende, og jeg er vis paa, at de kunne bekræfte Sandheden af mine Ord.

Jeg har ikke at bebreide mig, at jeg nogensinde i mit Liv, det være sig i vigtige eller ubetydelige Ting, har brudt noget Løfte, hvis Opfyldelse beroede paa min egen Villie, og jeg selv istod fri for Indskyldelsen af uforudseete og uovervindelige Hindringer og Gienvordigheder. Dette kan ethvert Menneffe, som har staaet i Forbindelse med mig, bevidne. Alle Kiøbenhavn's Mæglere, ved hvilke jeg i en Tid af 18 Aar har sluttet saa mangen betydelig Handelsforretning, og ofte under Conjunctioner, hvor det ikke fra Dag til Dag, men fra Time til Time gieldt om betydelig Binding eller Tab; alle disse tør jeg opfordre til, høitideligen at erklære, om jeg nogensinde har taget mit Ord tilbage, eller søgt at give det en anden Betydning, hvor dyrt det end kom mig til at staae. Med saamegen Agtelse for mit eget Ord, tvivlede jeg desværre ikke nok paa Andres, og aldrig, naar jeg kiendte og agtede Manden; hvorfor jeg heller ikke fordrede noget skriftligt Løfte af Grev Koepstorff. Men hvem som ikke troer sig berettiget til, at holde mig for en gal Mand, bør erkjende Sandheden af mit Udsagn.

Man spørge Administratørerne for Grevskabet Thott, om de ikke den Gang, for Grev Koepstorff's Regning, have faaet Penge af mig; man eftersee i mit Handelshuses Bøger, om de ikke ere udbetalte og Sukkerne expederede; man eftersee, om Grev K. ikke paa den Tid blev mig 60,000 Rbd. eller mere skyldig; eftersee, om jeg i Cto. Cur. har belastet ham med mere end 4 pCt. Rente; undersøge, om ikke den gangbare Disconto, den Gang i Kiøbenhavn var 16, 20 og 24 pCt., og dømme og slutte saa, om noget andet Forhold mueligen kunde have fundet Sted. Finder man derefter i Bøgerne, at han har opfyldt sit Løfte og sin Forpligtelse? Nei! — Han remitterede saa langsomt, at hans største Deel af hans Remisser først indløb i Aaret 1818, og da saa langtrukket og elendig, at jeg først i Begyndelse af 1819 havde et Overflud, om jeg troer, af omtrent 12,000 Rbd. i hans Credit.

conten blev efterhaanden lavere. Var den blevet staaende, som den var i al den Tid jeg havde denne Fordring, havde mit Tab derpaa, hvis den var begyndt 1816, været 30,000, og 1817, været 20,000 Rbd. Tidspunktet kan jeg nu ikke mere erindre, men jeg mindes, at da jeg 1820 gjorde mit Overflag derover, viste det mig et Forliss af som mindst 14,000 Rbd. Hvilket Enhver, som kiender det Kjøbenhavnste Handelsløb paa den Tid, let selv kan udregne, om han vil gjøre sig den Umage. Greven havde forregnet sig, og kunde ikke opfylde sit Løfte. Han forvandlede alt hvad han kunde til Penge, og sendte mig samme. Men hans Kornvare, hans Smør, ja endogsaa hans rafinerede Sukker gjaldt ikke de Priser, som han et Aar i Forveien havde anslaaet dem til i sit Rægskab, og indbragte ham ikke den halve Sum. Jeg kiendte dette Forhold ret godt; alligevel besøgte jeg ham i October Maaned 1818 paa min Reise til Hamborg, og forlangte, at han, for at opfylde sin Forpligtelse, enten maatte skaffe mig Penge, eller give mig et Creditiv. Det ene kunde han ikke og det andet vilde han ikke, hvilket 7 Maaneder senere paa hans Vegne glædede mig; thi havde han opfyldt sin Forbindtighed, var han blevet Creditor i min Masse for 60,000 Rbd. istedet for 12000, hvorfra var endnu at fradrage 3000 Rbd., hvilke hans Arving, den unge Greve var mig skyldig; og hvilke jeg, af Opmærksomhed for denne sidste, og for ikke at skade ham, dulgte for den Gamle, ogsaa i det Dieblik, det kunde have været mig høist nyttigt derom at tale; nemlig den Gang, jeg søgte Afford. For min egen Interessess Skyld har jeg aldrig opofret en Andens. Jeg stod meget høit anskrevet hos den gamle Greve; han meddelede mig alle sine Ideer og Planer, og disse havde paa hans gamle Dage stedse Hensyn paa Grevsfabet. Han havde udnævnet den nysomtalte unge Greve — en Søn af Major Petersdorff, til hvem han havde kjøbt Grevetitelen, og af en af hans Broder; eller Søsterdøttre, — til Universal-Arving; hvorvel han endnu havde mange Paarværende, der med

Ære bare hans eget Navn, eller rettere sagt, gjorde Navnet Ære, og som ikke havde været utilfreds med, at have kunnet vente sig en betydelig Arv efter hans Død, endskiøndt de alle befandt sig i en saa selv fortient lykkelig Stilling, at de uden synderlige Næringsfyrger kunde føre et med deres anseete Standpunkt overeensstemmende Liv.

Med Hensyn til den unge Greve, havde Olbingen en gang sagt til mig: „Han skal lære Alting, uden at dandse, blive en god Huusholder, og saalænge jeg lever, faae af mig alt hvad han behøver, for at leve anstændigt, i Forhold til sin Alder og sin Stand; men hvis han sætter sig i en eneste Skillings Giæld, saa forandrer jeg mit hele Testament. Punktum.“ Dette Punktum var hans sædvanlige bekræftende Eed.

Den unge Greve blev alligevel sat i denne Nødvendighed, omendskiøndt til saa et værdigt og roesværdigt Brug, at jeg gierne kom ham til Hielp. Skulde jeg nu, for mueligen at redde mig selv, stille Ynglingen blot? Mangen Anden havde maaskee forsøgt det; jeg vilde det ikke, især da min Kone og mine Børn ikke behøvede mig.

Hvis ikke nogle Obligationer eller Committee: Sedler — jeg mindes ikke hvilken af Delene — til Beløb omtrent 9000 Rbd., vare blevne solgte Aaret 1819, saa havde hans Fordring allene været 3000 Rbd., eller omtrent det samme, som den unge Greve var mig skyldig. Disse Obligationer eller Committee: Sedler, havde jeg vel 10 Gange Ordre til at sælge, men stedse til en limiteret Priis, som ikke kunde opnaaes; hvorfor de ogsaa længe bleve urealiserede. Endelig gav Greven mig i Aaret 1819, jeg troer i Marts eller April Maaned, fri, eller i det mindste saa udvidede Ordre, at de kunde forhandles, og de solgtes, som Kassebogen udviser, og Beløbet førtes

førtes ham til Credit. Ved hvilket Tilfælde veed jeg ikke, men det blev glemt at give ham Underretning derom; vist ikke fra min Side, om jeg endog selv havde havt den mindste Andeel deri, af Frygt for, at han skulde disponere over Beløbet; thi havde han endog i samme Dieblik havt 50,000 Rbd. over denne Summa staaende i mit Huus, saa var han paa Grund af vor Overenskomst, ikke kommet til at disponere over en eneste Skilling, uden med mit Samtykke. Jeg tilstaaer alligevel gierne, at denne Forglemmelse er en Feil, men det lod, som om han deraf vilde tage Aledning til, at give disse Obligationer eller Committee-Sedler Navn af Depositum, hvorfra han dog alligevel aldrig i to Aar, under mit Ophold i Kiøbenhavn, har taltalt mig.

Jeg spørger Enhver, om en Vare-Artikel, Effecter, eller hvad det saa er, kan belægges med Navn af Depositum, saas snart det blot et eneste Dieblik har været stilt til fri Raadighed, og om ikke endnu mindre, naar det staaer til denne fri Raadighed, paa Grund af endnu giældende Ordre, i samme Dieblik, der disponeres derover. Saaledes er Sammenhængen i den her omhandlede Sag, og bevises af Grevens eget Ordres brev og af Cassebogen. Den hele Transaction er gaaet giennem Cassen, og Cassereren har aflagt Regnskab derfor til de Herrer Commissarier i Boet, og bevist at Beløbet er gaaet ind paa Grevens Credit og atter ud af Cassen; uden at jeg selv har disponeret over en eneste Skilling deraf, til mig eller til mine private Fornødenheder.

Af hundrede eller maaskee flere Breve, som veksledes mellem Grev N. og Huset, findes maaskee ikke et eneste, som jeg selv har underskrevet. Alle Forretninger med ham bestyredes af Hr. Venkøn, og alle Breve skreves og underskreves af ham; og jeg veed ikke engang, hvorledes jeg skulde kommet til, at underskrive et eneste, med mindre han har kunnet lade reenskrive

skrive et eller andet, hvilket jeg da kan have underskrevet, og sølgelig kan den omtalte Forglemmelse vel mere tilskrives ham end mig. Om denne alligevel, til Trods for alle Beviser paa Cassererens Nedelighed og hans Uskyldighed, skulde være juridisk straffældig: saa er der vel intet Spørgsmaal om, at jo jeg, som Husets ulykkelige Chef, maatte være den Lidende. Det følger af sig selv, og jeg underkaster mig gjerne Straffen derfor, naar blot mine moralske Handlinger ere rene, og kunne træde retfærdiggjorte for Verdens Dine. Dette er jeg fuldkommen overtydet om, og er altsaa i denne Henseende roelig. Havde jeg villet lægge Haand paa noget Depositum, saa havde jeg jo i mit Børge 200,000 Rbd. Consignable Statsfonds:Beviis, samme Greve N. tilhørende, Kænterne betalbare til Ihændehaveeren, eller ogsaa stilt til Ordre og endosseret af ham in Blanco. Dette var en Sum, som vel kunde friste en Bedrager, men fristede ikke mig. Den blev udleveret til ham, saasnart Boet efter Fallissementet blev aabnet. Vel havde jeg selv ladet min Bogholder, Hr. Zimmermann, skrive paa Manden af disse Beviis, at de tilhørte Grevskaabet Koepstorff; men en saadan fremmed og uberettiget Paategning kunde ikke forandre Bevisernes Indhold; desuden kunde jeg, da jeg selv havde ladet denne Paaskrivning gjøre, med samme Føle udlette den.

Disse Statsfonds:Beviis vare til min Raadighed; men jeg havde ingen Ordre til at forhandle dem; sølgelig vare de et Depositum, og paa denne Grund bleve de udleverede.

Hvor er det mueligt, at Grev Koepstorff, til hvis Benskab og Tillid jeg i 10 Aar havde viist mig værdig, — som fik et Depositum af 200,000 Rbd. udleveret, — som bryder sit Løfte og sine Forpligtelser, hvorved han rigtig nok var saa lykkelig at redde 50,000 Rbd. af sine Forbindelser med mig, — som tilføjer mig, for en ham beviist betydelig Tjeneste, et

et Forliis af mindst 14,000 Rbd., hvilke han selv fortiente — thi han behøvede Penge, maatte anskaffe dem, og kunde ikke faae dem under 16 pCts. Disconto, paa samme Tid, som jeg overlod ham dem mod 4 pEt., — som har nydt saa forekommende Velvillie, saavel i min Kones som i hendes Forældres Huus, — som kan overtydes, saavel af sin egen Correspondence, som af Husets Bøger, om nogen Feil er begaaet, hverken var eller kunde det være min Skyld; thi jeg havde intet med Kassen at gjøre, og hvem endvidere er forelagt et Bewiis af de Herrer Commissarier Klingenberg og Kosfod, at de ikke havde fundet det mindste Spor til Bedragerie — hvor er det mueligt, gientager jeg, at denie Mand vil og kan være den Eneste, der, for en Summa af 9000 Rbd., lægger Hindringer i Veien for min Fremtid? Han var gammel, og i hans høie Alder maa man søge Undskyldningen.

Hadde jeg, da alle mine øvrige Creditorer, saa ædelmodigen antog mit Forslag, og han ikke vilde antage det, uden at faae en rede Sum af 4 til 5000 Rbd. udbetalt, havde jeg da ikke gierne kunnet betale ham dem, om jeg havde været en Bedrager? Dertil gjør man sig vel ikke, for at blive fattig, men vel — som jeg kan formode — for at blive riig. Og havde jeg kunnet bedrage ham for 9000 Rbd., havde jeg vel ogsaa kunnet bedrage Andre for langt større Summer, hvortil Leiligheden ikke kunde mangle i et Handelshuus, hvis Kasse-Omsætninger, Aaret 1817, maanedsviis beløb sig til 3 a 4 Millioner, naar Credit og Debet blev sammenlagt; uden at tale om de mange hundrede andre Aaledninger, som f. Ex. ved det sidste Kongelige Laan, &c. &c., som længere hen skal berøres. Og behøvedes vel meer, end halv sund Fornuft, for under saadanne Omstændigheder gierne at kunne have betalt ham, hvad han forlangte? Han var, som sagt, den Eneste, der ikke vilde slutte

Afford,

Akkord, og har jeg et eneste Dieblif været nærved, at breide mig selv min Uerlighed, var det, da jeg paa ingen Maade kunde tilfredsstille ham; dog troer jeg alligevel, at jeg paa en redelig og ærlig Maade kunde have fundet et Middel dertil, hvorom jeg siden skal tale.

Jeg forlader denne Gienstand for at gaae tilbage til en anden. Fra den Tidspunkt, jeg alt har omtalt, da jeg nemlig blev givet og traadte ind som Chef for Handelshuset Ser: Borch, Suell & Comp., tildrog sig isørigt intet besynderligt mærkværdigt, som fortjener at nævnes, uden at Forretningerne gik godt, og gavede mig det bedste Haab om en varig Lykke, samt at mig stienkedes en god Credit, baade i Kjøbenhavn, Hamborg, London og Amsterdam; hvilken dog snart blev stillet blot for et betydeligt Stød. Alt i Aaret 1816 kom et betydende Handelshuus i Kjøbenhavn i nogen Forlegenhed. Det stred længe og bragte store Offere; endelig reiste den ene Associe i Slutningen af 1816, eller snarere i Begyndelsen af 1817 til Hamborg og Berlin, for, om mueligt, at tilveiebringe Ressources, og fandt i Hamborg den, at faae Tilladelse til ad infinitum in blanco trassere paa et derværende, paa den Tid ubetydeligt, Huus, hvormed de endnu hialp sig uden nogen Andens Mellemkomst, skjønt med megen Umage, Besværighed og Omkostninger, indtil Miscrediten havde opnaaet sin høieste Spidse. Den er en Kræft, som æder om sig med hurtige og forterende Fremmskridt, og det blev det inden kort Tid aldeles umueligt, at forhandle en eneste Buxel paa Kjøbenhavns Børs, uden maaskee nogle, trukne 14 Dage a Dato, paa et af Hamborgs første Huse. I det mindste totredie Dele af dette Huses forrige Blanco-Credit hos de allerbedste og første Banquierhuse i London, Hamborg ic., var opsagt, men tillige allerede benyttet og skulde nu dækkes. Det havde en meget stor Summa staaende i dets paa St. Thomas etab:

etablerede Huus, og desforuden mange Penge i andre Expeditioner, som langt oversteeg deres Formue, saa at det, i Mangel af anden Blanco-Credit, maatte søge at benytte den ny anskaffede. Dertil behøvedes Credit, og den var desværre forspildt. Paa den Tid kiendte jeg Chefen for Huset ikke nøiere, end jeg i Almindelighed kiendte til Folk, med hvem jeg gjorde en eller anden Handelsforretning, og som jeg isvrigt ingen fortroelig Omgang havde med; heller ikke stod jeg i nogen betydelig Handels-Forbindelse med hans Huus. Ikke desmindre beærede han mig med sit Besøg, og gav mig at forstaae, at en og anden Omsætning, eller nogen anden Tjeneste, vilde være ham ret kjær, endskiøndt han just ikke tilstod, at han behøvede den. Jeg er maaskee just ikke saa dum, som man kunde have Lyst til at ansee mig for, og uden paa mindste Maade at krænke ham med nærgaende Spørgsmaal, eller blot yttre, at det, jeg kunde have i Sinde at gjøre for hans Skyld, skeete allene for at gjøre ham en Tjeneste, troede jeg dog saa nogenlunde at kiende hans Stilling, holdt ham for en agtværdig Mand, og besluttede, saa meget hellere at gjøre hvad jeg kunde, som jeg, af de Oplysninger han, uden selv at ville det, havde givet mig, ikke indsaae nogen Fare.

Huset behøvede blot at vinde Tid til Realisation af sine mangfoldige alt begyndte og vidtløftige Forretninger, og undertiden at gjøre Omsætninger med det mindre betydelige Huus, for paa denne Maade at dække de gode, som droge sig ud af Spillet, med alt hvad dem var mueligt. Jeg benyttede paa den Tid ikke meget udenlands Blanco-Credit, (hvorvel jeg havde den for limiterede Summer hos ret gode Huse, og kunde faae dem hos andre), thi jeg foretrak at være skyldig i dansk Papirmynt, medens Coursen hver Dag blev flettere. Vel maatte jeg ved denne Leilighed benytte min Blanco-Credit noget mere end før, men det havde ikke stort at sige, da jeg gjorde Omsætningerne for stor Deel med saadanne Buxler, som jeg

jeg skulde inddrage for fremmed Regning eller fik i Betaling for solgte Varer. Det allerbesværligste var, at anbringe de Buxler, jeg fik i Omsætning, uden at lade dem komme i Masse paa Kiøbenhavns Børs. Det lod sig ikke gjøre, uden ved mine udenlands Venner og Correspondenter, og gjorde en høist ubehagelig og ulykkelig Virkning paa min Credit. Man saae mig endossere betydelige Summer for et Huus, som i Bund og Grund havde tabt sin hele Credit, og som man troede paa Randen af sit Fald. Følgerne deraf kan man forestille sig. Ingen veed, at det var mig, som deels ved mine Omsætninger, deels ved en meget betydelig Caution, og deels ved Accepter, havde den Lykke, alt i Aaret 1817, at frelse dette Huus fra Fald; men nævne jeg det her, vilde Enhver erindre sig dets daværende Miscredit; som det alt den Gang, men endnu mere siden, som ved et Underværk med Ære unddrog sig fra.

Det blev hiulpet, det er mig kiært. Jeg leed, men uden Fare for at falde, hvis ikke tillige andre Ulykker senere havde stødt til.

Jeg nærmer mig nu til en Tidspunkt, da Coursens Forbedrelse og en anden lille Omstændighed, jeg snart skal omtale, i Forening med nysomtalte Credit-Stød, satte mig i den første Forlegenhed. Coursen i Kiøbenhavn var efter den almindelige Freds-Slutning, i Aaret 1814, 450 paa Hamborg. I fire Aar, og endnu længere, forværredes den næsten hver Postdag, og blev 760 inden Udgangen af Aaret 1817. Det følgende Aar, 1818, begyndte den at forbedre sig, uden at den mindste Anledning dertil var at opdage, med mindre det skulde være en lille Udførsel af Kornvare, som, saa længe den varede, kunde forårsage en ubetydelig Virkning.

Man havde i Forveien i alle de foregaaende Aar, og i Særdeleshed 1817, indsat en heel Deel Summer i mit Huus i Rigsbd. N. V., isom næsten allesammen endnu stode deri.

Jeg

Jeg var ingen Agioteur, ikke heller speculerede jeg paa Coursen og Statspapirerne, men havde mine, saavel som Andres Capitaler stukne i Varer, Skibe, Eiendomme, Andele i Expeditioner ic. ic. Min Casseholdning var aldrig stor, thi dertil var jeg altsom virksom, og det maatte jeg være, da jeg havde en saa talrig Forsamling i mit Huus at sørge for. Man skal i det Mindste ikke kunne bebreide mig, at jeg i Søvn har fortæret min og Andres Formue.

Mine Varer, Skibe, Expeditioner ic., udgjorde, efter mine Tanker, et sandt og reelt Værd i Species eller H. Vco., men ikke i Navne:Værdie. Mine Ressources kunde jeg saaledes ansee for Species eller H. Vco. Men hvad jeg skylde bort, var største Delen i Navne:Værdie. Dette Forhold havde været godt i 4 a 4½ Aar, saa længe Coursen forværrede sig, men blev det modsatte, saasnart den forbedrede sig. I de saa Maaneder, da den gik fra 760 til 550, var jeg aldeles roelig og ligegyldig, thi denne Forandring kunde vel berøve mig endeel af en beregnet Fortieneste, men ikke ødelægge, og desuden kunde den jo atter forværre sig, som man før havde seet, og det saameget snarere, som dens Forbedring, efter min Overbeviisning, ikke var bygget paa nogen fast Grund. Smidstertid gjorde jeg Overslag over min Stilling, og holdt for, at om jeg kunde forvandle min hele Gield i dansk Myndt, efter den daværende Cours, til Hamborg Vco. eller Species, maatte jeg endnu være i Besiddelse af en Formue paa 300,000 Rg Vco. I denne Beregning optog jeg Skibe og Eiendomme efter deres daværende Værd, men de bleve 4 Aar sildigere solgte for Tredie: eller Fierdedelen. Mine Forretninger vare store, min Gield i Forhold dertil, og en saadan Forvandling var i min daværende Stilling vanskeligt at iværksætte.

Hvorvel jeg endnu ikke kunde faae det ret i Hovedet, at denne hurtige Forandring vilde blive af Varighed, og ligesaa:
lidet

lidet begribe Aarsagen til, at Coursen, under aldeles uforandrede Omstændigheder, paa det nær, at Handelen atter var aftaget, nu forbedredes, da den dog i de fire foregaaende Aar stedse havde forværret sig, besluttede jeg alligevel, at gjøre den omtalte Forvandling med en saa stor Summa som mueligen, og prisede mig lykkelig ved, at eis en endnu ret klækkelig Formue.

Desaarsag disponerede jeg i 2 eller 3 Postdage over al den udenlandske Credit, som jeg troede mig at være i Besiddelse af; men fremforalt den, ved mine foromtalte Omsætninger, vakte Mistroe, forenet med en usordeelagtig Beretning, som tvende Rigs mænd i Kjøbenhavn, uden nogen virkelig Grund, havde givet om Soliditeten af mit Hus, fort i Forveien, frembragte den høist ulykkelige Virkning, at adskillige af mine Brevler kom tilbage med Protest. Dermed begyndte min Ulykke.

Posten kom, jeg læste mine Breve i mit Cabinet, og saas snart jeg havde seet, at en Deel af mine Brevler retournerede, lod jeg kalde Hr. Benzon, og bad ham sige mig, om han under saadanne Omstændigheder, da Coursen stedse vedblev at forbedre sig, ikke holdt det for bedst, for den almindelige Interesse, at opgive Boet, saasnuart som mueligt at realisere, betale fuldt ud, og begynde paa ny med en mindre Fond? Hans Mening var, at naar jeg blot kunde tilveiebringe 100,000 Rg Dco. for kort Tid, kunde han ikke indsee Nødvendigheden af, at standse med Betalingen, og han raadede mig til, at underholde Huset, som han troede havde mere end tilstrækkelige Ressourcer.

Dette er det eneste Raad jeg har faaet, og det var daarligt, ikke i Mangel af redelige Hensigter, eller tilstrækkelige Indsigter og Kundskab om min Stilling; men fordi han, ligesaavel som jeg, ikke indsaae Følgerne. Hvis Herr Zimmermann,

mermann, til hvem jeg i mit Funderste har megen Tillid, ikke alt dengang var afreist til St. Croix, (hvilket jeg ikke saa nøie kan erindre, hvorvel det bæres mig for, som om hans Reise først i denne Anledning blev bestemt), blev han ogsaa spurgt til Raads, og var af samme Mening, som Hr. Benson.

Paa denne Tid var den egentlige Chef for det før omt handlede Handelshuus selv paa en Reise, men hans tilbagekomne Associe var hjemme. Denne havde, ved sin Tilbagekomst, erfaret, eller rettere sagt, seet af Bøgerne, hvad jeg havde gjort for Huset i hans Fraværelse; men hans Associe eller egentlig Chefen for Huset, havde ikke sagt ham, at jeg var indviet i dets Hemmeligheder, hvilke jeg fra den første Dag af, lidt efter lidt, og endelig meer og meer kom efter.

Det lod som om den Tilstedeværende troede, eller i det mindste vilde, at jeg skulde troe, at alle de Omsætninger, som foretoges imellem os, skeete paa deres Side, blot for at tiene mig. Det var nu vanskeligt at faae mig til at troe, da jeg var overbevist om det Modsatte; men da jeg ikke forlangte hans Tak, kom det aldrig til nogen Forklaring imellem os. Naar min Hjelp behøvedes, kom Chefen til mig, og vi forstode hinanden; og denne, for ikke at sige, at han just bad mig derom, gav mig siden paa en venkabelig Maade at forstaae, at jeg ikke skulde lade den Anden vide, at jeg ved ham var blevet saa nøie underrettet om Alt. Dette lovede jeg ogsaa. Jeg gad nok vidst, paa hvad Maade den anden Associe har forklaret sig min store Caution, mine Accepter og mine mange Omsætninger af Bexler, som vare trukne af andre gode Huse, saa at han deraf kunde ulede, at alt dette var gjort blot til mit Gavn. Om jeg end kunde trænge til at omsætte mine egne Bexler, som alligevel ikke var Tilfældet 1817, behøvede jeg vel dog ikke at omsætte Andres, men antager jeg, at jeg

efter

efter hans Mening, gjør dette af Enfoldighed, saa veed jeg i Sandhed ikke, hvad Fordeel for mig selv jeg skulde vente af min Caution og Accepter for hans Huus, og gad gierne vide, paa hvad Maade han vilde forklare denne Sag, saaledes at jeg skulde indbilde mig, at jeg selv høstede Frugten deraf? Han gav sig altid Mine af, at være difficile, saavel før som efter min Ulykke, og især da jeg forlangte Antagelse af mit Forslag, til Massens Overgivelse til Administrationen. Jeg havde lovet at tie og jeg taug; men dengang havde jeg været fristet til at bryde mit Løfte, hvis ikke Chefen havde forebygget det ved Bønner, Forestillinger og nye Løfter, hvorved han formaede mig til, for en Deel at give efter.

Da jeg nu, deels paa Grund af min egen Overbeviisning, deels i Folge dens eller deres Raad, som kiendte min Stilling ligesaa godt som jeg selv, havde besluttet, at bestaae Kampen, maatte jeg tænke paa Midler dertil. Hundreetusinde Mark Bco., ja endog mindre kunde for Dørløbet hjælpe mig; men jeg beregnede tillige det Stød min Credit ved denne Leilighed maatte faae, og jeg troede, at burde søge en Understøttelse af 200,000 Mg Bco.

Mit første Skridt var at besøge Associéen af det omtalte Huus, som jeg tiltalte med disse Ord:

„3 Dag kommer jeg til Dem, som Deres Associé
kom til mig for 12 til 15 Maanedes siden. Jeg er i
Forlegenhed.“

Dette Udtryk var det, som formodentlig senere gav Chefen Anledning til, at bede mig, aldrig at lade hans Associé vide, eller give ham at forstaae, at jeg kiendte Husets Stilling eller dets Forlegenhed.

Min

Min Meddelelse vakte stor Deeltagelse, og forarsagede ham megen Besværighed. Det var ham umueligt, selv at komme mig til Hielp, men han opsatte ikke et eneste Døgn, at begive sig til Chesen for det Kongelige Bureau for Statsgelden og de synkende Fonds, Hr. Etatsraad Holten, hvem jeg har forvoldt megen Bryderie ved mine tre Laan, hvilket han uden Tvivl for længe siden har glemt og tilgivet. Han opfyldte strengt sin Pligt som Embedsmand, men var alligevel ikke kold ved Andres Nød, og har givet mig adskillige Prøver paa Deeltagelse og Beredvillighed, som jeg endnu med den største Taknemmelighed paaskjønner.

Det besluttedes, at jeg skulde indgive en Ansøgning til Kongen om, at erholde Laan mod Hypothek, hvilken blev mig, for en Deel af den forlangte Sum, allernaadigst tilstaaet, men jeg havde alligevel efter min Mening, ikke nok. Jeg henvendte mig derfor til de Herrer Meyer & Eriør, der med den største Beredvillighed kom mig til Hielp med 50,000 Rg. Bco.

Hvorvel jeg endnu ikke havde saameget, som jeg søgte, modtog jeg det dog, i det Haab at Coursen, der imidlertid, i et Tidsløb af 14 Dage til 3 Uger, var kommet til om trent 450, ikke skulde gaae videre ned. Jeg skulde nu bringe Hypothekerne for det Kongelige Laan i Orden; men endskiøndt de, jeg besad, frembøde, efter deres Værd paa den Tid, Sikkerhed for den fulde Summa, og endog med Overflud, bleve de ikke anseete for tilstrækkelige. Der forlangtes andre, og man havde Ret deri, i Følge senere erhvervet Erfarenhed.

Hvorvel min Stilling, med Coursens Forbedring i Løbet af fire Uger, alt var blevet noget værre, end dengang jeg gjorde mit Overflag; var den dog endnu god, og jeg havde

havde desuden, efter min Overbeviisning, endnu 80,000 M^g
 Bco. at fordre hos Schartau, hvilke jeg, i hans nedtrykte
 Stilling, og i vore venskabelige Forhold, ikke kunde forlange
 og endnu mindre faae. Desaarfsag begiærte jeg blot hans
 Obligation i hans Eiendomme, som jeg ogsaa fik. Denne
 blev nu ogsaa, tillige med noget andet, lagt til Hypotheket, men
 desforuden maatte jeg endvidere, saasom Laanet skulde bære
 Navn af Discontering, udstæde Bexler paa Hamborg, dog
 uden at lade dem acceptere, og forskaffe mig 3de Endossenter.
 Disse bleve Hr. Etatsraad L. N. Hvidt, de Herrer C. J.
 Hambroe & Søn, og Hr. Joh. Schartau. Jeg fik altsaa
 dette Laan, der blot skulde være paa en kort Tid, og betalte,
 saavidt jeg kan erindre, en Deel deraf tilbage. Det, jeg
 fik af de Herrer Meier & Zier, blev efter 3 a 4 Maanedes
 dets Forløb betalt tilbage. Men troer ikke, I ædle Mænd,
 som i Eders lykkelige Dage har hjulpet ikke allene mig, men saa
 mange hundrede Andre af alle Stænder — at min Taknem-
 melighed har ophørt, da jeg betalte min Gæld. Jeg har
 desværre ikke synderlig mere end Livet tilbage, men alle dets
 Gyver, som alle dets Følelser, er jeg endnu rede til, at op-
 ofre til Eders Nytte. De Tienester, I viiste mig, vare Bel-
 gierninger; thi I beviiste dem ikke i den Hensigt, ved et min-
 dre Offer at forebygge det langt større Forliis for Eder selv.
 Ikke heller lode I den Trængende vente efter Hielpen, eller
 lode ham føle Vægten af hans ulykkelige Stilling. Med
 saa Ord: I gjorde Godt, og derfor vil Gud vist ogsaa en
 Gang ikke lade Eder savne Belønning!

Med Etatsraad Hvidt stod jeg ikke i saadanne Handels-
 eller venskabelige Forbindelser, at jeg, i Venskabs Navn,
 kunde begiære en Tjeneste af ham, eller han paa sin Side,
 for sin Fordeels Skyld, bevise mig den. Jeg vovede ikke
 desmindre, at begiære den af ham; thi jeg, snavel som
 Andre, kiendte ham som en agtværdig, velvillig Mand og

vel accrediteret Kjøbmand. Paa Grund af disse førstnævnte Egenheder gav han mig den. Vel er det sandt, at han med Hensyn til Hypotheket ikke udsatte sig for noget Tab; men han kom derved alligevel efter, at om min Stilling end kunde være god, havde jeg dog været i Forlegenhed, hvilket ikke er nogen Anbefaling for en Kjøbmand, og desuagtet viiste han mig endnu Tillid. Saadanne, ligesaa smukke og ædle som fiendne Træk fortjene at bevares dybt i taknemmeligt Minde. Ved denne Tillid, han beholdt til mig, tabte han, hvilket gjorde mig hierteligt ondt; men deels var det en for ham ubetydelig og ikke paa mindste Naade søkelig Sum, og deels er det Handelens Medfør, hvorfor den retfærdige og billigtænkende Mand ikke gjør Udbredelser.

Jeg skrider nu til Beretningen om Enden paa mine Forbindelser med Schartau. Jeg har alt i det foregaaende viist, at jeg, da jeg tiltraadte hans Huus, som Associe, for $\frac{2}{3}$ Deel fik alt hvad han var min Fader skyldig, transporteret over til mig. Uden at regne den i d. Cur. staaende Summa, som i vore Forhold hverken gik til eller fra, (thi hvorvel den, da hele Gielden blev transporteret over til mig, endnu var 7 til 8,000 Mg Dco. værd, og havde kostet min Fader to Aar i Forveien 16,000 Mg Dco., efter hvilken Maalestok jeg og betalte ham: saa var det dog ikke andet, end dansk Ct. og kunde i min Regning med Schartau blot anføres med 1166 Rbd. N. B.) havde jeg i andre Myntsorter efter deres Reduction til Hamb. Dco. en Summa af 58,000 Mg Dco. tilgode.

Da jeg 1810, solgte min Gaard i Bredgaden, fik jeg udbetalt 10 eller 12,000 Mg Dco. paa den, hvilken Summa jeg deponerede hos Schartau med den udtrykkelige Ordre til Cassereren og Bogholderen, Hr. Appelgreen, at den skulde

sættes paa min Banco:Conto. Jeg havde saaledes omtrent 70,000 Mg Dco., hvoraf jeg, som alt er berettet, i Slutningen af 1812 eller Begyndelsen af 1813, havde faaet 12,000 Mg udbetalt. Følgelig havde jeg 58,000 Mg Dco. endnu indstaaende. Han var, under min Disposition af Handelshuset, fra slet ingen Ting at eie, kommet saavidt, at han kunde beholde sit Huus i Byen, og sin Bondegaard, udbetale $\frac{2}{3}$ Dele, troer jeg, af Rigsbesummen for sine Eiendomme, og tabe over 160,000 Rbd. ved tre Personer. Naar han formaaede at udrede alt dette af $\frac{2}{3}$ Dele i Huset, saa maatte jeg ogsaa af mine $\frac{2}{3}$ Dele have noget tilovers, uden at regne min Capital. Det er sandt nok, at ved det, han fik transporteret sin Gield til min Fader over til mig, blev han fri for den, kom endogsaa til at eie denne Summa, og havde paa den Maade ligesaameget som jeg. Aar 1808 havde han $\frac{2}{3}$ mere i Huset end jeg, og den hele øvrige Tid $\frac{1}{3}$ Deel mere. Paa førstnævnte Aar behøves der ikke at tages nogen Hensyn; thi i Sammenligning med de følgende Aar 1809, 10 og 11, var Fortienesten kun ubetydelig.

Forudsat altsaa, at jeg ikke havde giort større Udgifter end han, maatte jeg have $\frac{1}{3}$ Deel mindre staaende i hans Huus, end alt hvad han endnu eiede og havde tabt. Med Undtagelse af en høist ubetydelig Summa paa nogle tusinde Rbd. d. C., som jeg optog, da jeg købte min Gaard, har jeg aldrig oppebaaret Penge, uden til mine daglige Fornødens heder, som vel ikke kunde beløbe sig til nogen betydelig Summa, da jeg aldrig har levet som en Edelmand. For Kosten behøvede jeg aldrig at sørge, og offentlige Steder kom jeg aldrig til at besøge; thi naar jeg engang imellem kunde slippe løs fra Zer:Vorchs Bord, skeete det blot, naar jeg vilde spise hos Schartaus. Hvori bestode da mine Udgifter? I Klæder til mig, Kost og Løn til en og senere til to Tienere, samt Føer til to Heste i de første, og til

3 à 4 i de sidste Aaringer. En og anden lille Summa har jeg maaskee ogsaa givet eller laant til En og Anden, som havde noget mindre end jeg, derover behøves ingen videre Forklaring. Nok! mine Udgifter oversteg ikke min Evne, og kom langt fra ikke den Capital nær, som jeg for-
tiente med mine $\frac{2}{3}$ Dele i Schartau's Huus.

Schartau var god, ædelmodig, hjalp mange og gjorde Fattige meget godt, havde Huus og Familie at underholde eller understøtte, og jeg bør altsaa troe, at hans Udgifter i det mindste vare ligesaa store som mine; dog erindrer jeg mig, at han ogsaa fra den Tid af, da jeg indtraadte som hans Associé, af gammel Vane lod sine Huusholdnings-Udgifter føre paa Bindings- og Tabs-Conto. Dette gik saaledes hen i et Par Aar, endelig sagde jeg engang venstfabelig til ham: „Du lader mig bære samme Andeel i Din Huus-
holdning, som jeg har i Dine Forretninger, ved det Du lader Dine Huusholdnings-Udgifter sætte paa Bindings- og Tabs-Conto!“

Hvorpaa han svarede: „Du har Ret, og det bør ikke skee!“

Om han siden gjorde nogen Forandring, veed jeg ikke. Bøgernes Opgiørelse hverken estersaae jeg, eller lod foree tage. Saasnart de vare færdige til Afslutning, satte Schartau sig i Virksomhed, og af- og tilskrev efter sit Godtbe-
findende. Det var det eneste, hvormed han befattede sig fra September Maaned 1807 til April 1812, og jeg ope-
fordrer vor daværende Bogholder til, at bekræfte Sandheden af mine Ord. Jeg har alt forhen berørt de Ulykker, som havde rammet Schartau, og hvilket Indtryk de havde gjort paa hans Siel og Sindsroe; hvilket hans fortroeligste Venner kan bevidne. Som hans Ven kunde jeg hverken forlange

Hans Eto. Cur., eller engang blot minde ham derom. Han havde Sorger nok, uden at jeg skulde sørge dem. Jeg forlangte den ikke, og han gav mig den ikke, førend længe efter min Ulykke.

J det han flyede mig den, sagde han mig, at han havde debiteret mig for 2 eller 300 Tønder Tiære, som jeg 1813 havde udassigneret, og at jeg saaledes var i Følge Eto. Cur. i en ubetydelig Giæld hos ham.

Da brød jeg for allerførste Gang ud — det tilstaaer jeg — i den største Hestighed imod ham, med de Ord:

„Ingen af os er i den Stilling at kunne betale, hvad den Ene er den Anden skyldig. Du har ikke kunnet det i fem Aar, uden ved at sælge dine Eiendomme, og nu vil Du være blind. Jeg vil ikke see den Eto. Et.“ (Jeg tog alligevel imod den, men har aldrig kastet et Blik deri), „thi jeg kan vel forestille mig, at den Tiære, Du taler om — og som var en Levning af Oplaget fra den Tid af, da vi vare associerede og paa Grund deraf burde staae anført paa min Eto. til den Priis, hvortil den var anslaaet ved Bøgernes Opgiørelse 1812 — beregner Du mig nu til Aaret 1813tens tidobbelte Priis, og saaledes berøver mig, ved et eneste Pennetræk paa en høist urigtig Maade, alt hvad jeg ved fem Aars Arbeide har fortient i Navne: Værdie, og har ladet staae hos Dig i al den Tid, Du ikke kunde betale, og jeg ikke vilde sørge Dine Bekymringer. Derefter har Du vel i Følge gammel Bane crediteret mig i d. Et. for alt mit Banco, som var Din egen Giæld til min Fader, og som jeg har betalt ham i de Myntsorter, der vare anførte i Dine Bøger, og vil nu, i Stedet deraf, give mig ligesaamange Rigsbankstilling, som jeg har Rigsdaler Hamb. Deo. hos Dig, og desuden

,,besvære

„beføere mig med en $\frac{1}{2}$ Deel so. de to foregaaende, og $\frac{1}{2}$
 „Dele for de 4 sidste Aar af Dine Huusholdnings Omkost-
 „ninger. Alt det gaaer ikke an, og det forundrer mig, at
 „det ikke er faldet Dig selv ind, i Særdeleshed, da Du
 „har seet, at jeg har tilladt Dig, at tage Din hele Capital,
 „og en stor Deel af min ud af Huset, for at give Dig
 „Leilighed til, med Fordeel at kunne anbringe en betydelig
 „Summa af danske Sedler i de Eiendomme, som Du
 „købte for samme, og komme i Besiddelse af god og sikker
 „Valuta for de fremmede Myntsforter, som Du skyldte bort.
 „Bort Venskab har i fem og tyve Aar bestaaet Proven,
 „og vi kiender hinanden. Du kan glemme Dig selv for et
 „Dieblif, og undlade at undersøge en Gienstand, saaledes
 „som Du burde gjøre det. Det tilskriver jeg Dine Bekym-
 „ringer og Dine Ulykker, og tilgiver Din Alder; men Du
 „er alt for retfærdig og alt for redelig til, at kunne ved-
 „blive at paastaae en Uretfærdighed, og vil ogsaa indsee,
 „at om jeg efter alle Villighedens og Retfærdighedens For-
 „skrivter opgiorde min Regning med Dig — saa blev Du
 „mig 80,000 Mg Eco. skyldig, og endnu mere med Ren-
 „terne fra Aar 1812.“

Derpaa svarede han mig:

„Jeg kan vel, ligesom Andre, betragte en Sag fra en
 „urigtig Synspunkt, men kan ikke være uretfærdig, og
 „mindst imod Dig. Giv Du vor Eto. Et. op, som Du
 „vil, og jeg erkender den i Forveien for rigtig.“

Men det var ikke Diebliffet til, at tænke paa saadanne
 Sager, og jeg giennemsaar aldrig hans Eto. Et.

Førend denne Samtale forefaldt, medens vi endnu stode
 paa ovennævnte Fod, og i det beskrevne Forhold til hinanden,
 hvilket var, og for hans endnu stedse svage Credits Skyld
 maatte

maatte blive en Hemmelighed, opfordredes jeg, da jeg stod paa Randen af mit Fald, af min Ven Hambroe, til at give Schartau, nogen Garantie for den Obligation, jeg havde faaet af ham. Jeg gjorde Indvendinger derimod; thi først og fremmest kiendte jeg vort Forhold bedre, og for det andet stred det mod mine Grundsætninger, at tage fra den Ene, for at give til den Anden. Havde jeg turdet følge mit Hjertes Drove, havde jeg gjerne uopfordret tilstaaet en Ven, — som jeg i en Aar af 25 Aar havde givet saa mange Beviser paa Benskab, hvilket han selv vilde erkiende, hvis han kunde tale i sin Grav, og som jeg endnu skulde kunne bevidne med hans egne Bøger — det forlangte, og endnu langt mere, hvis jeg havde kunnet. Men vi tør vel lade os lede af vore Følelser, saa længe vi blot bringe os selv, eller det som tilhører os til Offer, men ingenlunde, naar det gielder Andres Velfærd eller Eiendomme. Da maa Religion og Pligt være vor eneste Rettesnor. Jeg har, siden min første Ungdom, lært at kiende begge, og jeg vover at paaftaae det, ikke sveget dem i mine modnere Aar.

Ikke desmindre lod Hr. Hambroe nedskrive et Document, tienende til et Slags Garantie for den omtalte af Schartau udstædte Obligation. Det blev mig forelagt, og H. bad, forestillede, rørte mit Hierte, og jeg underskrev. Derved erholdt Schartau en Garantie i en af Grev MacCarthy udstædt Pante-Obligation.

Det var et smukt Træk af Hambroe, hvorfor jeg altid har ladet ham vederfares Ret i mit Hierte; men hvortil hialp det? Den nysnævnte Obligation var ikke allene god i mine, men den var det ogsaa i Andres Dine, og blev alligevel til slet ingen Nytte.

Er dette vel min Skyld? Er det ikke en Folge af Conjuncturer, som styrkede mig i Ulykken? Jeg troer, ved enhver

enhver Leilighed, i en Tid af femogtyve Aar, at have viist Schartau, at jeg var hans oprigtige Ven; jeg forlangte en Obligation af ham, for den Summa, jeg omtrent havde at fordrø, og var endelig svag nok til, med rørt Hjerre at give ham en Garantie, jeg, og Flere end jeg, holdt for at være god.

Kan man vel gjøre mere? og alligevel har mine egne Ulykker ikke smertet mig saa meget som hans. Hans Handelsbøger tilhøre ikke længere et Handelshuus. De tilhøre Skifteretten og følgelig Staten, bør altsaa kunne fremlægges for alles Dine, og jeg beder Enhver, som det er om Sandhed at gjøre, og føler Deeltagelse for min Skæbne, ved disse at overtøye sig om Sandheden af det, jeg har anført i denne Anledning.

Det blev ikke dulgt, og kunde ikke dølges, at jeg havde faaet Bøxer tilbage med Protest, havde været i Forlegenhed og faaet Hielp. Jeg ventede ubehagelige Følger; men de overgik min Forventning. Capitaler droges ud af Huset, hvorved mine Omsætninger stedse bleve vanskeligere, men endnu ikke umuelige, og jeg saae mig, i Slutningen af 1818 eller Begyndelsen af 1819, nødt til, enten at fallere, eller begiære et nyt Laan af Kongen. Jeg holdt det selv for rigtigt, at tage det første Partie, gik altsaa til Cheser for det Huus, jeg havde havt Leilighed til at vise de før omtalte Tjenester, for at overlægge Sagen nøiere med ham. Han var kommet tilbage fra sin Reise og havde behovet nye Omsætninger, hvilke forresten, i et Mellemrum af 3 til 4 Maaneder under hans Fraværelse, havde ophørt, dog med Undtagelse af en stor Deel af de Bøxer, jeg havde faaet i Hænde ved mit første Laan, hvilket hans Associe, som det skulde lade, for at tiene mig, foreslog at omsætte imod hans sædvanlige Papirer. Paa lignende Maade, syntes ham
ogsaa,

ogsaa, at det, med Hensyn til Hamborgs lave Disconto var til min Fordeel, at tage hans 3 Maaneders Buxel paa det sædvanlige Huus for de Buxler i £. St., jeg omsatte paa Børsen med ham mod Hamb. Bco. i korte Buxler. Alt dette gjorde jeg, uden at give ham at forstaae, at det skeete for at tiene ham.

Da jeg kom til Chefen for Huset, fremlagde jeg begge mine Alternativer for ham, og afmaalede ham min Stilling, som den viiste sig i Dieblikket for mig. Han begyndte med at forestille mig Skammen og Vanæren ved at fallere — en Følelse, hvorunder jeg desværre alt for meget leed, indgød mig Tillid til Forsynet, og foreholdt mig min Pligt at kæmpe mod Skæbnen. Det var ikke, hvad jeg søgte hos ham; jeg vilde blot vide, hvad han holdt for det rigtigste og fornuftigste, hvilket jeg troede at han, som min Ven, og som upartisk Dommer allerbedst kunde sige mig, da han i samme Dieblik havde faa eller maaskee ikke een Buxel fra mig, som jo var blevet betalt, hvorvel jeg havde endosseret hans endnu løbende paa det sædvanlige Huus for maaskee 150 til 200,000 M^g Bco.

Derpaa svarte han mig under en Strøm af Taarer, som ogsaa vædede mine Øine: „Falder De i Dag, maae jeg
„falde i Morgen, eller saasnart jeg ikke kan gjøre mine Om-
„sætninger længer med Dem. Kan De derimod holde Dem
„til jeg faaer mine sidste udestaaende Penge fra Vestindien,
„som snart kan ventes, saa seer jeg mig ikke allene i Stand
„til at opfylde mine Forbindeligheder, men ogsaa til at
„kunne hielpe Dem; hvilket jeg, med vore venskabelige For-
„hold i taknemmeligt Minde, som redelig Mand og Ven
„skal gjøre, og jeg beder Dem, for Guds Skyld og ved
„Alt hvad helligt er, at blive staaende og kæmpe,“

Det var ikke blot een, men mange Dage flige Samtaler, eller Underhandlinger, hvad jeg skal kalde dem, sandt Sted; men Stillingen blev den samme og vore Bekymringer uforandrede.

Jeg kunde i Følge den da paa ny forbedrede Cours — jeg troer den var 280 — ikke anslaae min Formue høiere end til 100,000 Mg Bco., og da maatte ovenikøbet Priserne paa Varer, og i Særdeleshed paa Skibe og Eiendomme ic, hvilke under Coursens voldsomme Forbedring, vare aldeles nominelle, og paa ingen Maade kunde bestemmes, optages eller beregnes i effectivt Værd, efter samme Maalestof, som i min førstgjorte Beregning. I Betragtning deraf, og førend jeg valgte — enten at gaae Fallit, eller bestaae i Kampen — (det sidste gjorde jeg helst, hvor mange Vanskeligheder der end truede mig) gif jeg til Etatsraad Scavenius. Denne Mand havde i Begyndelsen af Aar 1817, eller og i Slutningen af 1816, da Coursen var 31 eller 32 Rbd. for £ St., anmodet mig, uden at jeg nogensinde før havde seet eller kiendt ham, om, for sin Regning at inddrage 8,000 £. St. paa London.

Saa snart dette var skeet, sendte jeg ham en Note over Beløbet, hvorover jeg bad ham disponere. Han bad mig derimod om, at beholde det, mod en den Tid christelig Disconto, hvilket jeg ogsaa gjorde.

Herpaa havde jeg betalt, eller skulde just betale den for den hele Tid tillagte Disconto og 100,000 Rbd. af Capitalen selv, som vare blevne optagne.

Da jeg kom til ham sagde jeg: „Hr. Etatsraaden har indsat hos mig en Capital af 250,000 Rbd., som alligevel ikke var mere end 8000 £. St. For alt, hvad jeg allerede

„allerede har betalt, eller skal betale med Tillæg af Disconto,
 „kan De efter nærværende Cours kjsbe 14 eller 15,000
 „L. St., og Tabet er mig alt for føleligt, da jeg blot har
 „sat mine egne og Andres Penge i en Varehandel, der ikke
 „kan erstatte sige Forliis.“

Derpaa svarede han: „Jeg lod Dem inddrage mine
 „L. St. for at have Beløbet i Nærheden af mig, tillige
 „med gode Nenter, men regnede ikke paa nogen Fortieneste
 „ved Coursen. For det jeg har faaet, eller skal have af
 „Dem, kjsber jeg i Dag en ligesaa stor, ja større Eiendom, eller
 „hvad det end monne være, end for den oprindelige Capital.
 „Jeg indseer, at det er en ulykkelig og tung Byrde for Dem,
 „og lover Dem, aldrig at forlange det Tilbagestaaende.
 „Desuagtet paalægger jeg Dem, som en redelig Mand, at,
 „hvis Omstændighederne skulde forandre sig, og De saae
 „Dem i Stand til at betale, De da i Tidens Løb erlægger,
 „hvad De kan, til mig eller min Familie.“

Mit Udbrud af varm Taknemmelighed over en saa
 sielden Høimodighed, Godhed og ligefrem Tillid til mig
 under lykkeligere Omstændigheder, formaaer jeg ikke at be-
 skrive. Desværre kom jeg ikke i den Stilling, at jeg kunde
 giengielde saamegen Godhed, som den fortiente. Harde han
 endnu ikke faaet den opsagte Capital, som jeg aldeles ikke
 kan mindes, saa fik han den tillige med Disconten, som var
 betydelig, og han fik en Rest tilgode, af 160,000 Rbd.

Hr. F. Hiorthøy, som var paa mit Comptoir, havde
 og en Capital staaende hos mig, paa sit Navn, hvorvel
 den tilhørte Andre, i det mindste for den største Deel. Den
 var efterhaanden blevet indsat, den Tid Coursen var værst;
 og da den var næsten allerbedst, blev omtrent Halvdelen
 deraf udbetalt; saa at den og kom mig dyrt til at staae.

Det

Det øvrige beløb sig paa den Tid, jeg taler om, til 40 eller 60,000 Rbd.

Til ham sagde jeg omtrent det samme, som til Statsraad Scavenius. Han forlangte nogen Tid til Betænkning, formodentlig for at tale med Vedkommende, og havde endnu dengang det Venfkab for mig, at love mig den følgende Dag, at med Undtagelse af en ubetydelig Sum, skulde Resten blive staaende urørt hos mig i to Aar. Han er, haaber jeg, endnu i Live, og da jeg ingen Grund har til at tvivle paa, at han jo vil give Sandheden Vren, kunde jeg uden Betænkning opfordre ham til, at bevidne Sandheden af mine Ord i denne Sag. Saavidt jeg troer, fiender han ogsaa mit Forhold til Statsraad Scavenius. At Hr. Hiorthøi, efterat have været paa mit Comptoir i sex Aar, og der i al den Tid vist ingen Grund har have til, at klage over mit Herredømme, siden, som mig er sagt, endskiødt Gud veed om med Sandhed eller ei, skal have blandet sig mellem den Mængde, som opløfter deres Stemme om Sager og Forhold, de ikke kiende, vil jeg høist ugierne troe, med mindre, han skulde have valgt dette Middel til, at forsone sig med dem, for hvis Regning han havde sat Penge i mit Huus. Vel kunde det gjøre ham ondt, at han, ligesaa lidet som jeg, da dog Husets Bøger laae aabne for os begge, kunde læse sig til i dem, at Coursen skulde gaae fra 760 til 212; men mig synes, at han, istedet for at beklage sig over en deri gaanske uskyldig Mand, havde gjort bedre i, at beklage sig over Skæbnen, naar han dog endelig maatte vaande sig, og forresten ønsket Vedkommende til Lykke med, at de alt havde faaet den halve nominelle Capital udbetalt, og i denne Halvdeel, en halv Gang mere reelt Værd, end de i det Hele havde indsat, ja endogsaa det dobbelte, naar Disconten beregnes. Jeg undskylder ham imidlertid. Maatte han ogsaa kunne tilgive mig de Ubehageligheder,

ligheder, som ved dem, der havde indskudt denne Capital, sikkert ogsaa er faldet i hans Lod.

Da jeg, paa nys omtalte Maade, var blevet saa lykkelig, at turde betragte en Capital af 160,000 Rbd., eller efter daværende Cours, omtrent 175,000 Mg Bco., som min egen indtil bedre Dage, desuden at udvirke, at en anden endnu blev staaende i to Aar, og for Resten havde saa andre store Capitaler staaende i mit Huus, end de, som vare optagne, skulde betales og bleve betalte; henvendte jeg mig atter til min Ven, som jeg først havde spurgt til Raads, og hvis Svar man vil erindre sig. Til ham sagde jeg:

„Kan De nu medvirke til, at jeg erholder et Laan af Kongen, saa at jeg kan faae de optagne Capitaler o. s. v., fra Haanden, skal jeg staae til Dommelig, for saavidt som de Herrer S. & N. og Herr H. i Hamborg blive staaende. De skal i det mindste ikke blive styrrede ved mig.“

Vi satte os nu begge i Bevægelse, og Laanet blev allernaadigst bevilget, men paa en Betingelse, jeg selv gjorde, og som siden, formedelst Tids-Omstændighederne vel ikke har kostet mig nogen indvortes Vebredelse, men en fortærende deeltagende Sorg.

Lillige med de Hypotheker, som jeg stillede for dette Laan, deponerede jeg 50,000 Mg Bco. i Bexler paa min salig Faders Huus i Malmø. Jeg troede, at min Giæld for dette Laan, i Tilfælde af, at jeg endnu kunde falde — (hvilket jeg alligevel i det Dieblif — 4 Maaneder førend de Herrer S. & N. og H. gif Fallit — holdt for aldeles umuelig) skulde kunne betales af Hypotheket selv, der lød paa et Overflud af 60,000 Mg Bco. over den laante Summa. Men dette tabte desværre sit Værd ved Tidens Omvæltninger,

ger; og de Herrer S. & N., saavel som Herr H., gif, som sagt, Fallit fire Maaneder efter, som Offere for en haist ulykkelig Handels-Crisis. I det Dieblif, jeg afgav min Bexel — og blot derefter bvr man dømme, og ikke efter en uforudseelig Hændelse fire Maaneder efter — eiede jeg, som ogsaa forhen er omtalt, efter mit Overflag 100,000 Mg Bco., havde endvidere faaet 175,000 Mg Bco., indtil en lykkeligere Stilling indtraf saa godt som estergivne, og udvirket at omtrent 50,000 Mg Bco. blev staaende i to Aar. Det gjaaldt blot om, at jeg i 6 eller 12 Maaneder selv kunde vinde Kræfter til, atter at indløse min Bexel paa min salig Faders Huus, og havde jeg ikke under foransførte Omstændigheder Grund til, at gjøre mig dette Haab? Ja til visse! Jeg var i mit Jnderste saa overtydet om, at min Stilling var god, ja endog saa meget god, at jeg ikke vilde have taget i Betænkning at aftægge min Eed derpaa; og blot paa Grund af denne Overbeviisning, uden anden Hensyn, havde jeg afgivet min Bexel. Men jeg tog endvidere i Betragtning, at min salig Fader var død et eller halvandet Aar i Forveien, at min Moder for sin Deel beholdt 360,000 Rd., som kan sees af Skiftet, og i denne Capital: en stor Andeel i en Sukkerfabrik, som altid havde forrentet sig i det minoste 12 pCt., ja endog 40 a 50 pCt., hvoraf 30 bleve udbetalte, Resten staaende, det Aar, jeg havde Dispositionen over samme; en Tabaks-Fabrik, som i de sidste 15 eller 20 Aar aldrig havde leveret mindre reent Fordeel end 24,000 Rd. Rg. S., og lige fra den Summa indtil 54,000 Rd.; hvilket sees af min Faders hemmelige Bøger. Vi vare sex Sødsfende. Min Moder havde ikke gjort eller kunnet gjøre mig arveløs, og jeg havde saaledes hos hende 60,000 Rd. for min Deel, uden at regne den Fordeel, som ved hendes anseelige Fabriker aarligen tilfaldt min Andeel. Hun besad endvidere ret betydelige Land-Eiendomme, som i Forhold til den Priis, hvortil hun i Skiftet havde beholdt dem, forrentede sig godt. Med alt det levede hun sparsomt

og burde dagligen have forøget sin Formue. Først efterat jeg havde giort alle disse sunde, paa Fornuft, Grundsetninger og Virkelighed grundede Beregninger, afgav jeg min Verel, som paa ingen Maade alligevel oversteeg Beløbet af min tilkommende Arv. Om jeg end uden Nytte vilde opofre denne, kunde det dog allerhøist gives Navn af Letsindighed. Men man undersøge det nøiere, og drage en Skillelinie mellem det nyttige og skadelige, eller rettere, mellem det, jeg havde at vinde eller tabe; og saa dømmes man, om denne Handling vel kunde kaldes letsindig. Blev Coursen staaende som den var, og det turde man dog vel haabe, da den i en Tid af fire Maaneder alt havde forbedret sig 450 til 500 points; saa bliver intet Spørgsmaal om alt andet; thi jeg havde da ved omtrent 100,000 Mg Vco. egen Formue, og ved 225,000 Mg Vco., som skulde staae i min Handel, Midler til, om 6 eller i det seneste 12 Maaneder at indløse min Verel, og denne Transaction var da at ansee, som om den aldrig var skeet. Paa Coursen havde jeg forregnet mig; den forbedredes, og jeg havde allene derved i saa Maaneder tabt en større Sum, end min hele Formue beløb sig til; men havde endnu 225,000 Mg Vco. staaende i mit Handelshuus, hvoraf blot en ubetydelig Deel var gaaet tabt formedelst Coursens Indflydelse, saa at jeg havde endnu kunnet indløse min Verel, og den var atter at betragte som om den aldrig havde været til. Eiendommens og Skibes synkende Priis, kunde vel have Indflydelse paa min Stilling, forsaavidt som jeg derved kunde beregne en større eller mindre Formue, men kunde ikke hindre mig fra, at indløse min Verel. Det eneste, som endnu kunde hindre mig deri, efterat jeg i tre eller fire Maaneder ved Omstændigheder, hvorpaa jeg selv aldeles ingen Indflydelse havde, og som vare aldeles uforudsete, havde tabt en langt større Summa, end min Formue beløb sig til — var at de Herrer S. & N., saa og Herr H. i Hamborg gif Fallit og at mine Ressources hos dem hørte op. Dette indtreffer virkelig og min tilkommende Arv er tabt.

For at tilveiebringe dette Resultat udkrævedes en Mængde sammenstødende Ulykker af høist ulige Natur og Besskaffenhed, som det fire Maaneder i Forveien var umueligt at beregne, og ligesaa lidet at befrygte. Jeg har i det foregaaende selv lagt for Dagen, saavel alt, hvad jeg kunde tabe ved denne Vexel paa min salig Faders Huus, som og hvor travlt Skæbnen havde, for at berøve mig alle Midler til dens Indløsning, og vil nu fremstille den Nytte eller Fordeel, som den useilbarligen vilde have skænket mig, om ikke alle Ulykker og Furier havde sammensvoret sig mod mig. Jeg stod i Spidsen for et Handelshuus, som havde den Lykke, at være i Besiddelse af saadanne Forbindelser og Handelsrelationer, at det næsten, blot for Mueligheden at vedligeholde dem, havde været min Pligt baade som Menneffe og Riibmand, saavel for den almene som min egen Interessess Skyld, at opofre en ti Gange saa stor Arv, om jeg havde kunnet vente den. Mine Forretninger vare af saa god Natur og Besskaffenhed, at ethvert Offer kunde let og snart erstattes; derfor burde de ikke opofres med Hænderne i Skjød. Her var alligevel ikke Spørgsmaalet om noget Offer; thi endskiøndt min Stilling ikke var saa god, som i Begyndelsen af 1818, og langt slettere end Aaret 1817, var den dog, efter al menneskelig Beregning, ikke daarlig. Og dersom man ikke kan forlange af et Menneffe, at han skal kunne forudsee, baade sin egen og Andres Skæbne, saa er jeg overbeviist om, at man ikke, i dette Tilfælde og under alle anførte Omstændigheder, kan beskylde mig for Letsindighed.

Jeg meente at kunne staae til Dommедag, da jeg fik mit Laan bevilget af Kongen; og gjorde kun en høist usandsynlig Undtagelse, og see! netop denne Undtagelse maatte indtræffe, saa at jeg bittert maatte sande det Ordsprog: „L'homme propose, mais Dieu dispose.“

Tre og en halv Maaned derefter fallerede de Herrer S. & N. i Hamborg. Det gjorde alt et stort Skaar i min Plan, men jeg havde nu ikke længer andet Valg, saavel for Alles Interesse, som især for min Moders, end at udholde Kampen.

Jeg havde imidlertid faaet en Pante-Obligation i Plantagen Sion Farme paa St. Croix for en Capital, hvis Summa maae have gaaet mig af Minde, thi den forekommer mig blot, at være 196,000 Rbd.; men jeg har nylig modtaget Brev fra en Ven, der nævner den til 230,000 Rbd. Jeg ansaae den for meget god, og det blev den ogsaa anseet for af Andre; saa at Kongen bevilgede mig, imod Hypothek af den, et Laan paa 150,000 Mg Dco. Saasnart Kongens Naade havde fikket mig denne Bevilling, oppebar jeg strax 50,000 Mg Dco. derpaa, for dermed at kunne indløse de af mine Vexler paa S. & N., der med det første kunde ventes at retournere. Den øvrige Sum, eller 100,000 Mg Dco., kunde jeg faae, saasnart min Pante-Obligation var udstædt i behørig Form, og imidlertid cautionerede de Herrer Hambroe & Søn, for de oppebaarne 50,000 Mg Dco. Men den følgende eller næstfølgende Dag, efterat jeg havde hævet denne Sum, indløb den ulykkelige Esterretning, at S. i Hamborg havde opholdt at betale, men havde endnu Haab om, at komme i Orden, da man ventede, at det Huus i Niga, som havde bragt ham i Forlegenhed, vilde blive hjulpet af den russiske Keiser. Havde jeg et eneste Dieblik kunnet forglemme Vrens Pligter, havde jeg ved denne Leilighed bragt min Pante-Obligation i Orden, hvortil blot behøvedes nogle faa Timer, og jeg havde mange hele Dage, og kunde have forskaffet mig endnu flere, om det havde lagt i min Plan, at ville begaae nogen ulovlig Handling. Havde jeg dernæst benyttet Kongens Resolution og oppebaaret de tilbagestaaende 100,000 Mg Dco. — havde jeg, siger jeg, været i Stand til, saaledes at misbruge min Konges Naade: saa havde jeg vel ogsaa været i Stand, under Lye af

Husets

Husets endnu tilovers bleve store Transactioner, saaledes at anvende denne Sum, at jeg havde kunnet faae min Moders Capital i Sikkerhed, og tillige sørget for mig selv. Det havde f. Ex. vel ikke været en juridisk Brøde, at betale mit Gjæld til min Moder? Nei! paa ingen Maade, og mindst naar jeg ved Noteringen havde iagttaget en eller anden Forsigtigheds-Regel, men ikke desmindre havde det, efter mine moralske Grundsetninger, været en høist uforvarselig Handling; thi det havde været at bestaae — om just ikke den kongelige Kasse, thi den havde faaet Hypothek, der, endskiøndt det ikke duede, som Erfaringen siden lærte, alligevel den Gang blev anset for særdeles godt; men det havde været at bestaae de andre Creditorer, og det holdt jeg mig ikke berettiget til. Wel var jeg der ved kommet i Gunst hos dem, som omgave min Moder, og uden Tvivl vilde de meer eller mindre, alt i Overeensstemmelse med Enhvers særegne Interesse, holdt en rovtale over min, i deres Dine retfærdige Handling, og troeligen i hendes Uvidenhed have bestyrket hendes moderlige ymme Følelser for den Søn, hun just derfor burde have foragtet, og for saavidt afskyet, som hans Tilværelse maatte erindre hende om, at hun havde maattet bære en Tyv under sit Hierte. Efter Verdens sædvanlige Gang at dømme, var vel den sande Sammenhæng blevet fordulgt for hende, saavel som den, endskiøndt i andre Henseender, endnu er det, saavel for hende som for Mængden af mine Medborgere; og jeg havde havt den Lykke, endnu at høste Frugten af hendes forrige moderlige Godhed og Nidhed, og kunde blot ved et eneste Skridt, en eneste Handling, have beredet mig en lykkelig Fremtid.

Middelet dertil, Pengene nemlig, havde jeg; men dette Middel var ikke anført i Læren om Vre og Ret, og hellere end at handle mod den, opofrede jeg min Arv, og dengang var der ikke endnu Spørgsmaal om andet.

Af de 100,000 M^g Sco. blev, efterat 50,000 vare bragte i Sikkerhed for min Moder, endnu nok tilovers, for at betale 10,000 M^g til Grev Roepstorff — om mine Forhold til ham havde lagt mig haardt paa Samvittigheden — og endnu 40,000 M^g til andre Venner, som for en selv krænkende, i deres Dine saa ædel Handling, gierne sildigere havde hjulpet mig, om jeg havde behovet det. Af alt dette gjorde jeg slet intet, skjønt jeg ikke fattedes Midler dertil.

Sikkert findes der meer end Een, der er saa bestaet af Egennytte og blind for alt andet, at han i stolt Selvsolelse, smiler ad en saadan Nar som jeg dengang var; men hvorvel jeg just ikke har lært at kiende Mennesker fra den bedste Side, troer jeg dog, at der findes endeel, som ikke misbilliger min Opførsel; men skulde dette imod al Formodning ikke være Tilfældet, saa søger og finder jeg min Løn og min Trost i min egen Samvittighed, og det bør være enhver Retteænkende nok!

Men saa dømmer ikke Verden! Enhver vil see sit reddet; Enhver troer sig berettiget til, at være en Undtagelse. Og besidder man nu Styrke nok til, at være uroffelig mod en saa ubillig Paastand, hvilket Egennytten dog aldrig vil begribe, forvandles man strax fra en varm Ven, til en haard, kold, egenfindig, uretsfærdig Mand; og derfra er kun et Skridt til at hedde slet. Treffer man endog paa en, til sin desværre Smerte! skjønsom og billig Ven, der ikke beklager sig over Manden, ved hvem han tabte, men over Tabet allene, skriger hans Venner, høit berømmende dette Maadehold, og disses Bekiendtere endnu langt høiere end de; og da der nu gierne findes mere end Een, der paa en saadan Maade troer sig for urettet, kappes disse, og især disses Venner, om at nedsette den Ulykkelige i den offentlige Mening, netop fordi han gjorde sin Pligt og besad Kraft nok til, at modsætte sig en egennyttig Anmodning, hvis Opfyldelse havde gjort ham fra en Ulykkelig,

felig, som ingen Skam fortiener, til en Bedrager, som Egen-
nyttens vilde have lovpriist.

Harde jeg afgivet min Verel paa min salig Faders Huus
eller, som er det samme, paa min Moder, blot en 14 Dages
Tid i Forveien, og der imidlertid intet var indtruffet som
kunde forandre eller have skadelig Indflydelse paa min merk-
tilfse Stilling, saa troer jeg, det havde været min Pligt som
Menneske, og maaskee endnu mere som Søn, hvorvel ingen-
lunde som Kjøbmand i Ordets strengeste Bemærkelse, at sikre
hende for Tab, især da jeg havde Midler dertil. Men var
ikke alt fire Maanedes forløben, og havde ikke i dem alle
de uforudseete Ulykker rammet mig, som Skiæbnen formaagede
at sammendynge? havde jeg under disse Omstændigheder
handlet anderledes, end jeg gjorde, havde jeg maattet be-
tragte mig selv som en Ransmand, der var undsluppen Gal-
gen. Og hvorfor skulde jeg lægge en saa tung Byrde paa
min Samvittighed? For at redde min egen Arv? eller, om
jeg vil antage, at jeg saalænge min Moder levede, ingen
Ret havde til at betragte det saaledes — for at redde hende
for et Tab af 20 eller i det høieste 25,000 Rg Bco., som
hun i min daværende reducerede Forsatning, efter det første
Overflag, kunde tabe; og som i hendes Stilling blot ud-
gjorde en 12te Deel af hendes Formue? Nei! ingenlunde!
og langt hellere opofrer jeg da min Moders Kiærlighed, om
hun end skulde miskiende min Handling, som hun desværre
har gjort af Mangel paa tilstrækkelig Oplysning af Sagen,
og vender mig hellere bort fra den vide Mark, som endnu
ligger aaben for mig, og hvor en god og lykkelig Fremtid
endnu smiler mig imøde.

I Stedet for at lade Egennyttens, eller enhver mod
mit Begreb om Pligt stridende Tanke, finde mindste Ind-
gang hos mig, underkastede jeg mig Skiæbnens Styrelse,

forblev i flere Dage i Uvirkfomhed og ventede paa nyere Underretning om H — s Skiebne. Den blev endelig, at han maatte fallere, og jeg faldt med ham.

For ikke paa een Gang at skride for langt fremad, afbryder jeg for et Dieblik Kiæden i denne Beretning, og gaaer tilbage til den Tid, da jeg i Slutningen af 1818, eller Begyndelsen af 1819 erholdt et Laan i Følge Kongelig Bevilling. Det var nyttigt for mig, og tillige for min Ven, min Raadgiver, Chesen for det titomtalt Handelshuus, hvem jeg vel ogsaa meest havde at takke derfor; thi han var i Sandhed utrættelig. Af de korte Brevler jeg fik, erholdt han en stor Deel til sine sædvanlige Omsætninger; hvilket jeg formoder, efter en senere Tildragelse at dømme, maae have været ham meget kjær. Han gjorde mig nemlig et Par Maaneder derefter et Besøg, og opfastede det Spørgsmaal, om jeg i to eller tre Postdage kunde gjøre en sædvanlig Omsætning med ham for en betydelig Summa. Jeg havde paa den Tid hver Postdag nogle smaa, som jeg endnu kunde gjøre paa Børsen, hvorvel ofte ikke uden med nogen Umage; men efter den sidste Hielp, som jeg havde Kongens Raade at takke for, var jeg noget meer à mon aise end forhen. Jeg havde en lille Portefeuille, nogle Penge, og med de Omsætninger, jeg i tre Postdage vilde gjøre, kunde jeg, naar jeg anvendte min hele Kraft, og alle mine Ressourcer, tilveiebringe en temmelig stor Sum. Den var ham ikke tilstrækkelig nok, og han meente, at jeg strax kunde omsætte, hvad der var bestemt at skee senere, og troede tillige at en tidligere Omsætning vilde være mine Handelsvenner velkommen. Det kunde lade sig gjøre og Summen completeres med de Brevler, jeg havde enten i min Portefeuille, eller at trassere for fremmed Regning, eller og kunde kjøbes for Penge i Cassa; men efterat jeg havde gjort min OverflagsNota derover, sagde jeg til ham:

„De

„De faaer ved denne Leilighed en saa stor Summa paa
 „de Herrer S. & N. og H. i Hamborg*), at De, da De
 „kiender min Stilling, og veed, at om nogen Ulykke skulde
 „tilstøde disse Huse, jeg da upaarvovleligen maatte falde med,
 „giorde bedst i at søge en anden Ressource. Mine gode Pa-
 „pirer kan jeg ikke give allene bort; thi de lette mig For-
 „handlingen af de mindre gode, lad mig derfor være fri
 „for denne Transaction.“

Dette sagde jeg ham mange Dage i Stad, hvori Taler-
 stedse var derom, og sædvanligen i hans eget Comptoir, efter
 Børsen, da vi paa den Tid vare ganske allene der, og hvor
 han gav sine Følelser frit Løb og lettede sit beflemte Bryst
 ved mange Taarer. Hans Svar paa mine Indvendinger
 indholdt omtrent følgende:

„Jeg har ingen anden Ressource, og snarere daarlige
 „Remisser end ingen. For Resten har jeg blot en kort Tid
 „tilbage at kæmpe i, og om jeg end tabte den hele Sum,
 „jeg nu faaer eller forlanger af Dem, hvilket alligevel har
 „ingen Nød, saa tabte jeg dog ikke den Capital, som jeg
 „har tabt ved min Svindel, førend jeg traadte i ven-
 „skabelig Forbindelse med Dem,“ (han havde sagt mig det
 samme før, men denne Gang hentede han ogsaa en Han-
 delsbog, opkaastede en Folio, og bad mig selv eftersee, som
 jeg dog ikke gjorde), „og derfor beder jeg Dem, gjør
 „denne Omsætning, thi jeg er fast overbevist om, at hvor-
 „dan det end gaaer dermed, vil det dog for Eftertiden gaae
 „mig godt. Af det, hvad jeg har udestaaende i Verden,
 „faaer jeg snart saameget jeg behøver i Hænde, og da kan
 „jeg

*) Tvende Huse, som med Hensyn til deres Fremfærd og
 Grundsaetninger om Ære, fortiente al muelig Agtelse, men
 hvis Accepter ikke længere var prima discompte.

„Jeg taale dette Tab, og lover Dem derfor helligt, at hvis Ulykken skulde ramme Dem, skal jeg aldrig skrive Tabet paa Deres Regning, men derimod vise min Taknemmelighed for Alt, hvad De før, i Deres lykkelige og min ulykkelige Scilling, har gjort for mig, og i ethvert Tilfælde komme Dem til Hielp.“

Derpaa gjorde jeg Omsætningen, og, som man let kan begribe, saameget snarere, som jeg i Begyndelsen af vor Forbindelse, uden selv paa mindste Naade at trænge til ham, havde gjort langt mere for hans Skyld. Alle mine Bøxer bleve accepterede, men alligevel bidrog denne Omsætning, som paa ovennævnte Naade blev besluttet, til, at denne Mand eller hans Huus, formedelst S. & Rs. og Hs. Fallitter fik den største Deel af deres Fordringer i mit Boe.

Selv har jeg aldrig foreslaaet mere end en eneste Omsætning, enten noget før eller efter denne Tid. Den var paa 14 eller høist 16,000 Mg Bco. og den gjorde jeg skriftlig, da Associeens strænge Ordens Nøiagtighed fordrede det. Kan ogsaa være at en anden dybere Plan laae skjult derunder.

For at komme tilbage til den slupne Traad af min Beretning, maae jeg anføre, at jeg enten samme Dag, eller den næste, efterat Esterretningen om H — s. Fallit var indløbet, opgav mit Boe til Skifterettens Behandling. Førend jeg gjorde dette smertende, ja dybt krænkende Skridt, havde jeg samme Dag den Naade at tilstødes en Audience hos Hs. Majestæt Kongen, som jeg takkede for de store Gunstbeviisninger, han adskillige Gange havde forundt mig, erklærede, at det havde været at misbruge hans Naade, om jeg havde benyttet Resten af det Laan, han nyeligen aller-naadigst havde bevilget, og at jeg nu aldeles renoncerede derpaa. Jeg var meget rørt, dels af Taknemmeligheds Følelser,

ser, deels af Sorg over det Skridt, der forestod mig, og Kongen behagede allernaadigst at trøste mig med følgende Ord, som fra enhver Mund vilde gyde Balsam i det beflemte Bryst, men gjorde det endnu mere, da de kom fra hans. „De har været en virksom og nyttig Borger. De er i „Dag ulykkelig, men vær ved godt Mod. Jeg har ogsaa „engang været det, og er nu lykkelig igien. Saadan vil „det ogsaa gaae Dem. Søg at komme i Orden med Deres „Creditorer, og jeg vil selv hielpe Dem.“

Jeg veed ikke, hvorledes det vilde blive optaget, om det, jeg her nedskriver, skulde blive fremlagt for Verdens Dine *); men jeg skriver blot for at bevare Mindet om min vrelende Ulykke og Lykke i Livet for mig selv, og engang i Tiden for mine Venner. Om det er en Ven, eller en Søn efter min Død om at gjøre, at jeg laae i min Grav som en redelig og ærlig Mand, og troede at kunne bidrage dertil, ved at lægge disse Blade for Verdens Dine, da naaer Kongens Naade og Unaade mig ikke længer. Hans trøstende Vidnesbyrd har ikke forfeilet sin Virkning i mit Jnderste — og vil ogsaa, som en lille Blomst, smykke min Grav. Men hans Naade selv gjør kun lykkelig i Livet, som hans Unaade ulykkelig der. Paa den anden Side af Graven kiender jeg blot een Dommer — og ham frygter jeg ikke. Men endnu tænker jeg ofte med Trost paa min Konges Ord, som blot affpeile hans deeltagende, ædle og faderlige Sindelaug.

Han

*) Da jeg nedskrev ovenstaaende, var jeg, uagtet ikke langt tilbage i Tiden, dog langt fra at forudsee den Nødvendighed, som nu tvinger mig til, at lade det komme for Fleres Dine. Jeg har imidlertid vovet, intet af forandre deri.

Han lovede at hjælpe mig, om jeg kom i Orden med mine Creditorer. Det sidste skeete ikke, og jeg dristede mig ikke til, at bede om det første; og han har følgelig intet Løfte at opfylde.

Maatte jeg alligevel engang blive saa lykkelig, at mine Handlinger fremstilledes i Sandhedens Lys for Ham og alle gode og veltænkende Mennesker: saa vilde jeg kun lidet bryde mig om Trodssets Ørig; det skal have en Gienstand, og dets Gunst skænker ingen indvortes Lykke.

Jeg har alt med Sandhed fremstillet, og enhver Undersøgelse vil kunne bevidne den, at jeg, da jeg trasserede 50,000 M^g Dco. paa min Faders Huus, eiede endnu, efter den Tids Cours, en lille Formue, og havde endvidere den Ressource, ikke, i ulykkelige Tilfælde, at have nødig, at betale en Capital af 175,000 M^g Dco.; at jeg tilligemed min Bexel, eller Bexler, havde stillet et andet Hypothek for en langt større Summa, end den jeg havde faaet i Laan; at jeg for min Deel kunde vente ligesaa stor Summa af det, min Moder nyelig før havde bekommet i Skiftet efter min Fader, saa at jeg i Tilfælde af Ulykke blot gav min Arv til Priis; at tvende Hamborger Huse fallerede 4 Maaneder derefter, og at jeg maatte falde med dem, hvorvel jeg endnu havde villet og kunnet udholde den enes, men ikke begges Fald.

Kan vel min Samvittighed under slige Omstændigheder gjøre sig nogen Bebreidelse? Det gjør min heller ikke, men dog har denne Skiæbne — andet Navn kan jeg ikke give den — forvoldet mig den næste Kummer i min Ulykke, og meest hidraget til at forsøge den. Jeg tildrog mig derved min Moders — om maaskee ikke Had, saa dog Misliendelse; hvilket jeg ogsaa ventede, uden derved at lade mig lede

lede vilb. I Stedet for at finde et Fristed hos hende, at see hende at skienke mig den Tillid, hendes Mand, min salig Fader, altid havde værdiget mig, og at tilstæde mig den Trøst, at kunne være hende nyttig paa hendes gamle Dage, blev jeg forskudt og overgivet til alle Livets Storme. Det var ikke hendes Skyld, men deres som omgave hende. Den Ene af Svaghed, den Anden af Egennytte, og den Tredie af Kulde eller Ligegyldighed.

Min Moder har strænge Begreber om Ret og sætter en høi Priis paa den; men hun besidder ikke Evne til at skielne. Hun er særdeles hæftig; tilmed er det første Indtryk hos hende varigt, og Hjertet formaaer intet over den stærke Willie. Hun er saa fast, at man snarere rokker Klippen end hende. Den hun anseer for værdig dertil, hjælper hun gierne, og af et godt Hjerte. Hun har hiulpet Mange og gjort Mange godt; men saaer hun mindste Anledning til at forandre sin Mening, lukkes hendes Døre for stedse for den, som det rammer. Dette gielder for Børn, Eodsfænde og Alle. Hun har ingen Følelse for andet, end Ret og Pligt; som vist nok er en af de ædelste, naar den blot er forenet med en klar Dømmekraft, og ikke ledes af en heftig Lidenskabelighed, der sløver Evnen til at grandfse.

Thi bør det vel lægges mig til Last, at der fire Maaneder efter at min Operation er giort, indtræder, i April og Mai Maaned 1819, saa ulykkelige Handelsconjuncturer, at mange Handelshuse styrte allevegne, og at derved til lige tvende Huse, med hvilke jeg stod i Forbindelse, paa hvilke jeg byggede en stor Deel af mit Haab, bringes til at falde, og at jeg maae falde med dem?

Bør det regnes mig til Onde, at Coursen endvidere fra den Tid forbedrer sig 70 til 80 points, og kommer til 210 el. 212, og

og har saaledes i Løbet af 6 eller høist 8 Maaneder, i Begyndelsen langsomt og tilsidst med voldsomme Skridt, forbedret sig 550 points i Alt?

Bør det vel lægges mig til Last, at usforudseete Conjuncturer indtræde, hvorved Eiendomme og Skibe blive solgte for en Fierdedeel af deres effective Værd, og at Fordringer, endogsaa paa Pante, Obligation, blive af intet Værd?

Bør det lægges mig til Last, at en Mand, som har arbeidet i 20 Aar i min salig Faders Huus, og som var en redelig, roelig Mand og god Bogholder, er en saa elendig Kjøbmand og saa svag Disponent, at han forsømmer Drivten af min Moders herrlige Tabaksfabrik, og lader den, saavel som alt andet, næsten gaae i Staae inden eet eller halvandet Aars Forløb?*)

Kan det lægges mig til Last, at Conjuncturerne i Sverrig blive senere næsten ligesaa daarlige, som i Danmark, saa at Huse og Gaarde, fornemmelig i Byerne, og tillige Landeieendomme, Skibe, ic., tabe Halvdelen af deres Værd?

Er det endeligen min Skyld, at min Moder overdrager sit Handels-Huus til en Mand, som ikke er lykkelig i sine Foretagender, eller hvis egne Forretninger mueligen alt i Forveien stode paa svage Fødder?

Paa

*) Det var en Folge af hans Sjæls Svaghed og bør tilgives; og hvorvel jeg for en stor Deel har denne at takke for den Misforstaaelse eller det Misforhold, som opstod imellem min Moder og mig, snuffer jeg ham dog, om han endnu lever, at maatte være lykkelig og kunne forlade, at jeg vakte hans Deeltagelse i den Grad, at hans Sind ikke tillod ham, at være den som Mand.

Paa alle disse Spørgsmaal tænker jeg, vil Enhver vel svare Ne i! men til Svaret paa det sidste tillade man mig at sige et Tillæg.

Jeg var i Malmøe i October og endeel af November Maaned 1820. Da havde min Svoger Kockum gaaet længe svanger med en Plan, til at træde i Spidsen for min Moders Huus, men kunde ikke blive enig med sig selv, og bad mig gjøre et Udkast dertil. Det blev gjort og vandt Alles Bifald, thi det var grundet paa Billighed. Alligevel traadte en Hindring ind derved. Kockum var en høist drivtig og virksom Mand, men var i sin Ungdom ikke blevet bestemt til, at staae paa det Trin, han havde opnaaet; han besad en sund Fornuft, en god Dømmekraft i Ting, som ikke overstege hans Horisont; men det var ikke nok. Til at forestaae min salig Faders Forretninger udfordredes en Ridsmand, som besad nogle Handelskundskaber eller meer Handels-Erfaring, end den, man uden Forkundskaber allene paa Kornlosterne indsamler. Han maatte selvfølgelig have nogen ved sin Side, og da han ikke foreslog mig denne Post, og da jeg, hvormeget jeg end i mit Hierte onskede det, dog ligesaaalidet i dette, som ved noget andet Tilfælde i Livet, vilde være paatrængende, foreslog jeg min ældre Broder dertil, Begge skulde for min Moders Regning føre Dispositionen, underskrive pr. Procuracion, og have en betydelig Andeel i den vundne Indtægt.

En Bilance blev opgiort af Husets daværende Disponent, og i den affreves paa Fordringerne, alt hvad affrives kunde. Prisen paa Gaarde, Huse, Eiendomme, Fartøier o. s. v., ansattes efter Kockums Burdering saa lavt, at jeg tør sige, det er umueligt, at noget deraf kunde sælges billigere.

Jeg har aldrig faaet directe Beretning om at K. er tiltraadt Raadigheden over min Moders Huus, har ei heller nogen:

nogensinde indirecte lært Betingelserne at kiende, og af alle de Forandringer, som har fundet Sted i min Moders Huus siden 1820, er jeg ikke blevet underrettet om andet, ved min Søster Schartau, end at en lille Eiendom, som bar Navn af „Lugnet,“ men i Almindelighed blev kaldet Møllevaangen, var solgt for 30 eller 32,000 Rbd. Den var, efter Rs. omtalte Vurdering, anslaaet til 25,000 Rbd., og alt andet i samme Forhold. Sukkerfabriks Actierne vurderedes til 450 Rbd. R. G. pr. Actie, om ikke til 400, hvilket jeg ikke saa nøie kan erindre. Tabaks Oplaget beløb sig efter Inventariet, anslaaet til lave Priser, til 96,000 Rbd. R. G. S., og derpaa gaves $33\frac{1}{3}$ pCt. Rabat. Efter den saaledes opgiorte Beregning, saaes min Moders Formue reduceret fra 360,000, til 120,000 Rbd. Det var et stort Tilbagespring til det værre, men hun var endnu ikke fattig, og eiede de fortreffelige Indretninger, især Tabaks Fabrikken, som blot behøvedes at sættes i større Virksomhed af En, som forstod at drive den, og Skaden kunde snart erstattes. Desuden var intet nødvendigt Salg nødvendigt, saa at man kunde oppebie bedre Conjuncturer til Salg af Eiendommene o. s. v.

min Kockum syntes ikke paa nogen Maade om min Broder, og da han endnu ikke tilbød mig Medbestyrelsen, foreslog jeg en Ven og Slægting, Hr. H. Falkman, som skulde indtræde, saasnart han saae sig istand dertil; men da denne heller ikke convenerede min Svoger, maatte jeg formode, da han i Dvrigt ingen Indvendinger gjorde mod Planen, at han vilde være allene, hvortil blot min Fraværelse behøvedes. Saalænge jeg var nærværende, var det aldrig skeet, og de Betingelser, som vare fastsatte i min Plan, skulde være bleven fulgte, for saavidt ingen anden havde gjort Udfast til en bedre. Dengang var ogsaa alle enige med mig, det vil sige: min Broder, og min Søster Schartau, og ved hende min Moder. Det er siden blevet anderledes og det er ikke min Skyld; thi jeg er aldrig

aldrig siden blevet spurgt, og har ei heller faaet Oplysning om det allermindste.

Det har kostet mig mangen sorgfuld Time, at Kockum, som vidste, at jeg ikke vendte tilbage til Kiøbenhavn, og blot søgte et Fristed, som jeg havde ønsket at finde i mit Fædrenes land og allerhelst i min Faders Hus, ikke tilbød mig det. Det kunde ikke være i taknemmelig Hukommelse af vore foregaaende Forhold, eller fra den Tid, da han, som flere Andre, gjorde ulykkelige Speculationer paa Norge, og da han, sit Fald nær, fik en Understøttelse af mig, som ikke behøves at nævnes, men findes i hans Bøger, saafremt han har noteret den. Den findes ellers i mine, var meget betydelig og han havde den i flere Aar.

I andre Tilfælde, som f. Ex. ved Malmøes Disconto: Forlegenhed og flere Leiligheder, troer jeg ogsaa, han sandt en Ven i mig, og da han ved en tidlig Død efterlod en Enke, min Søster, med mange Børn i fattigdom, gjorde det mig endnu mere Ondt, at min Broder, Falkman eller jeg, ikke havde været hans Meddisponent over min Moders Forretninger, da havde de neppe været saa indblandede i hans, som jeg nu nyelig har erfaret, skal være Tilfaldet. Som jeg hører, skal min Moder, ved Afstrælfelsen deraf have forbeholdt sig en aarlig Rente, hvilket i det mindste er nogen Trøst. Kockum var saa god, da jeg var i Malmøe, at give mig 200 Rd. Vco., hvormed jeg gjorde min Reise og bestred Omkostningerne for mit første Ophold i Bordeaux. Han lovede mig desuden senere, at understøtte mig. Jeg forlangte ikke senere denne Understøttelse, og han gav den ikke, formodentlig fordi han ikke kunde. Alligevel viser det hans gode Villie, og at han ikke var utaknemmelig. Fred med hans Støv!

Førend jeg gaaer videre, maae jeg have den Ære, at see ind til min gamle, gode, fortroelige Ven, Hr. Stads-Mægler Gerson i Kiøbenhavn. Mine Forhold til ham er indrer jeg mig særdeles naie, men just ikke alle Biomstændig-heder, saa at jeg jo let kunde tage Feil med Hensyn til Tids-punkt og Cours; men dog troer jeg at kunne fremstille og bevise dem paa følgende Maade.

Han placerede 80,000 Rbd. N. B. hos mig, da Coursen var allerværst, eller da den var omtrent mellem 700 og 760; som udgjør et effectivt Capital af omtrent Bco. m^g 33,000.

Han fik 40,000 Rbd. udbetalt, da Coursen var 450 à 500, som udgjør en Summa af mindst . . . 24,000 m^g Bco.

Eiden 20,000 til en Cours af omtrent 300, hvilket udgjør 20,000

Han havde sølgelig endnu indstaaende 20,000 Rbd. N. B., for hvilke han havde et Hypothek i Hænde, som jeg gav ham, ikke da han indskjød Capitalen, men efter at de 40,000 Rbd. vare afbetalte, og dette kunde realiseres Aar 1819 for 15,000 Rbd., som udgjør efter Cours af 212 a 220 — omtrent 20,000

i Alt Bco. m^g 64,000

Han har saaledes faaet et Nominelt Capital hos mig for-doblet, imod at blive Creditor for omtrent 5000 Rbd. N. B., som kunde blive endnu noget formerede eller formindskede ved Hypothekets Realisation; men i den hele Tid havde den gode Mand faaet Disconto, i Stedet for Rente af sin Capital, og endvidere lige fra 1813 til 1819 indleveret mangan Courtage-Regning og faaet samme betalt til et saadant Beløb, alt til-sammenlagt, at jeg i den Myntsfort, hvori det blev udbetalt, nemlig i Rgd. N. B., ikke skulde ønske mig mere for min hele Levetid.

Levetid. Det er sandt nok, at han, hvorvel han har for-
 tient nogle og 30,000 Rbd. paa sin Capital hos mig,
 og maaskee nogle og 20,000 Rbd. i Courtage, er alligevel
 blevet min Creditor for 5000 Rbd., fordi det Hypothek,
 som engang var 40,000 Rbd. værd, i det mindste, nu ikke
 lader presse mere end 15,000 Rbd. ud af sig. Som min
 Creditor har han Ret til, at holde sig til min Person, og
 derover skal jeg ikke klage, men mit gode Navn kunde han
 lade ubeskaaret.

Jeg har nu lige til 1819 giennemgaaet mit Levnets-
 Løb, som i de sidste tyve Aar blot var indviet til Handelen,
 og har intet synderligt Interesse, uden for mig selv. Jeg
 har tillige fremsat en sanddrue Fremstilling af alle de Hand-
 linger, man enten af Uvidenhed om den virkelige Sammen-
 hæng har lagt mig til Last, eller hvorover man har istem-
 met et høit Skrig, enten i Smerten over sit indbildte Tab,
 eller af eensidige Hensigter. Alle andre Handlinger behøves
 ikke at nævnes, thi de, ligesom egentlig og de før omtalte, høre
 til Handelens Løb, og ere foretagne med Personer, som kiende
 det, og som ikke dømme, uden at undersøge, og som heller tage
 Byrden fra den Ulykkelige, end lægge den paa ham. Hvor-
 vel selv den Ulykkeligste, smerter det mig, at Andre har lidt
 under mine Ulykker. At de har taet ved mig, beder jeg
 dem Alle tilgive mig, og i saa Henseende vise mig Over-
 bærrelse; men i moralsk Henseende gjør jeg ikke Fordring paa
 nogen, ligesaa lidet som jeg forlanger nogen Skaansel. Har
 jeg feilet mod den Lære, som jeg stræbte at følge, bør jeg
 lide derfor, og underkaster mig det gierne. Derimod er jeg
 ogsaa overtydet om, at man paa den anden Side vel skalde
 lade mig vederfares Ret. For endvidere at undersøge mine
 Handlinger, opfordrer jeg Enhver til at træde frem, som
 kan anklage mig for, at have forskrevet et eneste Partie
 Varer, for at føre Andre i Fordærvelse, og berige mig selv
 eller

eller Massen, eller at jeg i den sidste Tid har taant Penge, kjøbt Varer, Bøxler, Obligationer eller hvad det end maatte være, paa Credit, og at nogen er blevet Creditor derfor i min Masse. Saadanne Handlinger, hvorvel de i Handel kan begaaes af den redeligste Mand, som Ulykken rammer saa hurtig og uventet, at han ved en eneste Esterretning seer sig bragt fra Velstand til Fattigdom, kunde alligevel kaste en Skygge paa ham, naar de ikke undersøges; dog hvem undersøger vel saadanne Sager Undersøgelse, hvor blot findes Anklagere og ingen Dommer! Men jeg opfordrer Enhver til, at søge og undersøge, om der findes et eneste saadant Spor i min Handlemåde.

Jeg har ikke allene, ikke været ulykkelig, men endog særdeles heldig i mine Speculationer, hvilket kan sees af mine Bøger, og har ikke tabt store Summer paa dem, hvem jeg havde skienket min Tillid; og dog er jeg blevet et Offer, ja endogsaa, det vover jeg at sige, et uskyldigt Offer, for Coursens hurtige og voldsomme Omvejlinger. At jeg stillede mig blot for dem, kan og bør give Anledning til nogen Bebreidelse, men lad mit Forsvar foregaae en billig Dom.

Jeg vil ikke tale om de Beregninger jeg ofte gjorde med Hensyn til Danmarks Statsgiæld, til Bankens Fond i Sølv, til Landets Handel, dens Over- eller Underbalance, og til dets Ressourcer i Henseende til Indbyggernes Rigdom eller Fattigdom.

Jeg tilstaaer, at jeg ofte gjorde mine Betragtninger derover, og tillige antog, at det uventede fiendtlige Overfald Aar 1807, som kostede Landet og Uudersaatterne mange, mange Millioner klingende Specier, først og fremmest, og dernæst den lange bydefulde Krig fra 1807 til 1814 havde

ødelagt

ødelagt Danmarks forhen saa blomstrende Financer, og frem-
 bragt, mod Krigens Slutning 1813, en Cours af omtrent
 2200. Jeg troede i min Enfoldighed, at der til at læge
 slige Saar udfordredes Tidens velgjørende Indflydelse, og
 naar Coursen blot ved Fredens Tilbagevendelse kunde bringes
 til 5 à 600, saa vilde det alt være et stort Deviis paa
 Landets Oplivelse, eller paa dets gode Udsigter for Fremtiden.
 Rusland havde 1805, da jeg var i St. Petersborg, en
 Cours af 32 R H. Vco. pr. Papir Rubel. Overrige 1809
 og 10 en af 52 R pr. Rd. H. Vco., men formedelt Kri-
 gen, al Handels Ødelæggelse og forøgede Statsudgifter var
 den i det førstnævnte Land blevet 7 à 8 R Vco. pr. Rubel,
 og i det sidstnævnte 136 à 140 R pr. Rd. H. Vco. I
 det første Land forbedredes den høist ubetydeligt efter Freden,
 og i det sidste ikke stort mere, og Daanmarks, efter 5 à 600,
 var alt tre Gange bedre end den var. Jeg havde i 4 Aar,
 under tiltagende Handel, seet Danmarks Cours fra sin første
 unaturlige Forbedring af, saa godt som paa een Dag fra
 2200 til 450, paa nye daglig forværres, medens begge de
 andre Landes bleve staaende, og staae næsten uforandrede
 endnu i denne Dag. Jeg var, det tilstaaer jeg, for kort-
 synet til, at kunne forudsee, ved hvilke Midler man, under
 en paa ny aftagende Handel, vilde forbedre Coursen, uden
 tillige at berige Statskassen eller kunne forsøge Bankens
 Solvfonds. I min Enfoldighed troede jeg endogsaa, at en
 daarlig Cours kunde, med Hensyn til Landets Handel, være
 ligesaa god, og med Hensyn til dets Landdyrkning og In-
 dustrie, næsten fordeelagtigere end en bedre, naar den blot
 ikke omverler i større Grad, end Nationens Velstand enten
 tager af eller til; hvorfor dog i Tingens Natur ligger et
 sikkert Maaal, som er tung og smertende, naar Velstanden
 formindskes, men ingen skadelige Følger frembringer, naar
 den tiltager. Tiden har lært, at jeg i alle disse Henseender
 har været blind og uersaren; men det angik mig ikke heller

G

synderlig.

synderlig. Jeg kunde giøre andre Overslag og lægge andre Planer, som stode i nærmere Berøring med mig selv. Min hele Giæld i Navne, Værdie, det vil sige: i danske Sedler, opstod under en jevn Forværring af Coursen, nemlig fra 1814 til 17, og i Særdeleshed i de to sidste Aar. Jeg var da i Besiddelse af god Credit, og kunde faae endnu større udenlands, naar jeg blot vilde søge den, og forudsaae desværre ikke, at de smaa Tjenester, jeg beviiste det ofte omhandlede og da i Nød værende Huus, skulde berøve mig den. Desuden levede endnu den Gang min Fader, der elskede mig saa høit, at han med Glæde havde opofret sin sidste Skiærv for min Skyld. Han var rig, som Skiftet efter ham beviser, men han besad endnu langt større Credit, hvorvel han ikke benyttede sig af den. Med hans aabne Creditiver havde jeg, om jeg havde villet, kunnet forskaffe mig Credit for en Million Mark Bco. i London, Hamborg og Amsterdam. Ligesom jeg rigtig nok i det Smaa, og overeensstemmende med mine daværende Evner gjorde dette Forsøg, Aar 1818, da Coursen forbedredes, og begyndte at true min merkantilste Tilværelse, havde jeg gjort det i det Store, om ikke min Credit var blevet opofret for Andre, og endnu mere, om min salig Fader endnu havde levet. Hvorvel jeg aldrig havde ventet en saa voldsom Cours: Forbedring, som den vi have oplevet, var jeg alligevel af den Mening, at der dog under en vedvarende Fred kunde indtreffe saa lykkelige Handels: Conjunctioner for Danmark, at de vilde have en hurtig og stor Indflydelse paa Coursen, ja jeg mente, at den derved snart kunde bringes til 400 à 450, som stod i et nogenledes Forhold til Overrigs; og naar slige Conjunctioner indtraf, eller blot viste sig for mig, vilde jeg ikke allene, for at sikke mig for Tab paa Coursen, men for at blive endnu rigere, benytte baade min Faders og min Credit. Da jeg senere gierne vilde udføre denne Plan, ikke for at blive rig, men for ikke at blive fattig, var

var min Credit saa forringet, at den i det mindste ikke var en anbefaling til at knytte nye Handels-Forbindelser af den Natur, og min Fader var til min store Sorg og Ulykke ikke mere til. Havde jeg kunnet udføre den, havde jeg, som Tiden siden har lært mig, langt fra nu at være fattig, reddet min Formue, og maatte endvidere være blevet meget rig. Men Skæbnen vilde det anderledes!

Jeg veed ikke, hvorledes man i Kjøbenhavn bedømmer mig som Kjøbmand, enten som god eller slet, indsigtssfuld eller uvidende, erfaren eller uerfaren. Man lærte blot at kende mig paa Børsen, og kunde deraf ikke domme om synderlig andet, end om jeg var reel, og ordholdende eller ikke. Alt fra Maret 1807 af, og da var det først, jeg som Schartaus Associé kunde gjøre Fordring paa fortroelig Omgang med andre Kjøbmænd, var jeg indført i Herr og Frue Ter-Borchs Huus. Bilde jeg ikke gjøre den Ene misforngiet og sætte den Anden i ondt Lune, maatte jeg tilbringe hver eneste Minut af den Tid, jeg havde tilovers fra Comptoiret og Børsen, i deres Huus. Al anden Omgang var mig aldeles forbudt, og oprigtig sagt, fandt jeg mig ogsaa saa vel hos dem, at jeg ikke søgte nogen anden Frihed, end undertiden at blive hos min Søster og Svoger Schartau, hvilket ogsaa uden Vanskelighed bevilgedes mig en eller anden Middag, men høist ugierne, og sielden om Aftenen. Denne strænge Opmærksomhed iagttog jeg fra 1807 til 1812, og viste en ligesaa uafbrudt Hengivenhed, eller rettere Undergivenhed fra 1812 til 1813 for min Forlovede og siden min Kone, indtil den Dag, da jeg i Mai Maaned 1819 blev ulykkelig. Saalænge jeg har været gift, har jeg ikke tilbragt en eneste Aften adskilt fra min Kones Side, og aldrig taget Deel i de saa Aftenselskaber, jeg undertiden besøgte, uden hun jo var med. Jeg havde den Ære at blive optaget i Harmonien i Kjøbenhavn, og for,

i al den Tid jeg var Medlem deraf, at kunne besøge den 3 à 4 Gange paa saa Limer, maatte jeg ikke tage Hensyn paa det onde Lune, jeg derved satte min Kone i. Jeg maatte undertiden, og bestemt een Gang om Ugen, nemlig hver Torsdag, forsømme Børsen, for at spadserere med hende. Dette gav ofte Anledning til smaa Stridigheder, som bragte hende megen Kummer, naar mine Handels-Pligter ikke tillode mig, at give efter. Uden at give, eller nogensinde have givet hende Anledning til Skinsyge, maatte jeg ligesaa lidet kaste mit Die paa, end sige tale med noget qvindelig Bæsen, og hændtes det og undertiden, hvormeget jeg end skyede hver Anledning dertil, for ikke at martre en kær Kone, lagde jeg hvert Ord paa Bægtkaalen; thi hun forlangte siden Regnskab for hvert Eneste. Havde hun kiendt mig i mine yngre Aar, havde hun, det tilstaaer jeg, faaet tusende Anledninger til Skinsyge, en Plage, som tilsidst ogsaa smittede mig. Men hun havde ingen, eller haist fra Andres Beskrivelse af min flygtige Ungdom, som jeg vel for en Deel havde helliget det smukke Kiøns Hyliding, hvorvel aldrig uden at Hiertet tillige havde Deel deri, saa at jeg aldrig har fortient Navn af Udsvævende.

Altid under en stræng Bevogtelse af hvert af mine Skridt, og næsten ethvert Ord, udelukt fra næsten al selskabelig Omgang blev jeg blye, tilbageholden, og næsten indsluttet i mig selv, saa at de, som havde kiendt mig for 1807, ikke kiendte mig igien, og alle andre lærte slet ikke at kiende mig. Mit Inderste blev uforandret og uforfaltet, blot mit Udortes fik et fremmed Anstrøg og en Form, som ikke var mig naturlig. Har jeg ikke vundet andet i 5 til 6 Aars Fraværelse, haaber jeg dog i det mindste at have faaet mit naturlige Udortes Bæsen paa ny; hvorfor jeg takker Gud, endskiønt det ikke er saa anbefalende, som da jeg var

tolv til nitten Aar yngre, eller saa frugtbringende i Fattigdom som i Rigdom.

Jeg skrider nu til Beskrivelsen af den ulykkeligste Tidspunkt i mit Liv, forsaavidt den, hvori jeg, medens jeg nedskriver disse Blade, befinder mig, ikke er endnu ulykkelig; og hiin Tidspunkt varede fra Mai Maaned 1819 til jeg, Aar 1820, forlod Kjøbenhavn, og omsatter Aaledningen og Grunden til min Reise.

Saa snart min Bøe af den kongelige Skifteret var overdraget til Commissairerne, de Herrer Justitsraad Klingenberg og Kofod, eftersaae jeg, hvad Massen kunde give i Uddeling. Jeg var ydelagt; og havde ikke mere Haab om, under lykkeligere Omstændigheder at kunne betale; sølgelig maatte Etatsraad Scavenius's Capital, som jeg, saa længe jeg blev staaende, kunde betragte, som om den ikke var til, optages i Beregningen. Ved Coursens Forbedrelse i 3 Maaneder udgjorde den en Summa i reelt Værd af 230,000 Rg Bco. Saaledes fremstod i en saa kort Tids Forløb et Tab af 55,000 Rg Bco. paa een Capital allene. Jeg gjorde et nøie Overflag og bød Aikford indtil den sidste Skilling. Den antoges beredvilligen og ædelmodigen af Mange, og var formodentlig blevet det af Alle paa Grev Koepstorff nær; men medens jeg søgte denne Aikford, blev Conjunctionen hver Dag værre. Eiendomme, Skibe ic. faldt i effectiv Værdie, og sørend jeg havde kunnet sluttet min Aikford, forudsat at den var lykkets, indsaae jeg alt Umueligheden af at kunne opfylde den. Jeg tog sølgelig en anden Beslutning, lod opgjøre en ny Bilance, gjorde mine Anmærkninger i den ved Fordringer, hvorpaa jeg affkrev store Summer, og alt hvad jeg troede nødvendigt, for at kunne gjøre sikker Regning paa det tilbageblevne, og nedsatte Priserne paa Skibe, Eiendomme, Meubler ic. ic., i Følge hvilket min Status lovede 35 à 36 pCt. Jeg tog mig den Frihed,

hed, at forelægge den for Hr. General-Consul Lutein, som var Creditor for en lille Summa i Boet, og med hvem jeg aldrig før havde havt den Lykke at staae i noget Venffabs-Forhold; men som i min Ulykke skænkede mig megen Deeltagelse, Opmærksomhed og Godhed. Han viste sig i mine Dine, som en agtværdig og fortreffelig Mand, og jeg har fra den Tid af ikke ophørt at hviagte og sætte Priis paa ham, og at hellige ham min varmeste Taknemmelighed. Jeg havde forrige Sommer den Ære at treffe ham i Hamborg, og da forekom det mig, som om han modtog mig med Tilbageholdenhed, hvilket gjorde mig ubeskrivelig Ondt.

Hr. General-Consul Lutein altsaa havde den Godhed, at eftersee min Status, nedsatte end ydermere Værdien af Skibe, Eiendomme og andet mere, hvorved den kom til at fremvise 29 à 30 pCt. Denne Vurdering ansaae jeg selv for saa lav og saa sikker, at jeg til Enhver, som forlangte det, gav min Garantie for 25 pCt. Tiden vil desværre opvise et andet Resultat.

Derpaa ansøgte jeg Kongen om allernaadigst Tilladelse til, at maatte stille min Masse under Administration, og udbad mig den Naade, at Han selv vilde udnævne en Mand, som, i Forening med tvende Andre, som jeg vilde anmode de øvrige Herrer Creditorer om, at vælge, skulde administrere Massen. Kongen var saa naadig at bevilge alt, og udnævnte paa Finants-Collegiets Begne en Kammerraad, hvis Navn jeg ikke erindrer, men som var ansat i Hr. Statsraad Holtens Bureau.

Derpaa gjorde jeg den 9de Mai 1820 de Herrer Creditorer det Forslag, at tillade mig at overdrage Massen til deres egen Disposition, og at de vilde behage at vælge Administrateurer dertil. Dette Forslag havde til Formaal: først at

Kunne

kunne redde af Massen, alt hvad der kunde reddes, og dernæst selv at blive fritaget for alt videre Krav, saa at jeg frit og uden Hindring kunde drive Handel, eller søge en anden Næringsvei i Kiøbenhavn, alligevel med den Forbeholdelse, hvilken jeg selv udtryffeligg gjorde, at der fra min Side ikke opdagedes mindste Svig eller Bedragerie, i hvilket Tilfælde jeg underkastede mig Lovens Strængighed.

Dette mit Forslag blev først antaget af General-Consul Lutein, under den Betingelse, at det tiltraadtes af alle Creditorer, inden en Maaned fra den Dag af, han havde underkrevet det, nemlig den 10de Mai. Det antoges derpaa af Alle paa Grev Koepstorff nær. Maaneden forløb, og jeg ansøgte de Herrer Creditorer om Prolongation, som jeg ogsaa fik. Hr. Greven vilde endnu stedse ikke antage Forslaget med mindre han først fik 4 eller 5000 Rbd. udbetalt. Jeg anvendte alle muelige Forsøg paa, at bringe ham paa andre Tanker, men forgæves. Penge havde jeg ikke, uden at gribe til et Middel, som jeg høist nødig vilde tage min Tilflugt til, og jeg havde ikke andet Haab, end at vække hans Samvittighed eller røre hans Hierte. Jeg indsaae ikke, at Alderen alt havde forstenet begge.

Jeg anmodede derfor min Kone om, at gjøre en Reise til ham til hans Grevskab, hvilket hun ogsaa gjorde, men kom tilbage fra ham med usorretet Sag. Hr. Etatsraad Schønheider havde den Godhed, med Barme at interessere sig for mig, men det hjalp ikke. Medens jeg gjorde disse Forsøg, burde jeg maaskee have talt om den Tieneste, jeg havde viist den unge Greve; men hvorvel jeg selv intet havde at tabe, men burde derimod vove alt, for mueligen at vinde, vilde jeg ikke have de muelige Følger paa min Samvittighed, og taug. Ved alle de Underhandlinger med den gamle Greve spildtes tre Maaned, saa at jeg den 7de August 1820 paa ny ansøgte om

Pro:

Prolongation, som ogsaa tilstødtes mig. I denne Ansøgning lovede jeg ikke destomindre, at det skulde blive den sidste.

Mit Protectorium var for længe siden udløbet, og alt en stor Deel af den sidste Maaned, som Creditorerne havde tilstaaet mig, gaaet hen; da gientog jeg for min Kone, hvad jeg alt, under en skrækkelig Scene havde sagt hende paa Tilbageveien paa vor Reise fra Grev Koepstorff, nemlig:

„Jeg veed et Middel til at redde mig, hvorvel jeg høist ugierner griber dertil; men Nød bryder alle Love. Jeg har deponeret Børnenes Arv i Overformynderiet med den Betingelse, at Teaterne maatte tillægges Capitalen forsaavidt jeg ikke selv behøvede dem. Nu indseer Du, at jeg ikke allene behøver dem, men at de ere mig høist nødvendige, og desuden faaer jeg derved en Capital, hvorved jeg atter kan begynde at handle, og paa ny arbejde for Dig og Børnene.“

Dette, for en billigt tænkende Moder, som ikke erkiender Penge og Rigdom for det høieste i Livet, maaskee faarende, men for en elskende Kone, naar begge forenes i een Person, tillige trøstende og retfærdige Middel, syntes med eet at forandre min Kones hele Væsen. Hun tog denne Yttring allerede paa Reisen fra Grev Koepstorff saa ilde op, at vi, efterat jeg havde besvaret hendes første Udbrud med min alvorlige Mening, ikke talede et Ord sammen, lige fra Ringsted til Kiøbenhavn; men nu blev hun som uden af sig selv, og vilde ikke mindre, end skilles fra mig. Mine Forestillinger og mine Bønner hørtes ikke, og hun vedblev at paaastaae Skilsmisse, formodentlig i den Mening, derved at kunne redde denne Capital for Børnene, hvilken, efter mit Overslag, i alt vilde udgøre 36,000 Rbd. N. B. Til sidst, da intet hialp, skrev jeg en Erklæring, hvori jeg gav mit

mit Samtykke til Skilsmisse, saasnart hun selv forlangte den. Denne overleverede jeg hende med Taarer i Dinene og disse Ord:

„Jeg har været Din Ven, og næsten Din Slave i fem Aar, og blev holdt tilbage af Dig, da jeg, for Dit gode Navns og Derborchs Lykkes Skyld, vilde reise. Jeg er blevet forenet med Dig, i Følge Din første Mandts Forlangende, og for at opfylde det Løfte, jeg havde gjort ham paa hans Døds seng; har i syv Aar været en god Egtemand og en god Fader for Dine Børn; og til Løn derfor har jeg i min Ulykke først faaet at høre, at jeg levede af Dine og Dine Børns Rentepenge, hvorfor de allene har mig at takke; og endelig, da jeg til min Vres Oppreisning, for Dit og Dine Børns Belfærd, vil disponere over det, som efter min Overbeviisning tilkommer mig: saa vil Du søge Skilsmisse, som Du alt, under Paaskud af at være sygelig, har skilt Dig fra min Side. Jeg tilstaaer, at jeg ikke mere finder nogen Lykke ved den, og af de mange Taarer, Du i en Tid af to Aar har seet i mine Dine, har flere flydt derover, end over min øvrige Ulykke. Jeg skulde, hellere i Dag end i Morgen, see mig skilt fra Dig, om jeg ikke, til Trods for Din Kulde, og Dig selv bestemmende Opførsel, endnu havde nogen Svaghed for Dig, og om jeg ikke agtede Egtteffabers Daand høiere, end en Handelsvare og usle Penge; men der har Du en Erklæring, i Følge hvilken Du kan blive skilt, naar Du behager. Dog beder jeg Dig, endnu bevise mig den Gunst, ikke at lade det skee, saalænge jeg er nærværende. Med den Skam vil jeg ikke forøge mine Ulykker, og vil heller ikke overleve den her.“

Hun modtog min Erklæring med Kulde, og lagde den i sin Sekretair. Mine Følelser vare komne til Udbrud,

og jeg beholdt intet videre Had eller Nag i mit Hjerte; men med Tillid til Forsynet, og maaskee ogsaa til min endnu kraftfulde Alder, besluttede jeg, først at opbyde alle mine Kræfter, for at faae den for Resten antagne Administration, som jeg holdt for høist nyttig for Creditorerne, bragt i Stand, og hvis det ikke lykkedes, da at forlade Kiøbenhavn, hvor alle Døre vare tillukte for mig, huuslig Lykke for stedse bortveget, og hvor jeg blot havde Erindringen om uovervindelige Ulykker tilbage. Jeg opholdt mig endnu en kort Tid i Kiøbenhavn, maaskee otte eller fiorten Dage, gik med Taarer, eller i det mindste dybt nedtrykt til Sengs, min Kone derimod, tilfreds og kold, i sin, i et andet Bærelse.

Endelig fik jeg en Formiddag, da min Kone mod Sædvane var gaaet meget tidlig ud, og havde alt været flere Timer borte, et anonymt Brev. Dette indeholdt: at man var kommet under Veit med, at man vilde arrestere mig, og at jeg derfor burde være paa min Post, og frem for alt tage de nødvendige Forholds-Regler.

Hvem skulde ville arrestere mig? Alle Creditorerne havde antaget min Proposition, blot Grev Koepstorff, Kammerraad E., og endnu to andre havde ikke underskrevet, men de sidste havde lovet det, under Betingelser, jeg kunde underkaste mig, og deres Løfte var mig ligesaa godt som deres Underskrift. Det kunde altsaa blot være Grev Koepstorff. Brevet gjorde Indtryk paa mig. Jeg havde mit hele Liv ikke havt en eneste Proces, ikke været indkaldt for nogen Domsfoel, endnu mindre staaet Fare for at blive arresteret, og jeg ansaae det dengang for en saadan Bannære, at jeg troer, jeg i det Dieblik heller selv havde endt mine Dage. Et Partie maatte tages, syntes mig, og jeg gik iilksomst til Voets Curator, Hr. Hagen, fandt ham ikke hjemme, søgte ham op i Cancelliet, foreviste ham det anonyme

nyme Brev, og spurgte ham, om han ikke holdt det for bedst, som suarest at udstæde Proclama. Han raadede mig derfra, thi naar dette Skridt først var giort, kunde Massen ikke mere gaae over i Administrationens Hænder. Jeg lod det altsaa berøe; men da jeg umueligen kunde forestille mig, at et Brev, der handlede om en Mands Væ og Vel, blot skulde være grundet paa en ussel List, vidste jeg ikke ret, hvilket Skridt jeg skulde gjøre, og trængte sølgelig til en Vens Raad. Jeg søgte Schartau, men han var paa Landet. Efterat jeg havde opholdt mig et Par Timers Tid i hans Huus, gik jeg atter hjem; min Kone var imidlertid kommet tilbage og modtog mig leende. Jeg viste hende Brevet, og sagde hende, at da Proclama ikke kunde udstædes, uden derved at lægge Hindringer i Veien for Massens Administration, saa maatte jeg søie mig i Skiebne's Bydende, og med Taalmodighed see Udfaldet imøde.

Hun raadte mig, at tage nogle Dage ud paa Landet, og jeg tog ud til en Broder af min Svoger Schartau, i Herløv. Der faldt en Haandskrift i mine Hænder, der lignede den i det anonyme Brev noget, og var skrevet af en af min Kones Veninder. Deraf fattede jeg den Mistanke, at det hele var en List af min Kone, for at faae mig bort. Min første Tanke og min første Beslutning var strax paa Dieblikket at vende tilbage til Kjøbenhavn; „men,“ faldt det mig i det samme ind, „ligger det i hendes Plan at blive af med mig, saa er det for at redde de omhandlede Penge for hendes Børn, og lykkes det hende ikke paa denne Maade, gjør hun mig den Skam at skilles fra mig.“ Da jeg havde giort denne Betragtning, ansaae jeg det for bedst, at oppebie Grev Koepstorffs Svar ved Eratsraad Schönheider, som endnu corresponderede med ham denne Sag angaaende.

Den næste Dag, efterat jeg var kommet til Herløv, skrev min Kone mig til, at tvende Personer, der saae ud som

som Rættens Betientere, havde søgt mig, og erkyndiget sig om mig hos Portneren *). Jeg fik endnu nogle Breve af lignende Indhold, som formodentlig ikke gjorde den tilsigtede Virkning; thi jeg havde fattet mig, og veeg ikke af Ste: det. Endeligen gjorde jeg et Besøg hos min Svoger Friis i Frederiksberg, uden dog, saavidt jeg erindrer, at underrette min Kone derom i Forveien. Jeg var neppe ankommen der, førend jeg fik et Brev over Herløv, af det Indhold: at man vidste, hvor jeg var, at man søgte mig, og at jeg burde redde mig.

Var det hele en List, havde det intet videre at betyde, end at det smertede mig, at den var anlagt af min Kone, allene i den usle Hensigt, at forøge hendes Vorns Capital, med hvad hun søgte at berøve mig; og var det ingen List, hvilket jeg ikke vovode saa nøie at bestemme, at man virkelig søgte mig, for at bringe mig i Arrest, troede jeg den Gang — nedbøiet af Svaghed som jeg var, saavel over mine Handels; som over mine huuslige Anliggender — ikke selv at burde løbe i Sælden; men skulde man indhente mig, vilde jeg roelig underkaste mig min Skiæbne, uden at flye den.

Jeg ventede bestandig Underretning ved min Kone fra Etatsraad Schönheider, men den fik jeg ikke, og flere Dage gik hen, uden at jeg modtog noget andet end føromtalte Brev.

Efter 8 til 10 Dages Ophold i Frederiksberg, besøgte jeg en Lieutenant Budenhoff, og havde neppe opholdt mig
faa

*) Det skulde endnu i Sandhed høiligen interessere mig, at erfare, om virkelig en Requisition for at arrestere mig, har været gjort hos Kongens Foged, og tillige at høre Portnerens Forklaring om denne Sag.

faa Timer hos ham, førend jeg, atter over Herløv og Frederiksborg, fik et Brev fra min Kone, hvori hun bad mig, reise til Sverrig; thi hendes og hendes Børns Ære udfordrede det. Lillige med dette Brev sendte hun mig et gammelt Pas og nogle Skiorter. Jeg troede nu, med saaret Stiel, og knust Hjerte, tydelig at indsee, at hvor stor hendes Følelse for hendes og hendes Børns Ære var, var den dog endnu større for det falske Dæmon, og kunde ikke faae i mit Hoved, hvor det var mueligt, at Kierlighed til det, saa aldeles kunde sløve alle ædle og qvindelige Følelser, at en Egtemage, — efter fem Aars troe Vennskab og syv Aars for hende saa lykkeligt Ægteskab, at stelden en Skye bedækkede dets Horisont — hellere vilde taale at see sin Mand og hans Navn, som hun og deres fælleds tvende Sønner bare, udsflettet af de hæderlige Borgeres Liste, end paa en værdig Maade give sit Minde og være Bidne til, at han disponerer over en Sum, som Lovene hiemle ham, og som han blot har overladt til hendes Børn i Tilfælde af, at han ikke selv behøvede den, men i et saadant udtrykkeligen har forbeholdt sig samme. Disse Betragtninger gif mig dybt til Hjertet; men jeg var hendes tolvaarige Ven og syvaarige Egtemand, og kunde ikke hade hende.

I sit Brev havde hun havt den for hendes Plan lykkelige Idee — om hun selv virkelig meente det, eller og blot vilde vække et Haab hos mig, der hurtigere var istand til at bestemme mig, skal jeg lade være usagt, men hun yttrede, som sagt, den lykkelige Idee — at jeg mueligen kunde faae den Summa i Sverrig, som jeg behøvede, for at tilfredsstille Grev Koepstorff. Mit Haab var kun svagt, men hvad kunde jeg gjøre bedre, end et Forsøg derpaa. Jeg troede endogsaa at være mine Creditorer det skyldig, og jeg ansaae Voets Administration for at være dem nyttig, og denne kunde kun bringes i Stand, saafremt det lykkedes mig,

mig, at faae Greven til at underskrive. Nogen vilde maa-
 skee fordre, at jeg skulde have skilt mig fra min Kone; men
 om jeg ogsaa derved havde faaet Raadighed over den om-
 tvistede Sum, som dog var uvist, saa bør Enhver i huus-
 lige Anliggender have Lov til, at følge sin egen Overbeviis-
 ning og sin Tilbøielighed; og min Agtelse for det ægtefabe-
 lige Baaend er saa stor, at jeg, skiont jeg havde levet ad-
 skilt fra hende i fire Aar, og ved Omstændigheder, som jeg
 senere skal antyde, følte mit Hjerte stedse mere kislnet for
 hende, dog ikke, hvorvel hun i Forveien havde forlangt
 Skilsmisse, har søgt derom, paa en Tid, da jeg uden Tvivl
 havde kunnet gjøre et Givtermaal, som vilde have indbragt
 mig tyve Gange 36,000 Rbd. i det mindste. Jeg skrev
 blot dengang til min Kone, at om hun nu vilde udføre sin
 Trudsel, at skille sig fra mig, saa var hun jo i Besiddelse
 af min Erklæring, og jeg vilde ingen Indvendinger gjøre.
 Jeg lod hende Aarsagen vide, men tillige, at jeg ikke vilde
 søge om Skilsmisse, men overlod det til hendes fri Valg.
 Hun svarede mig: hun ikke ønskede den, med mindre det
 kunde være til min Lykke, og fra det Dieblif taledes jeg ikke
 mere derom.

Jeg vilde altsaa søge min Lykke i mit Fædreland og
 begav mig fra Lieutenant Budenhof til Helsingør, tog der-
 fra Politie-Pas til Helsingborg, hvorfra jeg uden Ophold
 reiste til Malmø.

Jeg vidste, min Moder var opbragt imod mig, havde
 forgiæves forsøgt paa at stemme hende mildere, og gik ikke
 til hende, men saasnart hun var blevet underrettet om min
 Ankomst, lod hun mig kalde, bad mig boe hos sig, og For-
 liget var skeet. Men hverken Tillid eller moderlig Kierlig-
 hed vendte tilbage; hvilket jeg dog alligevel blot havde den
 svagelige Chef for Huset at takke for, som havde ladet det
 komme,

komme, om just ikke paa svage Fødder, saa dog paa Veien dertil. For min Moder yttrede jeg ikke mit Vrinde; men Andre, og blandt disse Kockum, vilde cautionere for den Summa jeg behøvede. Cautioner kunde jeg skaffe, men ingen Penge.

Det tit før omtalte Huus havde til dets Lykke, en 14 Dages Tid sørend jeg i Mai Maaned 1819 maatte opgive min Boe, faaet Beretning fra St. Thomas om, at Varer for nogle 20,000 £. St. vare undervejs til dets Adresse. Denne Varesending blev det til en længe varende Ressource, og derved blev det saa lykkelig, virkelig at kunne erstatte den Omsætning, det før havde været nødt til at gjøre med mig, og tillige at dække det Tab, som, først ved de Herrer Sch. & Ks. og Hs., og siden ved mit Fald, rammede det. Det var, under enhver anden Omstændighed og uden Redning, faldet med mig, i Følge Chefens baade før og senere gientagne Forsikring; ikke saameget ved Tabet selv, i hvilket jeg i alle Tilfælde som forhen er oplyst, ingen Deel havde, men fornemmelig ved Mangelen paa den Ressource, at kunne gjøre Omsætninger for meget betydelige Summer.

Jeg erindrer det ikke nogie nok til, at ville paastaae det; men det forekommer mig, som om den Omsætning, der var gjort for min Regning, var i de Brevler paa S. & K., som alt vare tilbagekomne med Protest for non Betaling, og bleve betalte, tillige med andet mere, samme Dag, da jeg oppebar de 50,000 Mg Bco. paa mit sidste kongelige Laan.

Hvis dette var Tilfældet, eksisterede ingen Brevl truffet af mig til dette Husets Ordre, uden den var afgivet i Gunst deraf, og paa Chefens udtrykkelige Forlangende. Samme Huus havde, i Løbet af 1820, gjort mange Forretninger, som aabnede betydelige Ressourcer, om de end ikke afgav betydelig

delig Fortieneste, som jeg skal lade være usagt. Imidlertid var dets Credit tildeels hævet paa ny, og da jeg var i Malinøe, og kunde der faae Caution, men ingen Penge, skrev jeg til Chesen for dette Huus, og bad ham om, at skaffe mig samme mod Caution. Jeg troede, at han saa meget heller vilde bevise mig denne Tieneste, som han just i samme Dieblik, da jeg i hans Cabinet og ved hans Bord skrev mit Banebrev til Skifte-Netten, sagde til mig: „Denne Gaard tilhører mig allene, med den kan jeg gjøre hvad jeg vil, den er i det mindste 60,000 Mg Dco. værd, og den gav jeg Dem med største Glæde, om jeg derved kunde redde Dem; men vær ved godt Mod! Jeg skal senere hjælpe Dem med den Summa, og mere til, hvis Gud, som jeg nu tør haabe, hjælper mig.“

Han besøgte mig adskillige Gange i de første Maanedere efter mit Fald, meest dog for at bede mig om at tie, som han ikke havde behovet; thi om jeg end i Dag taler, da det ikke kan skade ham, havde jeg dog tiet, da hans og Andres Vel beroede derpaa. Imidlertid gientog han ved disse Besøg alt hvad han forhen havde lovet; men saasom alt i Verden kiølnes og glemmes, fik jeg, to Aar efter at han havde givet sit Løfte, intet Svar paa mit Brev.

Denne Mand kan ellers, saafremt han vil — og hvorfor skulde han ikke ville det, da han endelig, ved nyligen at love mig sin Bistand, har erkjendt, dog at være mig nogen Taknæmmelighed skyldig, og folgelig maae være min Ven? — han kan, siger jeg, bevidne, at jeg opgav mit Huus saa fattig, at jeg ikke eiede en eneste Skilling, saa at min Casserer, saavel som han selv, i dennes Cabinet, paatryglede mig 50 Rbd. N. B. Dem har jeg paa min Samvittighed, men heller ikke mere.

Jeg havde nu gjort alt hvad der stod i min Magt, og da den gamle Grev Koepstorff, henvend 90 Aar gammel om ikke derover,

derover, og maaskee endog i Barndom, hvilket jeg dog ikke veed, skiondt med al den Egenfindighed, som følger denne Alder, ikke erindrede, eller ikke vilde erindre sig sin Lovte og sin Forpligtelse, eller tage mindste Hensyn paa det Offer, som jeg havde bragt ham, og formodentlig tillige sat sig i Hovedet, at jeg havde bestaalet ham; kort, paa ingen Maade vilde give efter i en Paastand, jeg ikke kunde opfylde: saa blev det mig aldeles umueligt at bringe Administrationen af min Boe istand, og da, under saadanne Omstændigheder, ja neppe engang under lykkeligere, jeg ingen haanslig Lykke kunde vente, besluttede jeg, ikke at vende tilbage til Kjøbenhavn.

Det stod ikke i min Magt, at gjøre andet til mine Creditorers Fordeel, end at bringe Massen under Administration. Og kan man vel forlange mere af mig — efter at jeg har været, jeg maae næsten sige, saa dum, at have været ærlig — end at jeg først vil disponere over en Capital, jeg gierne undede mine Børn, dernæst sætter mine Benner i Requisition for at cautionere, og endelig forlanger at den Hjelp, som en Ven har lovet til min personlige Velsærd og Nytte, skal anvendes til mine Creditorers? Med det Spar, min egen Overbeviisning og min Samvittighed giver mig, er jeg tilfreds, og ønsker blot, at jeg ogsaa kunde være det med Andres.

Under mit Ophold i Malmø, en Maanedstid eller længere, havde min Kone tilskrevet mig flere Breve med Forsikringer om hendes Kierlighed, hvoraf jeg siden har faaet mange, og i de sidste af disse Breve, da hun havde erfaret, at jeg ingen Penge kunde faae, gav hun mig det Raad, at søge min Lykke i fremmede Lande; hvor hun vilde komme efter, for ved min Side at forskionne mine Dage. Forunderlig Selvmodsigelse med Hensyn til hendes Handlinger, hvis hun meente det; og det vil jeg troe.

Jeg underrettede hende om, at jeg vilde reise til Bordeaux, og bad hende gjøre Marsagen bekendt, hvorfor jeg ikke vendte tilbage til Kiøbenhavn.

Hun sendte mig derpaa min Kuffert med mit Linned og mine udtiente Klæder, hvoraf jeg i flere Aar, ingen ny havde forskaffet mig. Hun havde forenet dermed en ny Klædning og et Par Veste, som hun havde ladet gjøre. Tillige sendte hun mig 100 eller 150 Rbd. N. B. Disse Gaver oprev smertelige Saar, som jeg i mig selv søgte Kraft til at læge. Det eneste, som voldte mig nogen Glæde, var nogle smaa Mindegaver fra mine fem Børn. De fra mine to Sønner ligge endnu i dette Dieblif for mig.

Saaledes blev jeg udstyret til min Reise, og saaledes forlod jeg et Sted, hvortil jeg selv havde medbragt, deels i Arv eller Gaver fra min Fader, og deels selv havde havt Leilighed til at fortiene, i fremmede Lande, en Capital af over 150,000 Mg Bco.; uden at regne, hvad jeg, som Associé ved Schartau, fra Aarene 1807 til 1812 havde fortiemt, ligesledes for den største Deel ved Handel med Fremmede. Saaledes forlod jeg et Sted, hvor man i en Tid af 20 Aar nok ikke kan bebreide mig, at jeg nogensinde har indladt mig i en Handels-Forretning, som paa mindste Maade stred mod Statens Interesse. Ja! hvis nogen vilde gjøre sig den Umage at efterslaae, hvilke Summer der ere indgaaede i Toldkassen, blot for Skibs-Clareringer og Transit-Told af Skibe og Varer til min Adresse fra Aaret 1813 til 1819: saa vil man neppe kunne tvivle om, at jeg jo i denne Henseende har opfyldt mine borgerlige Pligter.

Jeg har gjort betydelige Commissions-Forretninger for fremmede Lande, og desuden betydelige Vare-Forretninger med disse, for egen Regning, paa hvilke jeg i effectivt Værd har

har fortient, hvilket kan sees af Bøgerne. Man vil undre sig ved at finde, f. Ex. hvad jeg har fortient paa en Expedition til og fra Nordamerika, og paa en Rug-Spekulation ved de Herrer Fenger & Comp. i Niga.

Naar jeg undtager Coursens Indflydelse, har jeg ikke tabt noget betydeligt paa en eneste Handelsforretning, paa den forhen omtalte, og mig af Kammerraad E. paansøgte, nær. Paa den tabte jeg henved 40,000 Mg Deco., hvoraf jeg beralte 20,000 til ham, og det øvrige i Afgifter, Transport, Omkostninger ic. igiennem Danmark, saa at sølgelig den hele Sum blev i Landet, og Staten intet har tabt.

Alt dette, saavel som den betydelige Provision, jeg har fortient ved min Handel med Fremmede, har jeg atter tabt paa Coursen i Danmark, tillige med de elendige 40 eller 50,000 Mg Deco., jeg, i al den Tid siden jeg traadte i Epidisen for Ter-Borchs Huus, har faaet fra Vestindien for hans Regning; saavel som et Huus og Meubler, som vare nødvendige for Familien, men ei for mig. Til Gien-gield for dette, som jeg har faaet efter Ter-Borch, besidder, den Dag i Dag er, ethvert af hans trende Børn maaskee 50,000 Mg Deco. eller Valuta derfor. Jeg har elsket dem, og opfyldt alle faderlige Pligter imod dem, og hvad et min Løn? Ja! den, at jeg i fem til sex Aars Fraværelse, hvor meget jeg end har bedet min Kone om, at kalde mig tilbage i disse Børns Erindring, ikke har seet et eneste Brev fra dem. Dog! lad mig ikke sige en Usandhed. En af dem blev saa godt som tvunget til at skrive mig til, da hun skulde givtes, og dette Brev var saa foldt, at det intet Svar fortiente.

De vare endnu Børn, skøndt næsten voksne, da jeg forlod Kiøbenhavn, og vare det endnu mere da de nåde

Frugten af min faderlige Omsorg. Jeg har selv aldrig mindet dem om, at de vare mig Taknemmelighed skyldige, og de have formodentlig ikke lært det af Andre, men vel mueligt det modsatte, følgerig ere de at undskyldte, og jeg tilgiver dem af ganske Hjerter.

Jeg har nødtvungen berettet en Deel af min Kones Feil, og kaster et Stør over de saa øvrige, hvilket kun er giennemskueligt for mig, og behøver ikke at giennemtrænges af Verdens Blik; men hun besidder mange Dyder, der vel formaae at gjøre hiint mindre stort. Hun er en god, søm, og tillige fornøstlig streng Moder. Ja! havde jeg ikke i mine yngre, lykkeligere Dage havt Leilighed til, at lære at kiende mange fortreffelige Mødre, vilde jeg sige, hun var den bedste, og maaffee maatte jeg, om jeg skulde være streng retfærdig, sige det endnu. Jeg har altid gierne villet, og vilde endnu gierne undskyldte hendes Udsærd imod mig, og denne Undskyldning troer jeg at finde i hendes store Kierlighed til hendes Børn. Hun svævede, saalænge Lær: Borch levede, i den største Overflødighed. Han havde aldrig betroet hende sin Stilling. Hun troede, som jeg forhen har yttret, at han efterlod stor Rigdom, og indsaae blot, da Skiftet vidnede om det modsatte, at den i det mindste ikke svarede til hendes Forventning, hvorved hun mueligt fattede den Mistanke, som hun alligevel aldrig har yttret, at hendes Narvaagenhed var blevet hedraget ved Opgjørelsen af Husets Bilance. Hvis saa er, har hun troet, at hendes Børn leede stor Uret, og bebreidede mig maaffee i sit Hjerter, skjøndt en bedre Følelse afholdt hende fra, nogenstunde at lade sig forlyde dermed for mig, at jeg havde ødelagt deres Formue. En saadan Grund bærer jeg over med og tilgiver, thi hendes Kierlighed til sine Børn, var grændsesløs, og langt større, end jeg selv kunde gjøre Paastand paa. At hendes Liv hendrøntes i den Formening, at Lykken er uadskillelig fra

fra Rigdom, bør snarere undskyldes hos hende, end hos mangen Anden; thi hun havde aldrig lært at sætte Priis paa andet end paa Overflødighed.

Hun besidder megen Sielsstyrke — en Naturgave, der i Almindelighed er hendes Kion egen — og hun har mange Gange trøstet mig i Gienwordigheder, dog alligevel blot ind til den Ulykke, at see mit Huus ødelagt, ramte mig. Derfor takker jeg hende endnu. Hendes Hierte er langt fra at være ondt, men det kunde være sømmere og qvindeligere. Hun er standhaftig og uroffelig. Har hun een Gang fattet en Plan, skal den, om mueligt, sættes igiennem, det koste hvad det vil. Denne Egenskab kan maaskee være af Værd for hende selv, men virkede ofte ubehageligt paa hendes nærmeste Omgiyning. Desuden besidder hun en dyrket Forstand. Vid og flere skønne qvindelige Talenter forhøiede hendes ungdommelige Ynde. Har den sanddrue Fremstilling af mit Levnetsløb saaledes fordret, at jeg ikke kunde forbigaae de Skygger i hendes Character, som saa nedbøisende have fordunklet mit Liv, saa glæder det mig derimod, at jeg har kunnet tillægge hende Dyder, som ingen Dødelig kan berøve hende. Jeg vender mig nu fra al videre Beretning om hendes og vore Forhold i en Række af 13 Aar, for maaskee ikke mere at nævne dem, og med det samme forlader jeg Danmark, mit egentlige Hiem, hvor jeg var blevet, og tilsidst følte mig saa høist ulykkelig; saa og Sverrig mit Fædreland, som blot vakte mit Minde om de lykkeligste Dage, nogen Yngling eller Mand har kunnet opleve.

Jeg tiltræder nu min Reise, for med 200 Rbd. S. Bco., som jeg fik i Creditiver paa Lybel og Bordeaux, samt med Værdien i N. G. Sedler og i Sølv af de 100 eller 150 Rbd., jeg i Alt havde faaet af min Kone, uden noget eneste

Anbefalings-Brev, og uden nogen anden Ressource, at søge mit Brød og min Lykke i fremmede Lande.

Jeg reiste over Ystad til Stralsund midt i November Maaned 1820, og var saa heldig at gjøre Bekjendtskab paa Postjagten med en Dame, som vel var svensk fød, men Hofdame ved et af de mindre tydske Hoffer. Hun var af en af de første Familier i Landet, og havde en yngre Broder med sig, som alt stod i svensk Krigstjeneste. I Begyndelsen af Reisen befandt hun sig noget upasselig, og da Broderen paa samme Tid ogsaa var syg, og ikke kunde være hende behjælpelig, tillod hun mig at nærme mig hende, og vise hende de smaa Artigheder, hvortil en keedsommelig Sværlse paa en ubehagelig Aarstid giver Anledninger i Mængde. Hun havde blodt Ondt den første halve Dag af vor Reise, da derimod Broderen den hele Tid igiennem næsten stedse var syg; og da først det Onde var over, blev hun oprømt og munter, høist interessant og elskværdig. Jeg forlod mit Fædreland med den Tanke, aldrig at faae det igjen at see, og var høist nedslagen og bedrøvet, især ved Mindet om mine Børn; men i et saa underholdende Selskab var det umueligt at overgive sig ganske til sin Sorg. Hun var den første, som indaandede nyt Mod i min Siel, og det vestigner jeg hende for. Hun satte langt større Pris paa min ringe Opmærksomhed, end den fortiente, og tillod mig ikke, at unddrage mig hendes og hendes Broders Selskab, saa længe de opholdt dem i Stralsund. Hun førte mig ind i Commandantens og Gouverneurens Familier, som af Opmærksomhed for hende tillige indbød mig. Den tredje Dag reiste hun og Broderen i egen Vogn til hendes Hof, og jeg satte mig paa den nedertrægtige almindelige Postvogn, som afgaaer til Lybek. Der hævede jeg Pengene paa mit Creditiv, og reiste videre, efter dog først at have modtaget det ærindeste og kjerlighedssfuldeste Brev fra min Kone; hvil-

hvilket jeg, nebbøjet af Sorg, Lidelser og Qvaler, uden mindste Had til nogen Dødelig i mit Hjerte, enten strax, eller nogle Dage derefter, paa min Reise besvarede.

Hun yttrede i samme Brev, at hun havde villet tilbyde Grev Roepstorff sine Juveler, hvilke vare af temmelig stor Værdie, men at man havde fraraadet hende det. Det aflokkede mig for et Dieblik et bittert Smil, at dette nu først havde faldet hende ind. Jeg svarede derpaa, at det var for silde; men at hun maaskee kunde faae Leilighed til, at anvende sine Juveler bedre, saafremt hun vilde give Slip paa dem. For Dieblicket vilde jeg ikke have dem, men skulde forlange dem, naar jeg troede at de kunde blive mig saa nyttige, at mig derved aabnedes en Udfigt til at tilbagebetale hende deres Værd. Jeg havde foresat mig, aldrig at modtage noget, endog af det mindste Værd af hende, med mindre jeg havde Haab om, engang at kunne erstatte det; thi jeg havde opofret alt for meget for hende og hendes Børn, til at jeg vilde skylde dem en henkastet Almisse.

Efter tvende Mars Forløb, da jeg kom til at disponere et lille Huus, med ubetydelige Fonds i Bordeaux, og havde Leilighed til, paa en høist fordeelagtig Maade at benytte Værdien af hendes Juveler, forlangte jeg dem, men fik dem ikke. De vare alt solgte, heed det; thi fri Vopæl, næsten hele Tiden, og 4500 Rbd. aarlig havde ikke været nok til at leve for.

Fra Lybek reiste jeg i en daarlig Dilligence til Lüneborg, fik der en noget bedre til Hannover, derpaa til Cassel og Frankfort, hvor jeg syg og sengeliggende maatte forblive en 8 Dages Tid. Da jeg nogenledes var kommet mig, begav jeg mig paa Reisen, over Metz til Paris, men blev atter syg underveis, holdt under frygtelige Smerter ud i
fire

fire og tyve Timer; men mine Smærter steg til den Høide, at jeg maatte forlade Diligencen og forblive i en lille Landsby 10 eller 12 Lieues fra Paris, og strax gaae til Sengs. Nogle meget vakre Folk modtog mig i deres Huus; jeg traf paa en særdeles god Læge, som helbredede mig i 10 til 12 Dage, og underholdt mig undertiden ret behageligt med Beretningen om sin og mange Tusindes Skiæbne. Han havde tient som Læge ved den franske Armee, havde bivaaret mange Trefninger og været med i Moskau.

Jeg kom endelig til Paris, hvor jeg ikke havde nogen eneste Ven eller Bekiendt, eller vidste noget eneste Huus, hvormed jeg directe havde staaet i Handelsforbindelser. Min Cassé var udplyndret af Reisen og mine to Sygdomme; jeg torde følgelig ikke gjøre et langt Ophold. Jeg befandt mig alligevel i en af Europas meest udmærkede Stæder, den anden i Folkemængden og den første i Henseende til Mærkværdigheder; ventede ikke at komme tilbage dertil, og burde ikke forsømme Leiligheden til at see. For at vinde Tid, tog jeg mig en Cabriolet, førte omkring om Dagen fra Mærkværdighed til Mærkværdighed, besøgte Skuespillene om Aftenen, og da det just var i Juletiden, besaae jeg en Nat adskillige Kirker, hvor jeg traf en uhyre Folkemængde. Paa denne Maade fik jeg i fem Dages Tid seet noget af det mærkværdigste, og reiste derpaa til Bordeaux, hvor jeg ankom Nytaarsaften 1820, med en Cassé paa omtrent 50 Fr. og et Creditiv paa 100 Rd. S. Dec. eller omtrent 550 Fr.

Her skulde jeg, efter min Mening, finde Maalet for min Reise. Jeg troede nemlig, der at forefinde en Ven i den svenske General-Consul G. Pettersen. Denne Mand havde jeg lært at kiende Aar 1805 i Stockholm, hvor vi broderlig og fortroeligt havde deelt alle vore Ungdoms Glæder med hinanden

hinanden. Han havde vidst at indskyde mig baade Venſkab og Agtelse. Han var dengang nyligen optaget ſom Associé af en agtværdig og fortreffelig Mand, hvis perſonlige Bekendſkab jeg senere har gjort, nemlig Hr. Guilhem i Bordeaux. Denne Mand var riig, den anden eiede intet. Det var det første Aar, dette Huus havde Handels-Forretninger med Sverrig, i det mindſte havde det ikke før havt nogen Repræſentant der. Dets Forretninger vare ubetydelige, hvorvel de dagligen forøgedes ved min Vens tækkelige Væſen, ſom forſkaffede ham Venner overalt. Han ſaae naturligtviis ogſaa gierne, at andre intereſſerede ſig for ham, og det gjorde jeg dengang, og har i mange senere Aar gjort det; forſkaffede ham mange gode Relationer og erhvervet ham adſkillige gode Commiſſions-Forretninger.

Under vort ſælleds Ophold i Stockholm, ſagde han engang, kort før min Afreife, til mig: „Min Reife koſter mig ſaa meget,“ (det gjorde den ogſaa, thi han, ſaa vel ſom jeg, levede begge paa en høiſt behagelig Fod), „min Associé ſynes at være misfornøiet dermed, da Forretningerne ikke ſtaaer i Forhold dertil. For at ſætte ham i godt Lune igjen, ſkal Du give mig en betydelig Ordre paa Brønde-ſviin. Den ſtaaer i ſaa lav Priis, at den i 20 Aar, ſom Du kan ſee af alle diſſe Priis-Couranter“ (Han flyede mig ſlige for alle Aarene) „ikke har været ſaa godt Kjøb; men Du maae lade den blive liggende i Bordeaux.“

Jeg vilde gierne bevife ham denne Tjenefte, men jeg ſtod juſt i Begreb med at reife til Malmø, for at etablere mig der, og ſvarede ham: „at jeg maatte først hieim og ſee, at min Fader etablere mig paa en ſaadan Fod, at jeg kunde paatage mig en ſlig Forretning.“

Jeg havde ikke opholdt mig længe i Malmø, førend han ogſaa kom dertil, tilſkyndede mig paa ny, og jeg gjorde
en

en høist betydelig Forretning, som just ikke havde et heldigt Udfald, med ham. Under mit senere Ophold i Kjøbenhavn fra 1807 til 1813, havde han foreslaaet mig andre Forretninger, som jeg undertiden er gaaet ind paa, men ikke altid Kunde eller vilde. Om end disse ikke just er faldet stet ud for mig eller mit Huus, har de alligevel ikke havt et saa heldigt Resultat for mig, som for ham. Lige fra 1808 til 1813 stode vi i den allerfortroligste Brevverling, som han alligevel omhyggeligere end jeg iagttog. Han skrev, og jeg handlede. I et af disse Aar, da han nylig var blevet gift, indbød han mig til sig i Bordeaux, tilbød mig en Vaaning i sit Huus, og vilde i Forveien ikke tillade mig, at udgive, hvor længe end mit Ophold varede, en eneste Skilling. Anledningen dertil var et Brev, jeg havde tilskrevet ham i den forhenberørte Tidspunkt, da jeg vilde afbryde min Omgang med Ter. Borchs Huus; og hvori jeg havde meldet ham, at jeg agtede at forlade Danmark, vilde etablere mig i Sverrig, men først gjøre en Reise giennem Frankrig, Schweiz, Italien og tilsidst Engelland. Ved denne Omstændighed, som ikke før nu har rundet mig i Sinde, stadfæstes det tillige, at det var mit alvorlige Forsæt, dengang at forlade Kjøbenhavn. Fra Aaret 1813 af, har vi ikke staaet i nogen Handelsforbindelse sammen; men blot af og til vexlet fortroelige Breve.

Det var paa denne Ven, jeg, paa Grund af de her omtalte Forhold, byggede mit Haab. Jeg tænkte og forestillede mig vel, at den forarmede Ungdoms Ven ikke vilde blive modtaget med den Forekommenhed, der vilde have blevet den Belhavende til Deel; men jeg vilde heller ikke forlange noget Offer af ham, men blot en ringe Tjeneste. Jeg vilde blot anmode ham om, at skaffe mig en Ansættelse paa et Comptoir, eller allerhelst Leilighed til at sættes i Virksomhed i Ost; eller Bestindien, hvortil han, ved sine Forbindelser med Huse, som gjorde Forretninger paa de Stæder, især havde Midler i Hænde;

Hænde; men han gjorde ikke et eneste Forsøg derpaa, men
 tværtimod blot Indvendinger og Vanskeligheder. Ved min An-
 komst beviste han mig alligevel den Ære, at komme til mig,
 førend jeg endnu havde faaet Tid til at besøge ham, og mod-
 tog mig høist venkabeligt. Han flyede mig tillige tvende Breve
 fra min Kone, hvilke han af en Feiltagelse havde aabnet, da
 Udskrivten, som han sagde, var saa utydelig skrevet; og det
 tilgav den gamle Ven gierne. Om han har læst dem, da han
 dog af Indholdet let kunde indsee sin Vildfarelse, om ikke af
 Andet, saa af de første Linier, som min Kone havde begyndt
 saaledes: „Min elskede Suell,“ skal jeg lade være usagt;
 derom vil en Hr. Skogh, som var paa hans Comptoir, vide
 bedre Besked, end jeg. Jeg havde den Ære, strax i Begyn-
 delsen efter min Ankomst, at blive indbuden mangen Middag,
 endogsaa to Gange om Ugen hos ham; men det var ikke det, jeg
 forlangte, derimod opfordrede jeg ham til, at interessere sig for
 mig paa en Maade, som kunde være til Nytte for mig i Frem-
 tiden. Jeg bad ham blot om, at skaffe mig Arbeide og nyttig
 Sysselsættelse, og det gjorde han sig ikke den mindste Umage
 for; men skrev derimod til min Svoger Kockum, at Handelen
 var saa ussel i Bordeaux, at det var umueligt at finde en An-
 sættelse paa et Comptoir, eller ved Handelen i Almindelighed,
 og da det desuden var et saa kostbart Levested, at man kunde
 leve for en fjerde Deel i Sverrige, saa burde han foreslaae og
 overtale mig til, at forlade denne Bye og vende tilbage til mit
 Fædreland. Dette af ham skrevne Brev blev sendt tilbage
 til mig, og saasnart jeg havde faaet det, gik jeg til ham, og
 sagde ham, skiondt med en maaskee alt for stor Maadehold,
 min sande Mening; thi jeg havde været hans Ven, havde
 endnu Dagen i Forveien følt Venkskab for ham, og det bort-
 dunster ikke hos mig som en Aftentaage. Jeg satte fra den Dag
 af aldrig mere min Fod under hans Dørd, men besøgte ham
 alligevel 2 eller 3 Gange siden paa hans Comptoir, hvortil
 man af følgende vil see Anledningen.

Jeg

Jeg havde endelig, langt om længe, ved et Tilfælde fundet en Ansættelse i et høist ubetydeligt Handelshuus, hvorover jeg, i Følge Familiens Forlangende, paatog mig Dispositionen. Dette Huus, for hvilket jeg havde Fuldmagt, havde saa smaa Fonds, en saa daarlig Credit fra forrige Tider af, og var saa ubetydeligt, at hvis en Nemisse, som var giort Regning paa, om den saa blot var paa 5 à 600 Fr., udeblev, besandt det sig i Forlegenhed.

Bed tvende slige Tilfælde, gif jeg til min forrige Ven Pettersen, forlangte hvad jeg behøvede, og fik det uden Indvendinger, hvorvel det nødig blev givet. Det blev tilbagebetalt paa den bestemte Dag.

Paa den Tid, jeg disponerede samme Huus, fik det en lille Ordre fra Overrig til Beløb af 3 til 4000 mg. Roco., hvilken jeg ogsaa udførte. Kort efter sagde en Ven til mig:

„Nu er Pettersen blevet overtydet om, hvad han frygtede, og hvilken Frygt var og Aarsagen, hvorfor han vilte have Dem bort herfra; nemlig den, at De skulde blande Dem i hans Forretninger, og han har i sin Hæftighed svoret paa, at De, hvor stor Nød De end monne komme i, dog ikke skulde faae en eneste Skilling fra ham.“

„Jeg trænger Gud være lovet ikke til hans Penge!“ svarede jeg; „men jeg skal alligevel i Morgen overbevise Dem om, at han ikke har Nød til at sige Nei.“

Jeg gif den følgende Dag til ham, paa Comptoirret, og forlangte paa sædvanlig Maade 6 til 800 Fr., som strax uden mindste Indvending bleve mig betalte i den Persons Nærværelse, i hvis Paahør han havde yttret oven anførte Trudsel. Han fik dem saa Dage efter tilbage, uden dog at give ham at forstaae,

forstaae, i hvilken Hensigt jeg havde forlangt dem, og uden at bebreide ham hans Yttring, thi det kunde jeg ikke, uden at røbe en Hemmelighed.

I alle de fem Aar jeg opholdt mig i Bordeaux, har jeg ingen anden Beviis paa hans Venfkab forlangt, end hvad jeg har berettet, og aldrig modtaget Penge af ham, uden paa den Naade, her er anført; hvilke han, som sagt, paa den bestemte Dag efter 14 Dages til en Maanedes Forløb har faaet tilbage. Disse Laan vilde jeg have kaldet Tienester, og oftere have benyttet, thi de vare mig til Gavn, hvis de vare komne fra et saa godt Sindelav, som gammelt Venfkab kunde giøre Krav paa, og nogle tidligere smaa Tienester vel havde fortient. Havde jeg, den gamle ligefremme og fortroelige Ven, kunnet bekvemme mig til, at smigre og krybe, havde det maaskee været fordeeltigere for mig; men Egennytte har endnu aldrig bragt mig til at forandre mig, og heller opofrer jeg en lykkeligere Stilling i Verden, end koster den paa min bedre Jegs Bekostning. Imidlertid var det allene det Venfkab, hvorom han saa ofte i forrige Tider og saa høitideligt havde forsikret mig, og som jeg endnu bar for ham, der havde draget mig til Bordeaux.

Der disponerede jeg i to Aar Forretninger for et Huus, hvis ringe Kræfter jeg forhen har fremstilt, og hvis lille Credit, af Venfkab for mig, blev i den Tid noget, skjønt just ikke synderlig, forøget. For min Umage og mine med mange Besværligheder forbundne Omsorg høstede jeg selv ingen anden Løn, end en behagelig og fortroelig Omgang med elskværdige Mennesker, fri Kost og Bopæl. Om ogsaa min Begjærighed efter Rigdom var forsvundet, trængte jeg dog efter en mere indbringende Virksomhed, end den hvori jeg levede; thi den aabnede ikke den mindste Udsigt for mig i Fremtiden, og jeg traadde i Begyndelsen af Aaret 1823 ud af dette Handelshuus,

efter

efter at jeg i l'indicateur de Bordeaux havde opfordret alle
 dets Creditorer til at imodtage Betalingen af Husets endnu
 løbende Forbindelser. De bleve alle betalte. En Familie af
 9 Personer havde levet i to Aar, og jeg efterlod en noget
 større Capital, end den, jeg havde modtaget. Derpaa traadde
 jeg ind i et andet Huus, som etablerede sig med en lille Fond,
 hvilken jeg var saa heldig at forsøge med 5,500 Fr., som min
 Ven Fenger i Riga overlod mig nogle Maaneder, førend
 han sluttede sin jordiske Bane. Han havde lovet at under-
 støtte mig endnu mere, og blot Døden kunde hindre en saa-
 dan Mand, som ham, i at opfylde sit Løfte. Han døde for-
 tidligt for mig og mange, og de Saarer, hvormed Esterret-
 ningen om hans Hengang fyldte mine Dine, vare et velfortient
 Offer. Jeg paatog mig Dispositionen af dette Huus, men
 var ikke Associs deri, underskrev pr. procuration og havde
 betinget mig en Deel af Fortienesten for min Umage. Om
 dets Fonds end vare ubetydelige, vare de dog større, end de,
 det Huus besad, som jeg var traadt ud af, og det var desuden
 ikke discrediteret. Jeg havde under mit to- til treaarige Op-
 hold i Bordeaux, og især ved den Maade, hvorpaa jeg havde
 løst min Forbindelse med det første Huus, erhvervet mig nogle
 Venner, og nogen Tiltroe, saa at jeg just derved kunde gavne
 Huset, og Forretningerne gik ret heldig i to Aar. I Løbet
 af disse havde den velgigrende Tid, som lægger de fleste Saar,
 formildet Mindet om foregaaende Sorger og Ubehageligheder,
 og jeg begyndte atter at finde Smag i Livets Goder. Begiven-
 heder, som egentligen fortjene at nævnes, indtraf ikke, uden
 det skulde være, som jeg alt forhen har hentydet paa, at jeg
 havde kunnet giort et rigt Givtermaal, om jeg ikke alt havde
 været bundet, og at jeg forresten nød mange Prøver paa Fore-
 kommenhed og Godhed, og havde en Vresfag, som imidlev-
 tid endtes uden Blodsudgydelse, thi Bedkommende indsaae sin
 Feil og bad mig tilgive den. Disse Aars roelige Gang blev
 blot forstyrret for en kort Tid ved et Tilfælde, eller rettere,

da det indtraf i Begyndelsen af disse Aar, var det maaskee netop det, som gav mig Anledning til en sundere Udsigt over Livet, og selv en friere Retning. Den Forandring som foregik i mit Inderside, kan jeg ikke saa nøie beskrive; saameget er dog vist, at det første Indtryk paa mig var voldsomt.

En Kiøbenhavns Vejviser eller Adressebog faldt mig i Hænderne. Nysgierlighed, eller jeg veed ikke selv hvad, drev mig til at eftersee, om mit Navn endnu stod deri. Jeg kaster op i Bogen paa E, og finder det ikke. Mig syntes alligevel at min Kones Navn burde staae deri, og en ond Dæmon indgiver mig at slaae mekanisk op paa Bogstavet T. Der finder jeg Ter:Worch, Enke efter General:Consul og Grosserer Ter:Worch. Jeg, som deraf, i Forening med hele hendes senere Adfærd imod mig, maatte uddrage en Slutning, der just ikke var til hendes Fordeel, blev først aldeles Ild og Flamme, men kort efter kold som Is, ved Tanken om hende. Da tilskrev jeg hende for første Gang et koldt Brev, og lod hende tydeligen forstaae, see og høre, at jeg glennemskuede hende dybere end hun tænkte, end hun maaskee gjorde det selv. Det var altsaa Lønpen for, at jeg havde opofret mine bedste Aar for hende og hendes Børn. Hun undsaae sig for Verden og for sig selv ved den Ulykkelige, hvis Lykke hun havde holdt fængslet i sin Haand, til den flygtede, da tilskyndede hun selv hans Flugt. O! I lysende Exempler paa qvindelig Uegtetroskab, paa Selvfornægtelsens høie Dyder! hvorfor tør jeg ikke tegne min Hustrues Navn mellem Eders! — men hun har selv udstrøget det; dog kun af moderlig Svaghed.

Fra denne Tid af bleve mine Breve kolde, men hendes ligesaa varme som før. Hun havde ingen Bebreidelser at gjøre mig, men hvorvel jeg siden for det meste blot tilskrev hende, for at faae Efterretning om mine Børn, og bad hende, paa

lægge

lægge saavel mine Stedbørn, at skrive mig til, som lade mine egne Sønner hen skrive nogle Linier i hendes Breve, for at jeg deraf kunde gjøre mig et nogenledes Begreb om deres Forstands Dyrløse og deres Opdragelses Fremskridt, erholdt jeg dog aldrig Brev fra mine Stedbørn, og blot to Gange i to Aar, et par Linier skrevne af min ældste Son. Hun selv derimod syntes endnu at mindes sin første Kierlighed, thi hun erkjendte ingen anden Lykke, end at tænke paa mig, og havde intet andet Ønske, end at see begge sine Døttre giøre, for at kunne tilbringe sit Liv ved min Side, dele sin Fremtids Skjæbne med mig, og bidrage, saa meget det stod i hendes Magt til, at lindre min Kummer.

Jeg vil troe, at det var det rørte Hjerte, som talede, naar dette, ved at sætte Tanken paa mig, blev vakt af den Slummer, hvori den Omgivelses Glæde, og de insidige Former, i hvilke hun, sit hele Liv igiennem, skjøndt mindre under vor Samværelse end før, bevægede sig, havde dyppet hende.

Jeg paa min Side derimod paaskønnede hendes mange gode Egenskaber, især som Moder, men gjorde hende Vebreidelse som Hustru.

Der befandt sig i Bordeaux tvende Huse, som især vare mine Belyndere: nemlig de Herrer P. Billaret & Comp, og de Herrer Sensine & Renouil. Hos det første fik jeg Penge, naar jeg behøvede dem, og ved det Andet ofte mere. Viin, en jeg skjøttede om. Husets Commissions Forretninger vare ikke betydelige. Chefen reiste selv til Kiøbenhavn, og var vel saa heldig at gjøre gode Bekjendtskaber, men ikke at faae mange Commissioner. Han havde forlovet sig, var forelsket og vilde givtes, og da Commissions Forretninger gerne vare for smaa for at gjøre et tækkeligt Huus, ja, neppe tilstrækkelige til at leve ugift for, maatte andre Forretninger

retninger gjøres; og jeg foretog nogle smaa, som havde et ret heldigt og ønskeligt Udfald. I Dyrigt var der, overalt, hvor man vendte Diet hen, intet at fortiene. Jeg gjorde Overslag paa Overslag, og naar jeg var færdig dermed, havde jeg blot at bebreide mig, at jeg havde spildt min Tid, sløvet min Pen og bemalet mit Papir. Fordomme, som drive overalt deres Spil, havde ogsaa havt sin Indflydelse paa Meningen om Vinene fra 1823. Man holdt dem for at være slette, og de stode derfor i meget lav Priis. Den fordomsfrie Kiender kunde vel ikke opdage noget udmærket godt hos hiin, at ligne med Vinene fra 1819, 1815 og 1811; men de vare gode og behagelige, endskiøndt svage, men bedre end de fra mange andre Aar. Jeg havde Lyst til at gjøre en Speculation paa Husets Vegne, men jeg maatte kunne gjøre Regning paa Fonds, hvis den ikke skulde blive snart nok realiseret, og jeg tog de Herrer Willaret & Comp. paa Raad med.

De fandt Speculationen god, sølgelig kunde jeg gjøre Regning paa Penge, som jeg dog ikke strax behøvede, men blot i Tilfælde af at Forretningen maatte henligge længe urealiseret. Jeg foreslog den desaaarsag for de Herrer S. & N., og de fandt den saa god, at de selv vilde tage halv Andeel deri. Forretningen udførtes; men i Stedet for at beholde Vinene i Bordeaux, sendtes de til Hamborg og Bremen. Anledningen dertil var ingen anden, end den, at komme atter i Besiddelse af $\frac{1}{3}$ eller omtrent Halvdelen af de dertil forbrugte Fonds.

Efterat Forretningen var gjort, skrev jeg til de Herrer S. & Comp. i Hamborg, spurgte dem, om de vilde modtage en Consignation paa Medoc-Viin fra 1823 og derpaa anticipere 200 Fr. pr. Fad; hvorpaa de med tydelige og bestemte Ord svarede:

„Vi vil anticipere og acceptere Deres Bexler for 140
 „Fr. pr. Fad; hvilket med Fragt og andre Omkostninger
 „udgjør 200 Fr.“

Det var just ikke aldeles min Mening, men efter Overs-
 læg med de Herrer S. & N, som, hvorvel Interessenter i
 denne Forretning, alligevel aldrig havde gjort noget Ublæg
 eller Indbetaling af Penge, blev strax et Fartøi befragtet
 og inden 2 à 3 Uger afgik den første Ladning paa omtrent
 160 Fade, hvoraf 80 consigneredes til H. & Comp., og de
 øvrige til et andet Huus. Uden at en eneste ny Affaire
 imidlertid blev gjort, eller nogen Tilbagekaldelse af Hr.
 H. & Comps. Ord og Forbindelser var skeet, lode de Bex-
 lerne, trukne for omtrent 138 Fr. pr. Fad, protestere. Mit
 Huus havde ingen stor Credit og kunde med saa ubetydelige
 Fonds heller ikke have den; imidlertid havde den vundet og
 tiltaget lige til den Dag; men ved disse Bexlers Tilbage-
 komst fik den et Stød, som Huset siden den Tid, aldrig har
 kunnet overvinde. H. & Comps. Afsærd kan bevises af
 deres Correspondence og jeg overlader dette Træk af et
 Handelshuus til Verdens Bedømmelse.

Under mit Ophold i Hamborg har jeg, uden nogen
 uværdig Chikane, uden at udbasune dets Opførsel, eller offent-
 lig behandle Chefen for samme med den Foragt, som han
 fortjener, opfordret ham til, at aflægge mig Regnskab for
 den Vreskrænkelse, han ved denne Leilighed personlig havde
 tilføiet mig; men han har ikke villet forstaae mig og ikke
 optaget den kastede Handske. Jeg er nu ret tilfreds dermed,
 thi hvilken ærefuld Fyldestgjørelse kunde jeg forskaffe mig af
 en Mand, hvis Letsindighed, skøndt i en just ikke længere
 ung Alder, gaaer saa vidt, at han i sit Hiem næsten allene
 er bekiendt under Navn af Don Juan.

Harde

Harde mit Huus blot havt nogle større Fonds, eller jeg vilde have sat mine Venners Bistand i Requisition, som jeg holdt for unødvendigt, saa var Vinen forblevet i Bordeaux, og havde der inden 9 Maaneders Forløb været realiseret med 40 til 50 pCt. Fordeel; thi da var Fordommen overvundet, og man erkjendte Vinene fra 1823 for at være gode. De stege lidt efter lidt og bleve tilsidst i Bordeaux 60 pCt. dyrere, end i Begyndelsen; medens de i Hamborg laae uroffelig, uden den mindste Forandring i Prisen.

Uden Penge og Credit er det altid svært at være Kjøbmand og røgte sin Dont; men af det Foregaaende seer man, hvorledes det bedste Foretagende i Mangel deraf, kan forvandles til et slet.

I Hamborg stod alligevel Prisen i September og Marts Maaned 1825 saaledes, at hele Partiet kunde have været solgt med ubetydeligt Tab. Jeg længtes efter at see Enden paa denne Handelsforretning, og det gjorde Medinteressenterne ogsaa. Vi bleve i Begyndelsen af Aaret enige om, at jeg i denne Hensigt burde reise til Hamborg; men Huset havde Forpligtelser at opfylde, Betalinger at gjøre, og dets godmodige og vakre Chef var endnu ikke noksom bevandret Kjøbmand, og ikke nok bekiendt med Sted og Mennesker, derfor var det nødvendigt, at Nogen i min Fraværelse maatte træde i mit Sted, og som frem for alt kunde garantere mig Betalingerne. Det kunde ikke være eller blive andre, end mine Venner de Herrer B. & Comp. Jeg taler med dem, og de ere villige dertil, dog under den Betingelse, at Varene stilles til deres Disposition. Jeg overlagde det med Husets Chef, og især med de Herrer C. & R., og ingen Ting var i Veien. Alle Varer i Hamborg og Bremen, saavel som et Partie Wiin, som havde lagt endnu længere Tid i Kiøbenhavn, stilles til de Herrer B. & Comps.

Disposition. Disse samtlige Varer viste da i Følge Factura: Priserne et Overflud mod de Betalinger, som skulde gøres, paa 40 til 50,000 Fr. Desuden beholdt Chefen for mit Huus nogle andre Varer til sin egen Disposition, den han ved min Afreise lovede at overlade mig, men stillede disse Varer siden, uden at underrette mig derom, enten til de Herrer B. & Comps., eller og til S. & Ns. Disposition, hvorom jeg ikke nogie er blevet underrettet.

De Herrer B. & Comp. forbandt sig til at besørge Betalingerne, og jeg var færdig til at reise i de sidste Dage af Februar. Jeg kan endnu ikke ret udfinde Grunden hvorfor, men nok, de Herrer B. & Comp. opholdte mig i 4 à 5 Uger. Jeg forestillede dem, at Conjuncturerne kunde forandre sig til det værre; thi endskjøndt de just ikke vare glimrende og ikke paa mindste Maade kunde sammenlignes med dem i Bordeaux, saa kunde man dog sælge og realisere, og Dieblicket burde saameget mindre forsømmes, som man i Hamborg blot om Foraaret kan vente Affætning paa Wiin. Langt om længe tillades jeg endelig at reise, og jeg kom først den 20de April til mit Bestemmelses Sted. Det gik, som jeg ventede og frygtede. Prisen, hvorvel 40 — 50 pCt. lavere, end paa Productions Stedet selv, var vel blevet staaende, men det var nominelt, og man kunde ikke sælge. For et Partie af 200 Orehov. hos S. & Comp., som stod efter Factura: Priis i 22 Rd. Et. og var limiteret dertil, var 20 Dage for min Ankomst budet 21 Rd. Et., og da jeg kom og vilde sælge, vilde man ikke engang byde nogen Priis. Et Tab paa 4 à 5 pCt. kunde overvindes, og kunde ikke have mindste Indflydelse paa Husets Stilling; men Tiden var spildt og min Reise til ingen Nytte. Jeg kom i ondt Lune derover, og skrev nogle Breve fuld af Debredelser til dem, som var Skyld deri. Disse kunde jeg have spart, thi de forandrede ikke Sagen, og gave i Begyndelsen

Anleds

Anledning til nogen Kulde mellem dem og mig; hvorvel de vare alt for retfærdige og retskafne til, at lade mig eller mit Huus lide videre derunder. Jeg har tvertimod siden efter, faaet meget venfkabelige og smigrende Breve fra dem. Det forspildte Dieblif kunde nu blot oprettes med Taalmodighed, og jeg blev anmodet om, eller rettere paalagt, at forblive i Hamborg. Tiden forløb; jeg kunde ikke udrette stort, imidlertid folgte jeg nogle smaa Partier til Factura-Prisen, og andre i Bremen med nogen Fordeel. Priserne vare som sagt, meget lave mod de paa Productions-Stedet selv, og naar der var Trang til Varene, vare hine ikke vanffelige at opnaae; men der spurgtes desværre fielden derom.

J. Løbet af Sommeren gjorde de Herrer W. & Comp. en meget stor Speculation paa 3 à 4 Millioner for egen Regning, behøvede efter et par Maaneders Forløb formodentligen selv sine Penge, og gave Ordre til det ene af de herværende Huse, at sælge Vinene jo før jo bedre, uden at tilføie den sædvanlige Betingelse, at det skulde skee efter Overlæg med mig. De solgtes, men i et Dieblif da der ikke var mindste Spørgsmaal derom, og følgerig med et frygteligt Tab. Omtrent 14 Dage sildigere, kom en Herr W. fra Stockholm til Hamborg, som fandt Vinpriserne saa lave, at han vilde kjøbe nogle 100 Dreh., hvorved de strax stige 25 à 30 pCt. Han kjøbte endda, thi Prisen var endnu meget lav. Den faldt paa ny strax derefter, og Gud veed, hvad den nu er. Jeg veed ikke, om de Vine, configurerede til H. & Comp. i Hamborg, og de i Kiøbenhavn og Bremen, ere solgte, om der har været givet de samme Ordre angaaende dem, som om de nys omtalte, og ihvorvidt samme ere fulgte; thi fra den Dag af har jeg ikke befattet mig dermed. Jeg havde alt i Forveien, da jeg blev underrettet om den store Speculation, de Herrer W. & Comp. havde gjort, hvortil udkrævedes en Capital, som jeg fryg-

tede

tede for, ikke kunde tilveiebringes, og blot af den Aarsag, om ikke af andre, vilde faae et uheldigt Udfald, bekiendt: gjort alle Vedkommende, at jeg ikke vilde vende tilbage til Bordeaux, med mindre Sagerne toge en anden Vending, og vilde ikke paa mindste Maade befatte mig med Forretningerne, end om mueligt realisere den jeg havde i Hamborg. Til Ære for Hr. B., og som et Beviis paa hans store Talent til at lede Forretningernes Gang, havde den store Speculation, som jeg frygtede saa meget for, faaet et lykkeligt Udfald; thi den var fra Begyndelsen af gaaet for: treffeligt, om ikke et betydeligt Huus, Herr E. f—s. i Paris, hvorfra han trak en stor Deel af sine Ressources, var gaaet Fallit, og han, desværre, derved var blevet nødt til at gjøre en Slags Arrangement. Maaden hvorpaa, veed jeg ikke; thi to Veretninger, som jeg fik derom, vare heel afvigende fra hinanden.

Det er tilgiveligt, at man skæder til en Handelsforretning, efterat man har raadført sig med sine nærmeste Forbindelser, og hvoraf endog saa een er Deeltager deri; ja! det er endog saa i mine Dine ret, naar Speculationen er saaledes beregnet, at den paa Stedet selv havde givet en Fordeel af 40 til 50 pCt. Ligeledes turde det vel ogsaa tilgives mig, at jeg holdt det gavnligt for Huset, selv at reise, da den egentlige Chef derfor ikke kunde, saa og at jeg — da han af Mangel paa Local:Kundskab ikke kunde disponere Forretningerne paa en saadan Maade, at jeg kunde være roelig for, at Husets Forpligtelser nøiagtigen opfyldtes — raader til, at Forretningerne stilles under en vel accrediteret Mand's Disposition, en Mand, hvem Huset saavelsom jeg var megen Taknemmelighed skyldig; men desuagtet, gjør det mig ubefriveligt ondt, at det var mig selv, som indledede denne Forretning. Det er ikke Forløst af min lille deponerede Capital, og den ringe Sum jeg i 2½ Aar, roede at have

have fortient, saavel som af den sidste Skærv jeg eiede, som smertede mig, ikke heller af de ubetydelige Fonds, som Chefen havde i Huset, hvis de skulde være gaaet tabte; thi til Giengjæld for disse høist ubetydelige Tab, har jeg den Beroligelse, at enhver af mine Forpligtelser paa Husets Begne ere blevne heelt og prompte betalte. Men det er af Frygt for, hvad i min Fraværelse har kunnet tildrage sig, og i Særdeleshed for de venstfabelige Forhold, der lige fra den første Dag af Husets Tilværelse har fundet Sted imellem det og de Herrer B. & Comp., og at det formedelst hine kunde, under mine 10 Maaneders Fraværelse, have forpligtet sig for alt for store Summer. Man har ikke holdt det for Umagen værdt at underrette mig derom, og alt hvad jeg veed, er af et Brev fra Chefen for mit forrige Huus af 26de Januar d. A., hvori han beretter mig de Herrer B. & Comps. Skæbne, paa en anden Maade, end den fra en anden Haand er meddeelt mig; og hvori han ytrer, at det vel med Guds Hjælp ingen Nød har med ham. Dette Brev giver mig ingen Vished, og det foruroeliger mig, hvorvel jeg ikke kan rammes videre, end jeg desværre allerede er. Jeg har selv een Gang fristet Ulykken, og deelt den med mange Andre; men neppe har Nogens gaaet mig saa dybt til Hierte, som de Herrer B. & Comps. Chefen hvis Navn Huset bar, er en Mand med godt Hierte, fortreffeligt Hoved, mange Kundskaber, og som besad en Virksomhed og Utrættelighed, som sielden findes. For alle disse udmærkede Egenskaber, fortiener han Agtelse, og jeg agter ham høit. Ham var det desuden, som for den største Deel banede Veien for mig til min Fremtids Lykke, og havde ogsaa ført mig dertil, om han selv havde været lykkelig; men det kan ikke gjøre Skaar i min Taknemmelighed, at han er blevet et Offer for Andres Fald, hvorved en egen stor Spekulation blev ham til en Byrde, han maatte synke under for.

Jeg

Jeg har i det foregaaende fremstilt, hvorfor, paa hvad Maade, og i hvilken Stemning, jeg forlod Kiøbenhavn; hvorfor jeg henvendte min Opmærksomhed til Bordeaux, samt hvorledes jeg der har tilbragt og anvendt min Tid, og endeligen paa hvad Maade og i hvad Hensigt jeg er kommet til Hamborg. Hvad der er mødt mig, som er værd at nævne og jeg endnu ikke har omtalt, skridder jeg nu til i Korthed at berette.

Under mit Ophold der, traf jeg i Mai eller Juni Maaned 1825 paa en af mine forrige gode Venner, Hr. F. G. fra Kiøbenhavn. Han var i Selskab med sin Kone, og i Færd med at give en Reise til sit Fædreland. Denne Mand havde alt nogle Aar i Forveien havt den Godhed for mig, at overlevere et aabent Brev til Chesen for det titomtalte, men stedse unævnte Huus, for at modtage et mundtligt Svar af ham, da det ikke vilde lykkes mig at faae et skriftligt. Jeg havde i dette Brev begiært et Laan, som jeg troede hans Stilling tillod ham at give. Min var saadan, at jeg kunde med Fordeel benytte det, og havde tillige det Haab, med Tiden at kunne betale det tilbage, naar jeg først havde høstet Nytte deraf.

Hans Svar, som min Ven G. meddelede mig, vidnede om, at han endnu ikke havde glemt sit Løfte, eller rettere sine mange Løfter. Alligevel fik jeg under mange Paaskud intet. Hvad han svarede, vil jeg ikke anføre paa disse Blade. Det findes i min Vens Brev, som vil overleve mig.

Da jeg nu atter saae denne i Hamborg, opfriskedes Tanken paa ny hos mig, om de store Løfter, som vare mig givne, og som jeg, af Ugtelse for et Løftes Hellighed, troede vare blevne Pligt, hvilken jeg ventede, Bedkommende saa meget hellere vilde opfylde, som Nygtet sagde, at han

han var blevet saare riig. Jeg skrev ham altsaa et Brev til, fri for falsk Smiger og svragtelig Kryberie, som, jeg gientager det, den hvieste Død ikke skal bringe mig til, og deri gienkaldte jeg vore Forhold, alle Facta og tillige hans Løfte i hans Hufommelse. Dette Brev havde Hr. G. den Godhed at oversende ham tilligemed nogle indledende Linier fra ham selv. Jeg vil ikke gjøre mig den Ueilighed, at eftersee i mine Papirer, da det med Hensyn til Omstændig: heder kan være ligegyldigt, enten jeg, dengang jeg tilskrev ham, alt havde faaet den sørgelige Efterretning om mit Svoger Kockums Død, og paa Grund deraf i mit første Brev forlangte et Laan for min Moder, eller om denne Efterretning først kort Tid efter indløb; nok, saasnart jeg fik den, og paa samme Tid erfoer, at han havde efterladt sit Huus i daarlige Omstændigheder, skrev jeg strax til den Mand, hvorm jeg taler, og bad ham laane min Moder en Capital i det mindste paa 60,000 Mg Dco., eller saa stor en Summa sou hendes Eiendomme, Fabriker og saa videre, kunde tiene til Sikkerhed for. Jeg vidste ikke, hvorvidt og under hvilke Betingelser min Svoger K. havde disponeret min Moders store Bedrivt; men jeg troede dog den Plan, jeg selv havde lagt Aar 1820, nogenlunde var fulgt, saa at hans særegne Forretninger ikke vare indblandede i min Moders, og at hendes Forsatning var god, hvor slet end hans egen var; hvilket jeg saa meget mere burde vente, da hun i det sidstnævnte Aar endnu eiede 120,000 Rd., efter et meget lavt Anslag, ja! saa lavt, at man med Hensyn til Tabaks: Oplagets og Sukkerfabriks: Actiernes lavt anslaaede Priser, snarere kunde gjøre Regning paa 150,000 Rd. Jeg haabede, at hun eiede Valuta, men kunde indsee, at hun manglede den disponible Capital, som udfordredes til Tabaks: Fabriken og anden Handels fordeelagtige Drivt; hvilken Summa jeg til hendes og min Familjes Bedste forlangte nu af den Mand, som havde lovet mig en endnu større, og kunde nu,

med

med Hensyn til sin Stilling, som jeg troede, assee den; og med saa meget større Høie, som den forlangtes mod Sikkerhed og Rente, hvorpaa ikke tænktes da han lovede mig den. Vel kunde han indvende, at den Tieneste eller Hielp, han vilde forunde mig, skulde være til min og ikke til Andres Nytte, og at den Tiltroe han skænkede mig, behøvede han ikke, eller kunde han ikke overdrage paa Andre; men denne Indvending havde jeg forebygget derved, at jeg lovede ham, selv at poatage mig Dispositionen af min Moders Huus, hvilken jeg haabede, vilde være ligesaameget til Garantie og Berøieligelse for ham, som til min Moders og min Families Tilfredsstillelse; og hvad min Fordeel og Gavn angik, kunde ingen større eller glædeligere blive mig til Deel, end den Fyldestgjørelse, at kunne virke for min Moders og min hele Families Larv. Hvorvel jeg er af den Mening, at man bør bedømme et Menneſte efter hans redelige Villie, og ikke efter Udfaldet af hans Foretagender, har det dog aldrig været min Bane, at bryste mig af min, og har derfor aldrig omtalt denne Plan til nogen af mine, uden i Fortroelighed til min Søster, Madame Schartau, hvis ligesaa omme, som fornuftige Svar jeg endnu glemmer.

I sex Uger forblev jeg selv uden Svar fra den omtalte Mand; men Hr. G. havde faaet et, som han meddeelte mig ved sin Tilbagekomst fra sin Reise. Det var et kort og ligefremt Afslag. Imidlertid havde jeg faaet Underretning om Sammenblandingen af min Moders og Ks. Handelsforbindelser, og da det forlangte Laan ikke mere kunde være hende til Nytte, lagde jeg ikke synderligt Vægt paa Afslaget.

Udsigterne for de Vine, som tilhørte mit Huus, vare vel endnu ikke glimrende; men de behøvede blot at sælges til den Priis, som alt var betalt for flere smaa Partier; nemlig til Factura, Priiserne, hvorvel den var, som forhen

er omtalt, meget lav, saa var min Stilling endnu ikke slet, skiondt Renter og Omkostninger fortærede endeel af Husets Overbalance. Jeg havde i Ulykken lært at kiende Menneskene; det gjorde mig vel ondt, i denne Henseende at gjøre nye Erfaringer; men jeg havde uden anden Hielp, end den af min Ven Fenger, hiulpet mig flere Aar igiennem, jeg kunde vel hielpes mig endnu. Jeg lod følgerig Tiden gaae hen, uden at gjøre noget Skridt eller tage nogen Beslutning, indtil, som alt er omtalt, Esterretningen om V. & Comps. store Speculation bragte mig til at frasige mig al videre Befatning med mit forrige Huus. Men nu troede jeg ogsaa at være blottet for alt, som Tiden desværre ogsaa har stadfæstet, og saasom Gud selv hæver sig paa den Uretfærdige, saa vakttes ogsaa i mit Bryst en Følelse af Hævn, men visselig ikke af Had imod den Mand, som havde mig at takke for sin Tilværelse, havde, hvorvel uden Forsæt, for en stor Deel bidraget til min Ulykke, havde givet mig de høitideligste Løfter, og nu forlod mig i Ulykkens Svælg, da han dog ester, min Mening, kunde hielpes uden stor Opoffrelse.

Da, med Rummer i mit Sind og Krænkelse i mit Hierte, berøvet al Udsigt i Fremtiden, skrev jeg en kort Sammenstilling og Udvikling af mine og denne Mand's gien- sidige Forhold, i den Agt at fremlægge den for Verden; men da jeg deri ikke havde kunnet undgaae at nævne et hamborgsk Huus, hvorpaa jeg i Løbet af nogle Aar har taget maaskee mange tusinde Bexler, holdt jeg det paa min Side for en skyldig Opmærksomhed i Forveien at underrette dets Chef derom. Han læste min Afhandling, beholdt den hos sig, og skrev sin Handels-Ben, hvem Sagen egentlig angik, desangaaende. Man begyndte kort derefter at tilbyde mig en Foræring af 5000 Rg. Bco., mueligen noget mere, dog altsammen under Forbeholdelse af, at det nærmere skulde ratificeres.

ratificeres. (Jeg betiener mig af dette Udtryk, eftersom den hele Forhandling førtes paa en Maade, som om det var en Fredsslutning om at gjøre) Men jeg vilde et Laan, som kunde være mig nyttigt, og som jeg troede at have Anledning til at gjøre et værdigt Brug af, uden at stilles blot for at misbruge en brav Mand's Tiltroe eller komme i Fare for, ikke at kunne betale det Laante tilbage. Den tilbudte Gave afflog jeg aldeles, og da mine Følelser nu engang vare komne til Udbrud, tørstede jeg ikke mere efter Hævn, men skrev til Bedkommende, at jeg havde anmodet hans Hamborgske Handelsven, som endnu stedse havde min Afhandling i Hænde, at tilstille ham den, som en ham testamenteret Arv.

Neppe vare otte eller ti Dage derefter forsvundne, førend denne hans Ven bærede mig med sit Besøg, og berettede mig, at Chefen for det Kiøbenhavnske Hus gjorde mig en Foræring af 4 à 5000 Rg. Bco., som han meente, at ville faae ud af min Masse som Divident for hans Fordring, og desforuden en Pante-Obligation for en meget stor Summa. Hvorvel denne ikke syntes at være af synderligt Værdi for mig, med mindre Hs. Majestæt Kongen af Danmark be-naadede mig med en gunstig Resolution, paa en underdanig Ansøgning, jeg i denne Anledning tog mig den Dristighed at indsende, modtog jeg dette Tilbud med Taknemmelighed, da jeg troede, det blev gjort af et godt Hierte, hvorvel det ikke skeete paa den Maade, som jeg egentlig ønskede, nemlig som Laan. Faa Dage derefter modtog jeg Brev fra Hr. G. af 18de October 1825, hvori han havde den Godhed, omstændeligen at give mig samme Efterretning. Derpaa takkede jeg ham for sin havte Ueilighed ligesom jeg alt i Forveien havde takket den Ven, hvem denne Understøttelse skulle komme fra, og lod min allernaadigste Ansøgning indgive til Kongen. Jeg havde opholdt mig i 6 Maaneder i Hamborg, og havde

der

der endnu en lille Giæld at betale til min Bert. og Andre paa omtrent 3 til 400 M^g Et., hvortil jeg efter min Mening havde Penge nok, nemlig 430 M^g Bco. at oppebære hos et Hamborger Huus, for Regning af det Huus, som jeg var traadt ud af Forbindelse med; men da jeg forlangte dem, kunde de, paa Grund af noget andet Mellemværende mellem begge Huse, ikke udbetales mig. Jeg sendte nu et Brev, som jeg i Anledning af denne Gienstand havde faaet, til hiin Mand, som jeg ikke længer tager i Betænkning at kalde Ben, og bad ham, da han selv saae, hvor jeg var blevet skuffet i min Regning, saa snart som mueligt at sende mig 500 M^g Bco. i Afdrag paa de 4 à 5000 M^g Bco. Han gjorde det; og jeg betalte min Giæld og fik omtrent 200 M^g tilovers, som kunde, efter min sædvanlige Levemaade, forslaae til omtrent 6 Ugers Ophold, hvilke jeg, efter mit Omdømme, maatte tilbringe her, for at oppebie Obligatio- nens og de øvrige Penges Ankomst, og med saa meget mere Søre, som jeg agtede at reise til Vestindien, hvis Hs. Majes stæet Kongen bevilgede min Ansøgning. Jeg følede mig alt noget upasselig, maatte bruge Læge og Lægemedler; men Haabet om en bedre Fremtid, holdt mig i Veiret en Maanedstid. Men da jeg endnu stedse ingen Underretning havde faaet fra mine Venner i Kiøbenhavn, blev jeg uroelig. Med min Engstelse forøgedes min Sygdom, og i og ved den, gik snart mine tilovers blevne 200 M^g til Ende. Jeg skrev derefter i December Maaned adskillige Gange til mine Venner i Kiøbenhavn, men fik intet Svar. Jeg var syg, havde været det i 4 Maaneder, skjøndt uden at være nødt til at fornægte mig den frie Luft, og holde Sengen. Nu derimod kunde jeg ikke forlade Bærelset, og var blottet for alt, havde Giæld i Ruberget fra den 27de October, hvorom jeg endogsaa manedes i min Sygdom, havde ingen Udveie til, at kibe Medicin, betale Læge, eller forskaffe mig Op- vartning, og havde vel maattet bukke under for min Sliæbne,

hvis

hvis jeg ikke i en Bekjendt havde fundet en Ven; nemlig i Hr. Schumann, som selv var reisende, just ikke er riig og for hvem endvidere paa samme Tid forventede Penge vare udeblevne. Ikke desmindre delede han med mig, saa at jeg, ved denne i hans egen Stilling endnu ædlere Opofrelse, blev ham saamegen større Taknemmelighed skyldig, som han hialp mig med de smaa Summer, min Sygdom daglig udfordrede.

Under disse Omstændigheder, skrev jeg paa ny, skildrede min Forsatning, forlangte blot at faae Obligationen tilsendt, og saameget i Udtag paa de 4500 Mg, at jeg kunde betale min Giæld og forlade dette dyre Opholdstied; men jeg fik endnu hverken Svar eller Penge. Jeg kan ikke tænke mig, at en Mand, just som han først viser sig som min Ven, og som ikke var fattig, da han desuagtet trængte til min Hielp, nu da han er riig, ja formodentlig meget riig, og jeg grundfattig, skulde have i Sinde at bryde et mig saa nylig, med tvende Andres Vidende og Vidnesbyrd givet Løfte. Nei! jeg anseer ham for en alt for retskaffen Mand dertil, desuden har han ved dette Løfte beviist, at han har erindret sig sine forrige, og er en ordholden Mand. Jeg er derfor overtudet om, at denne Seendragtighed allene maae tilskrives den ulykkelige Handelskrisis, vi lige siden December:Maaned f. A. har oplevet. Hvorvel denne paa ingen Maade har rokket ham, men derimod givet ham Leilighed til, at lægge sin lykkelige og uafhængige Stilling for Dagen, har den alligevel kunnet tilføie ham et og andet Tab, som har fæstet hans Tanker paa Sager af større Interesse, end min nærværende Stilling. Jeg har indseet det, uden at kunne dadle det, og derfor søgt andre Udveie indtil en bedre Handels:Periodes Tilbagevendelse. Derfor, i en Nød, som ikke var sunget for min Bugge, forskudt af Verden og overladt til min Stiæbne, skrev jeg endelig til min Kone, af hvem jeg i mine 6 Aars Fraværelse ikke havde villet modtage det
 aller:

allermindste, og aldrig før modtaget andet, end 800 eller mueligen 1000 M \ddot{g} , hun usforlangt sendte mig i flere smaa Summer, og som hun formodentlig har faaet igien, ved at sælge en Diamants: Brystnaal, nogle Gulddaaser, Gulduhre ic., som havde tilhørt mig, men som, hvorvel ikke opskrevne af Skifteretten, jeg ansaae for mine Creditorers Eiendom, og derfor bleve efterladte, da jeg forlod Kiøbenhavn. Til hende skrev jeg nu, og bad hende bønlig, at sende mig Beløbet af 300 Rbd., beskrev hende min Forsatning, og lovede hende Pengene tilbage, naar jeg fik den hele, eller blot, noget af den Sum, som jeg kunde vente af min Ven.

Hun sendte derpaa *) saa mange danske Sedler til min Søster, Madame Schartau, som behøvedes til at købe en Buxel paa 69 M \ddot{g} 2 S, som hun bad sende mig, da hun, selv sygelig, ikke kunde skrive, og havde hørt at jeg var syg, og kunde behøve noget mere end sædvanligt.

Za! jeg behøvede noget meer end sædvanligt, det er sandt; men min usfortiente Trang var mig mindre haard, end en saa ukierlig Almissee fra en — Haand, som saa ofte havde bevidnet mig sin Kierlighed. Usfortient, gientager jeg, thi hvorfor behøvede jeg denne Almissee? Først, fordi jeg fra værende havde tabt min lille ubetydelige Formue; dernæst, fordi jeg ikke fik, hvad jeg med rette, paa Grund af en Vens Løfte kunde vente; og fordi jeg, ved den største Dumhed paa Jorden, var sat ud af Stand til, i en kort Tid at kunne disponere

*) Uvillig drager min Haand disse Træk; men Lodden er fastet, og det senere forekommende Brev, som har bestemt disse Blades Udgivelse, vil lægge for Dagen, at jeg for mit og mine Sønners gode Navns Skyld, ikke tør skaane dem, som ikke skaanedes det dyrebareste, den Døende og den Gravværende efterlader dem, som vare ham fiære — et ubesmittet Minde.

ponere over mit Ameublement i Bordeaux, som dog kunde have bragt mig en Ressource paa 3000 Fs.; og endelig var en Ben i Paris, som var mig en lille Summa skyldig, selv i Forlegenhed. Alt dette maatte paa een Gang støde sammen, og endda var jeg ikke kommen i Nød, om jeg ikke havde været syg, og skal heller ikke komme deri, saalænge Sundhed, Sindskraft og en roelig Alder staaer mig bi.

I den første Tid af mit Ophold i Bordeaux har jeg, endskiøndt Nøden ikke stod for Døren, men fordi jeg kiendte mine Ressourcers Utilstrækkelighed og frygtede for, endnu at have en lang Vej at vandre, før jeg naaede et Ly, mangen Dag taget til Takke med stegte Castanier, for 2 Sous, og Salt dertil for 1 Sous, der slog til i flere Dage. En sund Mand kan altid fortjene sin Føde, naar han blot vil bruge sine Hænder. Jeg søger naturligviis det bedste Arbeide; men finder jeg end det ringeste, paatager jeg mig det, uden at skamme mig derved, og uden at sukke under Byrden indretter jeg Tæringen efter Næringen; thi jeg anseer den laveste Arbeider, naar han opfylder sin Bestemmelse, bedre end mangen Anden paa et langt høiere Trin; i det mindste er han i mine Dine værdigere og nyttigere for Samfundet, end den, som enten ruger over sin Skat, eller beregner sine visse Indtægter, for ifølge dem at bestemme sine Udgifter til det udvortes Livs yppige Nydelse, uden at holde det Umagen værd, at bidrage endog den mindste Skiærv til Statens Nytte eller sine Medborgeres Velfærd; og der findes mange Slige. Et vel besat Bord, et beqvemt Leie, et varmt Værelse, pyntelige og varme Klæder er ikke at foragte. Men saamangen En maae undvære, og er dog tilfreds; hvor skulde jeg da lade Modet falde?

Har min Land end engang været saa svag, at lade sig nedbøje af huuslige og borgerlige Ulykker, har den dog midt
i sin

i sin Svaghed havt Styrke nok til at modstaae mange menneskelige, for ikke at sige onde, Fristelser; Styrke nok til, heller at opofre den personlige Egennytte, end den egne Vresfølelse, og har derved beviist mig, at den maaskee i alle Henseender tør maale sig med de fleste Menneskers, og kan, bør og skal bære, hvad Skiæbnen har besluttet. Med Taalsmodighed vil jeg vente paa Opfyldelsen af det Løfte som er givet mig, og skulde det Haab skuffes, da først og fremmest stræbe at rede mig ud af den Gield, hvori Sygdom og et svigefuldt Løfte har nedsenkt mig; og derefter, med samme Sindroe i fattigdom, som i Rigdom, gaae min Skiæbne imøde.

Vi skrive i Dag den 16de Februar 1826, og da den svage Kilde, hvorfra jeg havde hentet Stof til disse Blade nu er udtømt, slutter jeg dem med det Ønske, at de engang efter min Hengang til en bedre Verden maae falde i mine Søuners Hænder, og at de maae have lært at giøre et værdigt Brug af hvad der i disse Optegnelser — Frugten af deres Faders langvarige Sygdom, og Udbruddet af hans beklemte Bryst, som derved stedse blev lettere — fortienet Opmærksomhed. Lever jeg længer — og den nu næsten overvundne Sygdom bebuder mig, at den vel ikke vil lægge mig i Graven, vil jeg til min egen og deres Berøieligelse fortsætte disse Blade, for saavidt noget mærkeligt skulde møde mig, eller jeg selv havde foretaget noget, som er værd at leve i deres Erindring.

Saa Dage ere forløbne, siden jeg nedlagde Pennen, og jeg griber den paa ny, da den belovede og gjæmed Længsel ventede Understøttelse, saavel som alle Efterretninger derom udeblive, og da jeg dog endelig maa tænke paa Midler til, at betale min Giæld, reise bort herfra og paa ny søge at komme i Virksomhed. Jeg har nu intet andet, end den haarde Udvei tilbage — at gjøre min Ret gjeldende over den Capital, som efter min Overbeviisning tilkommer mig, og som udgør de Renter, som jeg har tilladt at maatte lægges til Ser. Borchs Børns Capital, indtil jeg selv behøvede den. Jeg erindrer mig min Betingelse ret godt og veed Meningen af mine Ord; men om de juridiff kunde tillægges en Anden, veed jeg ikke. For at kunne bedømme det, maatte jeg være i Besiddelse af Copien af min Erklæring, Nota eller Brev til det kongelige Overformynderie, og den har jeg ikke. Hvorvel jeg ikke endnu skriver synderlig godt danff, forstaaer jeg dog Sproget bedre, end da jeg dengang skrev, og vilde selv kunne see, om min Mening er saa tydelig fremfat, at den ikke kan give Anledning til falsk Udtydning. Digesaaalidet som jeg misunder disse Børn den Lykke at kunne see en sorgfri Fremtid imøde, saa langt være det ogsaa fra mig, at ville berøve dem den. Men det som ikke tilkommer dem, bør de paa Grund af Omstændighederne dele med Fader, Moder og Sødsfænder. Dette forlanger jeg, og følgende Udkast til et Brev indeholder, paa hvilke Grunde og paa hvilken Maade, jeg forlanger det.

Til Høieste: Rets: Advokat: Guldberg i
Kjøbenhavn *).

Hamburg, den 24de Februar 1826.

De blev min Svigersøn, ikke ved at giøte Dem med min Sted: Datter, men med en Pige, for hvem jeg i alle Henseender var traadt i Faders Sted, og for hvem jeg, som De af det følgende vil erfare, har giørt langt mere, end hendes Fader havde været istand til, om han var blevet i Livet, og Sorg over hans oekonomiske Stilling ikke havde lagt ham i Graven; og alligevel er jeg i de to eller tre Aar, hvori De og min Datter har været forenede, ikke blevet bæret med et eneste Brev fra Dem, og har i 6 Aars Fraværelse ikke modtaget et eneste fra mine trende Stedbørn, naar jeg undtager det folde, som Frederikke saa godt som blev tvunget til at skrive.

De, Høiskærede! Kiender ikke de Forhold, under hvilke jeg blev bundet til disse Børns Moder, og ikke heller veed De, at jeg aldrig var blevet deres Stedsfader, hvis ikke
min

*) Svaret paa dette Brev foranledigede den raske og uafvigelige Besslutning, at meddele den Kreds, som engang udgiørdede mine Belyndere og Benner, disse Blade, hvis foregaaende Bestemmelse jeg alt har nævnt. Dette Udkaast bærer saa umiskjendelig Præg paa, ikke at være bestemt til at sees af Andre end mine Nærmeste, og indeholder saa mange Gien: tagelser i sig selv, en Folge af min Sindstemning, og af hvad alt er fremsat, at kun min egen Retfærdiggjørelse, og Nødvendigheden af, at sætte Svaret derpaa, der med eet drog det Bind fra mine Bine, som jeg længe nødigt vilde røre ved, i klart Lys, kunde bevøge mig til, at paabyrde mine Læserses Naalmodighed ogsaa dette, i en troe Oversættelse, hvori ingen anden Forandring er sket, end den Syrogenes forskellige Maad udkræver.

min Ven Ter-Borch i de sidste Dage af sit Liv, gientagne Gange, grædende havde bedet mig, at blive hans Børns Fader, og hvis ikke min nuværende Kone havde fundet et af ham efterladt Brev til hende, skrevet 3 eller 4 Uger før hans Død, og hvori han beder hende, give sig med mig, for at jeg derved kunde blive Fader for hans Børn; men vide disse ikke denne Omstændighed, og endnu mindre, at Ter-Borch — ved en Levemaade, som han, med Hensyn til sin oekonomiske Stilling, og sin Credit, den han maatte holde vedlige, ikke kunde forandre — ikke havde det til Livets Ophold Nødvendige for tvende Aar, og ikke havde havt andet Valg, end at træde ud af Handelshuset, for, under Sagttagelse af større Sparsomhed, at kunne leve nogle Aar længere af Levingerne: saa vide De, at jeg i sex Aar har ladet dem give den kostbareste og bestmuelige Opdragelse, og i al den Tid stedse omgaaedes dem med faderlig Omfarg og Kjærlighed, hvorfor de vare bleve mig en bedre Taknemmelighed Skyldig, end den, ikke i sex Aar at tilskrive mig et eneste Brev, hvorvel jeg ved min Ankomst til Bordeaux den 1ste Jan. 1821 skrev et ligesaa smt som faderligt Brev til Enhver især af dem, og vel hundrede Gange siden har bedet deres Moder om, at tilbagekalde mig i deres Sukommelse, saamt anmode dem om, at skrive mig til.

Efter Ter-Borchs Død, fandtes ikke andet, end en betydelig Caffe-Mangel i Handelshuset, hvilken jeg, for at redde hans Arv, betalte. Hans Formue var prekair, og bestod i hans Gaard, Lyststed, Meubler og Fordringer i Bestindien. De, i Ter-Borchs sidste Leve-Dage ofte gientagne Bønner, og mine derpaa givne hellige Lovter, bandt mig uden Vanskelighed til Børnenes Moder, i Gærdeleshed da hun havde fundet hans efterladte Brev til sig. Vor Forlovelse fandt Sted, og Fred og Enighed herskede imellem os indtil saa Dage før Bryllupsdagen, da Skiftet skulde foregaae

foregaae. Uden mindste Indvending fra min Side, blev da hvert Meubel taxeret af Vurderingskonerne, Gaarden anslaaet til den høie Priis, hvori den stod i Bøgerne; men da det kom til Fordringerne i Vestindien, hvilke Ter:Vorch selv i fem til sex Aar, til Trods for den største Anstrængelse ikke havde kunnet inddrive, og de fleste sølgelig burde anses for usikre; og min Kone fordrede at skulle beregnes for fuld Værd, gjorde jeg Indvendinger og alvorlige Forestillinger derimod, som alligevel ikke havde anden Virkning, end at hun, min daværende Trolovede, erklærede, at hun ikke givtede sig paa noget andet Vilkaar; og at jeg, deels fordi jeg oprigtig elskede hende, og deels for at kunne opfylde mit til Ter:Vorch saa helligt givne Løfte, var svag nok til at give efter. Ak! havde jeg dengang, som de fleste Mennesker, ladet haant om, og været i Stand til at bryde det helligste Løfte, skulde jeg ikke være ulykkelig i Dag! — Jeg overtog Ter:Vorchs efterladte Steenmasser, hans Andeel af Fordringerne, men ogsaa af Gielden i Christmas, Ter:Vorchs & Comps. Handels:Huus, saavelsom Meubler, hvilke blot var til Kone og Børns Tjeneste, thi jeg behøvede dem ikke, og bragte flere af disse Ting i Huset med mig, end jeg for min Person havde nødig; ja den Seng, hvoraf min Kone, endnu den Dag i Dag er, betiener sig, har jeg medbragt, tillige med meget andet. Ter:Vorchs Andeel af Christmas, Ter:Vorchs & Comps. Gield, betalte jeg, men af hans Fordringer indkom i min Tid høist ubetydeligt, og Gud veed, hvad siden er indkommet. Gaarden var nødvendig for Familien, og blot af en Etage i den kunde drages nogen Indtægt; alligevel udbetalte jeg, uden selv at faae Penge, den hele Sum, som blev sat for Børnene i Overformynderiet. Jeg var endvidere saa ædelmodig, at paatage mig Børnenes hele Opdragelse, som den Gang var høist kostbar. De veed selv, hvad jeg betalte deres Fader for Thomy, og hvilken Masse det udgjorde i Riggsbankdaler Sedler, og alligevel tillod jeg, at

Kenterne

Renterne maatte lægges til Børnens Capital, dog paa det Vilkaar, som jeg udtryffeligg har gjort: for saavidt jeg ikke selv behøvede dem.

Alle Mennesker, og især min Kone og mine Børn, vide, at jeg i 6 Aar har behøvet dem; dog saalænge jeg havde det mindste Haab om, at kunne fortjene mit daglige Brød, forlangte jeg dem ikke, og vilde ved Gud endnu ikke forlange dem, om ikke Nøden tvang mig dertil.

Med Tillæg af Renterne maa Børnens Formue i 6 Aar, være forøget med 12,000 Rbd. for Enhver af dem. Havde jeg oppebaaret dem, hvortil jeg var og endnu er berettiget, havde Pigernes Andeel gaaet op mod mine Udgifter for deres Opfostrelse og Underholdning; men hvad Thomy angaaer, har hans Opdragelse i Løbet af disse Aar kostet 8 à 10,000 Rbd. N. B. meer, end hele Beløbet af de paa hans Capital løbende Renter.

Da jeg givtede mig, havde jeg en betydelig Privat-Formue, som jeg opofrede for mit Løfte, at blive tre hidindtil utafnemmelige Børns Fader, ved det jeg hengav mine constante Penge til deres Arv, og fik ikke andet til Erstatning derfor, end et Huus, som var dem og deres Moder til større Gavn, end mig; thi de vare fire og jeg blot een; videre Meubler, som de behøvede, men ikke jeg, thi jeg bragte mine egne med, og endeligen Fordringer, af hvilke jeg i min Tid ikke har faaet ud en fjerde eller femte Deel af den Summa, jeg har udbetalt, deels til Andelen af de Herrer Christmas, Zer-Borchs & Eps. Gield, og deels til Børnens Arv og selgeligen ikke beholdt det allermindste for mig selv. Jeg har langt fra ikke faaet, hvad jeg har udbetalt for Børnene, og om jeg nu, blot med Hensyn dertil, fordrede, i Følge den Betingelse, jeg gjorde, da jeg deponerede Pengene, at alle de til disse tillagte Renter skulde udbetales

tales mig: saa vilde Verden ikke finde nogen Ubillighed deri, og om jeg endvidere fordrede dem af Børn, som har viist sig saa følesløse for en ulykkelig Stif; og Fostersader, saa vilde Verden sige, at det var vel fortient. Men jeg er langt fra at være stræng i min Retfærdighed, og vil endnu mindre berøve disse Børn — hvorvel de endnu ingen Fordring har derpaa — den Deel af verdslig Lykke, som tillader dem at føre et Liv uden Næringsforger, medens deres Fader — ja! den som allene traadte dem i Faders Sted, for at gjøre dem godt — sukker og nedbøies under Nød og Sorg. Dog skulde de give mig endnu større Beviis paa Utaknemmelighed, end de, jeg i de afvigte 6 Aar alt har faaet, og som jeg endnu haaber, blot er en Følge af den tidlige Ungdoms Uforstandighed, og følgerig tilgivelig: saa skal Intet afholde mig fra, at gjøre min Ret giældende, hvor mange Forhold, som gjøre mine Følelser Vre, og min Selvopofrelse ingen Skam, derved monne blive lagte for Verdens Dine, og sætte Bedkommende, som jeg gierne vilde skaane, i et daarligt Lys.

Dette er langt fra, nu at være min Hensigt, og jeg gientager endnu engang, om jeg ikke selv befandt mig i den største Nød, og om ikke Tidens voldsomme Omvæltninger, hvilke allerede have berøvet mig den sidste Skilling af det, jeg ved Flid og Arbeide har fortient, og endvidere rammet med Ulykke nogle Venner, som i en lykkeligere Stilling gierne havde hiulpet, og sat andre blandt dem i den Forlegenhed, ikke at kunne hielpes; og endeligen om ikke hele Handelens Forsatning og hele Verdens Handel nu befandt sig i en revolutionær Tilstand, som ikke levner mig det mindste Haab om, selv at komme frem paa denne Bane, og end mindre kunne understøtte mine to Sønner: saa havde jeg været for stolt til, at tage min Tilflugt til et Middel, som alt for 6 Aar siden stod mig aabent, og som jeg den Gang lod ubenyttet, for ikke at opvække Familievist og Ubehageligheder, men forlod hellere Kjøbenhavn,

styrket

styrket ved det Haab, at kunne ved egen Kraft sættes istand til at undvære det. Jeg havde gierne seet, og saae endnu gierne, at dette monne være Tilfældet; men desværre behøver jeg, og Nøden fordrer, at jeg forlanger det. Dog langt fra at ville opløse de Vaand, som salig Ter:Vorch har knyttet mellem mig og hans Børn, vil jeg hellere endvidere frembringe et stort Offer, imod at Enhver af dem vil frembringe et Lille. Enhver af dem udbetale mig, een Gang for alle, 1600 Rbd. rede Eglv, nemlig 400 Rbd. strax, 400 den 11te Juni, 400 den 11te December: Termin d. N., og 400 i 11te Januar: Termin 1827. Desuden betale Enhver af dem i otte Aar, at regne fra den 1ste Januar 1827, 200 Rbd. N. B. aarlig, til mit Kone, hvis hun skulde leve saalænge, men skulde hun forinden denne Tids Udløb afaaae ved Døden, betales samme Summa til Formynderne for begge mine Sønner, Frants og Adolph, for at tiene til deres Opdragelse.

Af det Guld mine Stedbørn vel have under Hænder, men som ikke tilkommer dem, tilbagegive de blot en ottende Deel, saasom de desuden have mig at takke for deres hele Arv, for den største Deel af deres Opdragelse, i det mindste for den Tid den kostede meest, og endeligen for 9000 Rbd. hver, flydende af Renter, hvilke de beholde, men som alligevel endnu tilhøre mig.

Jeg har sagt, at Børnene havde mig at takke for den hele Arv, og see her Beviset, som kan bekræftes med Documenter og Facta. Af de Herrer Christmas, Ter:Vorch & Eps. Bøger sees, at dette Huus lige siden 1807 ikke har gjort en eneste Forretning, uden med Undtagelse af Een, som jeg gjorde for det, for halv Regning 1810, og hvorved det fortiente 25 eller 30,000 Rd. d. Et. Ter:Vorch havde selvfølgelig i 6 Aar levet af sin Capital, og han har aldrig været meget riig, havde hver Mandag et Selskab paa nogle og tredive Personer, hvoriblandt udenlandske Ministre, Excellencer &c. &c., desuden an-
dre

tre Selskaber hver Uge, og førte i det hele et glimrende Huus, som kostede ham, hvilket sees af hans egen Bog, 20 til 25,000 Specier om Aaret. I de sidste Aar af hans Liv, da han ikke saae saa ofte, og saa meget store Selskaber hos sig, og Pengene vare flette, uden dog at være saa daarlige som de siden bleve, vare hans Udgifter 120 til 160,000 Rd. d. Et. om Aaret. Hans Fordringer i Vestindien vare ingen Ressourcer for ham; men forudsat, at de vare blevne liquiderede, saa kunde han efter den Tids Cours vel gjøre Regning paa, efter Afdrag af Gield, at have 150,000 Rd. d. Et. Hans Gaard var dengang i det høieste 60,000 Rd. d. Et. værd, og han havde for 40,000 Rd. Prioritet deri. Jeg solgte paa den Tid, eller noget før, den Gaard til Etatsraad J — n, som han endnu eier i Bredgaden, og som er ligesaa stor som Ter: Worchs, paa det nær, at der er ingen Hauge til, for 42 à 45,000 Rd. d. Et.) Saa eiede han Lyststedet Taffel: Waj, hvorfor han selv havde betalt 33,000 Rd. d. Et., og kostede ham med Reparationer, Forfæjnelser, nye Bygninger ic. ic. 60,000 Rd. d. Et., og hvorfor han maaskee havde faaet 40,000 Rd. d. Et., om han havde villet sælge det. Alt det forømtalte, og hans Meubler udgjorde alle hans Ressourcer, og hele hans Formue, da han døde. Fordringerne i Vestindien vare for ham aldeles et Nil, som Ressourcer betragtede, thi i 6 à 7 Aar derefter, fik jeg ikke en Fierdedeel af dem ind. Han kunde folgelig gjøre Regning paa 20,000 Rigsdalers Overskud ved at sælge sin Gaard, 40,000 ved at sælge Taffel: Waj, og ved Salget af Equipager, overflødige Meubler ic., havde han vel ogsaa kunnet forskaffe sig 10 à 15,000 Rd. d. Et., folgelig i Alt 70 til 75,000 Rd. d. Et., eller hvad 9 Maaneders sædvanlige Huusholdnings: Omkostninger udkrævede, uden at have andet tilbage end Fordringerne i Vestindien. En saadan Stilling kunde vel indgyde en, med Undtagelse af sin Svaghed for udvortes Glæds, ganske fortreffelig Mand, Befymring; og var hans Rone ikke ved mig blevet hindret fra, at see ham i de sidste to eller

eller tre Timer af hans Liv, da han i den største Siæle-Ångest, ikke gjorde andet end raabe paa Nemisser, som maatte komme strax, hvortil Frue D..... ogsaa var Vidne, saa vilde hun have overtudet sig om, at det var Pengesorg, som lagde ham i Graven, og ikke beholdt den for mig ulykkelige Tanke, som jeg var for delikat til at bestride: nemlig den, at Ter:Vorch efterlod sig stor Formue. Det er tilgiveligt, at hun fattede denne Idee, thi uden Tvivl har Ter:Vorch, enten af Undseelse, Mangel paa Tillid, eller af Aarsager, jeg ikke kiender, aldrig ymtet noget om sin Stilling til hende; og hvorfra skulde hun vel troe andet, da de stedse levede i Overflod, og uden at mærke, eller høre tale om Pengemangel. Men deraf flød ogsaa den omtalte Kassemangel, som med hver Dag, han levede, var blevet større, indtil han, i Grunden rebelig, havde overgivet sin Associe Alt hvad han eiede, for at dække den, og inden halvandet Aars Forløb ikke havde havt en eneste Skilling tilbage.

Jeg har talt til Ter:Vorchs Børn og behøver vel ikke at paalægge dem Taushed i denne Sag. I øvrigt kan det bevises ved hans egne og Christmas, Ter:Vorchs & Comps. Bøger og ved endnu levende Vidner, som kiendte hans Stilling meget nøie. Om D....., dengang paa Comptoiret hos de Herrer Christmas, Ter:Vorch & Comp., kunde for første Gang i sit Liv aflade at være H..... og J....., vilde han sige det samme som jeg.

Med Facta og Data har jeg beviist den forrige Paastand; nu vil jeg bevise med Ord, som desværre ogsaa grunde sig paa nogle Data, at det ikke vilde have gaaet Ter:Vorchs Børn stort bedre, om Moderen havde været vedblevet at være Enke. Dog havde Opløsningen blevet meget langsommere paa denne Maade; og maaskee havde hun endnu kunnet leve af Ruinerne, men hun havde ikke efterladt sine Børn nogen Arv. Hendes første

første Ressource havde været, at sælge overflødige Equipager og Meubler, for deraf først at betale Cassemangelen, og siden leve. Det gjorde hun ogsaa, men alt 6 à 9 Maaneder efter, var der intet stort mere tilovers deraf, og hun solgte Lydstedet Taffel; Baj, hvorfor hun, efter en alt meget forværret Cours, fik, troer jeg, 30,000 Rbd. d. Et. og 12,000 Rbd. i Obligationer. En stor Deel af disse Penge var, en 4 til 5 Maaneder da vi bleve givtede, alt fortæret; endsskøndt hun havde betydeligen indskrænket sig; men Courser blev hver Dag flettere og Livsformødenhederne stege i Forhold dertil.

Det, hun havde tilovers, tillige med Beløbet af Pante-Obligationen i Taffel; Baj; som var gaaet over til Rdlr. Sølv Værdie, Daler for Daler, i Følge den kongelige Forsordning af 5te Jan. 1813 (*), og for denne Sum havde hun kunnet faae, efter den Tids Priis à $4\frac{1}{2}$ à 5 Mg Rbd. N. B. contant pr. Rbd. S. B. (Mere betaltes ikke, og til den Priis kunde saadanne Obligationer faaes), en Summa af 9 à 10,000 Rbd. N. B. Hun havde følgelig, Alt i Alt, havt Ca. 14,000 Rbd. N. B.; men betænker man at Courser dengang var 2100 Rbd. N. B. pr. 100 Species, og Prisen paa Levnetsmidler nogenledes i Forhold dertil, og at den hele Summa blot udgjorde 650 Species; det samme, Thomy, iberegnet Musik; og andre Lærere, samt Klæder &c., allene har kostet mig i Deres Faders Huus: saa er det begribeligt, at hun ikke havde havt nok deraf i eet Aar. Dog,

*) Jeg har taget Feil heri. Blev Eiendommen solgt i Slutningen af 1812, havde den oprindelige Summa i dansk Et. været større; men da jeg ikke kan erindre mig, at have seet nogen anden Summa nævnet i Obligationen, er Eiendommen formodentlig solgt i Begyndelsen af 1813, efter at Rigshanksforsordningen alt var udfømt.

for ikke at være for stræng i min Regning, antager jeg, at hun var kommet ud dermed til Udgangen af Aaret 1813. Jeg blev givet i samme Aar i April Maaned, var en eller halvanden Maaned i Sverrig med min hele Familie, og de $7\frac{1}{2}$ à 8 Maaneder i vort Huus kostede mig en uhyre Summa, som jeg ikke vil nævne, men kan sees af Bøgerne. Endnu vare ingen Remisser indgaaet fra Vestindien. Hun havde altsaa ikke havt andet tilbage, end at sælge Gaarden, og jeg vil antage, at hun havde havt Lykke dermed og solgt den for 60,000 Rbd. N. B. (den er siden solgt, efter hvad mig er sagt, for 20,000 Rbd. r. S. eller 21,000 Rbd. N. B.) men deri stod 40,000 Rbd. d. Et. paa første Prioritet, omskrevne til 13,000 Rbd. S. B., som udgjorde efter Solvs Værdie Coursen à 11 Mg og nogle Skilling, den Summa af 25,000 Rbd. N. B. Følgelig havde hun havt omtrent 35,000 Rbd. N. B. i Behold. Børnenes Opdragelse begyndte alt den Tid at blive kostbar, da der holdtes Huuslærer til Thomy, Gouvernante til Pigerne, Musik, Skrives og andre Lærere til dem Alle. Desuden havde et Paahæng af andre Børn af min Kones Familie, som ogsaa kostede meget, saa at hele Capitalen for Gaarden havde været Fanden i Bold inden Slutningen af 1814; især om hun, ligesom jeg har gjort, havde nedlagt Fonds i de Herrer Christmas, Ter: Borchs & Comps. Huus, til Betalingen af Ter: Borchs Andeel i sammes Gield. Uden at nedlægge dem, som dog senere havde maattet see, havde hun maaskee kunnet hiulpet sig til Aarets Slutning 1814. I Lybet af disse tvende Aar havde hun alligevel ikke kunnet holde Equipage, hvorpaa hun vel ikke havde givet Slip, da hun paa den Tid ikke kunde bringes fra den Tanke, at være riig som Kræsus. De omtalte to Aar kostede mig langt mere, maaskee dobbelt saameget, og dog har jeg den Berøveligelse, ikke at have udgivet synderlig for min Person.

Følgelig

Sølgetig har hun tilsidst ikke andet tilbage, end For-
 dringerne i Vestindien, hvorfra lige fra 1813 til 1820 ere
 indkomne paa forskjellige Lieder 35 à 36,000 Mg Bco. Naar
 derfra drages Ter: Borchs Andeel i Handeshusets Giæld,
 saa bliver tilovers 20 à 25,000 Mg Bco., eller efter Middels-
 cours 36,000 R. B., for hvilken Summa hun maatte
 leve i alle de Aar 1816, 17, 18, 19 og 20 og sølgelig
 have 7000 Rbd. N. B. om Aaret, paa den Tid da Thomys
 Opdragelse efter samme Middelskurs kostede 3500 Rbd. om
 Aaret. Hun var ikke kommet ud dermed, det er tydeligt og
 klart, og end mere indlysende for mig, som veed, hvilke
 enorme Summer min Huusholdning og Børneopdragelsen
 kostede i nogle af de samme Aar. Hvilken Opdragelse havde
 Børnene da kunnet faae? Hvad der fra 1820 indtil denne
 Dag er indkommet fra Vestindien, veed jeg ikke, men er
 paa Ter: Borchs Andeel 30,000 Mg indløbne, saa overgaaer
 det min Forventning. Dog jeg vil antage denne Summa,
 som udgjør 22,000 Rbd. N. B. efter disse Aars Cours,
 eller aarlig 4500 Rbd., den samme Sum, som hun ved
 Børnenes og egne Rentepenge hele den Tid har havt.

Hun havde efter min Beregning mueligen kunnet leve
 indtil denne Dag med sine Børn; men fra 1815 til 20
 ikke kunnet give dem den Opdragelse, de har faaet. En
 Arvedeel havde de ikke havt, og deres Fremtid havde været
 mørk.

Saaledes forholder denne Sag sig og da Ter: Borchs
 Stilling viste sig i dette Lys for mig, og jeg desuagtet op-
 fyldte mit Lovte, at blive hans Børns Fader, og sætte mig
 blot for den Sorg og de Bekymringer, som flyde af Penges-
 mangel, hvilken jeg selv paadrog mig, ved at udbetale mine
 rede Penge mod elendige Fordringer, mod en Steentmasse,
 hvilken jeg, af Frygt for at tabe min Credit, ikke turde

sælge

følge, om og den meest glimrende Leilighed var kommet mig imøde; og med Meubler, som vare nødvendige for Børnene og deres Moder; samt endvidere paatog mig at underholde en stor Familie, hvorved jeg sattes i den Nødvendighed, nolens volens at gjøre betydelige Forretninger, og endmere at gjøre dem med faa Penge, og allene ved Hielp af Credit, saa spørger jeg, om ikke Verden maae sige, hvad jeg i mit Inderste er overbevist om, nemlig: at jeg har opofret mig selv for disse Børn, og hvorfor og til hvad Ende? For paa den ene Side, at holde mit Løfte, og blive ulykkelig paa den anden, og som blot ulykkelig blive miskiendt, for ikke at sige foragtet, selv af egne Børn, som have mig at takke for alt; hvilket jeg med Facta og Documenter saa tydeligen kan bevise, at der i moralsk Henseende ikke kan blive den mindste Tvivl tilbage.

Jeg kunde gjerne udbryde: Forbandet være den Time, da jeg for første Gang for 20 Aar siden satte min Fod i Ter Borchs Huus, og tusende Forbandelser kunde jeg nedkalde over det Nieblik, da jeg gav mit Vres Ord til en af Sorg over sin Stilling, og Bekymring over sine Børns Fremtid døende Fader, om jeg ikke havde den Deroelgelse, at have gjort Ulykkelige til Lykkelige. Deri finder jeg en Trøst, som ingen kan berøve mig, og Gud give at mine Børn maatte være taknemmelige, og derved ære dem selv, deres afdøde Fader og deres endnu levende Moder, saa at jeg, der under andre Omstændigheder har taget min Beslutning, kunde forlade Handelen, gaae til Overrige, forpagte mig en lille Land Eiendom og henbringe mine øvrige Dage i Ro. Min Aand behøver Hvile, mit Legeme begynder at blive svagt.

Inden otte Dage, efterat De har modtaget dette Brev, ville De behage at svare mig, og imidlertid drøfte denne

Sag

Sag paa den bedste Maade og overlægge samme med Frederikke, Juliane og Thomy. Ja, ogsaa med Moderen, om hendes Helsen tillader hende at deeltage i disse Beraadninginger.

Hav den Gødhed, paa det kierligste at hilse Frederikke, Juliane og Thomy fra deres anden, men maaskee bedste Fader.

Den 6te Marts 1825.

Saa snart jeg havde endt foregaaende Udkast, oversatte jeg det, saa godt jeg kunde, paa dansk, og assendte det samme Dag til sin Bestemmelse, blot med saadanne saa Forandringer i Henseende til Gientagelser af egentlige overflødige Ord, som jeg troede, Tydeligheden udkrævede, og en eller anden Omsætning eller helst ubetydelig Forandring i Constructionen.

Jeg havde anmodet Hr. Guldberg om, at tage sig en otte Dages Tid for at undersøge Sandheden af det jeg har anført, som han vel med nogen Uleilighed kunde komme paa Spor af, hvorvel ikke saa let, som jeg selv kunde have vet ledet ham; men af hans Svar at dømme, har den hele Sag ingen Opmærksomhed fortient. Det bedste derved var, at han ikke lod mig vente længe derpaa; thi alt den 3die Marts blev jeg bemyndet med et Brev, som lyder Ordret saaledes:

Kjøben:

Kjøbenhavn, den 28de Februar 1826.

Det uforkammede Brev, De har behaget, Herr
 „Israel Suell, at skrive mig under 24de dennes, fortiente
 „i og for sig ikke nogen honet Mand's Svar, og er derfor
 „blot for at lade Dem vide, at jeg har modtaget Deres
 „elendige Produkt, at jeg beqvemmer mig til, at sende Dem
 „disse Linier. Hvad mig selv betrefser, da staaer jeg ikke i
 „ringeste Slægtskabs Forhold til Dem, eller skylder Dem
 „det mindste, hvorvel jeg rigtigt kiender Dem af Deres
 „Handlinger, og heri er min Svoger Ter: Borch, for hvem
 „jeg af Overigheden er beskicket til Curator, aldeles enig.
 „Min Svigerinde Juliane derimod er ikke længer sin egen
 „Herre; men siden Nytaar i Egtteskab med Kammerherre
 „og Stiftamtmand Jessen paa Falster, til hvilken Mand
 „De altsaa, om De saa maatte behage, har for hendes
 „Bedkommende at henvende Dem, skiondt jeg haaber, at
 „han vil give Dem det samme velfortiente Svar, De faaer
 „af mig. Naar De tillader Dem, at tale om Understøttelse
 „til min Svigermoder, og de to Sønner hun har med
 „Dem, kunde De gierne spare Dem al Uleilighed; thi mine
 „Pligter imod hende og disse Børn tør jeg paaastaae at
 „kiende, uden at jeg behøver at modtage Erindringer i saa
 „Henseende, og mindst af en Person som Dem. Iøvrigt
 „kan jeg ikke andet end smile af de elendige Trudsler, De
 „drister Dem til at udstøde imod mig, hvis jeg ikke vil op-
 „fylde Deres uforkammede Forlangende, og det forekommer
 „mig ubegribeligt, hvorledes De et Dieblif har kunnet troe
 „det mueligt, ved saa foragtelige Kunstgreb at skræmme
 „mig, da De dog ifølge min Stilling, maae kunne indsee
 „det Usmægtige og Tomme i Deres Rodomontader. Slutte:
 „ligen maae jeg overlade til Dem, at handle som De vil,
 „i det jeg blot tilføier, at jeg ikke frygter for at møde
 „Dem for Domstolen, og skal jeg i saa Fald lære Verden
 „tilfulde

„tilfulde at kiende Dem, Herr Israael Suell, fikendt dette
 „er vel unødvendigt i Kiøbenhavn, hvor Deres Handlinger
 „noksom have stemplet Dem. Al videre Correspondence fra-
 „beder jeg mig, da ethvert Brev fra Dem gaaer uaabnet
 „tibage.

E. Hoegh Guldberg.

Om det Indtryk, disse høist uventede Linier gjorde paa
 mig, vil jeg tie; men de indeholdt en Udfordring, som min
 Selvfølelse, min Fæ, hver en Blodsdraabe i mig, kunde
 jeg sige, bød mig, ikke at gaae af Veien for. Men med
 disse Linier, var ogsaa enhver Taalmodigheds-Lænke, som
 Skaansel og gammel Hengivenhed havde holdt mit Væsen i,
 med eet affstrøget. Naar de, som stode mit Hjerte nær, og
 i hvis jeg troede at have fortient et lille Rum, vare i Stand
 til at indgyde saadanne Følelser, — tale et saadant Sprog, —
 nære saadan Haan, — hvorledes kunde det da ikke have
 lyktes dem — for at bruge Brevets Udtryk — at stemple
 mine Handlinger i Kiøbenhavns, i Verdens Dine. — Fra
 nu af maatte i mit, som i ethvert ærefikert Bryst, alle,
 selv de Følelser, som vare mit Hjerte hellige, tie. Om
 endogsaa noget ublidt, maade jeg vække mine forhen Nærmeste
 af en Drøm, som besfiæmmer mit gode Navn, jeg maade
 sørge for, at mine Dørn kan bære det uden Skam. Mod
 dem, som mod mig selv, er det nu Pligt at lægge alle
 mine Forhold, selv de, hvori jeg feilede, for Verdens Dine;
 og jeg tvivler ikke om, at den vil dømme mig billiger, end
 den Kreds, for hvem jeg gjorde alt, og hvem det nu allene
 selv er lyktes at løse alle de Baand, som bandt mig til dem.
 Og dog søger jeg endnu Undskyldning for dem i mit Hjerte.

For at krone Værket, skulde min Søn Thomy Ter-
 Vorch have tilfsiet nogle Linier, eller blot have underskrevet

samme Brev; men det glæder mig, at det ikke er Tilfældet; thi endnu tør jeg haabe, at Herr G. blot har tillagt ham en Last, han ikke eier. Jeg vidste ikke forhen, at min Datter Juliane var giort med Kammerherre og Stiftamtmænd Jessen. Ihvorvel underrettet derom af Hr. G. og opfordret af denne til at tilskrive ham, om jeg fandt det for godt, har det dog ikke paa mindste Naade rundet mig i Sinde; endskiøndt Frygten for et Svar, som det alt modtagne, ikke har kunnet afholde mig derfra; thi derfor indestaar mig Navnet allene, som altid har viist og overalt viser sig sin Ære værd, forsaavidt, som jeg i det mindste kiender det.

Ogsaa er jeg i en Henseende Hr. G. forbundet for hans Brev; thi, som ovenfor er paatydet, det sætter mig i den Nødvendighed, at tage Hensyn paa Verdens Dom, som jeg, fra mine Handlinger at slutte, ikke troede ufordeelig for mig, uden maaskee i Uslingers Mund, der finder sin Glæde i at sværte den, som den offentlige Ulykke har rammet. Men naar en Mand, som ikke staaer paa det laveste Trin i Samfundet, og er giort med min Pleiedatter, kan være enig med min Pleiesøn — thi det blive de dog, om de end ikke vil vedkiende dem det blotte Datter- og Sønne-Navn, — at tillægge mig slette Handlinger, og understaae sig at true med, at gjøre dem mere bekiendte end de ere: saa er det paa den højeste Tid, ikke længere at næies med sin egen Overbeviisning.

Jeg har opholdt mig i Kiøbenhavn i længere Tid uden Protectorium; men Ingen har anklaget mig; og hvor ingen Anklager er, er heller ingen Dommer. Vel er det mueligt, og endogsaa troeligt, at En og Anden har benyttet min Fraværelse, for, tilskyndet af sin egen Fordeel, at opføre lustige Bygninger paa Gruset af min; men maaskee findes der endnu Midler til at nedbryde dem. Hjertelig, endn bevæget

af sine gamle Følelser, tør ikke længere vægre sig ved den sunde Fornufts Bydende, nu da en almægtig Følelse iblandt dem — Følelsen for *Ver* — vakt af en Dvale, hvori de øvrige inddyssede det, er traadt over paa Fornuftens Side; begge forenet maae nu bringe alle øvrige Hensyn, de smerteligste Fornemmelser til at tie. Imidlertid var mig under alle Omstændigheder en Deel Documenter nødvendige, af hvilken Aarsag jeg i disse Dage tilskrev Notarius Publikus i Kjøbenhavn følgende:

Til Notarius Publikus.

S. T. Hr. Etatsraad, Olsen, Ridder og Dannebrogsmænd, i Kjøbenhavn.

Hamborg, den 7de Marts 1826.

Tillad mig, herved ærbødigt at bede Dem om, at De paa Embeds Begne ville lade Dem forelægge i det kongelige Overformynderie, min Deklaration, eller hvad man vil kalde det, Brev eller Skrivelse, jeg sidst i Mai eller Begyndelsen af Juni Maaned 1813 indgav, ved at deponere en Capitaal til Arv for Thomy, Frederikke og Juliane Ter: Borch, og deraf tage Copie.

Ligeledes ville De, Høistærede Hr. Etatsraad, behage i Skifteretten at tage Copie, af det imellem disse Børn og deres Moder giorte Skifte, indleveret i Febr. eller Marts Maaned ovennævnte Aar. Derefter ville De behage, at be- give Dem til min Kone, Madame Elisabeth Suell, fød Heinrich, og Enke efter Grosserer og General-Consul Ter: Borch, og forelægge hende følgende Spørgsmaal til Besvarelse under eedellig Forpligtelse:

I. Om hun ikke efter sin Mand's, Ter: Borchs, Død har fundet et af ham efterladt til hende adresseret Brev,

hvori han, under sin sidste Sygdom og saa Dage eller Uger før sin Død, paalægger hende, og beder mig om, at vi begge, efter hans Død, vilde træde i Ektekab sammen, saa at jeg derved maatte træde i Faders Sted for hans Børn?

(Om jeg kunde faae Copie af dette Brev, hvilket tillige med Ter:Vorchs mange Bønner til mig, paa hans Dødsfeng, gav Anledning til min Forening med min Kone, vilde det være mig usigelig kjær.)

2. Om hun ikke ved Hr. Benson, den Gang første Commis i de Herrer Christmas, Ter:Vorchs & Comps. Handelshuus, fik Efterretning, strax efter Ter:Vorchs Død om, at der i Husets af ham førte Cassé var Mangel, og om ikke jeg, saasnart det blev mig meldet, strax betalte den, samt om denne Summa vel blev mig tilbagebetalt, førend hun havde solgt overflødige Meubler, Equipager ic.?

3. Om ikke ved hendes Skifte med Børnene, ethvert Meubel, Sølvst, Seng, og Linklæder, ja alt hvad der fandtes i Huset, blev taxeret af Burderings:Koner, og den fulde Summa derefter opgivet til Skifteretten?

4. Om ikke jeg, da hun forlangte, at der i Skiftet skulde optages den fulde Sum, som i Christmas, Ter:Vorchs & Comps. Handelshuus stod anført paa Ter:Vorchs Andeel efter for Aaret 1812 opgiorte Bilance, gjorde den Indvending, at da den hele Summa deriverede sig, med Undtagelse af Husets Pakhuse, allene fra Fordringer i Westindien, som for den største Deel maatte holdes for slette, eftersom de i 6 Aar, til Trods for Ter:Vorchs største Anstrængelser, ikke vare inddrevne, var det ubilligt at antage dem for fulde Beløb; og om hun da ikke erklærede, at hun,

af

af Kiærlighed og Interesse for sine Børn, ikke vilde giøte sig paa andet Vilkaar, og om jeg ikke ogsaa gav efter derfor?

5. Om jeg ikke, i de otte Aar vi levede i Egtteskab sammen, har opført mig som en brav og agtværdig Mand, og om jeg ikke i den Tid har gjort for hendes Børn med Ter: Borch alt hvad hun selv ønskede, og alt hvad en endog saa fiødelig Fader kunde giøre?

6. Om jeg vel i alle senere 6 Aars Fraværelse har faaet nogen anden Understøttelse fra hende tilsendt, end 800 eller 1000 Fr. (otte hundrede eller tusinde Francker) i Alt; og om hun ikke troer, at have faaet nogenlunde Erstatning derfor, ved at sælge eller selv beholde nogle Gulddaaser, Uhre, en stor Diamants:Brystnaal &c.

(Det eneste som blev mig tilbage, da jeg opgav min Boe, og som jeg dog ansaae mig for uberettiget til at disponere over, og derfor efterlod, da jeg tog fra Kiøbenhavn.)

Derefter ville De behage at uleilige Dem til Herr M. Benson, som var første Commis hos de Herrer Christmas, Ter: Borch & Comp., og siden Casserer hos Ter: Borch, Suell & Comp., og havde Fuldmagt til at underskrive og handle for samme; og ligeledes forelægge ham følgende Spørgsmaal under Eeds Forpligtelse:

1. Var ikke efter Ter: Borchs Død, og efter ham Casser: Mangel i de Herrer Christmas, Ter: Borchs & Cps. Handelshuus, og for hvor stor Summa?

2. Blev denne Cassemangel ikke uden Ophold dækket af mig, og er det, ham bekiendt, om jeg fik den tilbage, før end
 efter

efter at Enkefrue Ter: Borch havde solgt overflødige Meubler, Equipager ic.?

3. Har han ikke sagt til mig, saavel da han meldte mig denne Cassé-Mangel og bad mig raade Bod derpaa, som og siden, før jeg blev forlovet eller givt: „Stakkels Frue Ter: Borch indbilder sig at være meget riig, men hun vil desværre erfare andet?“

4. Hvorledes var efter hans Formening Ter: Borchs Formues Omstændigheder i de sidste Aar af hans Levetid i Forhold til hans Levemaade og store Udgifter, og hvad har han fundet i min Opsørsel mod Ter: Borchs Kone og Børn, enten Egennytte eller Uegennytte; enten noget godt eller noget slet?

5. Har han ikke ene og bestandig ført Ter: Borch, Suell & Comps. Cassé? og har jeg vel for min Person kunnet faae Penge eller disponere over Effecter, som vare i Cassens Forvariug uden ved ham? og har han den ringeste Idee om, at jeg, som Riibmand betragtet, har begaaet nogen moralsk slet Handling, og er han ikke overbeviist om, at jeg ikke har lagt Haand paa en eneste Skilling af Husets eller Massens Midler?

Disse Dokumenter, som for min Tre ere mig høist vigtige, ville De behage at udstæde in Duplo og overlevere under Forsegling til den af mine Venner, som haver den Godhed for mig at overlevere Dem dette.

Jeg haver den Tre ic. ic.

Foregaaende Brev sendte jeg forseglet, og uden at yttre andet om Indholden deraf, end at jeg blot forlangte nogle Dokumenter, som vare mig nødvendige til min Vrens Opreisning, til S. T. Hr. Stadsphysikus Professor Lund, og bad ham, saasnart mueligt aflevere det og sildigere afhente Documenterne, samt tilsende mig dem jo før jo hellere, men, om mueligt, saa tidligt, at jeg kunde modtage dem Fredagen den 17de dennes.

Den 10de Marts 1826.

Loddet er kastet. Følgende Vrens Røst, hvis Stemme lyder høiere og stærkere, end alt andet, og efterat have raadspurgt min Fornuft, har jeg besluttet at lade alt det, som jeg, mit Levnetsløb betreffende, allerede har nedskrevet, trykke, og som et Manuscript, hvorpaa det større Publikum intet Krav har, uddele til mine Belyndere, Venner og Bekjendtere. Jeg vil fremlægge uforfalsket, Ord for Ord, alt hvad jeg paa disse Blade har henskrevet. Men ville ogsaa, selv de som ynde mig, men tillige kiende Verden, uden videre, troe mine Ord? Nei! derpaa gjør jeg ingen Fordring! især da den gode Mening, man maaskee før kunde have fattet om mig, under min fem- til sexaarige Fraværelse let kan være bortdunstet eller glemt, og mine Svagheder, de Feil, som alle Mennesker dele med mig, mueligt i den Tid ere blevne betragtede med Forstørrelses-Glas, som er saa meget troeligere, som En eller Anden kan have været tient med at forsyne Verden med slige. Hvad jeg har skrevet maae tillige bevises, og Midlerne dertil søger jeg for største Delen i Ter:Vorchs, Suell & Comps., Christmas, Ter:Vorchs & Comps., Joh. Schartaus, F. Suellis, og Ter:Vorchs Bøger; i Documenter, Breve og Vidner, som jeg vel skal kunne oplede og fremfalde. Men for ikke at besyldes for Usandhed i Et og Andet, hvortil egen personlig Tilstaaelse

er

er nødvendig, maatte jeg ogsaa tænke paa Midler til at bevirke denne, og finder disse i de Svar, jeg tør vente, paa de Spørgsmaal, jeg har opkøstet i min anførte ærbødige Requisition til Notarius Publikus i Kjøbenhavn. Siden jeg har taget min Beslutning, indseer jeg Nødvendigheden af, endvidere at fremsætte nogle andre Spørgsmaal, som det ikke har saa stor Hast med, at jeg jo roelig kan afvente Svaret paa de første, hvilket jeg om en søde Tid kan have. Mellemrummet vil jeg anvende til, næriere at udvikle min Plan, med hvilken den Hensigt staaer i Forbindelse, at jeg vil driste mig til, underdanigst at ansøge Hs. Majestæt Kongen af Danmark om, at der maae nedsettes en Commission over mig i Kjøbenhavn. Det er en diærv Begjæring, det tilstaaer jeg, men Kongens Naade er stor, og hvorfor skulde Han ikke forunde Handelsmanden, saavelsom Krigeren og Embedsmanden dette Beviis derpaa. Følelsen for Ære er den Drivfiir, som gjør enhver Stand ærefuld og agtværdig, og Kongen beskytter alle Stænder med faderligt Hu. Jeg har opofret alt, hvad som kan bære Navn af Penges Værd; og det var ligesrem min Pligt i min Ulykke; men jeg har, i Følge min Overbeviisning, bevaret min Ære i den; ja! mueligt endogsaa befæstet denne; thi det er under Gienvordigheder, man især hiemsøges af Fristelser; og just i Mod: men ikke i Medgang gielder det om, at være en ærlig Mand.

Det kan vel undskyldes, mener jeg, om jeg forhen, i den Tanke at Verden var noget bedre, end den maaskee er, og i det Haab, bygget paa min Selvbeviisethed, som ikke bebreidede mig nogen Brøde, at blot et ringe Antal Hverdags: Mennesker vilde miskiende mig; men at derimod den Bektænkende vilde med Godhed mindes et og andet Træk af mig, som talte til min Fordeel — om jeg, siger jeg, paa disse Grunde hævdede mig over en usordeelagtig Dom, som jeg

jeg ikke mægtede at rydde af Veien, uden at blotte Nøgles svage merkantilske Stilling, Andres Svagheder, samt Feil og Laster hos Flere, til hvilke jeg følte mig bundet ved Benskabets, eller andre ligesaa hellige Baand, og derfor hellere taug og leed; men taug jeg nu længer, sank jeg ned i deres Classe, hvis Dom jeg hævede mig over, og forlente Verdens Foragt.

Hvad forhen, i det første Dieblik da hiint Brev, saa godt som fra min Families Skib, smertelig oprev de halv- lægte Saar, som en Strøm af Ild, der søgte et voldsomt Udbrud, giennglødede alle mine Aare, har jeg sildigere med Noe overveiet og vover at gientage her.

Jeg har den Lykke at bære et Navn, som altid har været agtet, og jeg har tvende Sønner, til hvem jeg ikke vil overlevere det — deres eneste Arv — vanæret; derfor vover jeg, at ansøge Hs. Majestæt, Kongen af Danmark, i det jeg nedlægger dette lille Skrivt for Hans Fødder, om, at Han allernaadigst vil behage at forordne en Commission bestaaende af sagkyndige Rixbmænd og Jurister nedsat over mig, for med Strængthed at undersøge mine Handlinger, baade som Menneffe, Rixbmand og Borger, og at Han allernaadigst vil tillade mig, at opholde mig i Rixbenhavn, saalænge denne Commissions Undersøgelse vedvarer, uden i den Tid at kunne tiltales af Nogen af Ter: Borch, Suell & Comps. Creditorer, og hvis Hs. Majestæt tillader, under den udtryffelige Forbeholdelse, at, naar min Tre har faaet den Dpreisning, jeg tør vente, og som ikke kan udeblive, Hs. Majestæts Protectorium da forsaavidt ophører, at det maae staae Enhver af ovennævnte Creditorer frit, at lade mig sætte fast for Sielb, hvis det saa behager samme. Det er ikke, en nu længst overvundet, Frygt for Sielbs: Arrest — i hvilken, med No i Sielen, og fri for Selvbebreidelser,

jeg ikke vilde finde nogen Bancerer — som afholder mig fra, uden videre at vende tilbage til Kjøbenhavn. Men jeg vilde spille en slet Rolle for en Commission, hvis Kald var at bømme over det kæreſte, Menneſket beſidder, nemlig hans Ære, om jeg, iſtedet for med fuld Frihed at kunne ſøge mit Forsvar og mine Bevifer i Documenter, Bøger og paa andre Maader, maatte tilbringe min Tid inden fire Vægge; mellem hvilke En eller Anden, efter at have giennemlæſt diſſe Blade, maaffee kunde faae en Lyſt, ſom han ikke før havde, til at indſpærre mig.

Hs. Majeſtæt Kongens Retfærdighed og Hans faders lige Omsorg for hver Undersaats Velfærd fra den Høieſte til den Lavefte — og Beſiddelfen af Ære er den ſtorſte Velfærd — ere ſaa bekiendte og erkjendte, at jeg vover, ikke at tvivle paa, at Han jo vil høre min Bøn.

Vel er jeg ikke født danſk, men jeg er ikke deſtomindre danſk Børgere, Groſſerer i Kjøbenhavn, og er endydermere, uden at jeg har ſøgt derom, blevet benaadet med Indføds-Retten. Jeg tør ſølgelig ſmigre mig med den Lykke, at ſtaa under Beſkiermelfen af Hs. Majeſtæts Naade, og Danmarks milde men retfærdige Love.

I Kjøbenhavns Børgere! blandt hvilke jeg engang havde den Ære at tælle mig; I har, 1807, viiſt den forundrede Verden, hvilken ſkrækkelig Hær af Fortiis og Ulykker Eders Formue tillod, og Eders Følelſe for Redelighed og Ære opfordrede Eder til at trodſe. I har fra 1807 til 1814 betraadt mange tornefulde Veie, og stærke ved Eders Følelſe for Redelighed og Ære med Taalmodighed ſtrundet frem mod Maalet. Ledte af ſamme Følelſer, men ikke, ſom jeg, forſtyrret i Eders Planer, eller ikke, ſom jeg, nedtrykt af en alt for tung Byrde, har de fleſte af Eder
fra

fra 1814 til 19 seiret over Coursens, i sneer eller mindre Henseende, skadelige Indflydelse paa enhver Kjøbmands særegne Stilling, om den end ingen havde paa Handelens Tarv i Almindelighed. Eder, som saaledes, til Verdens Forundring, saafremt den er retfærdig, har viist, hvor stort Værd I satte paa Nedelighed og Ære, Eder besværges jeg, forener ogsaa Eders Bønner med En af Eders forrige Medborgeres og Ligemands, hvis Samvittighed føler sig reen, at den kongelige Naade maatte forunde ham Leilighed at kunne retfærdiggjøre sig for Verden, at ikke hans Exempel skal synes at kaste Skygge paa Eders agtværdige, om just ikke misundelsesværdige Stand.

Den 19de Marts 1826.

Jeg havde, paa den bestemte Dag, den Tilfredsstillelse at modtage Brev fra Hr. Prof. Lund, men endnu ikke de af Notarius Publikus forlangte Documenter, hvilke dog snart loves mig, med Undtagelse af min Kones Svar paa mine Spørgsmaal. Disse kunde ikke erholdes, paa Grund, af en Attest, som hendes Læge, Dr. Nahlff, skal have givet, og hvori han erklærer, at hendes sygelige Tilstand ikke for nærværende Tid tillod, at affordre dem.

Bed et uventet Dødsfald kunde jeg udsættes for at blive anset for en Løgner i Verdens Dine; og da jeg troer, at min moralske Handlemaade umueligen kan fremstilles uden i Forbindelse med mine Familie-Forhold, og jeg desuden, af gode Grunde, ingen Forandring vil tillade mig i de alt nedskrevne Blade af dette lille Skrivt, finder jeg det nødvendigt at tilskrive Dr. Nahlff et Brev, som afgaaer med næste Post, af følgende Indhold:

Til
S. T. Hr. Dr. Kahlff i Kjøbenhavn. (*)

Hamborg, den 21de Marts 1826.

Jeg har modtaget et Brev af 14de dennes fra Professor Lund, hvori han tilmelder mig, at De har givet en Privatlig Erklæring over, at min Kone ikke taalte, at give den, jeg den 7de dennes har forlangt ved Notarius Publikus.

Det gielder om at redde Vren, og den er mere værd i mine Dine end Livet; dog det kan der vel intet Spørgsmaal være om. Jeg forlanger kun, at hun under Eedsforpligtelse skal sige Sandhed, og er hendes Samvittighed reen, og hun vil gaae roelig i Graven, siger hun den uden skadelig Indflydelse paa hendes Sygdom. Skulde den derimod frembringe en anden Virkning, stod det nok ikke saa rigtig til med Samvittigheden, og da synes mig, hun maatte ønske sig Døden; thi saaledes at leve, maae være et Helvede paa Jorden. Kunde nogen Dødelig indestaae mig for hendes Liv, vilde jeg ikke forlange den omtalte Erklæring af hende; thi da vilde hun snart komme til at give den paa høitideligere Maade; men man kan ikke tælle hendes Dage, og derfor er det bedst, at hun strax giver den notarialiter. De vil maaskee kalde mig kold, haard og unaturlig, men jeg beder Dem, ikke at bedømme mig for tidligt. Om de vidste, hvorledes Følelsen for min egen Vre paa den ene Side, Overbærelse med min Kone, og Opmærksomhed for Andre paa den anden Side, have lagt i Strid hos mig i 7 Aar, og jeg dog i al den Tid taalmodig har baaret min Skæbne, og sat hiin til Side for disse: saa vilde De i det mindste ikke miskiende mit Hierte, om De og ikke kunde agte min

Svags

*) Dette Brev, saavelsof alle fra min Haand, ere paa nogle Sprogrettelser nær, ordrette.

Swaghed. Jeg forsikrer Dem om, at det Skridt, jeg nu maae giøre, gaaer mig til Sielen og gjør mig hiertelig ondt; men det kan ikke være anderledes.

Min Ære, mit Navn, og min Overbeviisning om mine Handlingers Reenhed forlange det. Hvorledes kan De desuden vide, hvad Virkning en saadan Deklaration kan have? Flyder hendes Sygdom af Sielens Lidelser, saa er uden Tvivl det bedste Middel det, at den bringes paa rigtig Veie; og er det ikke den som lider, kan hendes Erklæring hverken giøre til eller fra. Hun skal jo ikke siige andet, end det hun veed og det som er sandt; og om hun bærer denne Sandhed skiult i sit eget Bryst, eller sætter den for Lyset, maae i mine Tanker være eet og det samme. Meddelelse letter og styrker, som De selv veed, tit og ofte Siel og Hierte, og maaskee vilde den have denne lykkelige Virkning paa hende.

De kiender Deres Pligter; dem er jeg ikke istand til at lære Dem; og De veed, hvad De uden personligt Hensyn bør giøre for den enes Ære og den Andens Liv. Dette hænger ikke i en saa svag Traad, som vi forestille os, og kan desuden opholdes ved Deres Talenter og Apotheker; men Mandens Ære giver De ham ikke tilbage med al Deres Kunst og al Verdens Apotheker.

Ogsaa maae jeg have den Ære at melde Dem, at alle Forhindringer fra Deres Side nytter hende dog til ingen Ting, med mindre hendes Livsraad imidlertid afstikeres; thi inden een Maaned fra denne Dag vil hun dog blive nødt til at erklære sig for den hele Verdens Dine, saavel over mine allerede indsendte Spørgsmaal, som over dem, jeg i Dag endvidere har den Ære at indsende til Notarius Publikus. Handsken er kastet, ikke af mig, men af hendes

hendes ene Svigersøn og hendes egen Søn; og nu maae
 Enhver bære sin Byrde; jeg har længe nok baaren min;
 og for alle Jordens Skatte traadte jeg ikke mere tilbage.
 Jeg kan træde frem for Verden, ligesaa reen, baade som
 Menneſke og Riismand, som jeg ſtaaer reen for Gud, og
 De og hele Verden vil af min Levnetsbeſkrivelse, ſom ligger
 ſkrevet ſærdig paa ſvenſk og inden ſaa Dage overſættes paa
 danſk og da udgives trykt for Alles Dine, ſaae at ſee, ſaa
 vel ſom ſiden efter, ved min Nærværelſe i Kiøbenhavn,
 af Facta, Documenter, Handels-Bøger, Vidner og Beviſer,
 at mine Ulykker giøre mig ingen Skam.

J hiin, hvori dette mit Brev til Dem ogſaa ſaaer
 ſin Plads, og hvilken jeg ſnart haaber at kunne indſende
 Dem, vil De og finde alle de af mine Handlinger anførte,
 ſom fortiene min egen eller Andres Opmærkſomhed, ſom og
 hvorledes jeg ſøger Leilighed til at beviisliggiøre dem ved
 min Nærværelſe i Kiøbenhavn.

Jeg har den Ære ic.

Da jeg i min første Requisition til Notarius Publikus, Hr. Etatsraad Olsen, ikke havde opkastet andre Spørgsmaal, for at forelægges min Kone, end i Ting, som stod i Forbindelse med mit Brev til Hr. Guldberg, og jeg siden har indseet Nødvendigheden af, at forelægge hende Andre, finder jeg det vigtigt, at burde haste dermed, saameget mere som jeg desværre maae slutte af den Attest, Doctor Kahlff siges at have givet, at min Kones Helsen er svagere, end jeg havde troet. Paa denne Grund tilskriver jeg Bedkommende paa følgende Maade:

Eil

S. T. Hr. Etatsraad Olsen,

Notarius Publikus i Kiøbenhavn, Ridder og Obgs. Mand.

Hamborg, den 21de Marts 1826.

Høistærede Hr. Etatsraad!

Min gode Ven, Hr. P. L. har forsikret mig om, at De vilde have den Godhed, at besørge Udstedelsen af de i min ærbødige sidste Skrivelse af 7de dennes forlangte Documenter, hvorfor jeg er Dem meget forbunden, men maae i denne Henseende beklage, at Dr. Kahlff, som min Kones Læge, har lagt Dem Hindringer i Veien for at forlange hendes Erklæring. Jeg har i Dag, i denne Anledning tilskrevet Dr. Kahlff, og jeg maae sølgelig ærbødigt bede Dem om, atter at have den Godhed at tale med ham, og opfordre ham til at tage andre Measures. Jeg har sagt ham mine Grunde, hvorfor det paa ingen Maade nytter, at han lægger Hindringer i Veien, og jeg haaber at han erkjender dem, saa at De, høistærede Hr. Etatsraad, i Følge Deres gode Lyvte, at ville paatage Dem denne Sag, kan begive Dem til min Kone og modtage hendes Svar, saavel

paa

paa mine, forleden under 4de dennes, opgivne Spørgsmaal, som ogsaa paa Følgende:

1. Har ikke jeg, Suell, Aar 1810 eller maaskee 1809, foreviist hende et til mig adresseret anonymt Brev, som foranledigede mig til, for hendes Vres, og for hendes Mandes Lykkes Skyld, at ville forlade Danmark, og har noget andet, end hendes Bønner, ja tilsyneladende Fortvivelse, efter hendes Overbeviisning, holdt mig fra at udføre mit Forsæt?

2. Har jeg ikke sagt hende, Aar 1820, da jeg kunde bringes i en ny Virkekreds, kun ved at forskaffe mig 4 eller 5,000 Rbd., for derved at tilfredsstille en Creditor, nemlig Grev Roepstorff, at jeg vilde finde denne Summa, saavels som en ny lille Fond til at begynde med, ved at hæve Børnernes Renter i Overformynderiet, hvortil jeg var berettiget i Følge den Betingelse, jeg havde gjort ved at deponere Capitalen, og har hun ikke da, saa aldeles misbilliget min Idee, at hun forlangte og vedblev at paastaae Egteffabs Skilsmisse; og har jeg ikke ved denne Leilighed givet hende en Declaration, i hvilken jeg tillod hende at søge om denne Egteffabs Skilsmisse, naar hun vilde?

(Hun modtog min Declaration, og lagde den i sin Secretair. Har hun opbevaret den indtil nu, ønsker jeg en Copie deraf.)

Hendes Svar paa disse, saavelsom paa de andre Spørgsmaal, ville De behage at forlange under Eeds Forpligtelse. Prøven er haard, men jeg troer dog, hun vil sige Sandheden, thi hun er ikke slet, og hun har aldrig opført sig alde imod mig, uden af Svaghed for hendes Børn.

Det er en skrækkelig tung Lod, at blive ulykkelig, efter at man i 38 Aar intet har at bebreide sig; og endvidere
 efter

efter at have baaret sin Ulykke i 7 Aar med Taalmodighed, for ikke at blotte, enten den Enes Feil, eller Andres physiske, moralske eller merkantilske Svagheder, da at blive opfordret af Høielse for Ære, til at løse alle Baand, og ikke høre anden Røst end dens. Denne er ogsaa den ædleste paa Jorden, og foragtelig skulde den Mand være, som med reen Samvittighed for evig vilde være døv for den.

Jeg formoder, at De, høistærede Hr. Etatsraad, allerede ved dettes Imodtagelse har afleveret de andre mig belovede Documenter til Prof. L., og vil derfor ærbødigst bede Dem, have den Godhed at sende min Kones Erklæring directe til mig, address. Keisershof i Hamborg.

De vilde meget forbinde mig ved, snarest mueligt at begære mig med Deres Svar. Imidlertid har jeg den Ære at underskrive mig med Høiagtelse og Hengivenhed

Den 2den April 1826.

Denne Dag var for 13 Aar siden min Bryllupsdag; ikke just helliget Glæden, men vel alvorlige Betragtninger. Den lovede just ikke den tryggeste Fremtid, men jeg stod i min kraftfuldeste Alder, havde Pligter at opfylde, var min Brud hengiven, og gif den følgerig modig imøde. Den blev nogle Aar senere besungen af den Mand, hvis Søns hierteløse og oprørende Brev gav Anledning til, at jeg nu tilbringer min tiertende Bryllupsdag med, at indføre følgende Brev fra Etatsraad og Notarius Publikus Olsen, i disse Blade.

S. T. Hr. Grosserer J. Suell.

Kjøbenhavn, den 28de Marts 1826.

Høistærede Herr Grosserer!

Jeg har rigtig modtaget begge Deres Breve af 4de og 21de Marts. Det første ved Deres Ven, Hr. Prof. Lund. Efter Overenskomst med denne fælleds Ven, satte jeg strax alt i Bevægelse, for at efterkomme Deres Forlangende. Jeg skrev til Magistraten for at erholde Tilladelse for Chesen i 3die Secretariat, at meddele mig Udskrift af det Forlangte i Overformynderiet; ligeledes til Vedkommende i Skifte-Retten, angaaende den requirerede Copie af det respective Skifte. Endelig lod jeg Hr. M. Venhøen notarialiter insinuere en vidimeret Afskrift af den Artikel i Deres Brev af 7de Marts, der angik ham, med Embedsmæssig Opfordring til, at meddele Svar. Fra disse 3 Stæder har jeg endnu intet erholdt, men tør haabe, efter gientagne, ikke afviste Mindelser, snart at erholde det Fornødne. I Henseende til Frue Suell har jeg blot at melde, at deels Prof. Lunds Anmodning, at tøve med Embedsmæssig Insinuation, deels Hr. Advokat Guldbergs strax paafølgende Besøg og Protest mod al Henvendelse til hans Svigermoder, og endelig Hr. Dr. Nahlffs høitidelige og meget alvorlige Sygdoms-Attest i denne Anledning, have hidindtil afholdt mig fra, at comparere hos hende, hvorimod Hr. Guldberg har anmodet mig om, af ham, som Lovværge, at imodtage Svar paa de Spørgsmaal, jeg havde at forelægge hans Svigermoder.

Doctor Nahlffs Attest lyder saaledes:

Efter Opfordring og i Overensstemmelse med mine Embedspligter vorder herved bevidnet, at Frue Betsi Suell, hvis Læge jeg er, i de sidste 2 Aar har ligget syg, og indtil denne Dag ligger farlig syg af Brystsyge, der ikke blot har ødelagt hendes physiske, og i den Grad svækket hendes

Kræfter

Kræfter, at hun bestandigen maae holde Sengen, men tilslige angrebet hendes Nervesystem, saaledes at hun intet taaler, og at selv de ubetydeligste Ting indvirke ubehageligen og voldsomt paa hende. Under disse Omstændigheder, og i saa svagelig en Forfatning at ville foruroelige den af Kummer nedbøiede Hustru og den gamle og lidende Moder ved Familie, Anliggender, og ved Hielp af Notarius Publikus at lade den Syge affordre en edelig Forklaring, angaaende Ting, som ligeledes har lagt Grunden til Sygdommen, næret den og efterhaanden gjort den ulægelig, anseer jeg for saare betænkeligt og farligt, og kan efter min Overbeviisning ikkun tiene til at forværre den Syges Tilstand, og forkorte hendes Dage.

Kjøbenhavn, den 20de Marts 1826.

Kahlff, Med. Dr. (L. S.)

At handle mod sliq en Embeds:Attest, der i Grunden er en meget alvorlig Protest, vover jeg ikke; men ligesaa lidet tillader min Embeds:Delicatsse mig, uden Høistæredes Tilladelse at betroee enten Adv. Guldberg, eller nogen Anden det mindste af Deres Requisition til Besvarelse. Jeg oppebier altsaa Deres nærmere ærede Forlangende, enten directe eller giennem Prof. Lund, forinden jeg kan tillade mig nogen videre Forhandling med Hensyn paa Frue Suell. Jeg skal isvrigt med al den Iver og Hurtighed, jeg skylder saavel Dem selv, som mit Embeds Natur, stræbe at opfylde hvad Omstændighederne og Deres nærmere Forskrift i Medfør af Embedspligt byde mig at iagttage. Jeg er hverken Ridder eller Dannebrogsmænd, derimod henlever jed med ic.

G. H. Olsen.

Jeg har læst og atter læst Dr. Kahlffs Attest, og spurgt mig selv, om jeg enten skulde myrde min egen Ære, og tillade, at der paa min Faders, mit eget og mine Sønners Navn blev hvilende nogen Plet, eller jeg skulde friste Guds Bestyrelse. Jeg nægter ikke at Dr. Ks. Attest jo kan være grundet, forsaavidt det menneskelige Die naaer. Men han erklærer min Kones Tilstand for ulægelig; hvilket beviser, at han ikke tilfulde kiender den Kilde, hvorfra den har sit Udspring, eller om han kiender denne, dog ikke er i Besiddelse af Midler til at lindre den. Disse findes maaskee i Hjertet og Samvittigheden; og overlades Følelserne til Deres frie Løb, saa forbarmer Gud sig mueligen over den, som menneskelig Kunst ikke nægter at skienke Lindring eller Frelse. At behyrde sin Samvittighed med den Tanke, mueligen at have bidraget til at forforte en Andens Dage, er rigtig nok betænkeligt; men hvis det angik mine egne, vilde jeg intet Dieblik betænke mig; thi hvad er Livet mod Æren? Vi have seet Millioners Liv blevne opofrede paa Balpladsen, ofte blot for en falsk Ære, eller for at tilfægte sig en ny, heel unødvendig; bør man ikke gjøre Alt for den sande, for atter at vandre, skændt midt i Ulykken, agtet af sine Medborgere, giennem Verden, da især hiin er blevet traadt under Fødder, og skriger lydt efter Oprensning. Denne Følelse taler saa høit til mig, at jeg, som kiender min Kones ligesaa levende Følelse for det, hun kalder Ære, ogsaa med Tillid til hendes virkelig gode Egenskaber, bør troe og troer, at hun i sin nu lidende Tilstand især, sætter høiere Priis paa den, som Sandheden medfører, end den, som Verdens Flitterstads skryder med, og at det derfor, istædet for at skade hendes lidende Siel, vil tiene denne til Lindring og Beroeligelse, at faae Leilighed til, at gjøre en Krænkelse god igien, som det gode Hjerte stedse fortryder, om det end i svage Dieblikke lod sig forlede dertil.

Opsyldt af disse Betragtninger, besluttede jeg at skrive følgende Brev til Notarius Publikus.

S. T. Herr

S. T.
 Hr. Not. Pub. og Etatsraad Olsen
 i Kiøbenhavn.

Hamborg, den 4de April 1826.

Jeg er Dem, høistærede Hr. Etatsraad, høist forbunden for den, i Deres ærede, af 28de Marts, givne Meddelelse. At Hr. Guldberg kan protestere mod al Henvendelse til hans Svigermoder, lader sig vel gjøre; en anden Sag er, om man vil reflectere derpaa. Hvorledes han paa hendes Begne vilde besvare Spørgsmaal i Sager, han ikke kiender, og som for en stor Deel allene ligge begravne i hendes Siel, er en Ting, jeg ikke forstaaer, og kan sølgelig ikke begribe, hvorledes han har kunnet anmode Dem om, af ham, som Lavværge, at tage Svar. Jeg erkjender desuden ingen Lavværge for min Kone. Han kunde, om det tillodes ham at blande sig i denne Sag, give Svar efter sin Mening; men man har meent saameget, hvori man har bedraget sig, og paa det at han ikke skal staae fare for, at bedrage sig nok engang, beder jeg Dem, ikke at tage Hensyn, hverken paa hans Protest, eller paa nogle af hans Svar, ei heller tillade ham, paa mindste Maade at blande sig i denne ham indtil videre uvedkommende Sag. Hvad Dr. Nahlffs Protest derimod angaaer, kan den vel ikke andet end respecteres, og maae jeg, i det jeg fremlægger alle mine Handlinger for Verdens Dine, og stiller den til Dommer, underkaste mig den Skjæbne, at kunne, dersom min Kone imidlertid skulde døe, blive anseet for at fare med Usandhed, med Hensyn til endeel af hvad jeg har sagt om mine Forhold til hende. Alle mine Forhold til andre Personer troer jeg mig derimod istand til at bevise med Documenter, Handelsbøger, Breve og Vidner. Hvad hende selv angaaer, haaber jeg, at hun maae leve til hun om en Maanedstid kan læse mit lille Skrivt, og da for hele Verden maae erkjende Sandheden af det som berører hende; eller og at det maae lykkes

lykkes mig, at bevise det ved saadanne Personers Vidnesbyrd, som hun mueligt, i en og anden Henseende kunde have betroet sig til.

At jeg i min Levnetsbeskrivelse, hvori hun spiller en saa betydelig Rolle, ikke har kunnet undgaae at berøre hendes Handlinger, er begribeligt. Jeg har fremstillet dem med Sandhed i enhver af deres Epoker, og til de vigtigste kan De, høist ærede Hr. Etatsraad, slutte Dem af de Spørgsmaal, jeg ærbødigt har bedet Dem at forelægge hende. Alle de andre Omstændigheder ere enten saa ubetydelige, at de intet Beviis behøve, eller og kan bevises af hendes egne Breve.

Jeg var i Begyndelsen af dette Aar meget syg. Medtrykt af Kummer og truet med den Fare at lide Nød, troede jeg mig Døden nær. Overbeviist om Nedeligheden i mine Handlinger her i Verden, og uden at kunne efterlade anden Arv til mine Sønner, vilde jeg dog, om mueligt, efterlade dem et ubesmattet Navn. I den Hensigt skrev jeg i min Sygdom, fra Begyndelsen af Aaret indtil den 16de Februar, en Udsigt over mit Liv, og skænkede især de 19 Aar, jeg havde tilbragt i Danmark, min Opmærksomhed. Smaating, som ikke har havt nogen Indflydelse paa min Fremtid, forbigaaer jeg med Taushed, og opholder mig kun ved de vigtigere. Den skulde, tænkte jeg, henligge for Efterverdenen og til Arv for mine Sønner; men Skæbnen foreskrev en anden Lov. Jeg var saa dristig at gjøre de af mine Børn, som bære Zer-Borchs Navn, en i mine Tanker høist billig Proposition. Livet og Navnet kan Enhver give; den Kunst er ikke stor; men Enhver giver ikke Opmærksomheden og endvidere en lille Arv. Jeg var, i moralsk Henseende, overbeviist om min Ret til, at fordre, og meente, at jeg heller ikke i juridisk var paa nogen Afvei. I det sidste kan jeg have taget Feil, det maae Tiden lære; jeg troede imidlertid

imidlertid, at kunne gjøre nogen Forbring paa Børnenes Taknemmelighed, og tilskrev i denne Anledning Hr. Højeste Rets Advokat Guldberg. Disse Børn havde i min 5 til 6 Aars Fraværelse, ikke vist mig den ringeste Opmærksomhed; jeg troede sølgelig, at deres Hierte var tillukt for mig, og jeg vilde vække Deres Fornuft eller Forstand. Mit Brev fik maaskee derved Udseendet af en Rodomontade, som Hr. Guldberg kalder det; men for det første talte Faderen, og for det andet sagde han en Sandhed, som han kunde forsware og bevise. Da jeg altid har fundet en Dyd i den, og ingen Last, vovede jeg at betro den til Pennen og Papiret. Dette blev mig saa skrækkeligt unaadigt optaget, at min Proposition, som man dog burde finde meget faderlig, blev afflaet med Forhaanelse, og Hr. Guldberg lovede at stille mine Handlinger for Verdens Dine. Jeg kunde efter Brevets øvrige Indhold ikke vente, at han vilde fremstille de gode, om han kunde finde slige; og da han ikke skal kunne bevise nogle flette af mig, besluttede jeg, efter nogle Dages Betænkning og Overlæggelse med mig selv, at spare ham Meiligheden, og ikke allene selv fremstille alle mig vittelige, men og bevise dem. Til denne Beslutning kunde jeg af mange Considerationer endnu ikke saa ganske bestemme mig, den Dag jeg tog mig den Frihed at sende Dem min første Requisition, hvorfor jeg ogsaa fortaug den for min gode Ven, Prof. L. Min Plan var vel allerede lagt, men min Overbærelse for nogle, og min Opmærksomhed for andre Personer, saavel endnu i Live, som i Graven, holdt mig endnu tilbage fra at bringe den i Udførelse; indtil jeg saa Dage derefter, Gud være lovet! overvandt min Svaghed for Andre, og hørte blot Vrens Stemme. Imidlertid skulde min første ærbødige Requisition til Dem, under alle Omstændigheder tiene mig til, at give Hr. G. og min Søn Thomy Ter-Borch, en faderlig Lære.

Hvilken

Hvilkken Vel jeg gaaer, for at faae Leilighed til at føre disse Beviis, vil de finde i det Skrivt, som jeg snart skal have den Ære, at tilsende Dem, hvori saavel Brevet til Hr. Guldberg som hans Svar har faaet Plads. Det er fra den Tid blevet fortsat som en Dagbog, hvori jeg indfører alt, som staaer i Forbindelse med denne Sag, saavel hvad jeg selv skriver som foretager, som de Efterretninger jeg faaer fra Andre, og jeg haaber, De tilgiver at Deres Ærede af 28de Marts ogsaa indlemmes deri. Det er skrevet paa svensk, fordi jeg i dette Sprog udtrykker mig noget lettere, og skriver det ikke fuldt saa slet som det danske; men ved en indfødt Dansk ved min Side skrider jeg nu til at oversætte det.

At De ikke vilde modtage Svar paa min Requisition af nogen Uvedkommende, kunde jeg paa mere end een Grund vente af Dem; det kunde i Ting af sliig Besskaffenhed ikke hellere lade sig gjøre; men for Resten behøver min Requisition ikke at forblive nogen Hemmelighed! skjøndt det, man seer deraf, kunde faae Udseende af, at Had og Hævn ledede mine Skridt. Af mit Skrivt fremlyser derimod, at de kun ledes af Gøllens for min egen Ære, og paa det at De ikke selv forelsbig skal fatte en ufordeelagtig Mening, om min Charakter, eller troe mig i Stand til at bære Nag til min Kone, vil jeg først have den Ære at sige Dem, at jeg i dette Skrivt erkiender, at jeg har levet meget lykkelig med hende, indtil Ulykken 1819 rammede mig; og derefter meddele Dem følgende Udtog:

Jeg har berettet en Deel ic. See Pag. 116.

Havde jeg ingen andre Forhold at fremstille, end dem til min Kone og mine Børn, lod jeg heller den hele Verden miskiende mig, end kastede den mindste Skygge paa dem, eller blottede hendes Feil og Svagheder for Verden; thi for
et

et saabant Offer vilde jeg finde Belønning nok i mit Hierte. Men det er med Hensyn til andre Forhold, hvis egentlige Sammenhæng man er uvidende om, at jeg fordommes, og disse maae jeg forsvare; men da disse nu tildeels staae, i moralsk Henseende, i nogle Forbindelse med min Kones Stilling til mig, er det mig umueligt at handle anderledes, end jeg gjør. Det gjør mig ogsaa ondt, at Hr. G., og især min Søn Thomy E. B. komme til at vise sig paa Scenen, uden, som jeg troer, at ville erholde synderlig Applaus. Men ikke for al Jordens Skatte affod jeg nu fra min Beslutning, og jeg takker Hr. G., som vakte mig af min Dvale.

Endelig maae jeg bede Dem, høisfæredede Hr. Etatsraad, — saafremt det paa nogen Maade er Dem mueligt, at fremstille Sagen saaledes for min Kone, at den ikke virker skadeligt paa hendes Helbred, da at tage hendes Deklaration. Mig synes, at hun først da kunde stige roelig i Graven, naar hun med Sandhed havde givet den, og maatte hun saa sandt blive i Livet, er jeg, skøndt jeg ikke kan elske hende som før, dog bered til, af Agtelse for Egttefættens Baand, at opfylde Egttemandens Pligter imod hende, indtil hendes sidste Suf.

Hun give mig blot, ved at tale Sandhed — en saadan Sandhed, som hun for Guds Domstoel kan forsvare — Leilighed til, at opreise min Ære; alt andet skal være glemt, og til Belønning derfor, skal hun nok en Gang faae Lov til at gjøre mig til hendes Slave. Jeg har aldrig sat Priis paa andre Handlinger end dem, som udspringe af Begreber om Rettskaffenhed og Ære; og for dem kan og vil jeg opofre Alt, selv Friheden.

Jeg har den Ære &c.

Den 22de April 1826.

Ved de herværende Herrer A. & S., har jeg den 19de modtaget et Brev af gde dennes, fra min Ungdoms-Ven, Hr. Gust. Schiøberg i Malmø. Jeg havde den 24de Marts skrevet ham til, og tilskillet ham et aabent Brev til alle mine Venner i Malmø, hvori jeg opfordrede dem til, at forestrække mig med en Sum, som jeg behøvede til Opnaaelsen af mit Naal, indtil jeg fik den mig i Kiøbenhavn lovede, udbetalt. Jeg forestillede dem alligevel, at jeg havde været Vidne til meer end eet Skibbrud paa roeligere og dybere Strømme, end de, hvorpaa mit Haab om at tilbagebetale dette Laan, flød, og at de sølgelig blot skulde sende mig hvad de kunde undvære, om jeg, imod al Formodning, selv blev skuffet.

S — s. Svar til mig, var overeensstemmende med mine Ønsker og Forventninger; men med ligesaa stor Oprigtighed, som varm Deeltagelse, beklagede han tillige, at et for mig usfordelagtigt Nygte var kommet til dem fra Kiøbenhavn, som der skal være blevet udspreedt af Chefen for det Huus, som jeg sidst havde staaet i Forbindelse med. Det heed nemlig, at mig var overdraget at sælge Viin i Hamborg, som jeg ogsaa havde iværksat, men ei aflagt Regnskab for Pengene derved, hvorfor Husets Chef saae sig nødt til at gjøre en Reise til Hamborg, og der endelig med megen Besværlighed faaet den mig givne Procuration tilbage fra mig. Min Ven paalagde mig, at fralægge mig en saadan krænkende Beskyldning. Jeg svarede ham, at jeg ikke ansaae det for mueligt, at min forrige Chef, som jeg vel vidste var ensfoldig, men som jeg ikke holdt for at være slet, kunde have udspreedt en saadan Løgn, men at den snarere skrev sig fra nogen Anden, som betiente sig af denne Mands Navn, for at sætte mig i et Lys, som han maaskee fandt sin Regning ved; men da denne Glæde kun vilde være kort, i det høieste nogle Uger: saa skulde det forinden ikke ligge mig synderlig paa Hjertet at giendrive dette Nygte,
hvis

hvis han ikke havde forlangt det; og jeg burde da fyldestgøre hans venkfabelige Opfordring. Til den Ende forlangte jeg en Attest af Hr. L. F. Vølkers, Chef for et høist agtværdigt Handelshuus, som havde havt Vinen under Hænder; og denne erklærede, at han ikke allene selv havde aflagt Bedkommende Regnskab for Vinen, men at jeg tillige havde deponeret min Fuldmagt hos ham, og at han alt den 3die August for: Aar havde underrettet Chefen for mit Huus derom; samt endnu i dette Dieblif har den mig givne Fuldmagt i Hænde, hvilken var udstædet in Blanco, og som jeg selv har udfyldt med Hensyn til en eneste lille Forretning, som alt var giort og antaget for god af mit forrige Huus. Denne Attest indsendte jeg i Gaar til min Ven S., hvoraf han vil erfare, at jeg ikke allene intet Regnskab har at aflægge for denne Viin, men og, at min Chef hverken har havt nogen lille eller stor Umage med at faae Fuldmagten ud af mine Hænder. Det bedste af Alt er endnu, at han er reist igiennem Hamborg og har opholdt sig sammesteds, uden at giøre mig den Ære at besøge mig, eller underrette mig om sin Nærværelse. Hvis han altsaa har seet sig nødt til, at reise til Hamborg, maae det dog ikke have været for at affordre mig noget Regnskab. Dette er jeg ham ikke skyldig, eller rettere sagt, mine Handlinger har været saa ligefremme og klare, at jeg intet har havt at aflægge. Jeg har under hele min Sygdom, og lige siden Slutningen af November, eller Begyndelsen af December forrige Aar, ikke havt den Ære at see eller tale med Hr. L. F. Vølkers, førend jeg forlangte den omtalte Attest. Da erfoer jeg først, at min forrige Chef havde været her, hvorom jeg ikke havde havt den mindste Anelse. Hr. W. havde opgivet ham min Adresse, men han syntes ikke at have Lyst til at besøge mig. Det forundrer mig; thi om jeg end kunde giøre nogen Vebredelse, eller havde nogen Fordring, saa burde han, tykkes mig, kiende min Fremfærd saa godt, at han ikke desaaarsag behøvede at undvige mig. Maaskee er han vred paa mig, fordi jeg

lige

lige fra August: eller September: Maaned f. N. har været
 døv for hans Bønner om, at komme tilbage til Bordeaux;
 for ikke at ville paatage mig den Umage og Besvær, som vare
 forbundne med Opøsningen af de Forbindelser, der vare giorte
 i min Fraværelse, og som jeg, efter Udseendet at domme, ikke
 tiltroede mig at kunne fuldbyrde med Held. Jeg hielper gierne,
 hvor jeg kan giøre det, uden at opofre min Følelse for Ære
 og Retskaffenhed; men saa svag og ensfoldig er jeg ikke, at
 jeg skulde paatage mig Skylden for Andres Feil, saasnart jeg
 forudsaae Umueligheden af at kunne oprette dem, med mindre,
 et lykkeligt Udfald af den Forretning, som havde foranlediget
 dem, selv raadede Bod derpaa. Jeg frygtede for, at den vilde
 faae et slet Udfald, som jeg alt i det Foregaaende etsteds har
 omtalt, og hvorfor skulde jeg da udsætte mig for nye Sorger
 og Ubehageligheder. Dem møder man nok af, uden selv at
 have nødig at udæsse dem. Ved dette senere Rygte, som
 man har behaget at bringe i Omløb i Kiøbenhavn, har
 man intet mindre søgt, end at nedværdige mig til Tyv og
 Bedrager. En Grund mere for mig til at ile den Dag
 imøde, da det vil lykkes mig at afkaste det Nag og de Læn-
 ker, hvormed Underfundighed, Egennytte og Selvbedrag
 alt triumpherende har troet at kunne holde mig fangen, en-
 ten fordi de stolede paa den Fraværendes Uvidenhed, eller
 tog hans Overbærelse for en taus Tilstaaelse af en skyldig
 Selvfølelse. Saa overtydes jeg daglig mere om Nødvæn-
 digheden af dette Skridt, og Verden vil tillige have et nyt
 Exempel paa, at man blot behøver at være ulykkelig, fra-
 værende, eller blot skaansommere mod Andre, end de mod
 os, for at blive Gienstanden for de skammeligeste og nedrigste
 Dagvaskelser.

Den 25de April 1826.

Den 21de havde jeg den Ære at modtage Statsraad
Ossens Svar af 18de, hvori han med Hensyn til mine An-
liggender yttre følgende:

„Jeg vover aldeles ikke, at indlade mig i Noget, som
„vedkommer Andres Familie: Anliggender, og endnu mindre
„at yttre nogen Dom i Sager, som ere mig saa lidet be-
„kiendte, men jeg skylder Dem Regnskab, Høistærede!
„for hvad mig er paalagt som Notarius. Jeg har da,
„siden mit sidste af 28de Marts, erholdt:

„1. Et Svar fra Kjøbenhavns Raadstue, underskrevet
„af den hele Magistrat d. 31te Marts 1826, efter hvilket
„en saadan Deklaration eller Skrivelse ikke findes at være
„indkommet hverken i Aaret 1813 eller 1814 og 1815.

„2. Et Svar fra Hr. N. Bengon, ligeledes af 31te
„Marts 1826, hvori han paa 10 Folio: Sider besvarer
„postviis 5 Qvæstioner.

„3. En legaliseret Stenpart af det Kongl. Lands: Overs-
„ret, samt Hof: og Stadsrets Skifte: Commission den 6te
„Juli 1813 foreviste originale Samfrände: Skifte, 12 Fo-
„lio: Sider. I Henseende til de Spørgsmaal, jeg efter
„Deres Ærede af 7de Marts havde at forelægge Frue
„Suell, henholder jeg mig til mit Brev af 28de Marts,
„og Dr. Nahlffs deri indførte Attest og Erklæring.

„Jeg udbeder mig nu som snarest Deres ærede Be-
„stemmelse, om De ønsker de under No. 1, 2 og 3 an-
„førte Documenter tilsendte si en ordentlig Notarial: Act;
„eller hvad videre De maatte ønske foretaget af mig som
„Notarius, forsaavidt jeg i denne Egenstabs er istand til at
„tiene Dem.“

Derpaa svarede jeg:

S. T. Herr

S. T. Herr Etatsraad Olsen, i Kbh.

Hamborg, den 25de April 1826.

Høistærede Hr. Etatsraad!

Af Deres Brev af 18de dennes, seer jeg med Fornøielse, at de ærbødigt requirerede Documenter m. m., for saa vidt de kan faaes, ere i Deres Hænder, og da jeg ikke siebliffelig behøver dem, og heller ikke vil foreløbigen vide, hvad Hr. Benson har svaret paa mine Spørgsmaal, ville De behage at beholde disse Documenter i Deres Forvaring, og til min senere Disposition, uden at det er nødvendigt, at der nu for Tiden udstædes en Notarial-Act i denne Anledning. Jeg er overbevist om at der i Bs. Svar ligger Sandhed, for saavidt de angaae Facta, og hvad de Udtryk betræffer, hvorved han lægger sin Indsigt, Tænkemaade eller Overbeviisning for Dagen, kan disse endnu være mig ligegyldige, da der dog ikke ligger noget Beviis i dem.

Det gaaer langsomt med Trykningen af mit lille Skrivt, saa at det ikke bliver færdigt til den Tid, jeg i mit forrige havde den Ære at nævne, og jo længere det varer dermed, jo ubehageligere er det mig, at man har lagt Dem Hindringer i Veien, for paa Embedsvegne at affordre min Kones Erklæring, eller rettere sagt: hendes Svar paa mine Spørgsmaal.

Det er kun hendes Død, jeg frygter, og da jeg ikke ved Dem, Høistærede Hr. Etatsraad, kan faae hvad jeg ønsker, og jeg just ikke egentlig behøver juridisk Beviis, er et andet mueligt Middel til, at lægge Sandheden for Dagen og opnaae mit Maal, faldet mig ind. Det fordrer Overlæg, og jeg vil overveie det til næste Post.

Jeg

Jeg er Dem høist forbunden for Deres Delikatesse, ikke videre at ville blande Dem i min Sag, end for saavidt Deres Embedspligt byder. Andet har jeg aldrig ønsket; men det har jeg og ventet af en Mand, som Dem.

Jeg har den Ære ic.

Jeg seer af Etatsraad Olsens sidste Brev, at Kjøbenhavns høiedle Magistrat har attesteret, at der ikke findes noget fra mig indkommet Document. Om denne Omstændighed end kunde forundre mig, da jeg er overbevist om, selv egenhændig at have afleveret et saadant tillige med Pengene og Obligationerne til en Commis eller mueligen Bureau:Chef i Overformynderiet, hvilken jeg ikke havde den Ære at kiende, og hvis Navn jeg sølgelig ikke veed: saa overtyder den mig ogsaa paa den anden Side om, at man ikke har holdt min Skrivelse for andet, end en simpel Nota over de Penge og Obligationer, hvorved den fulgte, og anseet den uden mindste Værd eller Nytte, naar den først havde tient til Rettesnoer for Noteringen af Børnenes Capitaler. Fra dette Synspunkt betragtet har man vel ikke skænket den mindste Opmærksomhed, og ikke opbevaret den, hvilket ikke heller er af nogen Betydning. Maaskee har jeg, endskiøndt jeg ikke erindrer det, nedskrevet min Declaration paa Skiftebrevet selv, eller paa en Copie deraf. Nok, den omtalte Erklæring har jeg givet. Var den endnu til, kunde den for saavidt interessere mig, at den havde lært mig, med hvilke Udtryk jeg havde samtykket i, at Renterne maatte tillægges Børnenes Capital, indtil jeg selv trængte til dem. Men nu da et saadant Document aldeles ikke eksisterer, saa hviler ikke heller i saa Henseende mindste Forpligtelse paa mig, men jeg har under Lovens Beskyttelse, og uden at befrygte nogen Ordforbreining eller falsk Udlæggelse

af

af mine Ord, Ret til at fordre, saafremt jeg vil, alt hvad mine Stedbørns Opdragelse m. m. har kostet mig — forsaas vidt deres Rentepenge slaaer til — fra den 2den April 1813 indtil 11te Juni; eller 11te December; Termin 1819, thi først fra en af disse to Tidspunkter, jeg erindrer ikke hvilken, bestredes Børnens Opdragelse og Underholdning paa deres egen Bekostning, saasom deres Rentepenge fra den Tid af, bleve hævede til dette Brug.

Da det just ikke er denne Gienstand, som for Dieblicket interesserer mig, forbigaaer jeg den, uden at spille mere Tid eller Ord derpaa, for at henvende mig til det, som ligger mig langt mere paa Hjertet. Jeg vil blot indtil næste Post nøiere overveie, hvad der endnu uordnet staaer for min Siel, og skride da til Værket.

Den 28de April 1826.

Af følgende Afskrift og Oversættelse af mit paa tydsk skrevne Brev lægges det Æmne for Dagen, som i de sidst afvigte Dage har syffelsat mine Tanker og været Maalet for mine Betragtninger.

Det lyder saaledes:

S. T. Hr. Pastor Berkenhout, i Kbh.

Hamborg, den 28de April 1826.
 Høistærede og høilærde Hr. Pastor!

Det kan ikke være Dem ubekendt, at min Kone alle
 længe har været sygelig og svag; men da, efter min Over-
 bevitsning, Kilden til hendes Sygdom ligger i Sielen, vilde
 hendes Helbredelse og Nedning neppe være umuelig, hvis man,
 for Exempel, gjorde et Forsøg paa, at vække hendes Fornuft
 af sin Slummer, og at tale til Hjertets Følelser, for
 at Naturen atter maae kunne læge, hvad Kunsten ikke
 formaaer.

Det vilde være alt for vidløftig at gientage alt, hvad
 jeg allerede har skrevet i den Anledning. Men da det hæ-
 rer til Deres Rald, at stifte Godt, og trøste, og beskytte
 den lidende Menneffelighed, tør jeg ogsaa haabe, at De
 ikke vil afflaae min Bøn. Den bestaaer deri, at De vil
 have den Godhed at henvende Dem til Notarius Publikus,
 Herr Etatsraad Olsen, for af ham at erholde Meddelelsen
 af mine samtlige Breve. Derved kommer De ogsaa paa
 Spor efter min Hensigt, og erholder Nøglen til de i min
 Kones Bryst indsluttede Hemmeligheder. Lægen har erklæret
 hendes Sygdom for ulægelig; men han kiender ikke saa godt,
 som jeg Oprindelsen til samme; omendskiøndt det efter hans
 Attest at domme, lader, som om Kilden ikke er ham ganske
 fremmet; men om han endogsaa kiendte den bedre end jeg,
 saa feiler ham dog Midlerne til at læge den. Spiren til
 Lægedommen hviler ene og allene i hendes egen Siel og eget
 Hjerte, men ligger alligevel alt for dybt begravet, til at
 kunne slaae Rod, vore og trives; naar den derimod for-
 skaffedes Luft, maatte den, som enhver anden Plante ved
 Solens Skin, yttre sig snart og som Skaberens Væsterværk.

D

De,

De, Hr. Pastor! kiender og sætter Priis paa Deres Pligter, det veed jeg, iderfor være den Tanke lagt fra mig at ville angive Dem de Midler, der skulle bruges; alligevel ville De tillade mig at meddele Dem nogle af mine Anskuelser.

Naar De har haft den Godhed, at tale med Herr Statsraad Olsen om mine Anliggender, og efterat have læst mine Breve til ham, saavel som den i hans Hænder værende Doctor Aftest, vil Deres religiøse Sindelag sige Dem, om det monne være Deres Pligt, som min Kones Siælesørger, at hjulpsætte Dem med denne Sag eller ikke. Jeg ønsker, Jo! og ønsker af flere Grunde, at jeg ikke tog Feil i denne Mening. Jeg anfører dem ikke videre, da de temmelig tydelig lægges for Dagen i min Brevverling med Hr. Statsraad Olsen; imidlertid kan jeg dog ikke undlade at tilføie, at jeg af Medlidenhed med min Kone hjertelig ønsker, at Deres Trøstens Ord, Haabet om en bedre Fremtid i en evig Forsønning, maatte have saa megen Indgang hos hende, at hun med mindre Smerte fremsagde, hvad man ellers ikke gierne betroer noget menneskeligt Ord. Jeg har alt anvendt alle de Midler, jeg kunde udfinde, for ved Hielp af de borgerlige Love, at erholde min Kones eedelige Erklæring; men det er ikke lykkedes mig, og der bliver mig altsaa nu intet andet tilovers, end at søge at virke paa hende ved de guddommelige Loves Hellighed; og da nu De, Hr. Pastor, er disses Ordfører her paa Jorden, og tæller min Kone iblandt Deres Hjerd, saa beder jeg Dem indstændig, at giøre i denne Sag hvad De holder for Ret og Pligt.

Da det er os Mennesker ubekjendt, hvor mange Dage endnu ere os tilmaalte, saa ønsker jeg dobbelt, at Guds Naade endnu maatte opholde min Kones Liv, for at hun i Nødsfald kunde give eedelig Svær paa mine forskjellige, til

Notarius

Notarius Publikus indsendte, Spørgsmaal; men erholde jeg nu disse snart ved Deres gode Mellemkomst, bliver i det mindste den Trøst mig til Deel, at de ikke ere blevne hende paa en smertelig Naade affordrede.

Hav Medlidenshed med min stakkels Kones Sjel, som kan seilede af moderlig Svaghed for hendes Døds, dog ellers var meer god end flet. Lad den Lidende ingen Bebreidelse føle, og styrk hende atter ved Haabet om den evige guds dommelige Naade.

I Forventning af Deres velvillige Svar, forbliver jeg med Høiligtelse og Hengivenhed

Jeg har ved 13 Aars daglige Omgang med min Kone, først som fortroelig og oprigtig Ven, og siden som Ægte-mand, lært at kiende hende. Om endog saa Svaghed for hendes Børn har forledet hende til et eller andet Foretagende, som just ikke stemmede overeens med Hustruens Pligter. Er jeg alligevel overtydet om, at ethvert saadant Skridt har kostet hende en stor Overvindelse, siden efter mangen sorgfuld Time, og vakt en Anger og Fortvivlelse i hendes Underster, under hvis svære Lyngde hun nu nedbøies. I en ligesaa lang Tid som den forhænnævnte har hun ogsaa lært at kiende mig, og som jeg troer, ikke fra den værste Side. Man vil maaskee finde en Selvoes i dette Udtryk, som jeg skulde blues ved at fremstille, hvor ringe den er; og gierne vilde jeg tilbageholde den, om jeg ikke just deri fandt et lille Forsvar for hende. Hun tiltroede mig maaskee at besidde en Kierlighed til hende, som Intet kunde udlette, og Hiertensgodhed nok, for at være i Stand til, at opofre alting for Andres Vel; Selvstyrke nok, til at bære Modgang som en Mand, og Ungdoms Kraft, Standhaftighed og Kundskaber nok til, selv at bane mig en ny Vej; hvorved hun forledeedes til at indbilde sig, at jeg aldrig vilde komme til at lide under Byrden af min forandrede Stilling, hvilken hun, desuden selv, i Følge sine egne Udtryk, og som jeg troer, hun i Begyndelsen oprigtigt meente, vilde dele med mig. Dette Spil af hendes Phantasie affpeilede hende maaskee en for mig endnu lykkelig Fremtid, og dræbte al anden Følelse hos hende, end den moderlige for hendes Børn. Saa længe hun endnu havde det Haab, at denne Drøm vilde gaae i Opfyldelse, var hendes Siel roelig, saa hendes alt svage Legeme endnu ikke leed under den store Indflydelse, hiin havde derpaa. Men skuffet i sit Haab og sine Planer, hvoraf hun gjorde den første Erfaring, da jeg, ved et besynderligt Tilfælde ulykkeligviis gjorde den Opdagelse, at hun ikke længere syntes om at bære mit Navn,

vaagnede hun af sin selvskabte Dødm, og begyndte at see
 klart; hvorved, efter min Formodning, ogsaa Samvittigheds-
 Nag, som indsluttet i hendes eget Bryst, dagligen tiltog.
 Hun erindrede sig sit Egteskabs-Lovte for Alteret, og dette
 fremstilledes, saavel af Afgjælse for Religionen som af Følelse
 for Pligt, stedse mere levende for hende; men jo større
 Vægt det i hendes Dine fik, jo dybere trængte hendes Blik
 ned i den Afgrund, hvori hun af Svaghed var sunket, og
 jo mindre vovede hun, henrevet i sine Omgivellers Strøm,
 at betroe sig til nogen Dødelig, og fandt saaledes ingen
 Deeltagelse, hvorved hendes Smerte kunde lindres. Hen-
 des Siels Byrde blev derved desto tungere, og den sidste
 Bevægelse af Sundhed maatte saaledes gaae til Grunde,

Fra denne Synspunkt har jeg i det mindste betragtet
 min Kones senere Stilling og hendes nuværende Forsætning,
 og denne Anskuelse førte min Pen i foregaaende Brev.
 Da Skæbnen nu, mod min Villie, men i Følge min Vres
 og min Samvittigheds Bydende, har sat mig i den Nød-
 vendighed, at maatte stille mine Handlinger, saavel som Drive-
 siederne til dem, klare for Verdens Dine, har jeg ikke kun-
 net undgaae, at jo Sandhedens Soel, i hvis Skin jeg
 træder frem, ogsaa maae kaste sit Gienkin paa mine
 nærmere Omgivelser, og blandt disse paa min Kones Svag-
 heder, hvorover jeg helst havde ønsket at kaste et Slør,
 som kun mit Blik giennemtrængte. Men da Menneskets
 medfødtte Krav paa, at see sig retfærdiggjort, tvinger mig
 til, at unddrage mig det Mørke, hvori Ulykkens og Dag-
 talelsens Taager har, som jeg først efterhaanden er blevet
 forvissnet om, hyllet min Vre i, kan jeg ikke for, at den
 klare Dag trænger dybere ind, end jeg selv gierne vilde.
 Jeg mægter ikke at standse dens Straaler, men tilføjer
 blot med Overbeviisning og Glæde, at ogsaa deres Skin
 kan skuffe, naar det betragtes af et for eensidigt Blik.

Dette

Dette vilde i det mindste være Tilfældet, om man blot vilde
 see Feil og ingen Dyd hos min Kone. Jeg har fremstillet
 begge Dele i disse Blade, de første med Bedrøvelse, de
 sidste med Glæde; men da Verden gierne kun lægger lidt
 Mærke til det Gode, som desuden snart glemmes, men saa
 meget desværre til det Onde, som ikke allene beholdes i friskt
 Hu, men endog helst sees giennem Forstørrelses Glas, gjør
 det Skridt, som jeg nådes til at fuldføre, mig saare Ondt,
 hvortil Gud, som læser i mit Hjertes Jnderste, er Vidne.

Dog hvad jeg i 7 Aar omhyggelig har dulgt, og
 med min øvrige Skiebne med Taalmodighed har baaret,
 kan og bør hun selv, saafremt hun endnu kan være retfær-
 dig, og nærer moderlig Kierlighed ogsaa for de to Søner,
 som bærer mit Navn, trostes og glædes ved, at Sandheden
 endelig fremlyser.

Hun, min far saa inderlig elskte Hustru, som har
 kunnet overleve min, tildeels af hende selv begravne Dre,
 hvis Liigsfærd alligevel burde have gaaet hende dybere til
 Hjerte, end om mit eget Jeg var blevet udstrakt i Graven,
 hun kan vel ogsaa, haaber jeg, overleve en og anden Be-
 breidelse, som mounne overgaae hende, og det saa meget lettere,
 som hun i det mindste har den Trøst tilovers, mueligen at
 see den Misliembte seire over Bagvaskelsen.

I syv Aar, af Skaansomhed for hende og Andre, at
 tie og lide, er vel alt hvad man kan og bør fordre af mig;
 og selv dette Offer maae, tykkes mig, erkiendes for at være
 alt for stort, da det kun kunde bringes paa Vrens Bekost-
 ning; saa at man vel nu vil finde det billigt, at jeg ikke
 længer formaaer at quæle dens Røst.

Ogsaa haaber jeg, at Enhver, som føler ved Andres
 uforskyldte Krænkelser, eller opflammes mod den, som forsætlig

og

og med Haan træder dem, hvis blotte Navn han i sin Stilling, og endnu mere, naar de ikke ere lykkelige, var Hensyn skyldig, under Fødder, ikke vil misbillige, at jeg har behandlet et forhen kiært Barns Egtemand med større Skaansel, end hans Udfærd mod mig har fortient. For mig leve Hr. Advokat Guldberg i No, saa godt som han kan. Men med Sindighed opfordrer, ja udæffer jeg ham til, at bevise Verden, selv for Domstolen, hvad han i sit oprørende Brev troer at kunne oplyse den om; som en Pligt imod sig selv opfordrer jeg ham dertil; thi med hvilke Dine vilde denne Verden ellers maatte ansee ham?

Med denne Erklæring nedlægger jeg Pennen; og er det min Hensigt, ikke mere at søre den i dette Qvæmne, førend en Commission i Kiøbenhavn, hvis samme allernaadigst forundes mig, atter giver mig den i Haanden.

Efterskrift.

Den 27de Mai 1826.

Efterat tre Uger næsten var hengaaet, og jeg endnu ingen Efterretning havde faaet fra Pastor Berkenhout faldt det mig ind, at det jo var mueligt, at han havde nedlagt sit Embede ved Kirken. Jeg spurgte Andre derom, men fik blot ubestemte Svar, ja nogle vilde endog vide, at han havde omstiftet det Timelige med det Evige. I denne Uvished, troede jeg ikke at kunne gjøre bedre, end at indsende, under Iyde dennes, en Gienpart af mit foregaaende, til Herr Pastor Berkenhout bestemte Brev, til Notarius Publikus, med Anmodning om, at meddele den nuværende Præst ved den tydske reformerte Menighed i Kishenhavn, som jeg maae formode maae være min Kones Siælesørger, samme, tillige med de Notarius Publikus forhen tilskrevne Breve. Jeg tilspøiede blot nogle Linier til samme mig ubekjendte Mand, hvori jeg bad ham, med Hensyn til hans Embedsstilling, og som min Kones formodede Siælesørger, saameget mere at søge at virke paa hende ved Religionens trøstende Ord, som det Dieblik nærmer sig, da hun, saakremt hendes Sundheds Tilstand tillader det, dog neppe vil kunne undgaae at afgive en Erklæring. Ikke blot mine Pligter, men og min Erfarenhed har lært mig, hvor veldædig Tillid til Forsynet er, og hvor kraftigt Religionens veltolkede Ord lindre vore Lidelser og indgyde os Mod og Styrke til at bære Livets Gienvordigheder; hvorfor jeg — nødt til at sætte min Kones Siæls Styrke paa en Prøve, som den bestemt kan udholde, hvis den er sig selv liig — hvilket jeg baade troer og haaber — inderligen ønsker, at hun kun fra denne Kilde maatte faae Underretning om, hvad det mueligen kunde blive hende af fordret.

I det

J det Dieblig da jeg nedskriver dette, veed jeg ikke, hvorledes min Numroding vil blive optaget, eller om den vil blive fulgt; imidlertid har jeg besluttet, ikke at ville tilstille min Kone disse Blade, og haaber, at ingen Anden vil gjøre det, om hendes svagelige Forsatning ikke skulde taale Tanken paa den Offentlighed, hvori nogle af hendes egne Børn har nødt mig at fremstille ogsaa vore huuslige Anliggender. Efter hvad mig er meddeelt om hendes Stilling, bør jeg befrygte dette Skridts Indryk paa hende, og stoler i denne Henseende paa, at hendes Omgivning og nærværende Børn vil vise hende en kjaerligere Skaansel, end de sidste har holdt det Umagen værd at vise mig, og ikke meddele hende samme.

Skulde Guds Forsyn imidlertid lade hende slutte sin jordiske Bane, troer jeg, ved de Forholdsregler jeg har taget, tilstræffeligen at have oplyst Verden om, at jeg ikke frygtede for, at blive gjort til Løgner ved hendes Udsagn. Dette er alt hvad jeg attraaer; men da hun, Gud være Lovet, alt har overlevet den Aarstid, som efter Doctorsens Attest at dømme, for den deri nævnte Sygdom, er den farligste, haaber jeg, at hun atter vil erholde Kraft, om den endnu ikke er forhaanden, til at opfylde alt hvad Religion, Pligt, Ære og hendes egen Overbeviisning foreskriver. At jeg i disse Henseender ikke selv skal svigte, tør jeg love hende.

Saa Dage, efter at jeg havde sluttet foregaaende lille Udsigt over mit Liv og dets Trængsler, fik jeg af en Hændelse at vide, hvad senere er blevet mig meddeelt, nemlig min elskede Søsters, Madame Schartaus Død. Jeg har vel, ved at tilbagekalde alle de sieldne Fuldkommenheder, som udmærkede hendes Vandring paa Jorden, ja som smykkede alle hendes Skridt, i min Hu, kunnet lette, og letter endnu mit Hjerte med Taarer, men jeg har ikke kunnet sørge over hendes

hendes Hengang. Gives der, i et Liv efter dette, Belønning for vore Handlinger her paa Jorden, som jeg hverken kan eller bør tvivle om, er jeg ogsaa vis paa, at den er blevet hende til Deel, og hvorfor skulde jeg da sørge? Hun indviede sine lykkelige Dage til Opfyldelsen af hendes Pligter paa en saadan Maade, at de vare velgjørende for Andre og tilfredsstillende for hende selv. Gienvordigheder bar hun med en beundringsværdig Sielsstyrke, bygget paa den Klippe, som staaer uroffelig, nemlig paa Religionen; og selv stødte i flige, gjorde hun, medens hun selv savnede Livets Goder, andre godt. Hun var i Sandhed ædel, og det var ogsaa hendes Mand; blot at hendes Siel var stærkere end hans. Iøvrigt kappedes de om, at overgaae hinanden i alt roesværdigt og godt. Staaer vor Skiebne hinsides Graven i Forhold til vore Handlinger her, maae de, som i denne Henseende stode paa eet Trin paa Jorden, ogsaa være hinanden nær i Nændernes Rige, og der i Forening høste Frugten af den Sød, de her udsaaede. De vare næsten de eneste Venner, som i Ulykken bleve mig oprigtig tro, og at de vare det, bevidner flere af min Søsters Breve. Til Bevis paa, at han aldrig selv tilskrev mig, Anledningen til den tunge Skiebne, som han tilsidst delede med mig, kan et Brev fra hende tiene, hvori hun beretter mig sin Mandes Død, og at han, erkjendende mig for sin oprigtige Ven, havde endnu i sit sidste Suk anraabt Gud om Bistand og Velsignelse for mig.

N e t t e l s e r.

Side	Linie	oven- eller nedenfra	Istedet for—	Læs:
8	7	ovenfra	rigtig	rigelig
9	6	—	derfor	derfor
—	12	—	Commissioner og Bareforretninger	Commissions- og Bareforretninger
14	1	—	kan betroe	betroe
—	12	nedenfra	faa	faae
17	14	ovenfra	Huus	Haab
20	9	—	en Forslag	et Forslag
23	11	nedenfra	derpaa	derpaa
—	6	—	Ralff	Rahlff
24	11	ovenfra	det Beløb	det hele Beløb
28	8	—	hvorpaa	og hvorpaa
33	6	—	Belønnigen	Belønningen
37	11	nedenfra	et Depot	det omtalte Depot
40	16	—	levertes	leveres
41	1	—	iagttog	iagttage
42	6	ovenfra	Drengene	Drengen
45	9	—	skulde svares	svares
48	15	nedenfra	udbetalt	tilbagebetalt
50	4	—	hans største	den største
—	2	—	i Begyndelse	i Begyndelsen
65	9	ovenfra	ved denne	ved den
70	16	—	Eiendomme	Eiendom
—	2	nedenfra	af Coniuncturer	af de samme Con- iuncturer
89	5	—	paa hvilke	og paa hvilke
104	7	—	som uden af	som ude af
121	15	ovenfra	erhvervet	erhvervede
129	3	nedenfra	Consignation paa	Consignation af
131	14	ovenfra	September	Februari
135	2	—	smertebe	smertes
143	2	—	1000 m \mathcal{L}	1000 Gr.
152	10	nedenfra	havde	have
155	8	ovenfra	5 Maaneder da	5 Maanedere derefter, da
157	5	nedenfra	sætte	fatte
159	4	—	som jeg	som om jeg
